

Ὄρθοδοξη Μαρτυρία

ἔκδοσι παγκυπρῆς συλλογῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως
«οἱ φίλοι ἔ' ἄγ' ὄρθε»

ἄριθμὸς 105 ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2015

ΑΡΙΘΜΟΣ 105 ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2015

ΟΡΘΟΔΟΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΈΚΔΟΣΗ ΠΑΓΚΥΠΡΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ
«ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩ ἉΓΙΩ ὍΡΩΣ»

ISSN 1011 – 1719

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

* * *

Διεύθυνση:

T.K. 25524 - 1310 Λευκωσία

* * *

www.orthodoximartyria.com

* * *

Οί συνεργάτες ἔχουν τὴν εὐθύνη τῶν ἀποψεῶν τους.

* * *

Ἐπίσια συνδρομή Κύπρου: 7 εὐρώ.

Τιμή τεύχους: 3 εὐρώ.

Ἐπίσια συνδρομή Ἑλλάδας: 10 εὐρώ.

Ἐπίσια συνδρομή ἐξωτερικῶν: \$ 10.

Ἄ τραπεζικὸς λογαριασμὸς τοῦ Περιοδικοῦ εἶναι:

Τράπεζα Κύπρου. «Φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὅρους»,

173-05-016152, κώδικας πράξης 4222.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

Α΄ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

1. Ἀρχιμανδρίτη Χριστοφόρου, «Θανάτῳ θάνατον πατήσας» 1
2. Ἀπὸ τὸν «*Εὐεργετίνον*», Ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὰ μετέπειτα 4
3. Μοναχοῦ Νικόδημου Μπιλάλη, Συνομιλίες μετὰ τὸν Ἅγιον Πορφύριον Καυσοκαλυβίτην 8
4. Ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης καὶ τὰ ζῶα 12
5. Ἀνδρέα Κυριακοῦ, Ὁσίου Ἰλάριου, ἕνας ἀκόμη ξεχασμένος Ἅγιος τῆς Κύπρου 15
6. Συμεῶν Ἀρρίτιου, Ἡ «Ἐκθεσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως», τὰ ἔμβρυα καὶ ἡ ψυχὴ τους 18
7. Μοναχοῦ Μωϋσέως Ἀγιορείτη, Ἡ Ὁρθοδοξία μας 20
8. Μαρίας Μαιμάρη, Οἰκονόμος Κωνσταντίνος Κούκος 23
9. Ἐλευθερίου Οἰκονομάκου, Τὸ μῆνυμα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ γυναῖκα σὲ καιροῦς φεμινιστικῆς ὑστερίας (ε΄) 27
10. Ἀπόστολου Πόντικα, Ἀμὴν καὶ Ἀλληλούια. Ὑμνολογικὲς λέξεις τῆς Ἐκκλησίας μας..... 32
11. Ἀντώνη Πιλλᾶ, Γιὰ τὸ Σταυροβούνι καὶ τὸν Γέροντα Ἀθανάσιο 35

Β΄ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ (ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

12. Συμεῶν Πηγαδουλιώτη, Προλογικὸ σημεῖωμα 40
13. Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου, Ὁ π. Γεώργιος (Καψάνης) σάν οἰκουμενικὸς διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας 43
14. Μητροπολίτη Κυθήρων Σεραφεῖμ, Ὁ Κυθήριος Ἀγιορείτης Ἠγούμενος Γεώργιος Καψάνης 45

(Ἡ συνέχεια τῶν περιεχομένων στί β΄ σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου)

15. Μητροπολίτη Καστοριάς Σεραφεΐμ, Ἡ εὐγένεια τοῦ Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιου (Καψάνη).....	51
16. Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου, Τό βιβλίον τοῦ Ἀρχ. Γεώργιου (Καψάνη) «Ἡ ποιμαντική διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς Κανόνας»	53
17. Ἱερομόναχου Λουκᾶ Γρηγοριάτη, Οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἀρχιμ. Γεώργιου (Καψάνη) ἐναντίον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ	55
18. Ἰ. Δ. Γ., Ἀρχιμ. Γεώργιος Γρηγοριάτης (1939-2014). Βίος - συγγράμματα - ἀγῶνες	59
19. Πρεσβύτερου Γεώργιου Κουγιουμτζόγλου, Λειτουργεῖ πλέον ἢ Ἱερά Μονή στό Κολουέζι τοῦ Κονγκό	63
20. Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Ζόζουлак, Ὁ καλὸς ποιμὴν πατὴρ Γεώργιος Καψάνης	67
21. Πρωτοπρεσβύτερου Ἀγγελου Ἀγγελακόπουλου, Ἀναμνήσεις καὶ ἐμπειρίες ἀπὸ τό μακαριστὸ Ἐξόνοτα Γεώργιο Γρηγοριάτη	71
22. Παναγιώτη Τελεβάντου, Ἡ γνωριμία μου μὲ τὸν Ἀρχιμ. Γεώργιο (Καψάνη) καὶ ἡ σχέση του μὲ τὴν Κύπρο	75
23. Μιχαὴλ Ντβορζάτσεκ, Ἀναμνήσεις ἑνὸς προσκυνητῆ γιὰ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιμ. Γεώργιο (Καψάνη)	77
24. Βασίλειου Χαραλάμπους, Τὸ ὁμολογιακὸ φρόνημα τοῦ Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιου Καψάνη ἀπέναντι στοῦν Παπισμὸ	83
25. Γιώργου Ὁρφανοπούλου, Ἡ ποιμαντικὴ τῶν ἐλαχίστων ἀδελφῶν	87
26. Κώστα Λ. Κωνσταντίνου, Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης, Προηγούμενος Ἱερῶς Μονῆς Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους	90
27. Ἀνδρέα Κυριακοῦ, Ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Συλλόγου μας	95
28. Παναγιώτη Τελεβάντου, Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις	102
29. Βιβλιοπαρουσιάσεις - Βιβλία πού λάβαμε	106

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος. Τοιχογραφία ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ. Πεδοουλάς, ἐπαρχία Λευκωσίας. Ἔργο τοῦ 1474.

Εἰκόνα ὀπισθοφύλλου: Φωτογραφία τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Μαρίνης. Φρέναρος, ἐπαρχία Ἀμμοχώστου. Κτίσμα τοῦ 14ου αἰῶνος.

Ἀρχιμανδρίτη Χριστοφόρου
«ΘΑΝΑΤΩ ΘΑΝΑΤΟΝ ΠΑΤΗΣΑΣ»

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό πιό συγκλονιστικό ἀπό ὅλα τὰ γεγονότα στήν ἀνθρώπινη ἱστορία, ἐπειδή ὁ θάνατος εἶναι ἡ πιό μεγάλη τραγωδία τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἄλλά θάνατος δέν εἶναι μόνον ὁ βιολογικός. Εἶναι καί ὁ ὑπαρξιακός, ὁ κοινωνικός, ὁ ἐθνικός, καί κυρίως ὁ πνευματικός θάνατος. Στήν προσωπική μας ἱστορία ὑπάρχουν στιγμές, τίς ὁποῖες χωρίς Χριστό τίς βιώνουμε ὡς ὑπαρξιακό θάνατο.

Μέ τήν Ἀνάστασί Του ὁ Χριστός κατενίκησε τόν θάνατο (Ρωμ. σί' 9). Κατανικά ὅμως καί ὅλους τούς δικούς μας θανάτους, ὅσάκις ἡ Ζωή Του γίνεται δική μας ζωή διά τῆς Ἀναστάσεως (Β' Κορ. δ' 10-11). Σέ ὅλους αὐτούς τούς θανάτους ὁ Χριστός ἀπαντᾷ μέ τόν μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο τρόπο, ἀναστᾷς ἐκ τῶν νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας.

Μέσα στό Φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ δέν ὑπάρχει ἀπελπίσῃ, ἀδιέξοδο, κατάρρευσις. Τά πάντα ζωοποιοῦνται, γίνονται καινά. Καί ὁ ἴδιος ὁ θάνατος, ἀπό διαδικασία φθορᾶς γίνεται ἐφαλτήριο ζωῆς. Ὅπως ἔλεγε ὁ σεβαστός μας Γέροντας, Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης: «Τί θά ἦταν ὁ κόσμος χωρίς τόν Ἀναστάντα Χριστόν καί τήν Ἀνάστασι πού περιμένουμε νά μᾶς χαρίσῃ; Ἐνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο. Καί ἐμεῖς τί θά εἴμεθα; Μελλοθάνατοι πού περιμένουμε τήν σειρά μας νά σβήσουμε καί νά ἐξαφανισθοῦμε. Κανένα νόημα δέν θά εἶχε ἡ ζωή, κανένα σκοπό. Πολύ σωστά εἶπε ὁ π. Ἰουστῖνος Πόποβιτς, ὅτι δέν θά ἐπίστευε εἰς τόν Χριστόν, ἐάν ὁ Χριστός δέν εἶχε νικήσει τόν θάνατον».

* * *

Οἱ διηγήσεις τῶν ἀγίων Εὐαγγελιστῶν καί ἡ ἐκκλησιαστική Ὑμνολογία μᾶς παραδίδουν ὅτι ὁ Χριστός ἐβάδισε ἐκουσίως πρὸς τό Πάθος, ἀλλά οἱ Μαθηταί Του δέν τό εἶχαν καταλάβει. Οἱ ὥρες τοῦ Πάθους δέν τούς ἦταν καιρός πρόσφορος γιά αισιόδοξες σκέψεις καί προσδοκίες. Θλίψις καί φόβος τούς συνεῖχαν, δικαιολογημένα. Μόνο μετά τήν Ἀνάστασι ἀνεθάρρυσαν οἱ Μαθηταί. «Ἐχάρησαν οὖν οἱ Μαθηταί ἰδόντες τόν Κύριον» (Ἰω. κ' 20).

Καί οἱ ὥρες τῶν ἰδικῶν μας καθημερινῶν θανάτων, τῶν πειρασμῶν, τῶν ἀδιεξόδων, τῶν ἀποτυχιῶν, δέν εἶναι εὐκόλες ὥρες. Δέν βρίσκουμε τόν ἑαυτό μας τότε ἔτοιμο γιά αισιοδοξία. Συνήθως τά συναισθήματά μας, οἱ λογισμοί μας καί τά θελήματά μας δέν εἶναι εὐχάριστα, καί

κυρίως δέν εἶναι θεάρεστα καί δέν μᾶς βοηθοῦν νά ζήσουμε τήν χαρά τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό, τήν χαρά τῆς κοινωνίας μεταξύ μας, τήν χαρά τῆς κοινωνίας μέ τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό.

Στίς δύσκολες αὐτές ὥρες ἔχουμε ὑποδείγματα ζωῆς τούς Ἅγίους μας, οἱ ὁποῖοι ὡς υἱοί τῆς Ἀναστάσεως γεύθηκαν τούς καρπούς της καί ἔγιναν στήν συνέχεια ἀδιάψευστοι μάρτυρές της. Ἐπί τῆν ἐμπειρία τῶν Ἅγιων μας μαθαίνουμε ὅτι ἡ ἐκούσια συμπίρρυνσις μέ τόν Χριστό πρὸς τό Πάθος εἶναι τό ἐκέγγυο γιά τήν συνανάστασι μαζί Του. Ἐάν ἀπό ἀγάπη γιά τόν Χριστό σπκώσουμε ἐκουσίως καί μέ ὑπομονή τούς καθημερινούς μας θανάτους, αὐτοί γίνονται εὐκαιρίες καί ὁδοί πρὸς τήν ἐν Χριστῷ ἀνάστασί μας. «*Εἰ γάρ συναπεθάνομεν, καί συζήσομεν· εἰ ὑπομένομεν, καί συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κάκεινος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστός μένει, ἀρνήσασθαι γάρ ἑαυτόν οὐ δύναται*» (Β΄ Τιμ. β΄ 12-13). Τότε ἡ χαρά καί ἡ εἰρήνη τῆς Ἀναστάσεως θά εἶναι ἀναφαίρετα δῶρα τοῦ Χριστοῦ, πού θά μᾶς συνοδεύουν στήν πρόσκαιρη ζωή μας καί στήν αἰωνιότητα. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τό τονίζει αὐτό στήν περίφημη ἐπιστολή του Πρὸς τήν σεμνότατη Μοναχὴ Ξένη.

* * *

Ἔχουν περάσει ἀρκετά χρόνια ἀπό τότε πού ἡ Πατρίδα μας ἀνεβαίνει στόν πιό πρόσφατο Γολγοθᾶ της. Οἱ περισσότεροι ἀδελφοί μας ὑποφέρουν ἀπό τίς συνέπειες τῆς ποικιλώνυμης κρίσεως. Πολλοί ἔχασαν τό γέλιο, τήν χαρά, τήν γαλήνη, τήν αἰσιοδοξία, τά ὄνειρα, τίς προσδοκίες. Γέμισε ἡ ἀτμόσφαιρα ἀπό κατῆφεια, λύπη, ἀπογοήτευσι καί ὀργή. Ἀλλά ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ζῆ ἔτσι. Ἀναζητεῖ διεξόδους. Ἰδίως οἱ νέοι.

Ἄς ρίξουμε καί ἐφέτος τό βλέμμα μας στόν Ἀναστάντα Χριστό. Θά ἀντιληφθοῦμε ὅτι Αὐτός εἶναι ἡ λύσις τοῦ προβλήματος. Ὁ Ἀναστάς Κύριος φέρνει τήν ἀληθινή εἰρήνη στίς καρδιές καί τήν ἀληθινή χαρά στά πρόσωπά μας. Ὅπως ἔλεγε ὁ ἅγιος Πορφύριος ὁ Κουσοκαλυβίτης: «Ὁ Χριστός εἶναι ἡ πηγή τῆς ζωῆς, τῆς χαρᾶς, τοῦ φωτός τοῦ ἀληθινοῦ. Ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν».

Μάλιστα. Τό πᾶν εἶναι ὁ Χριστός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεώς μας, ὁ Χριστός τῶν ἁγίων Πατέρων μας, τῶν Ὁμολογητῶν καί τῶν Ὁσίων, ὁ Χριστός πού τώρα ἐκδιώκεται ἀπό τήν δύσμοιρη Πατρίδα μας μέ τόν διαθρησκευτικό συγκρητισμό στά νέα σχολικά προγράμματα, μέ τήν κατάργησι τῆς Κυριακῆς ἀργίας, μέ τήν ψήφισι ἀντιευαγγελικῶν νομοθετημάτων, μέ τήν ἴδρυσι Τμήματος Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν στήν Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης, θέματα πού κάνουν πιό μακρὺ καί πιό ὀδυνηρό τόν θρῆνο τοῦ Γένους, καί τό «ἑάλω ἡ Πόλις» ἕνα θρηνητικό τραγούδι πού δέν λέει νά τελειώσῃ ἀκόμη.

Ὅμως ὁ εὐσεβῆς λαός μας δέν ἔχει ἀπεμπολήσει τόν Χριστό. Ἀντιστέκεται στίς μεθοδεῖες τῶν ἐχθρῶν τῆς ἑλληνορθοδόξου ταυτότητός

του. Μένει πιστός σέ ὅ,τι παρέλαβε ἀπό τούς ἁγίους διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Γένους. Πιστεύει, ἐλπίζει καί ὑπομένει. Τόν τελευταῖο λόγο δέν ἔχει ὁ θάνατος, ἀλλά ἡ Ζωή.

Χριστός Ἄνέστη! Ἀληθῶς Ἄνέστη!

Ἄρχιμανδρίτης ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
Καθηγούμενος Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ἁγίου Γρηγορίου

Ἀπό τόν «Εὐεργετινό»

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ

Α'. ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΘΗΒΑΙΟΥ

Ἦγιος Ἄντωνιος καθώς ἐπέστρεφε πρὸς τόν Ἦγιο Παῦλο τόν Θηβαῖο καί μεταφέροντας πρὸς αὐτόν τή στολή τοῦ Ἦγίου Ἄθανασίου (καθότι ἀπό τόν ἴδιο εἶχε πάρει ἐντολή γιά νά τή στείλει) καί καθώς πορευόταν στήν ἔρημο χωρίς νά ἀπέχει πολύ ἀπό τή σπηλιά, βλέπει κατά τήν τρίτη ὥρα (9 π.μ.) τῆς μέρας μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς, μέ τά ὁποῖα βλέπουν μόνο οἱ ἅγιοι, τάγματα Ἦγγέλων, στίφη Μαρτύρων, χορούς Προφητῶν καί τάγματα Ἦσίων καί στή μέση αὐτῶν βλέπει τήν ψυχή τοῦ Παύλου ἡ ὁποία ὑπερεῖχε τῆς λαμπρότητος τοῦ χιονιοῦ καί ἔλαμπε περισσότερο ἀπό αὐτή, νά ἀνεβαίνει μέ πολλή εὐφροσύνη στούς οὐρανοῦς.

Β'. ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΧΩΜΙΟΥ

Ἦναγγέλθηκε κάποτε στόν Μέγα Παχώμιο ὅτι σέ κάποιο ἀπό τά μοναστήρια πού διέτριβε, στή μονή Χηνοβοσκίων, κάποιος ἀδελφός εἶχε ἀσθενήσει καί βασανιζόταν καί ζητοῦσε τήν εὐλογία τοῦ Ἦέροντα πρὸς αὐτόν. Ἦφοῦ τά ἄκουσε αὐτά ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, σηκώθηκε καί ξεκίνησε γιά νά πάει πρὸς αὐτόν. Καθώς πλησίαζε καί ἀπεῖχε ἔως δύο ἢ τρία σημεῖα ἀπό τό μέρος ὅπου βρισκόταν ὁ ἄρρωστος ἀδελφός, ἄκουσε στόν ἀέρα μιά φωνή ἱερή καί κάποια θαυμάσια ψαλμοδία. Ἦφοῦ, λοιπόν, κοίταξε ψηλά στόν οὐρανό, εἶδε τήν ψυχή τοῦ ἀδελφοῦ νά ὀδηγεῖται στή μακαρία ζωή μέ χαρούμενη πορεία ἀπό ἀγγέλους πού ἔψαλλαν, ἐνῶ παράλληλα οἱ μοναχοί πού συνόδευαν τό Μέγα Παχώμιο οὔτε τή φωνή ἄκουσαν, οὔτε εἶδαν κάτι ἄλλο. Καθώς, λοιπόν, τόν ἔβλεπαν νά ἀτενίζει ἐπίμονα πρὸς τήν ἀνατολήν, τοῦ λέγουν:

— Σταμάτησες, πάτερ; Ἦς τρέξουμε γιά νά προλάβουμε. Καί τότε τοῦς ἀπαντᾷ:

— Μάταια τρέχουμε, διότι τόση ὥρα παρακολουθῶ αὐτόν νά μεταβαίνει στήν αἰώνια ζωή.

Καί ἀφοῦ οἱ ἀδελφοί τόν παρακάλεσαν νά τοῦς πει πῶς εἶδε τήν ψυχή, αὐτός τοῦς διηγήθηκε τά πάντα ὅπως εἶχαν συμβεῖ. Μερικοί δέ ἀπό αὐτούς ἀφοῦ πῆγαν στή Μονή καί ἐξακρίβωσαν τήν ἀκριβῆ ὥρα κατά τήν ὁποία ἐκοιμήθη ὁ ἀδελφός, διαπίστωσαν ὅτι αὐτή ἦταν ἡ στιγμή κατά τήν ὁποία ὁ Μέγας Παχώμιος εἶδε τόν ἀδελφόν νά ὀδηγεῖται ἐνδὸ-

ξως στους ούρανοους.

Γ'. ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

Κάποιος Γέροντας διηγήθηκε τό ἐξῆς περιστατικό: Ζούσε κάποτε μία ἡλικιωμένη παρθένος, ἡ ὁποία εἶχε προκόψει πολύ στήν ἀρετή, ἡ ὁποία ὅταν ρωτήθηκε ἀπό ἐμένα γιά ποιό λόγο ἀναχώρησε ἀπό τόν κόσμο, μοῦ ἀπάντησε ὡς ἐξῆς: Ὅταν ἤμουν μικρό παιδί, σεβαστέ μου Γέροντα, ὁ πατέρας μου ἦταν γαλήνιος καί πολύ ἤρεμος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἦταν καί πολύ φιλάσθενος, μέ ἀποτελέσμα τόν περισσότερο χρόνο τῆς ζωῆς του νά τόν περνᾶ ἄρρωστος στό κρεβάτι. Τόση δέ ἦταν ἡ ἐσωστρέφειά του, ὥστε ἀραιά καί πολύ σπάνια μιλοῦσε, ἐνῶ ὅποτε ἦταν καλά στήν ὑγεία του, καλλιέργησε τή γῆ καί μέ αὐτό τόν τρόπο ἀπασχολεῖτο καί ἔφερνε στό σπίτι τούς διάφορους καρπούς πού παρήγαγε. Εἶχε δέ τέτοια σιωπή, πού αὐτοί οἱ ὁποῖοι δέν τόν γνώριζαν, νόμιζαν ὅτι εἶναι ἄφωνος.

Εἶχα καί μία μητέρα, ἡ ὁποία ὅμως ἦταν ἐντελῶς ἀντίθετη μέ τόν πατέρα μου καί με περιέργεια ἀσχολεῖτο καί γιά αὐτά πού συνέβαιναν μακριά ἀπό τόν τόπο πού κατοικοῦσαμε. Αὐτή φλυαροῦσε πρὸς ὅλους μέ τέτοιο τρόπο, πού κανεῖς δέν τήν εἶχε δεῖ νά σιωπᾶ, ἔστω καί γιά πολύ μικρό χρονικό διάστημα, ἀλλά ἀντιθέτως τή μία τήν ἔβλεπαν νά μαλώνει καί νά φιλονικεῖ καί τήν ἄλλη νά αἰσχρολογεῖ καί νά λέγει ἄσεμνα λόγια· καί ἐπιπλέον περνοῦσε τό χρόνο τῆς ζωῆς της μεθυσμένη μαζί μέ διεφθαρμένους ἄντρες.

Ἐπειδή ὡς πόρνη, ἦταν πολύ πολυδάπανη καί διοικοῦσε πολύ ἄσχημα τό σπίτι μας, τά ὑπάρχοντά μας τά ὁποῖα δέν ἦταν λίγα, δέν ἐπαρκοῦσαν γιά νά μᾶς συντηρήσουν. Διότι ὁ πατέρας μου τῆς ἐπέτρεψε νά διαχειρίζεται ὅλα αὐτά τά ὁποῖα ἀφοροῦσαν τό σπίτι. Παρόλο πού ζούσε μέ αὐτό τόν τρόπο, δέν ἀπόκτησε ποτέ κάποια σωματική ἀσθένεια καί οὔτε μάλιστα αἰσθάνθηκε τόν παραμικρό πόνο, ἀλλά καθόλη τή ζωή της διατήρησε ὀλόκληρο τό σῶμα της ὑγιέστατο.

Κάποτε λοιπόν ὁ πατέρας μου, ἀφοῦ καταβλήθηκε ἀπό τίς πολυχρόνιες ἀσθένειες, ἀπεβίωσε· καί τήν ἴδια στιγμή ἄρχισε νά φυσᾶ πολύ δυνατός ἄνεμος, ἄρχισαν δυνατές βροντές καί ἀστραπές καί ἔπεφτε τέτοια δυνατή καί ἀσταμάτητη βροχή, ὥστε γιά τρεῖς μέρες δέν μπορούσαμε νά βγοῦμε ἔστω καί γιά λίγο ἀπό τό σπίτι μας καί ὁ πατέρας μου αὐτές τίς μέρες βρισκόταν ἄταφος μέσα στό σπίτι. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, βλέποντας ὅλα αὐτά πού συνέβαιναν, ἄρχισαν νά λένε ἕνα σωρό κακά λόγια ἐναντίον τοῦ νεκροῦ:

— Τί μεγάλο κακό ζοῦσε ἀνάμεσά μας καί ἐμεῖς δέν μπορούσαμε νά τό ἀντιληφθοῦμε. Πρέπει νά ἦταν ἐχθρός τοῦ Θεοῦ αὐτός ὁ ἄνθρωπος, γ' αὐτό καί δέν ἐπιτρέπει οὔτε νά ταφεῖ.

Ἐμεῖς ὅμως, γιά νά μὴν ἀρχίσει ἡ ἀποσύνθεση τοῦ σώματος μέσα στό σπίτι καί νά καταστῆ αὐτό ἀκατοίκητο, τόν βγάλαμε ἔξω παρά τήν πολύ δυνατή βροχή καί τόν θάψαμε. Ἡ μητέρα μας τότε μέ περισσότερη πλέον

ἐλευθερία καί ἄνεση ἀναιδέστερα ἐπεδόθηκε στήν ἀσωτία, κάνοντας τήν οἰκία μας σχεδόν πορνεῖο καί μέ τίς συνεχόμενες ἄσωτες ἀπολαύσεις κατασπαταλοῦσε τήν περιουσία μας καί σέ μικρό χρονικό διάστημα δέν θά μᾶς ἔμεινε τίποτε. Μετά ἀπό ἀρκετό χρόνο καί ἀφοῦ πέθανε καί ἡ μητέρα μας, τῆς ἔγινε τέτοια κηδεῖα, ὥστε νόμιζε κάποιος ὅτι ἀκόμα καί ὁ ἀέρας καί ἡ φύση συνεργοῦσαν στήν κηδεῖα τῆς.

Μετά λοιπόν ἀπό τό θάνατο τῆς μητέρας μου ἐγώ εἶχα ἤδη ξεπεράσει τήν παιδική ἡλικία καί οἱ σωματικές ἐπιθυμίες μου εἶχαν ξεκινήσει νά ἐπαναστατοῦν καί νά μέ γαργαλίζουν· τότε ἓνα βράδυ μοῦ ἦρθε ἓνας λογισμός: Ποιόν τρόπο ζωῆς ἐγώ πρέπει νά ἐπιλέξω; Καί ἔλεγα στόν ἑαυτό μου: Ἐπειδή νά ἀσπασθῶ τόν βίο τοῦ πατέρα μου καί νά ζήσω μέ ἀπλότητα, σεμνότητα καί σωφροσύνη; Ἄλλά ἐκεῖνος δέν ἀπόλαυσε κανένα ἀγαθό μέ αὐτό τόν τρόπο πού ἔζησε, ἀλλά πάντοτε βρισκόταν σέ ἀσθένειες καί θλίψεις καί ἀκόμα ὅταν πέθανε δέν ἀξιόθηκε νά ταφεῖ ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἄν, λοιπόν, αὐτός ὁ τρόπος ζωῆς ἄρесе στό Θεό γιά ποιό λόγο ἔπαθε τέτοια κακά; Ποιά ἦταν ἡ ζωὴ τῆς μητέρας μου; Μήπως δέν ἔζησε τή ζωὴ τῆς μέ ὑγεία καί χωρίς ποτέ νά πάθει κάτι, παρόλο πού πάντοτε ἔκανε κατάχρηση στίς ἀπολαύσεις καί τίς ἡδονές; Αὐτόν, λοιπόν, τόν τρόπο ζωῆς πρέπει καί ἐγώ νά ζήσω, διότι εἶναι προτιμότερο νά πιστεύω σέ αὐτά πού βλέπουν τά μάτια μου παρά σέ αὐτά πού λένε οἱ ἄλλοι.

Καθώς, λοιπόν, σέ μένα τήν ἄθλια φάνηκε σωστό νά ἀκολουθήσω τὰ ἴχνη τῆς μητέρας μου, μέ πρόλαβε ἤδη ἡ νύχτα. Ὅταν, λοιπόν, μέ πῆρε ὁ ὕπνος, μοῦ παρουσιάζεται κάποιος ἄντρας, ὁ ὁποῖος ἦταν τεράστιος στό σῶμα καί φοβερὸς στήν ὄψη. Ἀφοῦ μέ κοίταξε μέ θυμωμένο καί ἄγριο βλέμμα μοῦ λέει μέ αὐστηρή φωνή: Πές μου, ποιοί εἶναι οἱ διαλογισμοί τῆς ψυχῆς σου; Ἐγώ ἤμουν τόσο τρομαγμένη, πού οὔτε κἂν τολμοῦσε νά τόν κοιτάξω. Ἐκεῖνος πάλι μέ τήν ἴδια αὐστηρή φωνή μοῦ λέει ξανά: Πές μου, τί ἔχεις ἀποφασίσει; Καθώς, λοιπόν, μέ εἶδε ὅτι ἀπό τό φόβο μου εἶχα ἐξ ὀλοκλήρου παραλύσει καί κόντευα νά τρελλαθῶ, ἄρχισε αὐτός νά μοῦ θυμίζει ὅλα αὐτά τά ὁποῖα ἐγώ καλλιέργουσα στή σκέψη μου. Καί ἐγώ ἀφοῦ συνῆλθα λίγο καί ἐπειδή δέν μπορούσα νά ἀρνηθῶ ὅτιδήποτε, ἄρχισα νά παρακαλῶ καί νά ἱκετεύω νά μέ συγχωρέσει. Αὐτός τότε, ἀφοῦ μέ ἔπιασε ἀπό τό χέρι, μου εἶπε:

— Ἐλα νά δεῖς τόν πατέρα σου καί τή μητέρα σου καί μετά ἀπό αὐτά ἐπίλεξε ποιανοῦ τό βίο ἐπιθυμεῖς νά ἀκολουθήσεις.

Ἀφοῦ, λοιπόν, μέ ἔβγαλε ἔξω, μέ ὀδήγησε σέ μιά τεράστια παραδεισένια πεδιάδα. Ἐκεῖ ὑπῆρχαν δέντρα μέ πλούσιο κάλλος, τά ὁποῖα ξεπερνοῦσαν κάθε περιγραφή καί ἦταν γεμάτα καρπούς ὅλων τῶν εἰδῶν. Καθώς περπατοῦσα ἐκεῖ μαζί του μέ συνάντησε ὁ πατέρας μου καί ἀφοῦ μέ ἀγκάλιασε, ἄρχισε νά μέ φιλᾷ λέγοντάς μου: «ἀγαπημένο μου παιδί». Ἐγώ τότε ἀφοῦ τόν ἀγκάλιασα σφιγκτικά, τόν παρακαλοῦσα νά μείνω μαζί του. Αὐτός ὅμως μοῦ εἶπε:

— Τώρα, αυτό δέν εἶναι δυνατό νά γίνει. Ἄν ὅμως θελήσεις νά ἀκολουθήσεις τά δικά μου ἴχνη, δέν θά ἀργήσεις πολύ νά ἔρθεις.

Καθώς ἐγώ ὅμως ἐξακολουθοῦσα νά τόν παρακαλῶ νά μείνω μαζί του, μέ τράβηξε ἀπό τό χέρι ὁ Ἄγγελος καί μου εἶπε:

— Πάμε νά δεῖς καί τή μητέρα σου, ἔτσι ὥστε ἀπό τά γεγονότα νά μάθεις ποιό δρόμο ἔχεις συμφέρον γιά νά ἀκολουθήσεις.

Ἄφου, λοιπόν, μέ ὀδήγησε σέ ἕνα μέρος πολύ σκοτεινό, γεμάτο βογνητά καί ταραχή, μου ἔδειξε ἕνα φλεγόμενο καμίνι τό ὁποῖο συνεχῶς καιγόταν καί περιτριγυριζόταν ἀπό κάποιους φοβερούς ἀνθρώπους. Ἐγώ τότε κοίταξα μέσα στό καμίνι καί εἶδα μέσα σέ αὐτό τή μητέρα μου νά εἶναι βυθισμένη στή φωτιά μέχρι τό λαιμό καί ἄπειρο πλῆθος σκουληκιῶν νά τήν κατατρώγουν, ἐνῶ ἐκείνη ἀπό τούς πόνους ἔτριζε καί κτυποῦσε τά δόντια της. Μόλις μέ εἶδε καί ἐκείνη ἄρχισε μέ πολλούς σπαραγμούς νά λέγει:

— Ἄλοιμονο, παιδί μου, οἱ πόνοι εἶναι ἀφόρητοι! Ἄλοιμονο, οἱ τιμωρίες ἀτελείωτες! Ἄλοιμονο σέ μένα τήν ἄθλια! Διότι γιά τόσο μικρή ἡδονή, προξένησα στόν ἑαυτό μου τέτοιες τιμωρίες. Ἄλοιμονο σέ μένα τή δυστυχισμένη, διότι σέ ἀντάλλαγμα πρόσκαιρων ἀπολαύσεων, βασανίζομαι αἰώνια. Ἀλλά ἐλέησέ με παιδί μου, τή μητέρα σου, ἡ ὁποία μέ αὐτό τόν τρόπο φλέγεται καί κατατρώγεται. Θυμήσου τό θηλασμό πού ἔλαβες ἀπό μένα καί ἐλέησέ με καί δώσε μου τό χέρι σου καί ὀδήγησέ με ἔξω.

Ἐνῶ ἐγώ εἶχα παραιτηθεῖ καί δέν τολμοῦσα κἄν νά πλησιάσω ἐξ αἰτίας τῶν παρευρισκομένων, ἐκείνη ἄρχισε πάλι νά φωνάζει μέ δάκρυα.

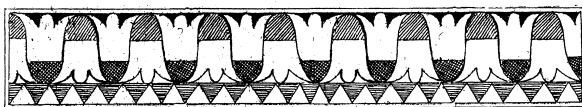
— Παιδί μου, βοήθησέ με καί μὴν παραβλέψεις τούς θρήνους τῆς μητέρας σου. Μὴν παραβλέψεις τήν τόσο δυστυχισμένη πού βασανίζεται στή γέεννα τοῦ πυρός καί κατατρώγεται ἀπό ἀκοίμητο σκουλήκι.

Ἐγώ τότε τή σπλαχνίσθηκα καί τέντωσα τό χέρι μου γιά νά τήν ἀποσπάσω ἀπό ἐκεῖ, καθώς ὅμως ἡ φωτιά ἄγγιξε λίγο τό χέρι μου, πόνεσα πάρα πολύ καί ἄρχισα νά φωνάζω καί νά στενάζω μέ βογγητά. Ἀπό τίς δυνατές φωνές μου τότε ζύπνησαν ὅλοι στό σπίτι καί ἀφου σηκώθηκαν καί ἄναψαν τό φῶς, ἔτρεξαν σέ μένα καί ἐπίμονα μέ ρωτοῦσαν τήν αἰτία τῶν στεναγμῶν μου.

— Ἐγώ τότε συνῆλθα καί τούς διηγήθηκα αὐτά πού εἶδα. Καί ἀπό τότε ἐπεθύμησα τή ζωή τοῦ πατέρα μου καί εὐχομαι νά τύχω αὐτῆς τῆς ζωῆς καί νά ζήσω μαζί μέ αὐτόν, διότι μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἀπό τά ἴδια τά γεγονότα πληροφορηθήκα ποιές τιμές καί δόξες ἀπονέμονται σέ αὐτούς πού ἐπέλεξαν νά ζοῦν δίκαια καί μέ εὐσέβεια, ἀλλά καί πάλι ποιές τιμωρίες περιμένουν αὐτούς πού κατανάλωσαν τή ζωή τους στίς ἡδονές τοῦ βίου.

Ἄπόδοση στή Δημοτική: ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΟΛΕΑΣ

Θεολόγος

Μοναχοῦ Νικόδημου Μπιλάλη

ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΟΡΦΥΡΙΟ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗ

Μία μέρα ἐπέστρεφα μέ τά πόδια, μέσω Κερασιᾶς, ἀπό τήν Ἱερά Μονή τῆς Μεγίστης Λαύρας στό Ἅγιον Ὄρος, ὅπου εἶχα πάει γιά μία μελέτη, στήν Ἱ. Νέα Σκῆτη, ὅπου καί διέμενα τότε. Ἡ ἀπόσταση εἶναι τέσσερις ὥρες περίπου, ἄν ὄχι καί περισσότερο. Εἶχε βρέξει προηγουμένως καί, ἀπό τούς θάμνους καί τά δέντρα τοῦ δρόμου διά μέσου τοῦ δάσους, εἶχα γίνει μούσκεμα ἀπό τό κεφάλι μέχρι τά πόδια.

Ὅταν ἔφτασα στό πρῶτο κελλί στήν Κερασιά, κτύπησα τήν πόρτα καί ζήτησα νά ζεσταθῶ. Μοῦ ἔδωσαν ροῦκα, ἄλλαξα κι ἔβαλα τά δικά μου νά στεγνώσουν. Ἐκεῖ, χωρίς νά τό γνωρίζω, βρισκόταν τίς ἡμέρες ἐκεῖνες καί ὁ Γέρον Πορφύριος. Κι ἔτσι εἶχα τή μεγάλη εὐλογία νά περάσω μαζί του κάπου τέσσερις ὥρες, συνομιλώντας γιά πολλά θέματα. Ἀπό τά πολλά, πού ἄκουσα, θά ἤθελα νά ἀναφέρω τήν ἐξῆς ἱστορία, πού ὁ μακαριστός Γέρον ἀνέφερε ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τότε συζητουμένου — καί δημοσιογραφικά — θέματος περί τοῦ σχήματος τῶν κληρικῶν, τοῦ ράσου.

Ἦταν λίγο μετά τή συνταξιοδότησή του ὡς ἱερέως. Γιατί, ὅπως θά γνωρίζετε, ὑπηρέτησε τριάντα χρόνια περίπου ὡς ἐφημέριος στό ναῦδροιο τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τῆς Πολυκλινικῆς τῶν Ἀθηνῶν, δίπλα στήν Ὁμόνοια, ἐπί τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς. Τότε, λοιπόν, μία μέρα βρέθηκε ἐκεῖ στήν περιοχή καί, περνώντας μπροστά ἀπό τόν ἱ. ναό τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁμονοίας, ἀνέβηκε νά προσκυνήσει. Τήν ὥρα, πού ἔβγαινε ἀπό τήν ἐκκλησία, τόν πλησίασε ἕνα ζευγάρι, μαζί μ' ἕνα κοριτσάκι καί τόν ρώτησαν, ἄν μπορούσαν νά τόν ἀπασχολήσουν γιά λίγο. Ὁ Γέρον Πορφύριος τούς ἐξήγησε ὅτι δέν ἦταν ἐκεῖνος ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ. «Δέν πειράζει», τοῦ εἶπαν ἐκεῖνοι. «Ἐνα ἐρώτημα μόνο θέλουμε νά σᾶς θέσουμε, δέν θά σᾶς ἀπασχολήσουμε πολύ».

«Ἐχουμε αὐτό τό κοριτσάκι», τοῦ εἶπε ὁ ἄνδρας, «καί ἡ γυναίκα μου ἐπιμένει νά τοῦ φορέσει παντελόνια. Ἐγώ δέν τό δέχομαι αὐτό, δέν τό θέλω. Κι ἔτσι φθάσαμε νά διαφωνήσουμε πολύ ἔντονα. Ἀποφασίσαμε, λοιπόν, νά πᾶμε σ' ἕνα ἱερέα, ἕναν ὁποιοδήποτε ἱερέα, νά τοῦ

θέσουμε τό πρόβλημά μας κι ὅ,τι μᾶς πεῖ αὐτός νά κάνουμε. Δεσμευθήκαμε, ὅμως, νά κάνουμε ὅ,τι μᾶς πεῖ».

Ἡ Ἐρώτη Πορφύριος τοὺς εἶπε ἀρχικά ὅτι τό θέμα δέν ἦταν ἀπλό. Στή συνέχεια τοὺς ἐξήγησε ὅτι τό θέμα αὐτό εἶναι λελυμένο καί στήν Ἁγία Γραφή καί στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες. Ἄλλά εἶναι λελυμένο καί φυσικά, ἀπό τή φύση, δεδομένου ὅτι ἡ γυναίκα δέν εἶναι τῆς ἰδίας φύσεως μέ τόν ἄνδρα καί σωματικά καί ψυχικά διαφέρει ἀπ' αὐτόν. Καί αὐτή ἡ διαφορά τονίζεται καί μέ τήν ἐνδυμασία, ἀφοῦ ἀλλοιωῶς εἶναι πλασμένο τό ἀνδρικό σῶμα κι ἀλλοιωῶς τό γυναικεῖο. Τοὺς παρέπεμψε δέ στό Δευτερονόμιο,¹ πού ἀπαγορεύει στοὺς ἄνδρες νά φέρουν γυναικεῖα ἐνδυμασία καί στίς γυναῖκες νά φέρουν ἀνδρική ἐνδυμασία.

Στή συνέχεια τοὺς ἀφηγήθηκε τό ἀκόλουθο καταπληκτικό περιστατικό, τό ὁποῖο μάλιστα σ' ἐσᾶς ἀφηγοῦμαι γιά πρώτη φορά, γνωρίζοντας ὅτι θά λάβει δημοσιότητα.

Ἢταν, λοιπόν, ὁ Ἐρώτη Πορφύριος ὑπηρετοῦσε ὡς ἱερέας στήν Πολυκλινική τῶν Ἀθηνῶν, ἀρκετοί ἰατροί ἐκεῖ, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀντιληφθεῖ ὅτι διέθετε κάποια σπουδαῖα χαρίσματα ἀπό τό Θεό, τόν σέβονταν ἰδιαίτερα καί συχνά τοῦ ζητοῦσαν νά προσευχηθεῖ γιά μία δύσκολη ἐγχείρηση ἢ τόν καλοῦσαν σέ ἰατρικά συμβούλια, ὅταν ἐπρόκειτο γιά δύσκολες διαγνώσεις.

Ἢτσι μια μέρα ἰατροί τῆς Πολυκλινικῆς κάλεσαν τό μακαριστό Ἐρώτη νά τους πεῖ τή γνώμη του γιά ἓνα ἀσυνήθιστο περιστατικό, πού ἀντιμετώπιζαν. Μιά κοπέλλα γέννησε στήν Πολυκλινική ἓνα παιδί τέρας, τό ὁποῖο εἶχε μία μελανοειδῆ ἐπιμήκυνση τῆς παρεΐας, πού ἦταν ὅπως ἡ μελιτζάνα. Ἢθελαν ν' ἀκούσουν τή δική του ἐρμηνεία γιά τή γέννηση ἑνός τέτοιου παιδιοῦ. Ἡ Ἐρώτη Πορφύριος ἐζήτησε νά δεῖ τήν κοπέλλα καί, συζητώντας μαζί της, ἔμαθε ὅτι ἐκεῖ στή γειτονιά της, στήν Ὀμόνοια δηλαδή, κυκλοφοροῦσε ἓνας νεαρός, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀκριβῶς τό ἴδιο τερατῶδες πρόσωπο, ὅπως τό μωρό πού εἶχε γεννηθεῖ στήν Πολυκλινική. Ἡ κοπέλλα συναντοῦσε συχνά ἐκεῖνο τό νέο, μία καί ἦταν γείτονας της καί, φυσικά, τόν λυπόταν. Ἢταν ὅμως παντρεμένη κι ἔμεινε ἐγκυος, ἡ θεά ἐκείνου τοῦ νέου ἄρχισε νά τῆς γίνεται ἐφιάλτης. Καθώς τόν ἐβλεπε, σκεφτόταν: «Τί τρομερό πού εἶναι γιά τή μητέρα του, νά ἔχει ἓνα τέτοιο παιδί! Ἢν ἤμουν ἐγώ στή θέση της, πῶς θά τό ὑπέφερα, πῶς θά τό ἄντεχα;»

Καί, ἀκριβῶς, ἡ ἐφιαλτική αὐτή σκέψη ἐπέδρασε, στήν περίοδο αὐτή τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς κοπέλλας, ὥστε νά διαμορφωθεῖ τό ἔμβρυο ἀνάλογα καί τελικά νά γεννηθεῖ αὐτό τό παιδάκι μέ τερατῶδες πρόσωπο, παρόμοιο μέ τοῦ νεαροῦ γείτονα τῆς μητέρας. Αὐτή τήν ἐρμηνεία ἔδωσε ὁ Ἐρώτη Πορφύριος, μέ τήν ὁποία συμφώνησαν οἱ ἰατροί τῆς Πολυκλινικῆς, ἀλλά καί ἡ ἴδια ἡ μητέρα τοῦ μωροῦ.

Πρέπει, ὅμως, νά ἐπανεέλθουμε στό ζεῦγος, πού πλησίασε τό μακαριστό Ἐρώτη καί ζήτησε τή συμβουλή του γιά τό ἄν ἔπρεπε ἢ δέν ἔπρε-

πε νά φορεῖ τό κοριτσάκι τους παντελόνι. Ἐναφέροντας, δηλαδή, ὁ Γέρον Πορφύριος τό προηγούμενο περιστατικό, ἤθελε καί παραστατικά νά τοὺς διδάξει ὅτι ἐπιδρᾷ ἡ ἀνδρική ἐνδυμασία ψυχολογικά στή γυναίκα φύση, ὥστε σέ πολλά μία γυναίκα νά συμπεριφέρεται ὡς ἄνδρας, πράγμα ἀντίθετο μέ τή φύση της. Φυσικά, τό ἴδιο συμβαίνει καί στήν ἀντίθετη περίπτωση, ὅταν ἀγόρια ἢ ἄνδρες φοροῦν γυναικεῖα ἐνδύματα.

Βέβαια, ὁ Γέρον Πορφύριος τοὺς ἀνέλυσε περισσότερο τό θέμα αὐτό, μέ τίς ὑπόλοιπες ψυχολογικές καί παιδαγωγικές προεκτάσεις του, γιά νά τοὺς τονίσει καταληκτικά ὅτι δέν ἐπιτρέπεται οἱ γυναῖκες νά φοροῦν ἀνδρικά ρούχα καί οἱ ἄνδρες γυναικεῖα. Καί μέ τό συμπέρασμα αὐτό συμφώνησε καί τό ἐνδιαφερόμενο ζεῦγος, τό ὁποῖο ἔφυγε ὠφελιμμένο πολλαπλᾶ ἀπό τή φαινομενικά συμπτωματική αὐτή συνάντηση μέ τόν Γέροντα.

Ἐως θεολόγος ἀσχολοῦμαι καί ἐρευνητικά μέ τό θέμα τῆς τεκνογονίας. Γνωρίζουμε ὅτι τά ἱερά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπαγορεύουν ρητά τήν ἀποφυγή τῆς τεκνογονίας. ἤθελα, λοιπόν, νά συμβουλευθῶ τό Γέροντα Πορφύριο γιά διάφορες πτυχές τοῦ τεράστιου αὐτοῦ θέματος, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἔχουμε τήν «Πανελλήνια Ἐνωση Φίλων τῶν Πολυτέκνων» καί καθημερινά ἐπικοινωνοῦμε μέ πολύτεκνες οἰκογένειες. Βλέποντάς με ρασοφόρο καί πρὶν προλάβω νά τοὺς ἐξηγήσω ὅτι δέν εἶμαι ἱερομόναχος καί πνευματικός, θέτουν σχετικά θέματα, ὅπως εἶναι οἱ ἐκτρώσεις, ἡ ἀντισύλληψη καί, γενικά, ἡ τεκνογονία καί ἡ φυγοτεκνία. Ἄλλά καί σέ ἐπιστολές τους ἀναφέρονται στά ἴδια θέματα καί ζητοῦν ἀπαντήσεις.

Αὐτή ἡ συνάντησή μου μέ τό Γέροντα Πορφύριο ἔγινε στήν Ἀθήνα, στό Θησεῖο, στό σπίτι μιᾶς πνευματικῆς θυγατέρας τοῦ Γέροντος, ἡ ὁποία εἶναι ἐξαδέλφη μου. Στό σπίτι αὐτῆς τῆς ἐξαδέλφης μου πῆγαινε κατά καιρούς ὁ Γέρον Πορφύριος κι ἐξομολογοῦσε μιά ομάδα ἀπό κοπέλλες πού ἀσκοῦσαν παρθενία καί ἤθελαν νά γίνουν μοναχές. Ζήτησα, λοιπόν, ἀπό τήν ἐξαδέλφη μου νά πεῖ στό Γέροντα Πορφύριο ὅτι τόν παρακαλοῦσα νά μέ δεχθεῖ ἐκεῖ γιά λίγο, γιά κάποιες ἀπορίες πού εἶχα καί ἤθελα τίς συμβουλές του. Ἔτσι πῆγα στό σπίτι τῆς ἐξαδέλφης μου καί ἐκεῖ, μεταξύ ἄλλων, ζήτησα τή γνώμη τοῦ Γέροντος ὡς πρὸς τό ποιά ἐπιχειρήματα θά πρέπει ν' ἀναπτύσσουμε, ὅταν μιλοῦμε κατά τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας καί πῶς ἐκεῖνος ὡς πνευματικός ἀντιμετώπιζε τό θέμα αὐτό.

Δέν θ' ἀναφερθῶ τώρα λεπτομερειακά στήν ὅλη συζήτηση. Ἐναφέρω μόνο ὅτι ὁ Γέρον Πορφύριος ἐπικύρωσε τήν αὐστηρή, ἄς τή χαρακτηρίσω ἔτσι, γραμμή, τήν ὁποία ἀκολουθῶ κι ἐγώ στό θέμα αὐτό· ὅτι, δηλαδή, δέν ἐπιτρέπεται ἡ ἀποφυγή τῆς τεκνογονίας ἐνῶ υπάρχουν συζυγικές σχέσεις, ἡ χρήση ἄρα ἀντισυλληπτικῶν μεθόδων δέν εἶναι ἐπιτρεπτή κ.λ.π.

Τὴν ἴδια ἐκείνη ἡμέρα, ὅταν ἐγὼ εἶχα φύγει, πῆγε στοὶ σπίτι τῆς ἐξαδέλφης μου, κι ἕνας γνωστός της, ὁ κ. Π., ἀπὸ τὴν Κόρινθο, στενωτάτος συνεργάτης μας στὴν «Πανελλήνια Ἑνωσι Φίλων τῶν Πολυτέκνων». Ἡ συνάντησή του ἐκείνη μέ τὸ Γέροντα Πορφύριο ἔγινε κάτω ἀπὸ τὶς ἀκόλουθες συνθήκες, ὅπως ὁ ἴδιος μου τὶς ἀφηγήθηκε:

Ὅταν ἐγὼ εἶδα τὸ Γέροντα Πορφύριο κι ἔφυγα, ἡ ἐξαδέλφη μου βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι της, γιὰ ν' ἀγοράσει κάτι πού χρειάστηκε. Στὸ δρόμο συνάντησε τὸν κ. Π., μέ τὸν ὁποῖο γνωριζόταν καί τοῦ ὁποῖου ἡ κόρη ἔμενε στὸν ἴδιο δρόμο μέ αὐτήν. Ἀντάλλαξαν μερικές κουβέντες καί ἡ ἐξαδέλφη μου τοῦ ζήτησε συγγνώμη, ἐξηγώντας του ὅτι βιαζόταν, ἐπειδὴ στοὶ σπίτι της βρισκόταν ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ Γέρον Πορφύριος. Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ κ. Π., ἐνθουσιάστηκε καί τὴν παρακάλεσε ν' ἀνέβει κι αὐτὸς γιὰ λίγο στοὶ σπίτι της, νὰ δεῖ τὸ Γέροντα καί νὰ πάρει τὴν εὐχή του ὅπως καί ἔγινε.

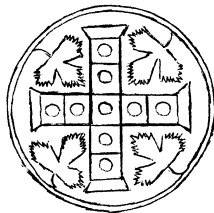
Τότε, μόλις τὸν βλέπει ὁ Γέρον Πορφύριος, χωρὶς νὰ ἔχουν ποτέ συναντηθεῖ προηγουμένως καί χωρὶς ἡ ἐξαδέλφη μου νὰ ἀναφέρει στοὶ Γέροντα τὸ ὄνομά του, ὁ Γέρον τοῦ λέει: «Καλῶς τὸν Π.». Τὸν προσφώνησε, δηλαδή, μέ τὸ ὄνομά του. Κι ἀμέσως μετὰ: «Κοίταξε, εὐλογημένε, ἐκεῖνες τὶς διαφορές, πού ἔχετε μέ τὸ Μητροπολίτη σας, ἀφήστε τις. Ἀλλοιῶς τοῦ ἔχουν παρουσιάσει τὰ πράγματα. Πρέπει νὰ εἴσθε ἀγαπημένοι».

Ἔχουμε ἐδῶ ἄλλο ἓνα συγκεκριμένο γεγονός, πού ὁ Γέρον Πορφύριος, χωρὶς ποτέ προηγουμένως νὰ ἔχει συναντηθεῖ μ' ἓνα ἄνθρωπο, ὄχι μόνο γνώριζε, φωτισμένος ἀπὸ τὸ Θεό, τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ γνώριζε καί τὰ συγκεκριμένα προβλήματά του.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. «*Δευτερονόμ.* κ' 5: «Οὐκ ἔσται σκευὴ ἀνδρός ἐπὶ γυναίκα οὐδέ μὴ ἐνδύσῃτε ἀνὴρ στολήν γυναικείαν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἔστι πᾶς ποιῶν ταῦτα». Καί ὁ 62ος ἰ. Κανὼν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας Οἰκουμένης Συνόδου ὀρίζει: «... μηδένα ἀνδρα γυναικείαν στολήν ἐνδιδύσκεσθαι ἢ γυναίκα τὴν ἀνδράσιν ἀρμόδιον». Πρβλ. ἔρμηνείαν καί σχόλια Ἁγίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Πηδάλιον* (ἔκδ. «Ἀστέρως», 1990, σσ. 275-276).

Μοναχὸς ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΠΙΛΛΗΣ

Ο ΟΣΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

έτος, στις 13 Ιανουαρίου ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνεκήρυξε ἐπίσημα Ἅγιο τό Γέροντα Παῖσιο Ἁγιορείτη. Ἀντί σχολίου παραθέτουμε ἀπόσπασμα τοῦ ὑπέροχου βιβλίου «Βίος Γέροντος Παΐσιου Ἁγιορείτου», τοῦ μακαριστοῦ ἱερομονάχου Ἰσαάκ, (σελ. 549-552), πού δείχνουν τή συμφιλίωση τοῦ Ἁγίου μέ τήν κτίση.

Στόν Γέροντα δόθηκε τό χάρισμα νά συνναστρέφεται μέ τά ἄγρια θηρία, χωρίς νά τόν βλάπτουν, ὅπως συνέβαινε στόν Ἄδám πρὸ τῆς πώσεως καί σέ πολλούς Ἁγίους.

Τά ἄγρια θηρία δισαιθάνονταν τήν μεγάλη του ἀγάπη καί ἔβλεπαν στόν Γέροντα τήν προπρωτική καθαρότητα. Εἶναι γνωστό ὅτι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀνακτήσῃ τό ἀρχέγονο καί πρωτόκτιστο κάλλος, τήν ἀπολεσθεῖσα θεία χάρι, γίνεται κύριος τῆς κτίσεως καί ἄρχει πάντων τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καί τῶν ἐρπετῶν καί τῶν θηρίων τῆς γῆς. Τότε ἐπέρχεται ἡ συμφιλίωση μέ τήν κτίση, ὅπως ὀνομάζουν οἱ ἅγιοι Πατέρες αὐτήν τήν προπρωτική κατάσταση. «Θεοῦ ἐνοικοῦντος καί ἐπαναπαυομένου τινί πάντα ὑποτάσσεται αὐτῷ ὡς τῷ Ἄδám πρὶν ἢ παραβῆναι τήν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ»¹.

Ἐλεγε ὁ Γέροντας: «Ἀπό τήν στιγμή πού ὁ ἄνθρωπος ἔρθει στήν θέση τοῦ ἄλλου, μετὰ ὅλους μπορεῖ νά τοὺς ἀγαπήσῃ, καί τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμη καί τά ζῶα καί τά θηρία. Τά πάντα τά χωράει μέσα του καί βγαίνει ὁ ἑαυτός του ἀπό τήν ἀγάπη του.

»Βλέπω ἓνα θηρίο. Σκέφτομαι ὅτι μποροῦσα νά ἦμουν καί ἐγώ ἓνα θηρίο. Ὁ Θεός νοικοκύρης εἶναι καί μποροῦσε νά μέ κάνῃ θηρίο. Ὅταν ἔρθω στήν θέση τοῦ θηρίου, θά τ' ἀγαπήσω καί θά λυπηθῶ ἀκόμη καί τά φίδια. Ἐ, θά μ' ἄρεσε ἐμένα νά ἦμουν φίδι, ν'ἀβγαίνα λίγο στήν λιακάδα νά ζεσταθῶ καί ν'ἀρχόταν ὁ ἄλλος νά μέ κτυποῦσε, νά μούσπαζε τό κεφάλι; Ἡ ἀγάπη ἡ θεϊκή πληροφορεῖ τ' ἄγρια θηρία. Ἐνα θηρίο μπορεῖ νά διακρίνῃ ἓναν ἄνθρωπο πού τό ἀγαπάει καί ἓνα κυνηγό πού θέλει νά τό σκοτώσῃ. Τόν ἄνθρωπο πού τ' ἀγαπάει θά τόν πλησιάσει, δέν τόν φοβᾶται. Αὐτό νόμιζα ὅτι συμβαίνει σί' ἄλλα ἄγρια ζῶα, ἐκτός ἀπό τά φίδια. Διαπίστωση ὅμως κατόπιν ὅτι καί στά φίδια τό ἴδιο συμβαίνει. Ἀκόμα καί τήν ὀχιά, πού ἐν σχέσει μέ τά ἄλλα φίδια εἶναι,

1. Κυρίλλου Σκυθοπολίτου, Βίος τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου, Κεφ. ΙΓ', σ. 23, ἐκδ. Schwartz E, Leipzig 1993.

τρόπον τινά, ὅπως τό κασίκι μέ τό ἀρνί».

Τόν ρώτησε κάποιος διάκονος: «Γέροντα, ἔχετε κάτι φίδια, ἄκουσα, εἶναι ἀλήθεια;». Ὁ Γέροντας ἀπάντησε: «Ναί, διᾶκο, τά φίδια (πάθη) τά ἔχω ἐδῶ στήν καρδιά μου καί ὅταν γίνης Πνευματικός, νά ῥθῆς νά σοῦ τά δεῖξω (νά ἐξομολογηθῶ)».

* * *

Ὁ κ. Γεώργιος Παπαθεμιστοκλέους ἀπό τήν Κόνιτσα, ἀναφέρει γραπτῶς: «Πηγαίναμε σχεδόν κάθε Σαββατοκύριακο στό μοναστήρι τοῦ Στομίου, λές καί μᾶς τραβοῦσε μιά δύναμη ἀνεξήγητη κοντά στόν π. Παῖσιο. Ἐκεῖ βρῖσκαμε γαλήνη, κοντά του ἠρεμοῦσε τό πνεῦμα καί ἡ ψυχή μας. Παράλληλα, προσπαθοῦσαμε νά τόν βοηθοῦμε σέ διάφορες ἐργασίες. Μιά ἀπό κείνες τίς ἡμέρες μ' ἔστειλε νά πάρω ἕναν κασμά καί ἕνα φτυάρι ἀπό τήν ἀποθήκη, πού ἦταν ἀμέσως μετά τήν κεντρική εἴσοδο τοῦ Μοναστηριοῦ.

— Γιῶργο, μή φοβηθῆς, δύο φιδάκια πού εἶναι ἐκεῖ μέσα εἶναι ἀκίνδυνα, μοῦ εἶπε.

»Προχώρησα νά ἐκτελέσω τήν παραγγελία του, ὅποτε βρέθηκα μπροστά σέ δύο τεράστιες δενδρογαλιές πού κινήθηκαν πρὸς τό μέρος τῶν ἐργαλείων. Στήν θέα τους πισωπάτησα ἔντρομος, ἔτοιμος νά τό βάλω στά πόδια. Μέ συγκράτησε τό κοκαλιάρικο, ἀλλά στιβαρό χέρι τοῦ Γέροντα, ἐνῶ συγχρόνως “ἐπιτιμοῦσε” τά φίδια μέ ἤρεμη καί γαλήνια φωνή. “Πηγαίνετε στή γωνιά σας, δέν βλέπετε πού ὁ Γιῶργος φοβᾶται!”

»Μέ εἶχε ἀκολουθήσει, γιατί κατάλαβε ὅτι ἡ θέα τῶν φιδιῶν θά μοῦ προκαλοῦσε φόβο. Γύρισα νά τόν κοιτάξω, μά δέν ἀντάμωσα τό βλέμμα του. Τά μάτια του ἦταν στραμμένα στήν γῆ. Προσπάθησα κάτι νά φελλίσω, μά ἦδη εἶχε φύγει, βρισκόταν μακριά, ἀέρινος ὅπως ἦταν.

»Ἄλλη φορά, μπαίνοντας στήν κουζίνα τοῦ Μοναστηριοῦ, ἄκουσα κάποιον παλαιό συμμαθητή του νά τοῦ λέν:

— Ἄσε με, π. Παῖσιε, νά τοῦ ρίξω.

»Συγχρόνως ὕψωνε τό κυνηγητικό του ὄπλο. Καί ὁ γλυκύτατος Γέροντας μέ γαλήνια καί ἤρεμη φωνή:

— Ὅχι, Γιάννη, ἔχει τόν Σταυρό στή μπάλλα του (μέτωπο).

»Ἐσκυψα ἀπό τό παράθυρο καί εἶδα ἕνα λαγό πού ἔβασκε ἀνέμελος καί εἶχε στό μέτωπό του ἕνα μαῦρο Σταυρό.

»Καλοῦσε τούς λαγούς, ὅπως ἐμεῖς τίς γάτες, καί αὐτοῖ δέν φοβόνταν νά ζοῦν μαζί του».

Τόν λαγό αὐτόν ὁ Γέροντας τόν ἔπιασε μέσα στίς φασολιές, τοῦ ἔκανε ἕνα Σταυρό στό μέτωπο καί εἰδοποίησε τόν γαμπρό του Βασίλη καί ἄλλους κυνηγούς νά προσέξουν νά μή τόν σκοτώσουν.

* * *

Κάποια φορά ἤρθαν δύο μικρές ἀρκοῦδες μέσα στήν αὐλή τοῦ μο-

ναστηριού του Στομίου. Ὁ Γέροντας τίς ἔπιασε ἀπό τό σβέρκο καί τίς εἶπε: «Ἄλλη φορά νά μήν μπαίνετε μέσα στό Μοναστήρι. Νά ἔρχεσθε πίσω ἀπό τήν κουζίνα, γιά νά σᾶς ταΐζω», καί τίς ὠδήγησε στό μέρος αὐτό. (Αὐτό τό διηγήθηκαν δύο Κονιτσιῶτες στόν δόκιμο τοῦ Στομίου Παῦλο).»

* * *

Ὁ Κύπριος προσκυνητής Μ. Σ. διηγείται: «Εἶχε ἔρθει μιά ομάδα Κυπρίων στήν “Παναγούδα” γιά νά δῆ τόν Γέροντα. Τούς εἶπε νά πάρουν λουκούμια. Μόλις ἄνοιξαν τό καπάκι, ἔκαναν ἕνα μορφασμό, κοιτάχθηκαν καί μουρμούρισαν. Τό κουτί ἦταν γεμάτο “λίμπουρους” (τά μυρμηγκία στά κυπριακά). Φαίνεται κάποιος προσκυνητής δέν ἔκλεισε καλά τό καπάκι καί γέμισε μυρμηγκία, ἄν καί ὁ Γέροντας εἶχε γράψει πάνω στό καπάκι νά κλείνουν τό κουτί. Ἦταν τόσα πολλά, ὥστε εἶχαν μαυρίσει τά λουκούμια, δέν φαίνονταν.

»Ὁ Γέροντας, μόλις κατάλαβε τί εἶχε συμβῆ, ἔρριξε μιά ματιά στό κουτί καί ἀμέσως μέ φυσικότητα πῆρε ἕνα λουκούμι τό ἄφησε πιοῦ πέρα καί μέ στοργή, ἀλλά καί μέ σοβαρότητα καί κάπως ἐπιτακτικά εἶπε πρὸς τά μυρμηγκία: “Αὐτό εἶναι δικό σας. Πηγαίνετε νά φᾶτε καί ἀφήστε τ’ ἄλλα νά πάρουν οἱ ἄνθρωποι”.

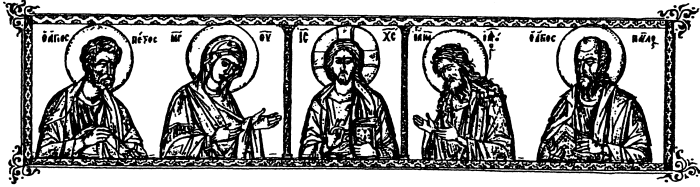
»Τό ἐκπληκτικό εἶναι ὅτι τά μυρμηγκία ἔκαναν ὑπακοή, βγῆκαν ὅλα ἀπό τό κουτί καί μαζεύτηκαν νά φᾶνε τό δικό τους λουκούμι».

* * *

Μαρτυρία μοναχοῦ Ἁλυπίου Ἀγιαννανίτου: «Γνώριζα τόν Γέροντα ἀπό τήν ἡλικία τῶν δεκαπέντε ἐτῶν. Μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ ἔγινα μοναχός στήν Ἱ. Μ. Κουιλουμουσίου. Πήγαινα καί τόν ἔβλεπα κάθε μέρα. Ἦκουγα γιά τά θαύματά του καί μοῦ εἶχε γεννηθῆ ἡ ἐπιθυμία νά δῶ ἕνα θαῦμα του. Γιά ἕνα μῆνα περίπου εἶχα αὐτόν τόν λογισμό.

»Ἐνα χειμωνιάτικο πρωινό, ἀρχές Νοεμβρίου, πῆγα νά τόν δῶ καί τόν βρῆκα νά πλένῃ τά χέρια του ἔξω στό βαρελάκι. Ἦταν μόνος. Ἦνοιξε καί μοῦ εἶπε νά περιμένω. Πῆρε πίσω ἀπό τό βαρέλι ἕνα ἀλουμινόχαρτο, ὅπου μέσα εἶχε ψίχουλα, τό ἄνοιξε καί κοίταξε πρὸς τόν οὐρανό. Ἐνῶ χαρακτηριστικά δέν ὑπῆρχε κανένα πουλί, ἀμέσως μαζεύτηκαν σμήνη πουλιῶν. Ποῦ βρέθηκαν ξαφνικά τόσα πουλιά! Ἄλλα κάθονταν στό κεφάλι του, ἄλλα στούς ὠμους καί στά χέρια του καί αὐτός τά ταΐζε. Βλέποντας αὐτό τό θέαμα μέ κατέλαβε ἀμχανία, χτυποῦσε γρήγορα ἡ καρδιά μου ἀπό συγκίνηση καί γελοῦσα ἀμῆχανα. Ὁ Γέροντας χαμογελώντας ἔλεγε στά πουλιά: “Πᾶτε καί σ’ αὐτόν”. Τά μιλοῦσε σάν νᾶταν ἄνθρωποι. Ἐνα πού καθόταν στό χέρι του τοῦ ἔλεγε: “Πήγαινε καί σ’ αὐτόν, δικός μας εἶναι”.

»Αὐτό διήρκεσε δύο λεπτά περίπου. Σέ μιά στιγμή ὁ Γέροντας διπλῶσε τό ἀλουμινόχαρτο καί τά πουλιά ἔξαφανίστηκαν. Ἦμουν σαστισμένος καί τόν κοίταζα. “Πήγαινε τώρα”, μοῦ εἶπε».

Ἁγία Κυριακῶ

ΟΣΙΟΣ ΙΛΑΡΙΟΣ, ΕΝΑΣ ΑΚΟΜΗ ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΣ ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ιγούρα μοναχική στὸν κάμπο τῆς κοινότητος τῆς Χοιροκοιτίας, ἀνάμεσα στὶς ἀσημένιες ἐλιές καὶ τὶς βαθυπράσινες χαρουπιές πού, πασπαλισμένες ἀπὸ τὴ σκόνη, ἀντιστέκονται μὲ ἀπέραντη ὑπομονή στὶς καυτερές ἀκτίνες τοῦ ἡλίου τῆς Κύπρου, ὑψώνεται ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας τοῦ Κάμπου. Καὶ τί δὲν εἶδε τὸ ταπεινὸ κτίσμα στὴν πορεία τῶν αἰώνων! Πάνοπλος Ναΐτες ἵππότες μὲ τὶς γυαλιστερές τους πανοπλίες, Μαμελούκους καὶ Φράγκους νὰ συγκρούονται, χωριάτες νὰ ἰδρώνουν σκάβοντας τὴ γῆ, μαυροντυμένες χωριάτισσες νὰ μαζεύουν σκυφτές ἐλιές μὰ καὶ χαρούπια. Τὸ κτίσμα βρίσκεται περίπου δύο χιλιόμετρα στὰ ΒΔ τῆς κοινότητος κι οἱ εἰδικοί λένε ὅτι εἶναι κτίσμα τοῦ 12ου αἰῶνος μὲ ἐπέκταση κατὰ τὸ 15ο αἰῶνα. Τελευταῖα οἱ ἀρχαιολόγοι ἐντόπισαν ἐκεῖ ἴχνη ἐκκλησίας τοῦ 6ου αἰῶνος, πρὶν ἀπὸ τὶς ἐπιδρομές τῶν μωαμεθανῶν. Ἀρχιτεκτονικὰ ἡ ἐκκλησία κατατάσσεται στὸν τύπο τοῦ ἐγγεγραμμένου σταυροῦ μετὰ τρούλου. Ἐσωτερικὰ διατηροῦνται ἀκόμη μερικὲς τοιχογραφίες, οἱ σπουδαιότερες τῶν ὁποίων εἶναι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου μὲ σκηνές ἀπὸ τὸ βίό του τοῦ 1509 καὶ τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Στὸ βόρειο πρόβολο, δηλαδή στὸ βόρειο ἄκρο τοῦ τόξου πού στήριζει τὴν καμάρα τῆς ἐκκλησίας, συναντᾶμε μιά ἐντελῶς ἄγνωστη μορφή, τὸν Ἅγιο Ἰλάριο. Κρυμμένος στὴ σκοτεινὴ γωνιά του μᾶς ἀτενίζει ὁ Ὁσῖος κατὰ μέτωπον, στὴν δεξιάν κρατᾶ τηλιγμένο εἰλητᾶριο ἐνῶ μὲ τὴν ἀριστεράν κραδαίνει σταυρόν. Εἶναι σύννους κι ἡ ἔκφρασή του παρουσιάζεται αὐστηρή, ἀντικατοπτρίζοντας συνάμα τὴν εἰρήνη τῆς ψυχῆς του. Μάτια μεγάλα κι ἐκφραστικά, γενειάδα πλούσια καὶ κατάλευκη, πρόσωπο μελαψό, μέτωπο ψηλὸ καὶ μαλλιά στὸ χρῶμα τῆς γενειάδας. Στὸ ὕψος τοῦ δεξιοῦ του χεριοῦ ἕνας ἠλικιωμένος μοναχὸς μὲ ἀσπρισμένα γένεια καὶ κουκούλιο στὴν κεφαλὴ ὑψώνει τὰ χέρια ἱκετευτικὰ πρὸς τὸν Ἅγιο. Στὸ σκοτεινὸ, σχεδόν μαῦρο, φόντο γράφει καθαρὰ: Ο ΑΓΙΟΣ ΗΛΑΡΙΟΣ. Στὸ κάτω μέρος τῆς τοιχογραφίας γράφει: ΔΕΗΣΙΣΤΟΥΔΟΥΛΟΥ-ΤΟΥΘΥΙΛΑΡΙΟΥΜΟΝΑΧΟΥΣΥΧΟΡΗΣΑΤΕΑΥΤΟΝ. ΑΦΝΒ'.

Ἄν θελήσουμε τώρα νὰ μιλήσουμε μὲ βάση τὰ στοιχεῖα πού διαθέτουμε, ὁ Ὁσῖος Ἰλάριος δὲν μπορεῖ νὰ ταυτισθεῖ μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς γνωστούς, μέχρι τῆς στιγμῆς, Ἁγίους τῆς Κύπρου. Κι ἐξηγοῦμαι: Εἶναι

γνωστός τοῖς πᾶσι ὁ ᾠγιος Ἰλαρίων ὁ Μέγας. Μᾶς εἶναι ἐπίσης γνωστός ὁ ᾠγιος Ἰλαρίων ὁ Νέος, πού ἀσκήτεψε στό ὁμώνυμο βουνό τοῦ Πενταδακτύλου. Δέν μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι στήν Περιστερώνα τιμᾶται ὁ ᾠγιος Ἰλαρίων μετά τοῦ ᾠγίου Βαρνάβα. ᾠμως ὅλοι αὐτοί φέρουν τό ὄνομα Ἰλαρίων κι ὄχι Ἰλάριος. Ἡ ἐπιγραφή τῆς τοικογραφίας πού ἔχουμε ἐνώπιόν μας γράφει καθαρά τό ὄνομα Ἰλάριος κι ὄχι Ἰλαρίων. Μάλιστα τό ὄνομα φέρει τόσο ὁ ὑπό κρίσιν ᾠγιος ὅσο κι ὁ ἀφιερωτής μοναχός. Καί τά δύο εἶναι σίγουρα ἀνορθόγραφα, πράγμα συνηθισμένο ἄλλωστε, ἀλλά καί στά δύο ἀποδίδεται τό ὄνομα Ἰλάριος.

ᾠφείλουμε νά ἐξετάσουμε ἐπισταμένως τήν ἄλλη πιθανότητα, τή βασικότερη. ᾠτι δηλαδή πρόκειται ὄχι περί Ἰλαρίωνος ἀλλά Ἰλαρίου. Στό ᾠγιολόγιον τοῦ Σ. Εὐστρατιάδου συναντοῦμε Ἰλάριον ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου, πού δέν γνωρίζουμε πότε ἤκμασε, ὅπως καί Ἰλαρίωνα ἢ Ἰλάριον ᾠσιον, πού δέν γνωρίζουμε τήν καταγωγή, οὔτε τή διαμονή του, τέσσερις Ἰλάριους μάρτυρες καί Ἰλαρίαν ᾠσίαν (Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, *ᾠγιολόγιον τῆς ᾠρθοδόξου ᾠκκλησίας* σελ. 214). Στό Πανάγιον τοῦ Πιπεράκη συναντοῦμε ἐπιπρόσθετα τόν Ἰλάριον ἐπίσκοπον Πικταβίου (Πουατιέ) τῆς Γαλατίας καθώς καί Ἰλάριον ἐπίσκοπον Ἀρελάτων (ᾠρλ) τῆς Γαλατίας (Γεωργίου ᾠ. Πιπεράκη *Πανάγιον, ἤτοι κατάλογος τῶν ὅπου γῆς ἐορταζομένων ᾠρθοδόξων ᾠγίων*, σελ. 389). ᾠπό ἄλλη πηγή γνωρίζουμε τήν ὑπαρξη τοῦ ᾠγίου Ἰλαρίου πάπα Ρώμης τοῦ ε΄ αἰῶνος.

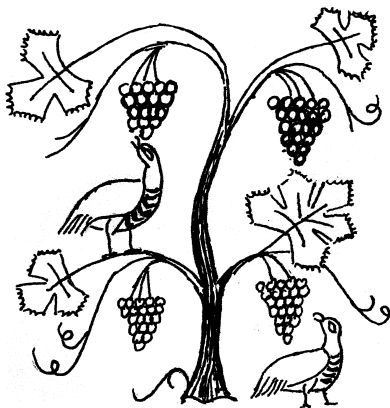
ᾠν θελήσουμε τώρα νά ἐξετάσουμε τοὺς ᾠγίους πού φέρουν τό ὄνομα Ἰλάριος, ὁ Ἰλάριος ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου (τόν ὁποῖον ἀναφέρει μόνο ὁ λατίνος συγγραφέας Στέφανος Λουζιγιάν) δέν μπορεῖ νά ταυτιστεῖ μαζί μέ τόν ἡμέτερον ᾠγιον, διότι ἦταν ἀρχιεπίσκοπος κι ὄχι ἀσκητής. Οἱ δύο ᾠγιοι τῆς Γαλατίας, Ἰλάριος ἐπίσκοπος Πικταβίου καί Ἰλάριος ἐπίσκοπος Ἀρελάτων, πάλι δέν μᾶς λύνουν τό πρόβλημα, ὄχι διότι προέρχονται ἀπό τή Δύση (ᾠπαγε τῆς βλασφημίας ἀφοῦ ἔζησαν τόν ε΄ αἰῶνα καί δέν εἶχαν καμμία σχέση μέ τίς παπικές κακοδοξίες), ἀλλά διότι ἦταν κι αὐτοί ἐπίσκοποι κι ὄχι ἀσκητές. ᾠκριβῶς τά ἴδια δικαιούμαστε νά ὑποστηρίξουμε γιά τόν ᾠγιο Ἰλάριο πάπα Ρώμης, πού ἦταν ἐπίσης ἐπίσκοπος. ᾠπορίπτουμε ἐπίσης τήν ταύτιση τοῦ ἡμετέρου ᾠγίου μέ τοὺς τέσσερις μάρτυρες πού φέρουν τό αὐτό ὄνομα. ᾠδῶ πρόκειται περί ᾠγίων μαρτύρων καί ὄχι περί ᾠσίων ἀσκητῶν.

Τό ὄνομα πού προβληματίζει περισσότερο εἶναι αὐτό τοῦ ᾠσίου Ἰλαρίωνος ἢ Ἰλαρίου τοῦ θαυματουργοῦ (4 Μαΐου). ᾠδῶ μιλάμε γιά κάποιον ἀσκητή. Δέν γνωρίζουμε ὄμως, οὔτε πότε ἔζησε, οὔτε πού κατοικοῦσε. Οἱ λιγοστές πληροφορίες πού ἔχουμε γιά αὐτόν λένε ὅτι ἐπιδόθηκε στά ἀσκητικά παλαίσματα ἐκ νεαρᾠς ἡλικίας, ἀξιώθηκε πολλῶν χαρισμάτων, ἦταν ἐγκλειστος σέ στενότατο οἰκίσκο (πράγμα πού παραπέμπει κατά πᾠσαν πιθανότητα στό συριακό ἀσκητισμό) καί χειροτονήθηκε πρεσβύτερος. Κατά τό δίστιχο πού συνοδεύει τήν ἡμέρα τῆς μνήμης του, θαυματουργεῖ καί μετά θάνατον. Πρωτίστως πρέπει νά τονισθεῖ

ὅτι σέ μερικούς συναξαριστές καί παλαιά Μηναῖα ἀποκαλεῖται Ἰλαρίων κι ὄχι Ἰλάριος. Ἐπί τήν ἄλλη μπορούμε νά ὑποθέσουμε τίς συνθήκες ὑπό τίς ὁποῖες ἔλαβε τό ὄνομα Ἰλάριος ὁ μοναχός, ὁ συνώνυμος τοῦ Ἁγίου. Βρισκόμαστε στά 1552 περί τά τέλη τῆς ἐνετοκρατίας στήν Κύπρο. Οἱ μορφωτικές συνθήκες, ἀλλά κι ἡ κατοχή τῶν χωρῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀπό τοὺς μωαμεθανούς δέν ἐπέτρεπαν νά φτάνουν εὐκόλα πληροφορίες γιά κάθε Ἅγιο πού ἔζησε στίς πύ πάνω κῶρες καί μάλιστα γιά Ἁγίους πού δέν εἶχαν μεγάλη φήμη, οὔτε γνώριζαν οἱ ἄνθρωποι τίποτε περισσότερο ἀπό τό ὄνομά τους καί τήν ἡμέρα τῆς μνήμης τους. Ἐπί τήν ἄλλη ἕνας ντόπιος ἀσκητής μέ ἀγιότητα μαρτυρημένη ἀπό τοὺς κατοίκους τῆς Κύπρου θά μπορούσε πύ εὐκόλα νά τραβήξει τήν προσοχή κάποιου μοναχοῦ, ὥστε αὐτός νά λάβει τό ὄνομά του κατά τή μοναχική του κουρά.

Ποιά εἶναι συνοπτικά τά συμπεράσματα τοῦ γράφοντος ἐπί τοῦ θέματος; Πρόκειται γιά Ὅσιο, πού εἴτε εἶναι Κύπριος, εἴτε ἔφτασε στό Νησί ἀπό τίς γύρω κῶρες κι ἀσκήτησε σέ κάποιο μέρος τῆς Κύπρου. Οἱ Κύπριοι τόν τίμησαν μετά τήν κοίμησή του κι ὁ μοναχός τοῦ 16ου αἰῶνος πῆρε τό ὄνομά του καί σέ μεγάλη ἡλικία ἀφιέρωσε τήν ὑπό ἐξέτασιν τοιχογραφία στό φερώνυμο Ἅγιο, ἰκετεύοντάς τον συνάμα νά προσβέυει ὑπέρ αὐτοῦ. Ἐπί τήν ἄλλη παρακαλεῖ αὐτούς πού εἰσέρχονται στό ναό νά προσεύχονται γιά τή συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν του. Πότε μπορεῖ νά ἔζησε ὁ Ὅσιος Ἰλάριος; Κατά τήν ἐκτίμησή μας ἀπό τά μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος μέχρι καί τά τέλη τοῦ 12ου αἰῶνος πού συμπίπτουν μέ τήν ἔναρξη τῆς φραγκοκρατίας. Τότε, ὅπως εἶναι γνωστόν, ἤκμασε ὁ μοναχισμός στήν Κύπρο. Οἱ εὐχές τοῦ Ὀσίου Ἰλαρίου νά μᾶς στηρίζουν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Συμεών Ἀρρίστον

Η «ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΚΡΙΒΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ»,
ΤΑ ΕΜΒΡΥΑ ΚΙ Η ΨΥΧΗ ΤΟΥΣ

ρυσορροίας αποκαλεῖται ὁ ἕνας ἀπό τούς δύο ποταμούς τῆς Δαμασκοῦ. Γιά ποιό λόγο μᾶς ἀπασχολεῖ ἐν προκειμένῳ; Διότι ἔτσι ἀποκλήθηκε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκνός, ὁ ἀκατάβλητος ἀγωνιστής τῆς Ὁρθοδοξίας πού ὕψωσε τό ἀνάστημά του κατά τῶν αἰρετικῶν εἰκονομάχων, ὁ ἠδύλαλος ποιητής καί μελωδός ἀλλά κι ἱερός συγγραφέας πού συνόψισε ὅλην τήν πρό αὐτοῦ πατερική παράδοση.

Ἐπιμένουμε καί θά ἐξακολουθήσουμε νά ἀσχολούμαστε μ' ἕνα ζήτημα κύριο, καίριο καί πάντοτε ἐπίκαιρο πού δέν εἶναι ἄλλο ἀπό τήν ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ὡς γνωστόν τά τελευταῖα χρόνια διαδίδεται μιά κακοδοξία πού διατείνεται ὅτι τό ἀνθρώπινο ἔμβρυο δέν εἶναι ἄνθρωπος ἐξ ἄκρας συλλήψεως, ἀλλά ἀποκτᾷ ψυχή κατά τόν τρίτο μῆνα τῆς κηύσεως, μέ προφανῆ στόχο νά καλυφθοῦν θεολογικά οἱ ἐκτρώσεις μέχρι τόν τρίτο μῆνα. Ὅλοι ἐκεῖνοι πού καμώνονται πώς δέν ὑφίσταται τέτοιο θέμα ἀλλά κι αὐτοί πού σφυρίζουν ἀδιάφορα εἶναι ἀναγκαῖο νά ἀκροασθοῦν τή φωνή τῶν Πατέρων πού ἤχεῖ ἀνά τούς αἰῶνας ὡς «*φωνή βροντῶν ἰσχυρῶν*» (Ἄποκ. 1θ' 6).

Ὁ Ἅγιος στό ἔργο του «*Ἐκθεσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*» μᾶς συνοψίζει τή χριστιανική θέση ἐπί τοῦ θέματος. Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ἀναφέρει «*συνέπηξεν ἑαυτῷ ἐκ τῶν καθαρωτάτων αὐτῆς (τῆς Θεοτόκου) αἱμάτων σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καί νοερᾷ, ἀπαρχῆν τοῦ ἡμετέρου φυράματος*» (PG 94, 985).

Ὡστε ὁ Χριστός, σάν ἄνθρωπος, ἔχει σῶμα ἀνθρώπινο καί ψυχή ἀνθρώπινη. Γιά ἀνθρώπινο σῶμα χωρίς ψυχή καί γιά ἔνωση μετά ἀπό τήν παρέλευση τριῶν ὀλόκληρων μηνῶν δέν ὑπάρχει κἄν νύξιν στό κείμενο. Ὅσο κι ἂν ἰδρώνομε εἰς πῖθον ἀντλῶμεν Δαναΐδων.

Καί συνεχίζει ὁ μελίρρυτος μελωδός, γιά νά διαλύσει καί τά τελευταῖα ἵχνη ἀμφιβολίας τῶν ἀντιπιθεμένων: «*ὥστε ἅμα σᾶρξ, ἅμα σᾶρξ ἔμψυκος, λογική τε καί νοερά*» (PG 94, 985-986). Δέν θά κάνω τόν κόπο νά ἐρμηνεύσω τό πῶς πάνω χωρίς διότι αὐτό θά ἰσοδυναμοῦσε μέ παραβίασιν ἀνοικτῆς θύρας. Ἄν κάποιος εἶναι ἀποδέκτης τοῦ σκληροῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ Τειρεσία ἀπό τόν Κρέοντα στήν «Ἀντιγόνη» τοῦ Σοφοκλέους, ἢ ἀποδεικνύεται λίθων λιθωδέστερος, κατά τόν Ἅγιον Νεόφυτον τόν Ἐγκλειστον, δυστυχῶς ἀδυνατῶ νά τόν βοηθήσω. Εὐχῶν χρεία.

Σ' ἕνα ἄλλο σημεῖο τοῦ ἰδίου βιβλίου, ὁ ἀκατάβλητος ἀγωνιστής, τό θεοκίνητο χέρι, σημειώνει: Ὁ Χριστός «ὢν γάρ τέλειος Θεός γέγονε

φύσει τέλειος ἄνθρωπος· αὐτός οὐ τραπείς τὴν φύσιν, οὐδέ φαντάσας τὴν οικονομίαν, ἀλλὰ τῆ ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου ληφθείσῃ, λογικῶς τε καὶ νοερῶς ἐψυχωμένη σαρκί...» (PG 94, 988). Κοντολογίς ὁ Χριστός, ὁ τέλειος Θεός ἔλαβε κατὰ τὴν σάρκωσιν λογικῶς καὶ νοερῶς ἐψυχωμένην σάρκα, δηλαδή σῶμα καὶ ψυχὴ, ταυτοχρόνως κι ὄχι μέ δόσεις. Οὔτε τρεῖς μῆνες, οὔτε τρεῖς μέρες, μήτε τρία λεπτά διάστημα ὑπάρχουν κατὰ τὰ ὁποῖα ἀπουσίαζε ἡ ψυχὴ. Ὁ Ἅγιος ἄδει, βοᾷ, κράζει καὶ λέγει. Ὅσοι σέβονται τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀπεσταλμένους παρὰ Θεοῦ (Ἰωάν. α΄ 6) ἄς τείνουν εὐήκοον τὸ οὖς.

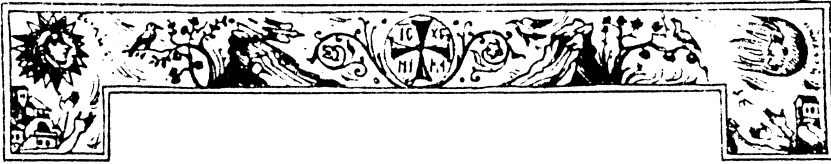
Λίγο πιο κάτω ἐπανέρχεται ὁ ἱερός κάλαμος τοῦ ἐκ Δαμασκοῦ φωστῆρος τονίζοντας: Ὁ Θεός Λόγος «πάντα ἀνέλαβε, σῶμα καὶ ψυχὴν νοεράν καὶ λογικὴν» (PG 94, 1005). Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ.

«Ἐσάρκωται τοίνυν ἐξ αὐτῆς, προσλαβόμενος τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φυράματος, σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ» (PG 94, 1009). Ὁ Χριστός εἶναι Θεάνθρωπος ἐξ ἄκρας συλλήψεως. Δέν κουράζεται νὰ τὸ σημειώνει ὁ ἀπλανὴς ἀστέρας τῆς Ἐκκλησίας· οὔτε καὶ ἐμεῖς νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνουμε, νὰ τὸ φωνάζουμε καὶ νὰ τὸ ὁμολογοῦμε.

Ὁ Χριστός, σημειώνει κατωτέρω ὁ Χρυσορρός, «αὐτός οὐσιωδῶς καὶ ἀληθῶς γενόμενος ἄνθρωπος, ἦτοι ἐν τῇ ὑποστάσει αὐτοῦ ἐψυχωμένην σάρκα, ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ ὑποστήσας» (PG 94, 1029). Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, λοιπόν, οὐσιωδῶς καὶ ἀληθῶς προσέλαβε καὶ τὰ δύο, σῶμα καὶ ψυχὴ. Τὰ κείμενα τοῦ Ὁσίου συγγραφέως βοοῦν καὶ λέγουν: «Ὁ Χριστός δέν εἶναι Θεάνθρωπος σταδιακά (ἐξελικτικά) πρᾶγμα πού ὄζει ἡμιαπολλιναρισμό ἀλλά ἅπαξ καὶ διαπαντός, ἐξ ἄκρας συλλήψεως». Ὅποιος ἀντιμάχεται τοὺς ἁγίους Πατέρες θά ἔχει ψαλμικῶς τὴν τύχη τῶν σκευῶν τοῦ κεραμέως (Ψαλμ. β΄ 9).

Κι ἐρχόμαστε τώρα στό τελευταῖο σημεῖο τῆς σύντομῆς μας ἀναφορᾶς στό ὑπέροχο αὐτό βιβλίο τοῦ ὁσίου Πατρός: «Καί πάντα ἔχει (Ὁ Χριστός) ὅσα ὁ Ἄδάμ ὁ πρῶτος, δίχα μόνῃς τῆς ἁμαρτίας· ἅτινὰ ἐστι σῶμα καὶ ψυχὴ λογικὴ τε καὶ νοερά» (PG 94, 1033). Ἐδῶ μιλάμε γιά τὸ σεισμό, πού συνέβη μετὰ τὴν ἔβδομη λιτανεία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κύκλωθεν τῆς Ἱερικουῦς (Ἰησοῦς τοῦ Ναυή ς΄ 20). Ἐπτά πορεῖες τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦσαν ἱκανές, σύν Θεῷ, νὰ κατεδαφίσουν χωρὶς ἐλεπόλεις, κριούς καὶ καταπέλτες τὰ τείχη τῆς πόλεως αὐτῆς τῶν Χανααναίων. Ἐπτά χωρία τοῦ Δαμασκηνοῦ Ἰωάννου ἔκαναν τὴν ἴδια δουλειά μέ τὸ παραπάνω.

Ἀφήνοντας τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἄς κάνουμε τίς πράξεις. Ὁ Χριστός, ὁ νέος Ἄδάμ, ἔχει ὅλα ὅσα εἶχε ὁ πρῶτος Ἄδάμ, δηλαδή ὁ πρῶτος ἄνθρωπος πού ἔπλασε ὁ Θεός, πλην τῆς ἁμαρτίας. Ἐχει δηλαδή σῶμα, ἔχει καὶ ψυχὴ, τὰ ὁποῖα προσέλαβε ταυτοχρόνως: «Ἄμα σάρξ, ἅμα Θεοῦ Λόγου σάρξ, ἅμα σάρξ ἔμψυχος, λογικὴ τε καὶ νοερά».

Μοναχοῦ Μωϋσῆ Ἀγιορείτη

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΜΑΣ

ρθοδοξία σημαίνει γνήσια καί ἀκριβής πίστη. Γνώση τῶν ὁρίων τῆς ἀληθείας. Δέν πρόκειται γιά βουκαλισμό καί μία στεῖρα θριαμβολογία, γιά μία ἔστω ἔνδοξη παρελθοντολογία. Σημασία δέν ἔχει τό φαίνεσθαι ἀλλά τό εἶναι.

Καλούμεθα νά γνωρίζουμε καλά σέ τί Χριστό πιστεύουμε. Τί Χριστό, ἀλήθεια, θέλουμε στή ζωή μας. Ὁ Χριστός δέν εἶναι ἀπρόσωπος, ἀφηρημένος, κρυμένος, ἄγνωστος, ἰδεατός, δύσκολος, εὐκαιριακός, κατά πῶς τόν νομίζουμε. Ὁ Χριστός εἶναι πατέρας, ἀδελφός, φίλος, ὄρατος, προσωπικός, πλησίον, πρόθυμος ν' ἀκούει.

Ἡ Ὁρθοδοξία δέν εἶναι γιά λίγους, ἀλλά γιά ὄλους. Εἶναι δασκάλα σοφή καί μητέρα στοργική. Διδάσκει τήν παθοκτονία, τήν ἀρετοκαλλιέργεια καί τήν ἀρετοσυγκομιδή. Ὁρθοδοξία κυρίως εἶναι ὀρθή, ἀκέραια καί ἀνόθευτη πίστη. Ὅχι κατά πῶς τή φαντάζομαι, μοῦ ἀρέσει καί μέ βολεύει. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μόνη, μοναδική καί μονάκριβη ἀλήθεια.

Ἡ Ὁρθοδοξία δέν μᾶς κολακεύει, ψευτοπαρηγορεῖ καί κοροϊδεύει. Μιλᾷ γιά τήν ἀνεπιτήδευτη σύνδεσή μας μέ τόν ζῶντα Θεό. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι μία νέα πρόταση ζωῆς, πυξίδα σ' ἕνα κόσμο πούχασε τόν προσανατολισμό του. Ἡ πολλή μεταφυσική ἀναζήτηση ἄς σταθμεύσει ταπεινά στήν εἰκόνα τοῦ Ζωοδότη, Φωτοδότη, Εἰρηνοδότη, Σταυροαναστηθέντα Ἰησοῦ. Ἄς γονατίσει εὐλαβικά στήν εἰκόνα τῆς μοναδικά σεμνῆς, ταπεινῆς, καθαρῆς καί σιωπηλῆς Παναγίας.

Ἡ ὑπερκατανάλωση ἔφερε τραγικά ἀδιέξοδα. Ὁ ἀντιασκητικός τρόπος τῆς σύγχρονης ζωῆς κούρασε πολύ. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἀνοικτή ἀγκάλη, νά δεχθεῖ ὄλους τούς ἀπό παντοῦ σκληρά ἀπογοητευμένους. Ἰδιαίτερα τούς νέους μας. Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξη καί ἡ τεχνολογική πρόοδος ἀντί νά ξεκουράσουν, κούρασαν πολλούς πολύ, πού ἐναγώνια ψάχνουν γιά διέξοδο. Οἱ Δυτικοί κραυγάζουν πῶς κουράστηκαν νᾶναι ξεκούραστοι. Τό ἴδιον συμφέρον, τό πολύ χρήμα, ἡ ἀκόρταγη σάρκα, ἡ ἀπαιτητική ὕλη θεοποιήθηκαν καί καθημερινά προσκυνοῦνται. Ἡ ψυχική ἀναζητᾶ τρυφή καί παραμυθία μάταια. Πεινᾶ καί διψᾶ πνευματική χορτασία καί ξεδίψασμα. Ἀφέθηκε ἡ κατά χάρη ἀθάνατη ψυχή σι' ἀζήτητα πονεμένη. Οἱ ἔχοντες καί κατέχοντες ἔχουν μεγάλο ἄγχος σήμερα. Ὁ ἐξοβελισμός τοῦ πνεύματος ἀσθένησε τήν κοινωνία. Ἡ Κρίση δέν εἶναι οἰκονομική ἀλλά πνευματική.

Ὁ πολιτισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἐξηγήσει γιατί πονᾶμε καί γιατί πεθαίνουμε. Ἡ λύση δὲν εἶναι στὰ πρόχειρα κι ἐπιπόλαια ὑποκατάστατα. Ὁ μακαριστὸς Γέροντας Παΐσιος ὁ Ἁγιορείτης ἔλεγε πὼς ἔχει τόση χαρὰ πού δὲν ξέρει τί νὰ τὴν κάνει!... Οἱ διάφορες καί πολλές αἰρέσεις προσφέρουν ὑποκατάστατα τῆς ἀλήθειας κι εὐκόλες λύσεις. Μὴ ἀμελοῦμε τὴν ἐμβάθυνση στὴ ζωογόνο καί ζωοποιό ἀλήθεια τῆς φιλῆς Ὁρθοδοξίας. Οἱ ἐπηρμένοι αἱρετικοὶ ἀπατοῦν μὲ γλυκόπικρα ζυλοκέρατα.

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι καθαρὴ τροφή, ἀμετάλακτη. Εἶναι πάντοτε ἀφτιασίδωτη, ἀρυτίδωτη, λιπὴ, σεμνή, σταυροαναστάσιμη. Δὲν εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία ἑλληνικὴ ἀλλὰ οἰκουμενικὴ. Τὸ Ἅγιον Ὅρος εἶναι ἓνα περικαλλὲς πνευματικὸ οἰκουμενικὸ κέντρο μὲ σημαντικὴ ἀκτινοβολία. Ἡ ὑπερχιλιετὴς ἱστορία του ἀπέδειξε περίτρανα τὴ σύμπτωση τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ διαφόρους τόπους στὸν ἴδιο τόπο ἐπὶ δέκα αἰῶνες καί πλέον. Οἱ μορφές τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι οἱ ἅγιοι καί θεοφόροι πατέρες, οἱ ἐμπνευσμένοι καί θεοκίνητοι, οἱ μεγαλοκήρυκες ἔξοχοι διδάχοι, καί οἱ ὅσιες μητέρες.

Ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς Ὁρθοδοξίας σκανδαλίζει τοὺς πιστοὺς καί ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸ ἀκραιφνὲς εὐαγγέλιο. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία διακριτικὰ πάντοτε διδάσκει τὸ ἀρεστὸ στὸν Θεὸ καί ὄχι τὸ ἀρεστὸ στὸν κόσμο, τὸ κοσμικὸ φρόνημα. Ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν πρέπει ποτέ νὰ λησμονοῦν τὴν αὐτοκριτικὴν, τὴν ταπείνωσιν, τὴν σεμνότητα. Ἡ Ὁρθοδοξία, ἂν μπορούμε κι ἐπιτρέπεται νὰ ποῦμε, θέτει πολὺ ψηλὰ τὸν πήχυ. Δὲν μᾶς θέλει ἀπλὰ καλωσυνάτους, ἀλλὰ ἀγίους, θεοὺς κατὰ χάριν. Ἡ Ὁρθοδοξία ὅπωςδήποτε εἶναι γιὰ ἀπαιτητικὰ πνεύματα. Μ' ἓνα τέτοιο στόχο δὲν φοβίζει τίποτε τὸ ἐπίκαιρο καί πρόσκαιρο τῶν ματαίων παρόντων.

Ἡ Ὁρθοδοξία μὴνύει ἀκατάπαυστα συνεχῆ μετάνοια, ἐλπίδα καί ἀγάπην. Τὸ κενὸ δὲν καλύπτεται μ' ἐπιπόλαιες ψευτοχαρές. Ἡ λήθη τοῦ κακοῦ παρελθόντος δὲν ἔρχεται μὲ μία φούχτα ἀκριβὰ ψυχοφάρμακα, ἀρκετὸ ἀλκοὸλ καί νέες τοξικὲς οὐσίες, ἀλλὰ οὐσιαστικὴ σύνδεση μὲ τὸν Χριστό, τὴν Ἐκκλησίαν Του, τὰ μυστήρια καί εἰλικρινῆ μετάνοια.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι μουσεῖο. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, πού ἀγιάζει, σώζει, χαριτώνει, λυτρώνει, συγχωρεῖ, εἰρνεύει, εὐλογεῖ. Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν ἐχθρεύεται κανένα, μόνο τὴν ἐχθρεύτηκαν πολλοὶ κατὰ καιροὺς καί σήμερα. Ἡ Ὁρθοδοξία γνωρίζει μόνο ν' ἀγκαλιάζει, ν' ἀγαπᾷ, νὰ νουθετεῖ στοργικὰ. Προτείνει συνεχῶς διορθωτικὰς κινήσεις. Δὲν βαρύνεται, δὲν βιάζεται, δὲν κουράζεται ν' ἀναμένει. Σέβεται ὅλους, τοὺς τιμᾷ, τοὺς προσέχει καί τοὺς καταδέχεται. Δὲν τοὺς προσπερνᾷ ἀδιάφορα, δὲν τοὺς φοβᾶται καθόλου, δὲν διώχνει ποτέ κανένα. Σέβεται τὴν καλὰ δημιουργηθεῖσα ἀπὸ τὸν Θεὸ φύσιν.

Ἡ Ὁρθοδοξία προβάλλει ἥθος ἅγιο καί ὕψος χαρίεν. Δὲν ἀγαπᾷ τὴν ὑποκρισίαν, τὴν χανοειγένειαν, τὴν κακομοιρίαν, τὴν ψευτοταπείνωσιν

καί περισσότερο τήν κίβδηλη αγιότητα. ἐκτιμᾷ τήν ώραία, ἀπλή καί χαριτωμένη λαϊκή εὐσέβεια. Δίκως ὅμως δεισιδαιμονίες, προκαταλήψεις, ἀπλοϊκότητες, ἀφέλειες, φανατισμούς, ἀκρότητες καί χαζοελάβειες.

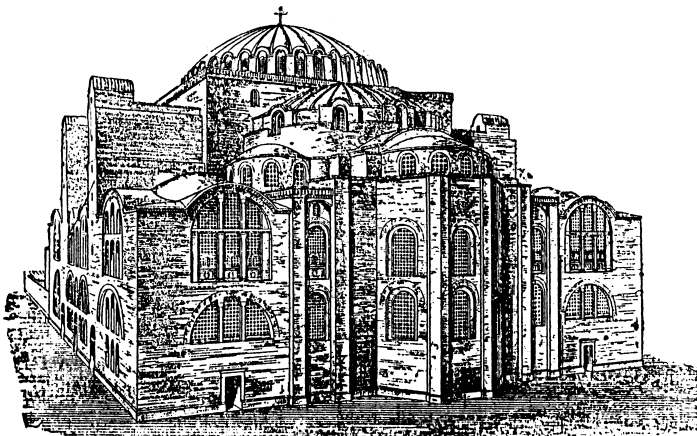
Ἡ Ὁρθοδοξία μᾶς συμφιλιώνει μέ τόν Πολυεύσπλαγχο Θεό. Ἡ Θεολογία της, ἡ λατρεία της, ἡ διδασκαλία της καί ἡ παράδοσή της διακονοῦν κύρια αὐτή τήν οὐσιαστική κι ἐξάισια σχέση καταλλαγῆς. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο εἶναι ἡ κιβωτός τῆς σωτηρίας. Ἡ κιβωτός τοῦ Νῶε ἔβραζε λύκο κι ἔβγαζε λύκο. Ἡ Ὁρθοδοξία παίρνει λύκο καί τόν μεταμορφώνει σέ πρόβατο.

Ἡ Ὁρθοδοξία δέν κάνει καμία συναλλαγή, ἐκπτώσεις, προσθαφαιρέσεις καί ἀλχημεῖες. Προσφέρει τίμια καί ἀπλόχερα συμφιλίωση καί καταλλαγή, μέ τόν ἑαυτό μας, τόν πλησίον μας καί τόν Θεό μας. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι μία σύγχρονη πρόκληση καί πρόσκληση γιά ἀληθινή αὐτογνωσία, ἀδελφογνωσία καί θεογνωσία.

Ἡ Ὁρθοδοξία μας δίνει πραγματικές λύσεις στά ὅποια ἀδιέξοδα, χαρά στήν ψυχή, εἰρήνη στή ζωή, ἀγάπη στόν συνάνθρωπο, σεβασμό στό περιβάλλον, συνάντηση μέ τόν Θεό προσωπική, ζωντανή, ἀληθινή, οὐσιαστική, συνταρακτική, κορυφαία καί καταπληκτική.

Ὁ σκοπός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπί τῆς γῆς εἶναι μοναδικός καί ἕνας· ἡ ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό Ἅγιον Πνεῦμα λάβαμε ὅλοι κατά τή βάπτισή μας. Μερικές φορές ὅμως τό ἀφήνουμε κατά κάποιο τρόπο ἀνενεργό. Ὁρθόδοξος χριστιανός εἶναι ὁ ἀληθινά ἀγιοπνευματικός ἄνθρωπος. Νά παρακαλέσουμε θερμά τό Ἅγιον Πνεῦμα νά φωτίζει, ἐμπνέει καί καθοδηγεῖ τή ζωή μας ὅλη, ὥστε νά ἔχουμε χάρη, εἰρήνη, χαρά, πραότητα, μακροθυμία, ἐγκράτεια...

Μοναχός ΜΩΥΣΗΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

Μαρίας Μαιμάρη

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΚΟΣ

π. Κωνσταντίνος γεννήθηκε τό 1925 στους Ἁγίους Τριμιθιάς, ἡμέρα τοῦ Δεκαπενταυγούστου, ἀπό εὐσεβῆ οἰκογένεια μέ ἱερατική παράδοση. Φοίτησε στήν Ἐμπορική Σχολή Σαμουῆλ στή Λευκωσία. Ἐργάστηκε σέ διάφορες ἐργασίες. Οἱ τελευταῖες του ἐργασίες ἦταν στό λογιστήριο τῆς ΝΑΑΦΙ καί στό βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἀδελφότητας Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ». Στό μεταξύ ἔγινε μέλος τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἐνώσης Νέων (ΟΧΕΝ) Λευκωσίας καί γνώρισε καί συνδέθηκε μέ τούς Χωρεπίσκοπο Σαλαμῖνος Γεννάδιο, π. Πάμφιλο Παπαγιάννη (τόν πρῶτο του πνευματικό), π. Σταῦρο Παπαγαθαγγέλου, π. Διονύσιο Χαραλάμπους, μετέπειτα Μητροπολίτη Τρίκκης καί Σταγῶν (ὁ ὁποῖος καί τόν προέτρεψε νά σκεφθεῖ νά ἱερωθεῖ), Ἀρχιμανδρίτη π. Ἀνάργυρο Σταματόπουλο καί Ἀρχιμανδρίτη π. Κωνσταντῖνο Λευκωσιάτη. Στήν ΟΧΕΝ δίδαξε καί στή Νυκτερινή Σχολή γιά ἐργαζομένους.

Τό 1954-1956 φοίτησε στήν Ἱερατική Σχολή «Ἀπόστολος Βαρνάβας». Παράλληλα, μέ πολύ ζῆλο, δίδασκε σέ διάφορα κατηχητικά σχολεῖα σέ ἐνορίες τῆς Λευκωσίας πού τόν ἔστελλε ἡ Ἀρχιεπισκοπή. Τό 1955 νυμφεύθηκε τήν Εὐαγγελία Στυλιανοῦ Σαλαφόρη, δασκάλα ἀπό τήν Κυθρέα καί δραστήριο μέλος τῆς ΟΧΕΝ Λευκωσίας. Τήν ἴδια χρονιά χειροτονήθηκε σέ διάκονο ἀπό τόν Χωρεπίσκοπο Σαλαμῖνος Γεννάδιο καί τοποθετήθηκε στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσελεούσας στό Στρόβολο.

Μέ τό διορισμό του στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσελεούσας Στρόβολου ἀνέλαβε νά ἐπιτελέσει ἕνα τεράστιο πνευματικό ἔργο, δοσμένος ὁλόψυχα σ' αὐτό: Ἰδρυσε τά Κατηχητικά Σχολεῖα γιά παιδιά ὄλων τῶν ἡλικιῶν, Κύκλους Μελέτης Ἁγίας Γραφῆς γιά ἄνδρες, γυναῖκες, ἐργαζόμενους νέους καί νεαρές μπτέρες. Μέ πρωτοβουλία του γίνονταν, γιά πρώτη φορά στήν ἐνορία καί μέ μεγάλη ἐπιτυχία, φιλανθρωπικές ἀγορές, τίς ὁποῖες ἐγκαινιάζε ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ'. Τά ἔσοδά τους κάλυπταν ἀνάγκες πτωχῶν, γερόντων, ἀσθενούντων καί ὑποτροφίες ἀπόρων μαθητῶν καί φοιτητῶν. Μέ προσπάθειές του λειτούργησε ἀρχικά στό ναό καί ἀργότερα στό οἶκμα τῶν Κατηχητικῶν, Δανειστική Βιβλιοθήκη μέ βιβλία χριστιανικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καί ἐθνικοῦ περιεχομένου, γιά κάθε ἡλικία, γιά πνευματική καλλιέργεια τῶν ἐνοριῶν του.

Κατά τήν ἔναρξη τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ, τό 1955, ὁ π. Κωνσταντίνος ἦταν ἤδη μνημένος καί δροῦσε συνετά καί διακριτικά, γεμάτος πίστη καί διάθεση αὐτοθυσίας: ὄρκιζε, μετέφερε κα-

ταζπτούμενους, δακτυλογραφοῦσε φυλλάδια καί διαταγές τοῦ Διγενῆ, τῆς ANE, τῆς EOKA, ἐπισκεπτόταν ἀγωνιστές στά κρησφύγετα γιά νά τούς κοινωνήσει.

Τό 1960 κτίζεται ἀπό τήν ἐκκλησία τό μεγαλοπρεπές καί μοναδικό γιά τήν ἐποχή οἴκημα τῆς Κατηχητικῆς Ἑργασίας, μιά ὄσση γιά κάθε ψυχή μικρῶν καί μεγάλων, ἀφοῦ ἐκεῖ τούς δινόταν ἡ εὐκαιρία γιά πνευματική καί προσωπική στήριξη. Ὁ π. Κωνσταντῖνος δεχόταν πάντα μέ ἀγάπη καί στοργή ὄλους, μικρούς, μεγάλους, φτωχοῦς καί πλούσιους, ἔχοντας πάντα ἕνα καλό λόγο. Ἡ δράση του δέν περιορίζεται στό Οἴκημα, πού γίνεται πνευματικός ἐνοριακός φάρος ἀλλά ἐπισκέπεται γιά ἀγιασμούς καί ὁμιλίες σπίτια, ἐργοστάσια καί σχολεῖα τῆς κοινότητας μέ σκοπό τόν πνευματικό καταρτισμό.

Τόν ἴδιο χρόνο ἴδρυσε τήν Ὁρθόδοξη Χριστιανική Ἀδελφότητα Στροβόλου ἀνδρῶν καί γυναικῶν. Τό γυναικεῖο τμήμα μετονομάσθηκε τό 1981 σέ Χριστιανικό Σύνδεσμο Γυναικῶν «Ἐλεοῦσα» Στροβόλου, κατόπιν ὀδνηγῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Καί οἱ δύο ὀργανώσεις ἀνέπτυξαν καί ἀναπτύσσουν πλούσια πνευματική καί φιλανθρωπική δράση.

Καθιέρωσε τήν Ἑβδομάδα Εὐαγγελίου μέ ἐπισκέψεις ἀπό σπίτι σέ σπίτι διαδίδοντας τήν Ἀγία Γραφή καί ἄλλα βιβλία χριστιανικοῦ περιεχομένου. Μέ τήν ἐπέκταση τοῦ Στροβόλου ὁ θεσμός ἄλλαξε μορφή καί μετατράπηκε σέ Ἐκθεση Χριστιανικοῦ Βιβλίου στήν αἴθουσα τῶν Κατηχητικῶν καί στόν αὐλόγυρο τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Παναγίας Χρυσελευούσας ἀρχικά καί τῆς Ἀγίας Σοφίας ἀργότερα, κάθε Κυριακή τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἔδινε ἔτσι τήν εὐκαιρία στούς πιστούς γιά πνευματική στήριξη καί ἐνδυνάμωση στή χριστιανική ζωή.

Ἀπό τό 1971-1974 τά παιδιά τῶν Κατηχητικῶν Στροβόλου μπορούσαν νά λάβουν μέρος στήν Κατασκήνωση πού ὁ ἴδιος ἐξ ὀλοκλήρου ὀργανῶνε μέ πολύ ζήλο.

Ἐλλεῖπει Θεολόγων - καθηγητῶν, ἐργάστηκε ὡς καθηγητής Θρησκευτικῶν, Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καί Ἱστορίας στά ἰδιωτικά σχολεῖα Παλλαρῆ καί Γρηγορίου (Grammar School). Οἱ μαθητές του διατηροῦν μέχρι σήμερα τίς καλύτερες ἀναμνήσεις γιά τήν μεταδοτικότητα του, τήν ἀγάπη του καί τίς πρωτότυπες μεθόδους διδασκαλίας πού χρησιμοποιοῦσε γιά νά τούς μεταδίδει τό μάθημα.

Τό 1965 χειροτονεῖται ἱερέας καί γίνεται πνευματικός ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ' καί ἐπιπρόσθετα αὐξάνονται τά καθήκοντά του γράφοντας τά κηρύγματα τῶν Κυριακῶν καί τά βοηθήματα γιά τήν μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς γιά τίς ἐνορίες τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς περιφέρειας. Σύν τῷ χρόνῳ τοῦ ἀναθέτουν θρησκευτική ὑπηρεσία στό στρατό: Θεῖες Λειτουργίες, κηρύγματα, ἐξομολογήσεις καί ἐπισκέψεις σέ στρατόπεδα ὅλης τῆς Κύπρου.

Κατόπιν ὀδνηγῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς πήγαινε σέ διάφορα χωριά τῆς Κύπρου ἐνημερώνοντας γιά τίς διάφορες αἱρέσεις οἱ ὁποῖες

ἄρχισαν νά ἐμφανίζονται στήν Κύπρο. Πολλοί ἄνθρωποι βρῆκαν τό δρόμο τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου χάρις στά λόγια καί τήν ἀγάπη πού πλούσια τούς πρόσφερε.

Μέ δική του πρωτοβουλία ἰδρύθηκε τό 1972 ἡ Στέγη Ὑπερηλίκων «Ἁγία Μαρίνα» Στροβόλου, γιά νά προσφέρεται ἀγάπη, φροντίδα καί στοργή στούς ἀνήμπορους ἠλικιωμένους. Τό 1977 μέ παραχώρηση τῆς γῆς ἀπό τήν ἐνορία Παναγίας Χρυσελευσῆς Στροβόλου, ἡ Στέγη ἀπέκτισε τό δικό της κτίριο. Σέ ἐβδομαδιαία βάση διακονεῖ τή Στέγη καί ὡς πνευματικός: ἐξομολογήσεις, Θεῖες Λειτουργίες καί κηρύγματα. Ὁ π. Κωνσταντῖνος ὑπῆρξε Γραμματέας τοῦ Συμβουλίου Κοινοτικῆς Εὐημερίας (Σ.Κ.Ε.) γιά περισσότερο ἀπό 20 χρόνια καθώς καί ταμίας τοῦ Σ.Κ.Ε. Ἐπαρχίας Λευκωσίας.

Κατά τή διάρκεια τῆς α΄ φάσης τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς (Ἰούλιος 1974) βρισκόταν μέ τά παιδιά τῆς Κατασκίνωσης στήν φιλόξενη κοινότητα τοῦ Ἁγροῦ. Στή β΄ φάση τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς (Αὐγουστος 1974), ὁ π. Κωνσταντῖνος ἦταν καί παρέμεινε στό Στρόβολο καί μάλιστα λειτούργησε στήν Παναγία στίς 15 Αὐγούστου, κάτω ἀπό τούς βομβαρδισμούς τῶν Τούρκων. Ἀκολουθῶς πήγαινε στό νοσοκομεῖο γιά ἀναγνώριση νεαρῶν 20χρονων παιδιῶν ἀπό τό Στρόβολο, πού ἔπασαν ἠρωϊκά. Τούς θάβει καί μοιράζεται τόν πόνο τῶν συγγενῶν τους στίς πιό δύσκολες μέρες τοῦ τόπου μας. Ταυτόχρονα κλήθηκε κι ἀπό ἄλλες ἐνορίες γιά κηδεῖες καί ταφές.

Ὅταν ἦρθαν οἱ πρόσφυγες, τούς βάφτιζε τά βρέφη, γιατί οἱ γονεῖς τους φοβούνταν μή χάσουν τή ζωή τους ἀβάφτιστα, λόγω τῆς συνεχιζόμενης ἀπειλῆς προέλασης τῶν Τούρκων. Ὅλα τά μαγειρικά σκεύη τῶν κατασκηνώσεων τά ἔδωσε στούς Καταυλισμούς Προσφύγων γιά νά ἐξυπηρετηθοῦν οἱ ἀδελφοί μας πού τά ἔχασαν ὅλα.

Τό οἶκημα τῶν Κατηκητικῶν τό διέθεσε γιά συλλογή ἱματισμοῦ καί τροφίμων γιά τούς πρόσφυγες καί τά πνευματικά του παιδιά καί μέλη τῆς ἐνορίας ἐπισκέπτονταν, γιά ἐνίσχυση καί στήριξη τῶν προσφύγων, τούς πολλούς καταυλισμούς πού δημιουργήθηκαν στό Στρόβολο καί τίς γύρω περιοχές.

Πρωτοστάτησε στήν ἀνέγερση τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου στό Στρόβολο, γιατί ἔβλεπε ὅτι οἱ ἀνάγκες τῆς ἐνορίας αὐξάνονταν, καθώς ὁ Στρόβολος ἐπεκτεινόταν καί οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς πέραν τοῦ Πεδιαίου ποταμοῦ δέν εἶχαν εὐκόλη πρόσβαση σέ ἐκκλησία.

Γιά πολλά χρόνια κατηχοῦσε καί βάφτιζε στήν ὀρθόδοξο πίστη, μέ πολύ ζῆλο καί φόβο Θεοῦ, ἀνθρώπους διαφόρων ἐθνοτήτων, ἔργο πού τοῦ ἀνέθετε ἡ Ἐκκλησία.

Εἶναι ἀκόμη γνωστή ἡ διακονία του γιά πάρα πολλά χρόνια στίς Κεντρικές Φυλακές, ὡς ἐφημέριου καί ἐξομολόγου, μέ τακτικές ἐπισκέψεις, κάθε βδομάδα.

Διετέλεσε ιδρυτικό μέλος τῆς Παγκύπριας Ὑπόστασης Πολυτέκνων (Π.Ο.Π.) καί κατάφεραν, γιά πρώτη φορά, οἱ πολύτεκνοι τῆς Κύπρου νά διεκδικήσουν ὠφελήματα καί παροχές ἀπό τό Κράτος καί ἄλλους φορεῖς, γιά νά στηριχθοῦν οἱ ἡρώϊκές οἰκογένειες τῶν πολυτέκνων.

Μαζί μέ τούς ἄλλους ἱερεῖς τῆς ἐνορίας καί τήν ἐκκλησιαστική ἐπιτροπή τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Χρυσελευσούσης Στροβόλου ἀποφάσισαν καί ἀνήγειραν τόν περικαλλῆ ἱερό ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, στήν ὁδὸ Μακεδονίτισσης, ὅπου, προηγουμένως, κατὰ εὐλογία Θεοῦ, μαζί μέ τίς κατοικίες τῶν ἱερέων πού κτίστηκαν τό 1956, κτίστηκαν καί τό Πνευματικό Κέντρο τῆς ἐνορίας (Οἶκημα Κατηχητικῶν), ἡ Στέγη Ὑπερῆλικων «Ἁγία Μαρίνα» καί τό Κοιμητήριο Στροβόλου.

Τό 1992, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Α΄, ἀναγνωρίζοντας τίς ὑπηρεσίες του στήν Ἐκκλησία, τόν προεξεύρισε σέ Οἰκονόμο, χωρίς ἐκ τῶν προτέρων νά τόν ἐνημερώσει «γιά νά μὴν προσκρούσει στήν μετριοφροσύνη καί τήν ταπεινώσή του», ὅπως χαρακτηριστικά τόνισε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος στόν σύντομο λόγο πού ἐκφώνησε.

Τό 2007 τιμήθηκε ἀπό τή Συνεργατική Πιστωτική Ἐταιρεία Ἁγίων Τριμιθιάς, γιά τήν πολύτιμη προσφορά του ὡς Γραμματέας στή ΣΠΕ τῆς γενέτειράς του, πού ἀγαποῦσε ιδιαίτερα.

Τό 2011 τιμήθηκε ἀπό τόν ἐκ Στροβόλου Μητροπολίτη Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα, τοῦ ὁποῦ οἱ π. Κωνσταντῖνος διετέλεσε ὁ πρῶτος πνευματικός, γιά τήν ὅλη προσφορά του, μαζί μέ τήν πρεσβυτέρα Εὐαγγελία, ἡ ὁποία ἦταν ἡ ἀγαπημένη δασκάλα τοῦ Μητροπολίτη στό Β΄ Δημοτικό Σχολεῖο Στροβόλου.

Τό 2012 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Β΄ καί ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου τόν τίμησαν μέ τό παράσημο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου γιά τίς ὑπηρεσίες του στήν Ἐκκλησία καί τήν πατρίδα, καθῶς καί γιά τό συγγραφικό του ἔργο.

Τό 2013 τιμήθηκε καί ἀπό τήν ἐκκλησιαστική ἐπιτροπή τῆς ἐνορίας Παναγίας Χρυσελευσούσης Στροβόλου (πού εἶναι κοινή καί γιά τόν ἱερό ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Στροβόλου καί ὅλους τούς ἱερούς ναούς τῆς ἐνορίας), γιά τήν προσφορά του στήν ἐνορία καί τήν ἀδελφική καί πατρική ταυτόχρονα συνεργασία τους.

Ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον στίς 3 Ὀκτωβρίου 2014, μετά ἀπό βασιανιστική ἀσθένεια, τήν ὁποία ὑπέμεινε καρτερικά ἐπαναλαμβάνοντας τή φράση «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν».

ΜΑΡΙΑ ΜΑΪΜΑΡΗ

Ἐλευθέριου Χ. Οἰκονομάκου

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΕ ΚΑΙΡΟΥΣ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗΣ ΥΣΤΕΡΙΑΣ (Ε')

Τά «ἔμφυλα» στερεότυπα

πλά σπὴν ἀτζέντα φεμινιστικῶν καὶ συναφῶν κινήματων εἶναι ἡ «ἀναδόμηση» τῆς ἀντίληψης πού εἶχαμε μέχρι σήμερα γιὰ τὸ ἀνθρώπινο φύλο. Ἐκ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐγχειρήματος, ἡ Δήμητρα Κογκίδου, καθηγήτρια παιδαγωγικῆς ΑΠΘ, γράφει (ιστότοπος dkogidou.gr): «Ἡ ἔμφυλη ταυτότητα δὲν ἀποτελεῖ μιὰ δεδομένη ταυτότητα, πού ἀποδίδεται στὸ ὑποκείμενο. Εἶναι μιὰ κοινωνικο-πολιτισμικὴ διαδικασία ταυτότητας, ἡ ὁποία δὲν ἐπιδρᾷ μὲ τὸν ἴδιον τρόπο σὲ ὅλα τὰ ὑποκείμενα. Ἄρα ὁ ἀνδρισμὸς καὶ ἡ θηλυκότητα εἶναι μεταβλητοί, ὀρίζονται μὲ πολλαπλούς τρόπους καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ πλαίσιο ἀναφορᾶς τους». Ὁ ἰστότοπος δὲ isotitafilwn.wikispaces.com, πού προωθεῖ τὴν ἀθρόα κἀθοδο γυναικῶν στὸν ἐπαγγελματικὸ στίβο, διασπᾷ αὐτὴ καθωπὴ τὴν ἔννοια τοῦ φύλου σὲ δύο ὑποένοιες: τὸ βιολογικὸ φύλο (sex, ἀρσενικὸ - θηλυκὸ) καὶ τὸ κοινωνικὸ φύλο (gender, ἄνδρας - γυναίκα). Τὸ πρῶτο εἶναι ἀντικειμενικὰ ὀρίσιμο, τὸ δεῦτερο ὅμως εἶναι «ὑποκειμενικὸ», ἐλεύθερα ἐπιλέξιμο!

Ἡ ταύτιση βιολογικοῦ καὶ κοινωνικοῦ φύλου, κατὰ τὸ αὐτὸ σάπ, γεννᾷ «ἀντιλήψεις καὶ στάσεις σχετικὰ μὲ τὴν ταυτότητα καὶ τοὺς ρόλους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, πού ἀσυνεϊδῆτα ἢ συνεϊδῆτᾶ υἰοθετοῦμε, καὶ προβάλλονται ἀπὸ ποικίλες πηγές γύρω μας, ὅπως τὸ συγγενικὸ περιβάλλον ἢ τὰ ΜΜΕ. Κάποιες εἶναι λειτουργικές, ἐνῶ ἄλλες ὄχι. Ἡ σεξουαλικὴ παρενόχληση ἐπιβεβαιώνει, ἐνισχύει καὶ διαιωνίζει μη-λειτουργικὰ στερεότυπα γιὰ τὴ γυναίκα, ὅπως: “ἡ θέση τῆς γυναίκας εἶναι στὸ σπίτι, ὄχι στὸν ἐργασιακὸ χῶρο”, “ὁ ρόλος τῆς εἶναι αὐτὸς τῆς συζύγου ἢ ἐρωμένης, ὄχι τῆς ἰσότητος ἢ ἀνώτερης συναδέλφου”, “ἡ γυναίκα σπὴν οὐσία εἶναι ἕνα ἀντικείμενο γιὰ σεξουαλικὴ εὐχαρίστηση, ὄχι ἕνα ἰσάξιο καὶ ἐξίσου ἱκανὸ ἀνθρώπινο πλάσμα καὶ συνεργάτης”!»! Μὲ αὐτὲς τίς θεωρήσεις σπὴ φαρέτρα του, ὁ ἄκρατος φεμινισμὸς μάχεται νὰ ἐμφυτεύσει στὸ γυναικεῖο ἰδίως πληθυσμὸ τὴν πεποίθησι ὅτι ἡ δημόσια δράσι, κοινωνικὴ, ἐπαγγελματικὴ, πολιτικὴ, καλλιτεχνικὴ, ἐπιστημονικὴ, εἶναι ἡ ἀναγκαία διέξοδος γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι καὶ καταξίωσι τῆς γυναίκας, ἰδίως ἂν εἶναι ταλαντούχα ἢ δὲ ἐνασχολησθῆ τῆς μὲ τὴν οἰκογένεια ἐπαχθές, ἄδικο καὶ ἄχαρο χρέος, μετὰ βίας ἀνεκτὸ γιὰ

ἄτομα «χαμηλῶν προδιαγραφῶν». Συγχρόνως δέ διεκδικεῖ μέ νομοθετικές παρεμβάσεις νά ἀνακηρύξει κάθε γυναίκα πρόσωπο a priori «ὑψηλῶν προδιαγραφῶν», ἴκανό γιά κάθε ἔργο, πού δέν ἀξιοποιεῖται ὁμῶς καί ἀδικεῖται στή σκιά τοῦ ἀνδρα, ἐγκλωβισμένη στά «ἔμφυλα» στερεότυπα, πού πρέπει τό ταχύτερο νά ἐκλείψουν!

Τό κύρος τῶν θέσεων αὐτῶν ἀμφισβητεῖται ἀπό πολλούς, ὄχι τυχαίους, διανοητές. Τίς θεωροῦν αὐθαίρετες, μᾶλλον στρατευμένες ἰδεοληψίες, παρά σοβαρές θέσεις. Ἡ Ἐκκλησία πάντως, τῆς ὁποίας τό μήνυμα μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, δέν αἰφνιδιάζεται. Γνωρίζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος πού διαγράφει τήν αὐθεντία τοῦ Θεοῦ, ἀμφισβητεῖ τή δομή τοῦ κόσμου, ὅπως τόν παραδίδει ἡ Ἁγία Γραφή καί ἡ ἀνθρώπινη ἐμπειρία, καί πλανιέται, ἐλεύθερος τάχα, στό χάος εἰκασιῶν καί ἀδιεξόδων. Ἡ Ἐκκλησία, ἐξ ἄλλου, ἔχει αἴσθησις ὅτι «οὐκ ἐστίν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (πρβλ. Ἰωάν. ν' 23). Δέν ζεῖ δέ μέ φαντασιώσεις γήινων παραδείσων, ἀλλά βιώνει ἐπώδυνα τή μεταπτωτική τάξη πραγμάτων, ὅπου «ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται» (Α' Ἰωάν. ε' 19). Δέν θεωρεῖ λοιπόν ὡς συστατικά δεδομένα τοῦ προσώπου, πολλά ἀπ' ὅσα παρατηροῦμε νά συμβαίνουν στόν ἄνθρωπο, ἔστω καί ἂν εἶναι ἀντικείμενα ἐρευνῶν, ἀλλ' ἐπιχώσεις παρακμῆς, καί δέν τά νομιμοποιεῖ. Ἀντίθετα, θεωρεῖ χρέος Της νά τά ἀνασκάπτει, σέ κάθε ἱστορική συγκυρία, καί φτάνοντας στόν πληγωμένο πυρήνα νά κοινωνεῖ μαζί του τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας, πού μόνο Αὐτή, ὡς ἱστορικό σῶμα, βιώνει.

Γιά τήν Ἐκκλησία τό φύλο τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐκ γενετῆς δεδομένο καί ὄχι προϊόν «κοινωνικοπολιτισμικῶν διαδικασιῶν ταυτότητας» (βλ. ἀν.). Ἡ Γένεσις εἶναι ἀπόλυτη, καί ὡς πρός τήν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, ἀσκέτως φύλου, ὡς εἰκόνας Θεοῦ, καί ὡς πρός τήν «ἔμφυλη» ταυτότητα τοῦ κάθε προσώπου: «καί ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς» (Γεν. α' 27). Οἱ «ἐργολάβοι» τῆς ἀναδόμησης θεωροῦν ἀπαράδεκτα «ἀνελαστική» αὐτή τή θέση καί αἰτιῶνται τά «ἔμφυλα» στερεότυπα, πού αὐτή εὐνοεῖ, ὡς ὑπεύθυνα γιά «σεξιστικές» προκαταλήψεις σέ βάρος τῶν γυναικῶν, πού φτάνουν μέχρι τόν ἐξευτελισμό τους. Εἶναι σαφές ὅτι οἱ αἰτιάσεις, κατά τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἔωλες. Ὅσον δέ ἀφορᾷ στά φαινόμενα ἀπαξιοτικῆς ἀντιμετώπισης τῆς γυναίκας, ὅπου καί ἂν συμβαίνουν, τά καταδικάζει ὡς κακοήθεις νεοπλασίες τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου. Ἡ πατερική Παράδοσις εἶναι πλούσια σέ σχετικές ἀναφορές. Καταθέτουμε κάποια σχετικά παραδείγματα.

Οἱ Πατέρες εἶναι ἀπόλυτοι στήν καταδίκη τῆς λεγόμενης «διπλῆς ἠθικῆς», ὅταν δηλαδή, γιά τίς ἴδιες ἠθικές ἐκτροπές, οἱ νόμοι εἶναι πῶ αὐστηροί γιά τίς γυναῖκες παρά γιά τούς ἄνδρες, πράγμα, πού συμβαίνει κάποτε. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος σέ κήρυγμά του στή Βασιλεύουσα ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορα καί τῶν ἀρχῶν τῆς Αυτοκρατορίας τό 381 μ.Χ. εἶπε τέτοια πράγματα πού «οἱ νομοθέτες θαύμασαν καί τρόμαξαν... (καί θύμωσαν)... ἀφοῦ ἀπέρριψε τή νομοθεσίαν τους καί

ζήτησε τήν ἀλλαγὴ τῆς. ... Τούς εἶπε ὅτι εἶναι ἄδικο νά τιμωρεῖται ἡ γυναίκα, πού ἀπατᾷ τόν ἄντρα τῆς, καί νά μένει ἀτιμώρητος ὁ ἄντρας, πού ἀπατᾷ κι αὐτός τή γυναίκα του. Καί ὑποστήριξε ὅτι γίνεται ἡ ἀδικία τούτη, ἐπειδὴ τούς νόμους τούς φτιάξανε ἄντρες» (Στυλ. Παπαδόπουλος, «Ὁ Πληγωμένος Ἄειτός», Ἔκδ. Ἱ. Αποστ. Διακονία, σελ. 241). Ἐξ ἄλλου, ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἐπιτιμᾷ γιά τό ἴδιο θέμα τόν ἄνδρα, πού «εἶναι τόσο αὐστηρός μέ τή γυναίκα, πού δέν τῆς ἐπιτρέπει οὔτε τίς ἀναγκαῖες ἐξόδους, ἐνῶ γιά τόν ἑαυτό του θεωρεῖ ὅτι ὅλα ἐπιτρέπονται» (πρβλ. Ε.Π.Ε. 9, 254, σέ ἀπόδοση στήν νεοελληνική, ὅπως καί σέ ὄσες παραπομπές ἀκολουθοῦν). Στό θέμα δέ τῆς «ἐνδοοικογενειακῆς βίας» μέ ἔνοχο τόν ἄνδρα καί θύμα τή γυναίκα ὁ Ἅγιος εἶναι καταπέλτης: «Εἶναι δεῖγμα ἔσχατης ματίας νά φέρεται ὁ ἄνδρας μέ σκαιότητα στή γυναίκα του, πρὸς χάρη τῆς ὁποίας ἔλαβε ἐντολή ἀπό τό Θεό νά ἐγκαταλείψει ἀκόμα καί τούς γονεῖς, πού τόν γέννησαν. ... Ποιός δέν νιώθει φρίκη μέ τήν ἀπαίσια εἰκόνα του, ὅταν βλέπει γείτονες καί περίοικους νά τρέχουν στό σπίτι του, ἐνῶ ἀκούγονται κραυγές καί θρήνοι στούς στενοὺς δρόμους τῆς γειτονιάς, καί νά τόν βρῖσκουν, θηρίο ἀνήμερο, νά ξεσπᾷ σέ ὅ,τι βρεῖ μπροστά του;» (Ε.Π.Ε. 18α, 172). Ὁ αὐτός Ἅγιος Πατέρας, ἀντίθετα, «συνηγορεῖ» πυροσβεστικά ὑπέρ τῆς γυναίκας ὅταν αὐτή ἐνέχεται γιά «φραστική βία». Λέει στόν ἄνδρα: «Σέ βρίζει ἡ γυναίκα; Μή γίνεσαι καί σύ σάν αὐτή. Διότι ἡ ἐπίθεση μέ βρισιές εἶναι γυναικεῖα ἀδυναμία. Ψυχῆς ἀρρώστια καί ἐλάττωμα. Μή νομίζεις ὅτι μειώνεσαι ὅταν σέ βρίζει ἡ γυναίκα. Μειωτικό εἶναι, σύ μέν νά βρίζεις, ἐκέινη δέ νά τό ξεπερνᾷ. Τότε, καί φέρεσαι ἄσχημα καί εὐτελίεσαι. Ἄν ὑπομένεις τή βρισιά τότε δείχνεις τό μεγαλεῖο σου» (Ε.Π.Ε. 15,444).

Ἡ Ἐκκλησία ἀφήνει ἀνοικτό πεδίο ἐπιλογῶν στά ὑποκείμενα νά ἐνεργοῦν κατά τίς ἀνάγκες τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων. Ἄρκει οἱ ἐπιλογές τους νά εἶναι ζυγισμένες καί ὑπεύθυνες. Δέν ἀποκλείει τούς ἄνδρες ἀπό τίς οἰκιακές ἀσχολίες, οὔτε τίς γυναῖκες ἀπό τή δημόσια δράση. Ἐνδιαφέρον ἔχει μιά τοποθέτηση ἀπό ἀντίπαλο πρὸς τήν Ἐκκλησία στρατόπεδο γιά τό Βυζάντιο, ἕνα κόσμος, πού, ὡς γνωστόν, κατά τήν ἄθην διανόηση, ἦταν ἔρμαιο στείρων ἐκκλησιαστικῶν ἀντιλήψεων. Στόν ἰστότοπο isotitafilwn... (βλ. ἀν.) εἶδαμε ἀνηρημένα τά ἑξῆς: «Κατά κοινή ὁμολογία τῶν μελετητῶν τοῦ θέματος, ἡ θέση τῆς γυναίκας στό Βυζάντιο ἦταν πολύ καλύτερη ἀπ' αὐτή στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Στό Βυζάντιο ὑπῆρξαν γυναῖκες αὐτοκράτειρες, γυναῖκες ἠγετικές μορφές, γυναῖκες ἰατροί, ... σ' ὅλες τίς μεγάλες πόλεις τῆς αὐτοκρατορίας καταγράφονται ὑπηρεσίες παροχῆς κοινωνικῆς πρόνοιας καί περίθαλψης, στή λειτουργία τῶν ὁποίων σπουδαῖο ρόλο ἔπαιζαν οἱ γυναῖκες: τρανό παράδειγμα, τό νοσοκομεῖο τοῦ Παντοκράτορος στήν Κωνσταντινούπολη τοῦ 12ου αἰῶνα, στό ὁποῖο ὑπῆρχε μιά γυναίκα γιατρός, τέσσερις γυναῖκες ἀναπληρωματικοί βοηθοί καί δύο γυναῖκες ἀναπληρωματικοί βοηθοί τους. Ἐπιπροσθέτως, οἱ γυναῖκες τοῦ Βυζαντίου δέ θεωρήθηκαν

ανάξιος νά κατέχουν τό ὕψιστο ἀξίωμα τοῦ κράτους ἀπλά ἐπειδή ἦταν γυναῖκες. Τέσσερις αὐτοκράτειρες κυβέρνησαν μόνες τους -δίκως νά ἔχουν σύζυγο- χωρίς νά φέρει κανείς ἀντίρρηση λόγῳ τοῦ φύλου τους».

Στό μεταπρωτικό κόσμο τῆς ἀδικίας καί τῆς φθορᾶς, τό κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε λυτρωτικό γιά τή γυναίκα. Ἦταν διακήρυξη ἀπόλυτης ἰσοτιμίας μέ τόν ἄνδρα, χωρίς ὅμως νά βιάζει τήν ἀνθρώπινη φύση στήν προκρούστεια κλίση τοῦ «ἀορίστου» φύλου. Ἐμμένοντας δηλαδή στήν «ἐμφυλη» ἀλληλοσυμπλήρωση τῶν ἰσοτίμων ἀλλά διακριτῶν λειτουργιῶν τῶν φύλων, ἡ Ἐκκλησία ὑποδεικνύει δρόμους ἀγαστιῆς συμπόρευσης ἀνδρῶν - γυναικῶν, πού ἔθρεψαν γενεές γενεῶν καί κατέστησαν τό ἀνθρώπινο γένος ἱκανό νά ἐπιβιώνει μέχρι σήμερα, νά παράγει πολιτισμούς καί νά ἀνοίγει ὀρίζοντες πνευματικῶν ἀναβάσεων, παρ' ὅτι ἔχει νά ξεπερνᾷ, τόν ἕνα μετά τόν ἄλλο, κυκλῶνες πολέμων καί κρίσεων. Αὐτή ἡ πανανθρώπινη ἐμπειρία γιά τήν ἀρχέγονη τάξη τοῦ κόσμου ὑπῆρξε τό σχέδιο τοῦ πανσόφου Θεοῦ, τό ὁποῖο, ἡ Ἐκκλησία, ἔχει χρέος νά διαφυλάξει ὡς «κόρην ὀφθαλμοῦ». Γι' αὐτό στηρίζει ἐνθερμα τό θεσμό τῆς οἰκογένειας καί τήν κατανομή ρόλων καί εὐθυνῶν μεταξύ τῶν συζύγων μέσα στό γάμο.

Ἡ Ἁγία Γρηγόρια, ὁ Θεολόγος, στό παραινειτικό ἔπος του, «πρός Ὀλυμπιάδα», γαμήλιο δῶρο πρὸς μιά πνευματική του κόρη γιά τόν προσεχῆ γάμο της, γράφει μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς: «Ἐσὺ εἶσαι γυναῖκα, ἔχεις μεγάλο προορισμό, ἀλλά διαφορετικό ἀπὸ τόν ἄνδρα, πού πρέπει νά εἶναι ἡ κεφαλή. Ἄσε τήν ἀνόνη ἰσότητα τῶν δύο φύλων καί προσπάθησε νά ζήσεις τά καθήκοντα τοῦ γάμου. Στήν ἐφαρμογή τους θά δεῖς πόση ἀντοχή χρειάζεται γιά ν' ἀνταποκριθεῖς ὅπως πρέπει σ' αὐτά τά καθήκοντα, ἀλλά καί πόση δύναμη κρύβεται στό ἀσθενές φύλο... Νά ξέρεις ὅτι ἡ παρουσία σου στό σπίτι σου εἶναι ἀναντικατάστατη, γι' αὐτό πρέπει νά τό ἀγαπήσεις μ' ὅλες τίς φροντίδες τοῦ νοικοκυριοῦ. Νά τό βλέπεις σάν βασιλείο σου, καί νά μὴ συχνοβγαίνεις ἀπὸ τό κατώφλι σου. Ἄφισε τίς ἔξω δουλειές γιά τόν ἄνδρα... » (PG 37, 1542).

Ἡ αὐθεντία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου καταγράφει ἀκριβῶς τή θέση τῆς Ἐκκλησίας, πού κρατᾷ ψηλά στήν ἐκτίμησή της τήν ἐνδο-οικογενειακή δραστηριότητα γιά τή γυναίκα καί δέν τήν εὐτελίζει μπροστά στή δῆθεν ἀπείρως ἀνώτερη δημόσια δράση. Μεγάλη ἡ χαρά βέβαια τῆς Ἐκκλησίας καί δόξα Τῆς, ὅταν ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἐπιλέγουν τήν ἀγγελομίμητη ὑπέρβαση τῆς φυσικῆς τάξης τοῦ γάμου, γιά νά ἀφιερωθοῦν ὀλοκληρωτικά στό Θεό καί τό ἔργο Του. Ὅμως δέν παρεμβαίνει καθοριστικά στίς ἀποφάσεις τους. Ἀφήνει τό «δράμα» νά παιχθεῖ καί νά λυθεῖ στά ἐσώψυχα κάθε προσώπου, ἐκεῖ πού αὐτό συναντᾶται μυστικά καί ἀθόρυβα μέ τό δημιουργό του. Καί ἂν ἡ λύση γύρει πρὸς τή φυσική τάξη τοῦ γάμου, ὅπερ καί συνηθέστατο, καί πάλι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά μείνει, ἂν θέλει, ἐργάτης στό ἔργο τοῦ Κυρίου. Χαρακτηριστικό εἶναι, πῶς ὁ Ἁγιος Πατέρας κλείνει τό παραινειτικό του ἔπος πρὸς τή νέα κόρη: «Ἄν θέλεις πάλι νά σοῦ εὐχηθῶ καί τό καλύτερο, ... σοῦ εὐχομαι νά

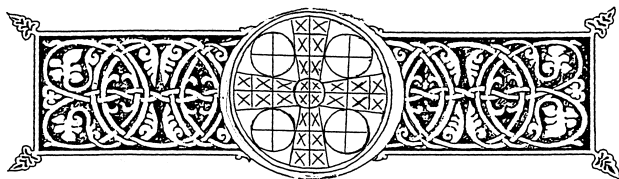
γίνεις ἀμπέλι πολὺκαρπο, μέ τέκνα τέκνων, γιά νά δοξάζεται ἀπό περισσότερους ὁ Θεός, γιά τόν Ὅποιο γεννιόμαστε καί πρὸς τόν Ὅποιο πρέπει ἀπ' αὐτή τή ζωή νά ὀδεύουμε».

Ὅσοι ἔστω καί λίγο ἀνέλαβαν τήν εὐθύνη μιᾶς τέτοιας «ἱεραποστολῆς», γνωρίζουν τί ἱκανότητες, ψυχικές δυνάμεις καί ἀντοχές ἀπαιτεῖ. Νιώθουν μέ δέος τό βᾶρος τοῦ ἐγχειρήματος νά τούς ξεπερνᾶ. Καταθέτουν ὅμως τόν κόπο, τόν μόχθο καί τά δάκρυα, πού ἀναπόφευκτα πᾶνε μαζί του, στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Ὁ κόσμος ἀδιαφορεῖ γιά ὄλ' αὐτά. Οἱ δέ ἐπίδοξοι ἀναμορφωτές τῆς ἀνθρώπινης φύσης τά ἔχουν ἀποκηρύξει ὡς «μαζοχιστικά φαινόμενα» γιά ἀνεγκέφαλους. Αὐτοί προτιμοῦν νά πρακτορεύουν τή λαγνεία ἀπό τή λατρεία τῶν εἰδώλων τοῦ νῦν αἰῶνος... .

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Χ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΣ

ἄσκησι φωτοκ. Χρ. Βλάχου - Σελήνης

Ἐπίτομον Πόντικα

ΑΜΗΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΥΙΑ. ΥΜΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ

Η

έλληνική γλώσσα, ὅπως εἶναι γνωστό, δέχτηκε τήν ἐπίδραση γλωσσικῶν στοιχείων ἄλλων γλωσσῶν καί κράτησε ὀρισμένα ἀπό τά στοιχεῖα αὐτά. Ἐπί τῆς παλαιότερης γλώσσας, τήν ἑβραϊκή καί ἀραμαϊκή, διατήρησε ὀρισμένες λέξεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν σχέση μέ τήν χριστιανική πίστη, πού ἔχει πρόδρομο τήν

Π. Διαθήκη καί στή συνέχεια τήν Κ. Διαθήκη. Ἔτσι, τά θεόπνευστα αὐτά βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας ἀποτελοῦν τήν πηγή τῆς λατρείας καί τῶν δογμάτων. Τόσο στήν καθημερινή μας χρήση, ὅσο καί μέσα στή λατρεία, χρησιμοποιοῦμε ὀρισμένες λέξεις πού εἶναι ἑβραϊκῆς προέλευσης. Ἐνδεικτικά: *Πάσχα*, σημαίνει, ὅτι περνῶ ἀπό πάνω, ἐνῶ στό χριστιανισμό εἶναι ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας. «Πάσχα Κυρίου, Πάσχα...».

Ἐπί ὀρισμένες ἄλλες λέξεις πού χρησιμοποιοῦμε στήν καθημερινότητα εἶναι: *Σεραφεῖμ*, *Φαρισαῖος*, *μάννα*, *Μεσσίας*, *χάβρα*, *Ἔσαννά*, *λευίτης*, κ.λπ. Μέ τήν ιδιότητα τοῦ Σχολικοῦ Συμβουλίου, ἐπισκέφτηκα κάποιο σχολεῖο καί σέ συζήτηση πού εἶχα μέ μαθητές τοῦ Λυκείου, ἕνας μαθητής ὑπέβαλε τό ἐξῆς ἐρώτημα: Συχνά ἀκούμε στή Θεία Λειτουργία τίς λέξεις Ἐπί Ἄμην καί Ἐπί Ἀλληλουῖα. Τί σημαίνουν οἱ λέξεις αὐτές καί γιατί ὑπάρχουν συχνά στά λειτουργικά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας; Τήν ἀπορία αὐτή πιθανόν νά τήν ἔχουν καί ἄλλοι μαθητές, ἀλλά καί ἀρκετοί πιστοί πού παρακολουθοῦν τήν Θ. Λειτουργία.

Οἱ λέξεις αὐτές ἀποτελοῦν βραχυτάτες ἐκφράσεις πρὸς τό Θεό καί ἀποσκοποῦν στήν παραίνεση τῶν πιστῶν γιά προσευχή ἢ στήν προειδοποίηση ὅτι ἡ προσευχή αὐτή τοῦ πιστοῦ εἰσακούεται στό Θεό. Ἐπί λέξη Ἐπί Ἄμην προέρχεται ἀπό τό ἑβραϊκό ἄμεν, πού δηλώνει καθετί πού εἶναι ἀληθινό, σταθερό καί ἀξιόπιστο. Παράγεται ἀπό τό ρῆμα ἄμην, τό ὁποῖο σημαίνει ὅτι εἶμαι σταθερός, ἀληθής, ἀκίνητος, ἀξιόπιστος. Ἐπί λέξη ἄμην ἀπό βιβλικῆς ἀποψης, συναντᾶται στήν Π. καί Κ. Διαθήκη. Στό Δευτερονόμιο βλέπουμε ὅτι σέ κάθε ἀφορισμό τοῦ Μωυσῆ, πού ἄρχιζε μέ τό «ἐπικατάρατος», ὁ λαός ἀπαντοῦσε μέ τό Ἐπί Ἄμην. Οἱ ἑβδομήκοντα τό μετάφρασαν μέ τήν εὐκτική «Γένοιτο», πού σημαίνει μακάρι νά γίνει, νά πραγματοποιηθεῖ. Ἐξάλλου, στό Ἀ΄ Παραλειπομένων, στό τέλος τοῦ Ψαλμοῦ τοῦ Δαβίδ, ὑπάρχει ἡ φράση «καί ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Ἐπί Ἄμην», δηλαδή, ὅλος ὁ λαός, λέγει τό Ἐπί Ἄμην.

Είναι γνωστό ότι και ο Χριστός χρησιμοποιούσε τη λέξη αυτή στις όμιλίες του και συζητήσεις και μάλιστα στην αρχή του λόγου του «*Ἄμην λέγω ὑμῖν*» (Μαθ. ε' 18), πού έχει τη σημασία, ἀληθῶς σᾶς λέγω, σᾶς διαβεβαίωνω. Ὁ Χριστός κάθε φορά πού ἤθελε νά βγάλει ἀπό τούς ἀνθρώπους τό δισταγμό καί τήν ἀμφιβολία καί νά ἐνισχύσει τήν ἐπιβεβαίωσή του, ἐπαναλάμβανε τό «*Ἄμην, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν*» (Ἰωάν. ε' 24). Πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι στήν Π. Διαθήκη, τό Ἄμην δέν χρησιμοποιούνταν μέ τήν ἔννοια τῆς ἐπιβεβαίωσης τῶν λόγων τοῦ ὁμιλοῦντος, ἀλλά γιά νά γίνει ἡ ἐπιδοκιμασία ἢ βεβαίωση τοῦ ὄρκου, τῆς προσευχῆς, τῆς εὐλογίας ἢ καί τῆς κατάρας κάποιου ἄλλου. Ἐξάλλου, ἡ λέξη αὐτή μεταφέρθηκε ἀπό τήν Π. στήν Κ. Διαθήκη ἀτόφια, χωρίς μετάφραση. Ἀπό λατρευτικῆς ἄποψης καί μέσα στήν Ἐκκλησία, ἡ λέξη Ἄμην, χαρακτηρίζεται ὡς δεῖγμα προσευχῆς, ἀπάντηση τῶν προσευχομένων πιστῶν. Φανερώνει ὅτι ἡ προσευχή τῶν πιστῶν ἀκούγεται καί ἐπιδοκιμάζεται ἀπό ἐκεῖνον πού δίνει αὐτή τήν ἀπάντηση.

Πρῶτος πού κάνει μνεῖα γιά τήν ἀπάντηση αὐτή τῶν πιστῶν, εἶναι ὁ φιλόσοφος Ἰουστίνος, ὁ ὁποῖος μιλάει γιά τό Μυστήριο τῆς Θείας Μεταλήψεως καί τονίζει ὅτι στό τέλος τῆς εὐλογίας καί προσευχῆς, οἱ πιστοί ἀποκρίνονται μέ τό Ἄμην. Ἐξάλλου, ὁ Τερτυλλιανός μᾶς πληροφορεῖ ὅτι μόνο οἱ πιστοί εἶχαν τήν ἄδεια νά ἐνώνονται σέ αὐτή τήν ἀπάντηση. Ἐπίσης, στήν τέλεση τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετάληψης κάθε πιστός κοινωνός, ἔπρεπε νά ἐκφωνεῖ τό Ἄμην, μέ εὐλάβεια τήν ὥρα πού ὁ ἐπίσκοπος ἔδινε τήν προσφορά. Ἡ συνήθεια αὐτή νά ἐκφωνεῖ ὁ πιστός τό Ἄμην, μετά τή Θ. Μετάληψη, σταμάτησε νά χρησιμοποιεῖται, κυρίως μετά τόν ἕκτο αἰῶνα. Ἴσως, αὐτό νά τό κράτησε ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀβησσυνῶν (Αἰθίοπες Μονοφυσίτες), ἀφοῦ τό Μυστήριο τῆς Θ. Εὐχαριστίας, τό ὀνομάζουν, Ἄμην. Ἐπίσης, καί στό Μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος, οἱ μάρτυρες καί οἱ ἀνάδοχοι, ἐκφωνοῦσαν μέ τόν ἴδιο τρόπο πού ὑπάρχει καί σήμερα. «Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Ἄμην». Ἡ παλιά αὐτή συνήθεια, πέρασε στά κατοπινά χρόνια καί τηρεῖται σήμερα ἀπαράλλακτη στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ ἐπαναλήψεις στό Βάπτισμα τῆς ἐκφώνησης τῆς λέξης Ἄμην, λέγονται τρεῖς φορές καί ἀναφέρονται σημειολογικά στά Τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας. Μιά καινοτομία πού στή συνέχεια προέκυψε στή λειτουργική συνήθεια τῆς Ἐκκλησίας, μέ τή λέξη Ἄμην, εἶναι αὐτή πού τήν ἀντικατέστησε μέ τή φράση «Κύριε, ἐλέησον».

Ἐξετάζοντας τώρα ἀπό λαογραφικῆς ἄποψης τή λέξη Ἄμην, παρατηροῦμε ὅτι ἔχει μπεῖ μέσα στήν ἐλληνική φρασεολογία, ἀλλά καί σέ ὀρισμένες παροιμίες καί σημαίνει εἴτε τήν ἐπιβεβαίωση καί ἐπευχή, εἴτε τό τέλος μιᾶς κατάστασης, ἑνός γεγονότος. Γιά παράδειγμα, λέμε γιά κάποια ὑπόθεσή μας «Ἄμην Θεέ μου ἢ Παναγία μου», «Αἴσια φτάσαμε στό Ἄμην» ἢ «ἔφτασε στό Ἄμην, ἡ ὑπόθεση». «Ἄμην, νά τό δῶ καί ἄς μὴ τό πιστέψω». «Ἄμην, ἀπό τό στόμα σου καί τοῦ Θεοῦ τό ἀφτί». Γίνεται λοιπόν φανερό, ὅτι ἡ λέξη Ἄμην, ἔλαβε αὐτές τίς σημασίες ἀπό

τήν ἐκκλησιαστική ὀρολογία καί γλώσσα, ὅπου ἀκούγεται ὡς ἐπευχή καί ὅπου δηλώνει τό τέλος τοῦ ὕμνου ἢ τῆς ἐκφώνησης.

Ἡ ἄλλη λατρευτική καί ὕμνολογική λέξη, πού συχνά ἀκούγεται στήν Ἐκκλησία, μέ δοξολογικό χαρακτήρα εἶναι τό Ἑλληνοῦία. Εἶναι καί αὐτή ἐβραϊκή λέξη, χαλελουγιά. Σύνθετη λέξη, μέ πρῶτο συνθετικό τό δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο τῆς προστακτικῆς τοῦ ρήματος χιλέλ, χαλελοῦ, πού σημαίνει ἐπαινώ, δοξολογῶ, ὕμνολογῶ καί μέ συνθετικό τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, γιάχ, πού εἶναι ἀποκοπή, ἀντί τοῦ Γιεχωβά, ὁ Θεός. Ἔτσι, ἄλληλοῦια σημαίνει: «αἰνεῖτε τόν Θεό, δοξολογεῖτε τόν Θεό». Τό ἄλληλοῦια χρησιμοποιεῖται ὡς ἐφύμνιο κυρίως ψαλμικῶν στίχων καί ψαλμῶν καί ἀποτελεῖ μιά πανηγυρική ἔκφραση δοξολογίας καί εὐχαριστίας πρὸς τό Θεό. Ἡ λέξη αὐτή μεταγράφηκε ἀπό τούς Ο΄ στή μετάφραση τῆς Π. Διαθήκης καί παραλήφθηκε αὐτούσια στή χριστιανική λατρεία, μπαίνοντας στή συνέχεια στήν Κ. Διαθήκη, τήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη, ὅπου ἀπαντᾶται τέσσερις φορές στό 19ο κεφάλαιο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΟΝΤΙΚΑΣ

Θεολόγος, Φιλολόγος

Ἐπιπέδων Πιλλᾶ

ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟ

ς αἰτός ὑπόπερος στό ταπεινό κελλίον ἤ στήν αὐλίτσα τῆς παλαίφατης Μονῆς τοῦ Σταυροβουνίου ἐγκαταβιώνει ἀπλώνοντας τά δυνατά φτερά τῆς ψυχῆς καί τοῦ πνεύματος του ὁ πολίος ὄσιος Γέροντας ἠγούμενος Ἄθανάσιος. Λίγα τά λόγια του, πολλή καί κρυμμένη ἡ ἀγιότητά του. Πνευματέμφορος καί ταπεινός μύστης τῶν ἱερῶν μυστηρίων, ἐξομολόγος καί συνάμα ἐξοχος συγγραφέας εἶναι ὁ Γέροντας. Πλέει μέσα στή θεία χάρη καί τοῦ Θεοῦ τήν ἀγάπην. Κι ὅπου ἡ θεία χάρη ὅλα εἶναι δυνατά, ὅλα ὑποχωροῦν καί ὑποτάσσονται. Τό μοναστήρι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ πού ἠγουμενεύει εἶναι Κιβωτός τῆς Ὁρθοδοξίας, μέγα πνευματικό μετερίζι πού σκέπει τήν Κύπρο, τό ὁποῖο ἀξίζει ἐμεῖς οἱ τοῦ κόσμου νά ἐπισκεπτόμαστε γιά ν' ἀναβαπτίζομαστε καί νά βρίσκουμε ἀνάπαυση καί κουράγιο μέσα στή φοβερή πνευματική σύγχυση καί ἀνέχεια πού ριχτήκαμε.

Ὁ κόσμος τῆς Κύπρου ἔχει πολύ ἀλλοιωθεῖ, ἔχει πληγωθεῖ βαριά καί ἔχει βαρεθεῖ ν' ἀκούει καθημερινά γιά πλεκτάνες καί ἀπάτες, γιά τή διαφθορά καί μαζί μέ ὅλα τούτα ψευδολογίες καί ἀνερμάτιστες διακηρύξεις ἀπό διάφορους φορεῖς τῆς ἐξουσίας πού ἐπιτείνουν τή σύγχυση καί τήν ἀπογοήτευσή του. Μιλοῦνε διαρκῶς γιά οἰκονομικά μέτρα καί σχέδια. Ἀσχολοῦνται μέ πλάνα καί ἀριθμούς ἀφήνοντας ἀπέξω τόν πάσχοντα συνάνθρωπο. Ἀλλά ἡ κύρια αἰτία τῆς κατάντιας μας εἶναι ἡ ἀποστασία μας ἀπό Τόν Θεό, ἡ πλημμυρίδα τῶν παθῶν τόσο στήν πολιτική, τήν κοινωνία ὅσο καί στήν Παιδεία καί τήν οἰκογένεια.

Ὅμως τό νερό τῆς ζωῆς τό ἀλλόμενο εἶναι ἐκεῖ μέσα στήν Ὁρθόδοξη ἐκκλησία πού εἶναι «ὁ Χριστός παρατεινόμενος εἰς τούς αἰῶνας». Ὅσοι ἀθόρυβα καί κρύφια μέ ζέση καί θεῖον ἔρωτα ὑπηρετοῦν τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο κι ἄν δέν μιλοῦν κραυγάζον μέ τή σιωπή τους, μᾶς καλοῦν γιά ἐπιστροφή στόν μόνο Σωτήρα, τόν Θεάνθρωπο καί Φιλάνθρωπο Ἰησοῦ Χριστό.

Γιά νά ἐπανεέλθω στό Σταυροβούνι σημειώνω πώς στόν ἱερό ἐκεῖνο χώρο εἶναι μιᾶ διάχυτη εὐλογία πού ἀναπαύει τό πνεῦμα τοῦ ἐπισκέπτη. Δέν εἶναι μόνο τό ἦθος, ἡ εὐταξία, ἡ ἀθόρυβη καί ταπεινή ζωή τῶν μοναχῶν ἀλλά κι ἡ ὡραία ἀρχιτεκτονική τοῦ χώρου, ἡ ἀνακαίνιση καί προσθήκη νέων κτιριακῶν μονάδων στά ὁποῖα καθρεφτίζεται ἡ γνήσια παραδοσιακή καί φιλόκαλη διάθεση τῶν μοναχῶν καθώς καί ἡ ἀξιοποίη-

ση τῆς λιγοστῆς καλλιεργήσιμης γῆς γύρω ἀπό τό Μοναστήρι μέ τήν καλλιέργεια κηπευτικῶν καί ὀπωροφόρων δέντρων. Ὅλα γίνονται κάτω ἀπό τή σοφή καθοδήγηση τοῦ ὀσίου Γέροντος Ἰακώβου καί οἱ καλόγεροι, πνευματικά του τέκνα καί συνεργάτες του μέ τήν ἐργατικότητα καί προπαντός τήν ὑπακοή, ἐπιτυγχάνουν τά καλύτερα ἀποτελέσματα. Ἐξάλλου ἡ χειρωνακτική ἐργασία ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ζωῆς τῶν μοναχῶν συμπληρώνοντας κατά τρόπον ἄριστο τή λειτουργική ζωή καί τούς πνευματικούς τους ἀγῶνες.

Γιά πνευματική τροφοδοσία τόσο τῶν μοναχῶν ὅσο καί τῶν διαφόρων προσκυνητῶν λειτουργεῖ ἕνα πολύ πλούσιο βιβλιοπωλεῖο μέ πατερικές ἐκδόσεις καί ἄλλα ἐκκλησιαστικά – χριστιανικά βιβλία. Ἀκόμα ἐκδίδεται ἀπό τή μοναστική κοινότητα τό ἐκλεκτό πνευματικό περιοδικό «Ὁ Ζωοποιός Σταυρός». Στό περιοδικό αὐτό πού κυκλοφορεῖ ἐποχικά καί διανέμεται δωρεάν δημοσιεύονται πνευματικά ἄρθρα καί ἄλλα κείμενα γραμμένα ἀπό τήν ἁγία γραφίδα του Γέροντα, ἀκραιφνῶς ὀρθόδοξα μέ σωτήρια θέματα – κανόνες θείας ἀναστροφῆς καί χριστοκεντρικῆς ζωῆς. Διαβάζοντας τά ἄρθρα τοῦ Γέροντα, θαυμάζεις καί ἀπορεῖς: πῶς ὁ ὀλιγογράμματος αὐτός ἄνθρωπος – φοίτησε μόνον ὡς τήν Β΄ τάξη δημοτικῆς – ἀρθρώνει ἕνα λόγο τόσο πνευματικά καθάριο καί ὑψηλό καί μέ μιά λεκτική διατύπωση καί ἐκφορά ἐφάμιλλη, ἄν ὄχι ἀνώτερη, καθηγητῶν καί πανεπιστημιακῶν; Τέτοια ὅμως εἶναι τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία πού ἐμπνέει καί χαριταίνει τό λόγο του. Γιά τοῦ λόγου τό ἀληθές ἀντιγράφω μιά παράγραφο ἀπό ἕνα ἐκτενές κείμενό του στό τελευταῖο τεῦχος κάτω ἀπό τόν τίτλο: «Ἡ οἰκογένεια εἰς καιρούς ἀποστασίας». Ὁφθαλμοφανῆς, ὅσο ποτέ ἄλλοτε, παρουσιάζεται σήμερον ἡ πολλή ἀσέβεια πρὸς Τόν Δημιουργό καί ἡ πολλή ἠθική διαφθορά μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων. Τό κακό ἐπληθύνθη ἐπὶ τῆς γῆς καί διαπράττεται τώρα εὐκολωτέρως, ἀνεπιτόμως καί εὐρυτέρως καί, προπαντός, κατά τρόπον ἀναιδέστερον, ὑποβοηθούσης μάλιστα καί τῆς κακῆς χρήσεως τῆς ραγδαίως ἐξελισσομένης Τεχνολογίας (.....) Εἰς τὰς ἡμέρας μας κορυφουταί τό κακό μέσα εἰς τόν κόσμον ὥστε νά προσβάλλεται ὁ πνευματικός καί σωτήριος τρόπος τῆς ζωῆς, πού μᾶς ἐδίδαξεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καί οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, καί νά προβάλλεται πλέον ἡ ἁμαρτία, πῶς εἶναι τάχα... φυσιολογική (.....) Προσπλώσαμεν δυστυχῶς τό βλέμμα μας μέ ἐμπάθειαν πρὸς τήν παρερχομένην ὕλην καί τήν παρερχομένην ἐξ αὐτῆς ὀδυσνηράν ἠδονήν, πρὸς τά φθαρτά καί ἐφάμαρτα τοῦ παρόντος βίου. Ἀναζητοῦμεν ψευδῆ καί παροδικήν παρηγορίαν εἰς ἀπατηλὰς συναναστροφάς καί ψυχοφθόρους «ψυχαγωγίας», διά μέσου ποικίλων δαιμονικῶν ἐκδηλώσεων».

Τό φαινόμενο αὐτό δέν εἶναι ὥστόσο καινούργιο. Κλασσικό παράδειγμα ἀποτελεῖ ὁ μέγας ἅγιός μας Νεόφυτος Ἐγκλειστος, ὁ ὁποῖος χωρὶς νά ἔχει φοιτήσει ποτέ σέ σχολεῖο, ὡς μοναχός σέ νεαρή ἡλικία ὄχι μόνο ἐξέμαθε ἀνάγνωση καί γραφή, ἀλλά στή συνέχεια ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ κατέθεσε στήν Ἐκκλησιαστική Γραμματεία συγγραφικό ἔρ-

γο σπουδαιότατο ἔτσι, πού οἱ εἰδικοί τόν ἀπεκάλεσαν Χρυσόστομο τῆς Κύπρου. Ἄλλά καί ὁ δημοφιλέστατος Ρῶσσοσ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης, μέ θεία ἐπέμβαση ὄχι μόνο ἔλυσε μαθησιακά προβλήματα πού εἶχε σάν παιδί ἀλλά μορφωθείς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἔγινε στή συνέχεια λειτουργός τοῦ Ἑψίστου καί κατέστη σπουδαῖος χειραγωγός στήν ἐν Χριστῷ ζωή γιά πλῆθος συμπατριωτῶν του τόσο μέ τή ζωή ὅσο καί τά συγγράμματά του.

Στό Σταυροβούνι ἀνασαίνουν ἡ γαλήνη, ἡ ἀγιότητα, ἡ πραγματική εὐτυχία. Ἑψώνεται πύρινη ἡ προσευχή μαζί μέ τήν ἀγάπη καί ἀπουσιάζουν οἱ ψευτοευγένειες, τά παχειά λόγια, ἡ πληθωρική καί ἀνερμάτιστη διάχυση καί λές διαλύονται τά μάταια, θορυβώδη καί ψευδῆ σχήματα τοῦ κόσμου ἐτούτου. Ἡ μοναστική κοινότητα κι ὁ κάθε ἕνας χωριστά ζοῦν μακράν τοῦ κόσμου ἀλλά ταυτοχρόνως πολύ ἐγγύς καί βαθιά μέσα σ' αὐτόν, ἀφοῦ μέ τίς προσευχές τους, τίς ἀγρυπνίες, τήν ἀπλότητά τοῦ ἥθους, τίς ἐξομολογήσεις, ἀφουγκράζονται τά ἀτέλειωτα βάσανα ὄλων τῶν ἀνθρώπων, πενθοῦν γιά τή βαριά σκιά τῆς ἀμαρτίας πού ταλανίζει τόν κόσμο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΙΛΛΑΣ

Φιλόλογος

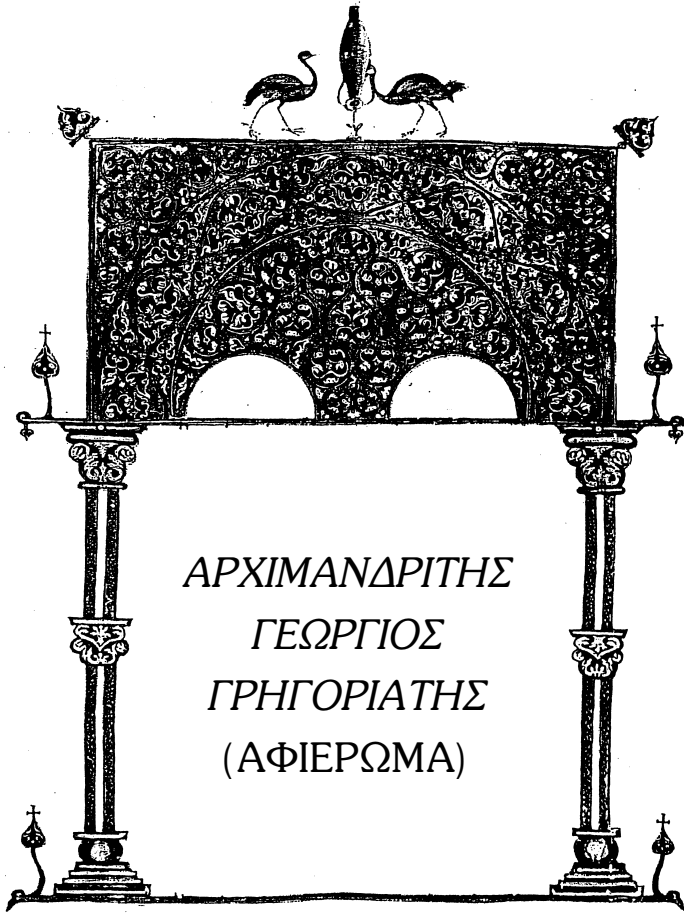
Ὁ «ἀλάθτος» ἄνθρωπος τῆς Ρώμης.

«Ἐπιμόνως καί συνεχῶς προσεπάθει ὁ παπισμός νά ἀντικαταστήσῃ τόν Θεάνθρωπον μέ τόν ἄνθρωπον, ἕως οἷτου εἰς τό δόγμα περί τοῦ ἀλαθίτου τοῦ ἀνθρώπου ἀντικατεστάθη διά παντός ὁ Θεάνθρωπος ὑπό τοῦ ἀλαθίτου ἀνθρώπου. Διότι μέ τό δόγμα τοῦτο ἀνεκηρύχθη ἀποφασιστικῶς καί σαφῶς ὁ ἄνθρωπος (ὁ πάπας) ὡς κάτι μεγαλύτερον οὐχί μόνον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν ἁγίων Πατέρων καί τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Μέ μίαν τοιαύτην ἀποστασίαν ἀπό τόν Θεάνθρωπον, ἀπό τήν Καθολικήν - Οἰκουμενικήν Ἐκκλησίαν, ὁ παπικός μαξιμαλισμός ὑπερέβη καί αὐτόν τόν Λούθηρον, τόν δημιουργόν τοῦ προτεσταντικοῦ μινιμαλισμοῦ. Καί πράγματι, ἡ πρώτη ριζική διαμαρτυρία ἐναντίον τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά ἀναζητηθῆ εἰς τόν παπισμόν, οὐχί εἰς τόν λουθηρανισμόν. Καί εἰς αὐτήν τήν διαμαρτυρίαν ἀκριβῶς ἐγκείται ὁ πρῶτος προτεσταντισμός.»

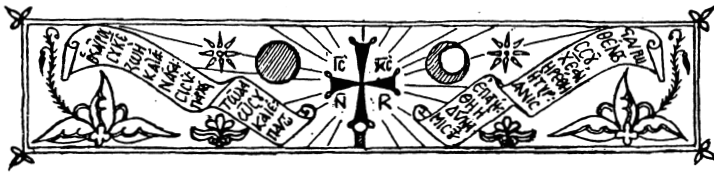
Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς

Ὁρθοδοξία καί Παπισμός σέ διάλογο.

Λευκωσία 1983 σ. 71.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ
(ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

Σημεών Πηγαδουλιώτη
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

πειράτε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην, τρυγήσατε εἰς καρπὸν ζωῆς, φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως, ἐκζητήσατε τὸν Κύριον ἕως τοῦ ἔλθειν γενήματα δικαιοσύνης ὑμῖν» (ᾠσπέ 1΄ 12). Αὐτά τὰ λόγια, πού χαράκτηκαν ἀπὸ τὸ θεοκίνητο χέρι τοῦ Προφήτη δανείζομαι γιὰ ν' ἀρχίσω νὰ πλέκω τὸ ἐγκώμιον τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Γεωργίου, τοῦ κλησάντος, κατὰ τοὺς πο-

νηροὺς καιροὺς μας, τὸν ἱερό ᾠθωνα, τοῦ φίλου τῶν φυλακισμένων καὶ τῶν ἀσθενούντων, τοῦ προμάχου τῆς πίστεως τῆς πατροπαραδότου, τοῦ ἀνύστακτου φρυκτωροῦ τῶν πατρικῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ φωτιστοῦ τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρὰν.

Διέπρεψε ὁ π. Γεώργιος σέ πλείστους ὄσους τομεῖς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου μέ ἀποτέλεσμα ὁ μελετητής τοῦ βίου του νὰ δυσκολεύεται νὰ ἀποφανθεῖ γιὰ τὸ ποιοῦ ἦταν τὸ πεδίο στό ὁποῖο διεκρίθη περισσότερον. Σάν ποιμένας τῶν ψυχῶν δέν ἦτο μόνον ὁ σοφός καί συνετός καθηγούμενος ἀλλά κι ὁ πρακτικός θεραπευτής τῶν προβλημάτων, πού οἱ ἄνθρωποι ἐξέθεταν ἐνώπιόν του ἀναμένοντες λύσεις κι ὄχι εὐκολόγια ἢ ἀναλύσεις. Ὅταν ὁ Ἰωάννης Δημητρόπουλος τοῦ ἔθεσε τὸ πρόβλημα ἂν εἶναι δυνατή ἡ ἐγκράτεια μέ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ βοηθήσει τὰ παιδιά τοῦ κατηχητικοῦ στόν ἀγώνα τους νὰ ζήσουν μέ ἐγκράτεια, πῆρε τὴν ἐξῆς ἀπάντηση ἀπὸ τὸν σοφὸ Γέροντα: -Νὰ τοὺς πéis νὰ κάνουν ὑπακοή στόν πνευματικό τους, νὰ εἶναι ταπεινοί καὶ νὰ μὴ κατακρίνουν κανένα καὶ νὰ διαβάζουν κάθε βράδυ τὸ ᾠπόδειπνο καὶ τοὺς Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας. Δέν θ' ἀργήσουν οἱ σαρκικές ὀρμές νὰ κατευνάσουν καὶ νὰ γαληνέψουν. ᾠν ὑπάρχουν, ὅμως, μερικοί πού ἔχουν ὑποδουλωθεῖ γιὰ πολλὰ χρόνια σ' αὐτά τὰ πάθη, ἢ ἂν ἔχουν φύση ιδιαίτερα ἐπιρρεπῆ σ' αὐτά, ἄς κάνουν καμμιά μικρὴ ἀγρυπνία 4-5 ὥρων (πού μπορεῖ νὰ ἐπαναλάβουν ὅποτε χρειαστεῖ) στήν ὁποία νὰ λένε μέ τὸ κομποσκοῖνι «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με», «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ θεράπευσόν με» καὶ θὰ διαπιστώσουν ὅτι ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ θὰ τοὺς ἐπισκιάσει καὶ θὰ ζήσουν τὴν εὐλογία τῆς ἐγκράτειας. Ὅπως διηγεῖται ὁ προαναφερθεῖς (ᾠρθόδοξη Μαρτυρία τ. 58 σελ. 50-53) τὰ ἀποτελέσματα, κατὰ τὴ μαρτυρία τῶν ἴδιων τῶν παιδιῶν, ὑπῆρξαν σχεδόν στήν ὁλότητά τους, κυριολεκτικά ἐντυπωσιακά.

Τί νὰ πεί κανεῖς γιὰ τὰ θύματα τῶν ναρκωτικῶν πού κατέφευγαν κοντά στόν πονετικό Γέροντα ζητώντας ἀπεγνωσμένα βοήθεια. ᾠτομο πού

γνωρίζει πρόσωπα και πράγματα μέ διαβεβαίωσε ότι όσοι ακολουθούσαν τις οδηγίες του έβρισκαν ξανά τό δρόμο τους. Πνευματικοί στόν κόσμο, πού είχαν τήν πρόνοια καί τήν ταπείνωση νά προσφεύγουν στίς συμβουλές του γιά δύσκολα καί περίπλοκα ποιμαντικά ζητήματα, βοηθούσαν τούς ανθρώπους νά βρίσκουν λύσεις. Έπειδή ό ίδιος ήταν γνώστης τών Πατέρων καί τών πατερικών απόψεων μπορούσε νά βοηθά όσους είχαν άπορίες γιά ποικίλα θέματα πίστεως. Κάποτε κάποιος από τή συνοδεία του, όπως μου είπε ό ίδιος, τόν ρώτησε σχετικά μέ τό έξής ζήτημα: σέ ποιόν πρόσφερε τό αίμα του ό Χριστός στό σταυρό; Κι ό Γέροντας τόν παρέπεμψε στό λόγο του Άγίου Γρηγορίου του Θεολόγου Είς τό Άγιον Πάσχα, στόν όποιο ό έρωτών έλυσε τήν άπορία του (Όρθόδοξη Μαρτυρία τ. 95 σσ. 59-61).

Κάποιος πού ήταν φοιτητής στην Άθήνα τή δεκαετία του '70 θυμάται ότι ό Γέροντας, όταν κατέβαινε στην Άθήνα, έκανε σύν τοίς άλλοις κι όμιλίες πρός φοιτητές στην ύπόγεια εκκλησία του Άγίου Θεράποντος Ζωγράφου, όπου συγκεντρώνονταν πλείστοι όσοι. Σ' αυτές τόνιζε μεταξύ άλλων καί τήν άξία τής προσωπικής μετάνοιας του ανθρώπου, ως βασικού σημείου τής έν Χριστώ ζωής. Μιά φορά, γιά νά δείξει τό μέγεθος τής εκκοσμίσκευσης πού ταλανίζει τήν κοινωνία μας, διηγείτο ότι στη Μονή μία κυβερνητική ύπηρεσία τής Κύπρου είχε άποστείλει μέ τήν ευκαιρία τών Χριστουγέννων ευχετήρια κάρτα μέ τήν ευχή: «Σήζονς Γκρήτιγκς» δηλαδή έποχιακές ευχές. Καμμιά άναφορά στό ότι ό Θεός έγινε άνθρωπος, στά Χριστουγεννα.

Ένω από τίσ 17.4.1981 είχε άποδεχθεί τήν πρόσκληση τών «Φίλων του Άγίου Όρους» τής Κύπρου γιά νά έπισκεφθεί τό Νησί, τελικά, λόγω τών πολλαπλών του ύποχρεώσεων, αυτό κατέστη δυνατόν στά 1985, μεταξύ τής 26ης Άπριλίου καί τής 5ης Μαΐου. Τότε στη Λευκωσία είχε μιλήσει στην εκκλησία Άγίου Γεωργίου Άγλαντζιάς στίς 30 Άπριλίου, στην Ευρύκου τήν πρώτη Μαΐου, ένω τήν ίδια ήμέρα είχε έπισκεφθεί τίσ Ίερές Μονές Τροοδιτίσης καί Κύκκου. Είχε επίσης έπισκεφθεί τήν παλαιάτη Μονή του Σταυροβουνίου, όπου έγινε φιλοφρόνως δεκτός από τό Γέροντα Άθανάσιο καί τούς πατέρες. Τήν 2αν Μαΐου μίλησε ένώπιον πυκνότατου πλήθους στην αίθουσα εκδηλώσεων του πολιτιστικού ιδρύματος άρχ. Μακαρίου Γ' στη Λευκωσία. Στο ΡΙΚ είχε παραχωρήσει δύο συνεντεύξεις ένω πρόθυμα τόν φιλοξένησαν μέλη του Συλλόγου σέ διάφορες πόλεις τής Νήσου. Τότε είχε σημάνει πνευματικός συναγεμός. Σ' όλες τίσ πόλεις, αλλά καί σέ μεγάλες κοινότητες καί μονές οί πάντες άνέμεναν τόν Γέροντα νά κομίσει γιά τούς πιστούς λόγον σωτηρίας. Άκόμη κι άνθρωποι κοσμικοί έτρεξαν, άλλος από περιέργεια, άλλος γιά λόγους βαθύτερους, νά δούν από κοντά καί νά ακούσουν τόν άνθρωπο του Θεού Γεώργιον. Κάνει έντύπωση ή άταραξία του Γέροντος. Στην όμιλία του στό παρεκκλήσι τής Ίερατικής Σχολής «Άπόστολος Βαρνάβας» τό μικρόφωνο δέν λειτουργούσε. Κι ένω κάποιοι πολύπειροι περί τά τοιαύτα ίερείς έσπευσαν περίφροντες

νά διορθώσουν τήν βλάβη αὐτός, μέ ἀπόλυτη ψυχραιμία σχολίασε: —ή τεχνολογία λύνει πολλά προβλήματα, ἀλλά δημιουργεῖ ἄλλα.

Ἡ ὁ Γέροντας Γεώργιος ἀπέκρουε τό φτηνό ἐπιχείρημα τῶν οἰκουμενιστικῶν κύκλων ὅτι τά οἰκουμενιστικά τερτίπια φανερόνουν ἀγάπη «ἄνευ ὄρων καί ὀρίων» τονίζοντας ὅτι πρέπει νά λέμε στούς ἑτερόδοξους, χωρίς φανατισμό καί μέ πραότητα, τήν ἀλήθεια σχετικά μέ τήν αἵρεση. Ἐάν αὐτός πού δίνει στόν ἄλλο ἕνα κομμάτι ψωμί γιά νά κορέσει τήν πείνα του θεωρεῖται φιλόανθρωπος, ἐκεῖνος πού ἀνοίγει τήν πόρτα τῆς σωτηρίας στόν βυθισμένο στό σκοτάδι τῆς αἵρεσης ὥστε νά κερδίσει τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν στερεῖται ἀγάπης; Ἡ Ὅσο κρύβουμε τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως ἀπό τούς ἑτερόδοξους, τόσο δείχνουμε ἔλλειψη ἀγάπης πρὸς αὐτούς.

Ἡ Ὅταν διεξάγονταν οἱ Διάλογοι μέ τούς Μονοφυσίτες, ὁ Γέροντας ἐνδιέτριψε στό θέμα μέ προσοχή, μάλιστα δέ κι ὁ ἴδιος διαλέχθηκε μέ τόν Κόπτη μονοφυσίτη «ἐπίσκοπο» Μπισού στά 2004. Διαπίστωσε ὅτι ὁ Κόπτης συνομιλητής του «δέν ἔφθασε στό σημεῖο νά πείσει ὅτι οἱ Ἄντικαλκηδόνιοι εἶναι σέ θέση νά ἐγκαταλείψουν τήν αἰρετική σεβηριανή Χριστολογία καί νά συναριθμήσουν τίς Δ', Ε', ΣΤ' καί Ζ' Οἰκουμενικές συνόδους ὡς ἅγιες στό σύνολο τῶν ἀποφάσεών τους καί ὡς Οἰκουμενικές στό κύρος τους, ὥστε ἐπί τῆς ἐδραίας αὐτῆς βάσεως νά γίνει ἡ ἔνωσίς τους ὡς Ὁρθοδόξων πλέον μέ τήν Ἁγία Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας» (Ἡ Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιου Ἡ «ἰδεολογική» Ὁρθοδοξία τῶν Ἄντικαλκηδονίων, σελ. 20).

Ἡ Θά ἤθελα νά δώσω τέλος στό λόγο ὑπογραμμίζοντας κάτι σημαντικό γιά τό βίο καί τήν πολιτεία τοῦ Γέροντος. Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν πόσο ἀκάματος ἦτο καί πῶς ἠνάλωσεν ἑαυτόν εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίον. Ἡ Ὅλα αὐτά ὅμως κάτω ἀπό ποιές συνθήκες ἔγιναν; Ἡ Ὑπό συνθήκες δύσκολες, ἀντίξοες καί αὐτόχρημα δυσχερεῖς, διότι ὁ Γέροντας, ὄντας φιλάσθενος, εἶχε νά ἀντιμετωπίσει πλεῖστες ἀσθένειες. Ἡ Ἀσθένεια σημαίνει ἀδυναμία, φάρμακα, μετακινήσεις ἀνεξαρτήτως καιροῦ, ἐπισκέψεις σέ γιατρούς καί φαρμακεῖα, ἐγχειρήσεις, πόνοι, ζαλάδες, ἀνᾶρρωση, συχνά μακροχρόνια καί ἐπώδυνη. Ἡ Ὅλα αὐτά τά ἐμπόδια δέν στάθηκαν ἱκανά νά περιορίσουν τό Γέροντα, οὔτε νά ἀνακόψουν τήν ἔφεσή του νά προσφέρει στό Θεό καί στόν πλησίον. Κι ὄταν λέμε πλησίον, ἐννοοῦμε πολυμελῆ μοναστική ἀδελφότητα μέ ὅ,τι αὐτό συνεπάγεται, ἔγνοια γιά τήν προάσπιση τῆς πίστεως ἐν μέσῳ συμπληγάδων καί παγίδων πολλῶν, ἔγνοια γιά χιλιάδες πνευματικά παιδιά στόν κόσμο, ἔγνοια γιά τήν Ἱεραποστολή στό κέντρο τῆς Ἀφρικῆς καί ἄλλα πού τά γνωρίζει ὁ καρδιογνώστης Κύριος, ὁ ἐτάζων καρδίας καί νεφροῦς.

Ἡ Γί' αὐτό εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ καρδιογνώστης Κύριος θά προσφωνήσει τόν μακαριστό Γέροντα μέ τίς πῖο κάτω λέξεις: *Εὐ δούλε ἀγαθέ καί πιστέ, εἰσέλθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου σου.*

Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου

**Ο Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ΚΑΨΑΝΗΣ) ΣΑΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τὰ χρόνια πού ἦταν ἐκεῖνος Ἡγούμενος, ἔγινε πόλος ἔλξεως ἑκατομμυρίων προσκυνητῶν ἀπό ὅλο τόν κόσμο, πού πήγαιναν στό Ἅγιον Ὄρος γιά νά μυηθοῦν στά ἐνδότερα τῆς μοναχικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, καί στηρίχθηκαν στήν ἔγγαμη καί κοινωνική ζωή. Κληρικοί καί λαϊκοί, μοναχοί καί ἔγγαμοι, Ἕλληνες καί ἀλλοδαποί, ἐπισκέπτονταν τό Μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου γιά νά κατηχηθοῦν στό θεολογικό, ἐκκλησιαστικό καί μοναχικό πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐκδαπανήθηκε κυριολεκτικά, ἔδωσε αἷμα στήν διακονία αὐτή, ὄχι μόνον γιά νά συγκροτήσῃ τήν μοναχική Ἀδελφότητα καί νά τήν καθοδηγήσῃ στήν πραγματική μοναχική ζωή, μέ τὰ μεγάλα προβλήματα πού δημιουργοῦνται σέ μία τέτοια διακονία, ἀλλά γιά νά διακονήσῃ ὅλη τήν οἰκουμένη. Αὐτό τό ἔκανε μέ τόν γραπτό καί προφορικό λόγο, μέ τίς συζητήσεις καί τήν προσευχή, μέ τήν λατρεία καί τήν ποιμαντική διακονία.

Ἔτσι, μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τόν κατέστησε οἰκουμενικό διδάσκαλο, μέ τόν θεολογικό, ἐκκλησιολογικό λόγο, μέ τήν ἀγιορειτική καί μοναχική πείρα, μέ τήν σοφία καί τήν διάκρισή του.

Στά Συνέδρια ἐπιβαλλόταν μέ τήν προσωπικότητά του, καί στίς πιά κρίσιμες στιγμές μέ ὅλα τὰ προσόντα πού τόν διέκριναν, τήν στέρεη θεολογική γνώση, τήν εὐγένεια καί τό μελίχιο τοῦ χαρακτήρος του, παρενέβαινε καί ἀποσποῦσε τόν σεβασμό ὄλων, ἔστω κι ἂν δέν συμφωνοῦσαν μέ τίς ἀγιοπατερικές ἀπόψεις του.

Καί ὅταν ἀντιλήφθηκε ὅτι μέ τὰ Συνέδρια δέν ὑπῆρχαν σοβαρά ἀποτελέσματα, τότε ἔκανε προσωπική ποιμαντική. Ἐπισκεπτόταν τὰ Μοναστήρια, σκορποῦσε τό φῶς τῆς πίστεως καί τοῦ ζήλου του καί προσέφερε τόν πολύτιμο λόγο του παρηγορώντας καί ἐμπνέοντας τούς μοναχούς. Αὐτό ὅμως τό ἔκανε καί μέ τούς ἔγγαμους Χριστιανούς.

Ἀπέκτησε τόν σεβασμό καί τήν τιμή ὄλων, ὥστε ὅταν ἔκαναν λόγο γιά τόν Ἡγούμενο τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ἢ τόν Γρηγοριάτη Ἡγούμενο ἢ τόν π. Γεώργιο Καψάνη, κατοχύρωναν μέ τό ὄνομά του τίς ἀπόψεις τους.

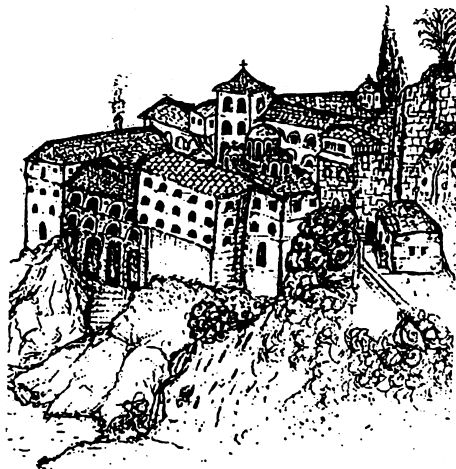
Ἐπειδή εἶχε σαφῆ καί στέρεα ἐκκλησιολογικά καί θεολογικά κριτή-

ρια, γι' αυτό πάντοτε ο λόγος του ήταν σοβαρός, σταθερός, ἀμετακίνητος. Ἐλλά καί ὡς μοναχός γνώριζε νά σιωπᾶ σέ δύσκολες στιγμές καί νά ὑπομένη καρτερικά τά προβλήματα καί τούς πειρασμούς τοῦ διαβόλου.

Ἄν θά μπορούσα νά παρομοιάσω τόν π. Γεώργιο μέ κάποιον ἅγιο Πατέρα, θά τολμοῦσα, κατά ἀναλογίαν, νά τόν συγκρίνω μέ τόν Μέγα Βασίλειο, κατά τήν περιγραφή τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ὅπως ὁ Μ. Βασίλειος ἦταν ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ οἰκουμενικός νοῦς, τό ἴδιο παρατηρεῖτο καί στόν π. Γεώργιο, ἦταν ἕνας οἰκουμενικός διδάσκαλος καί ὁ ἀκοίμητος θεολογικός νοῦς τῆς οἰκουμένης.

Θά τελειώσω τόν λόγο μέ μία φράση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου γιά τόν Μ. Βασίλειο: «ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ» ἦταν «καί τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ ὄντως μητροπόλιτης». Αὐτό ἴσχυε καί ἰσχύει καί γιά τόν μακαριστό Γεώργιο. Ποθοῦσε τήν ἄνω πόλη, τήν ὄντως μητρόπολη, ζοῦσε γιά τήν ἀπόκτηση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καί κατά τήν διάρκεια τῶν εὐλογημένων στιγμῶν τῆς ζωῆς του καί τῶν ὀδυνηρῶν πόνων νοσταλγοῦσε τά ἄνω, ὅποτε ὄντως ἦταν καί ἔγινε μητροπόλιτης τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἀπό ὅπου θά δέεται γιά τήν Ἀδελφότητά του, τά πνευματικά του παιδιά καί γιά ὅλους τούς φίλους καί ἀδελφούς του, ἀλλά καί γιά αὐτούς πού τόν πολέμησαν, κυρίως ὅμως θά προσεύχεται γιά τήν δόξα καί τήν κραταίωση τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ὁποία ἐκδαπανήθηκε ὀσιακά καί μαρτυρικά.

Ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Μητροπολίτη Κυθήρων Σεραφείμ

Ο ΚΥΘΗΡΙΟΣ ΑΓΙΟΡΕΪΤΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΑΝΗΣ

πιθυμῶ νά σᾶς παρουσιάσω ἀδρομερῶς μία μεγάλη ἀγιοπατερική μορφή καί προσωπικότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ ὁποία ἐβάδισε καθ' ὅλην τήν ζωήν της εἰς τά ἴχνη τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας, τῶν Μεγάλων Πατέρων καί τῶν Ὁσίων Ἀσκητῶν καί Ἐγκρατευτῶν καί ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τήν ἀγία ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ 2014. Πρόκειται διά τόν ἐπί 40ετίαν διατελέσαντα Ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους ἀείμνηστον Ἀρχιμανδρίτην π. Γεώργιον Γρηγοριάτην (Καψάνην εἰς τό ἐπόνυμον, καταγόμενον ἐκ πατρός ἀπό τήν Ἁγίαν Πελαγίαν - Καψανάδικα - Κυθήρων).

Εἰς τό σημεῖον αὐτό θά δώσω τόν λόγον εἰς τόν προσφιλέστατον καί σεβαστόν μοι Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Νικόλαον, ἀγαπητόν μαθητήν τοῦ κοιμηθέντος εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί πνευματικόν του ἀδελφόν, διά νά μᾶς παρουσιάσει τά βιογραφικά του στοιχεῖα καί τήν πνευματικήν σκιαγραφίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἀγιορείτου Πατρός.

«Ὁ ἀείμνηστος Προηγούμενος - Ἀρχιμανδρίτης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους π. Γεώργιος Καψάνης, ὁ ὁποῖος τά ξημερώματα τῆς Πεντηκοστῆς 8 Ἰουνίου 2014 ἀνεπαύθη ἐκ τῶν κόπων του καί ἐπορεύθη εἰς τήν χώρα τῶν ζώντων, ἦταν μία ξεχωριστή φυσιογνωμία καί πολυσήμαντη προσωπικότητα τοῦ Ἀγιορείτικου Μοναχισμοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Προερχόμενος ἀπό τήν ἀκαδημαϊκή κοινότητα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐγκατέλειπε τά πάντα καί ἀφιερώθηκε στήν Ἐκκλησία, στήν ὁποία ἐθεράπευσε τήν ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας καί τήν ἐπιστήμη τοῦ μονήρους βίου, γενόμενος Καθηγητής τοῦ Μοναχισμοῦ καί μέγας διδάσκαλος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Κατά τήν διάρκεια τῆς βραχυχρόνου ἐν τῷ κόσμῳ διακονίας του καί τῆς τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Ὁσίου Γρηγορίου ἡγουμενείας του ἐδόξασε τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ καί πολλούς ὠδήγησε εἰς τόν δρόμον τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἀναδειχθεῖς πατήρ Πατέρων, Ἐπισκόπων, Πρεσβυτέρων, Διακόνων, ἀνθρώπων κάθε μορφώσεως, τάξεως καί

ήλικίας “ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός”.

Ὁ π. Γεώργιος γεννήθηκε στό Παλαιό Φάληρο τῶν Ἀθηνῶν ἀπό γονεῖς ἀνωτάτης μορφώσεως καί Χριστιανικῆς παιδείας.

Ὁ πατέρας του εἶλκε τήν καταγωγή του ἀπό τά Κύθηρα καί ἡ μητέρα του ἀπό τή Νάξο. Ἀπό τήν ἐφηβική του ἡλικία ἐγνώρισε τόν ἀείμνηστο Μητροπολίτη πρῶν Λήμνου καί Ἐκκλησιαστικό Ἱστορικό τῆς νεωτέρας Ἑλλάδας Βασίλειο Ἀτέση, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀγάπη πρὸς τήν ἐπιστήμη καί τό ἔνθεο παράδειγμα πολύ τόν ἐνέπνευσε νά ἀκολουθήσει τόν δρόμο τῆς Θεολογίας. Μετά τήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν μετέβη στό ἐξωτερικό γιά εὐρύτερες σπουδές στόν τομέα τῆς Ποιμαντικῆς.

Μέ τήν ἐπιστροφή του στήν Ἀθήνα διορίσθηκε βοηθός καί συνεργάτης στήν ἔδρα τῆς Ποιμαντικῆς καί τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ὑπό τόν Κανονολόγο Καθηγητή Κωνσταντῖνο Μουρατίδη, πλησίον τοῦ ὁποῦ συνέγραψε τήν διατριβή του μέ θέμα: “Ἡ Ποιμαντική τῶν Φυλακισμένων”.

Στή Θεολογική Σχολή ὁ κ. Γεώργιος Καψάνης ἦταν ὁ πρῶτος πού προώθησε τοὺς φοιτητές στήν βιωματική Ὁρθόδοξη Πατερική Θεολογία, μέ εὐκαιρίες πνευματικῆς καί λατρευτικῆς ζωῆς καί ἄλλες ἐκδηλώσεις, πού ἐνίσχυαν τό φρόνημα γιά πνευματικό ἀγώνα καί ἐξάσκηση τῶν ἀρετῶν.

Οἱ μύστες τῆς Θεολογίας Καθηγητές προσέφεραν γνώσεις, ὁ δέ κ. Γεώργιος Καψάνης προσέφερε λειτουργικές καί ἐκκλησιαστικές ἐμπειρίες, γιά τίς ὁποῖες ὄλοι ἐμεῖς οἱ φοιτηταί τῶν ἐτῶν 1968-1972 τοῦ εἴμεθα εὐγνώμονες.

Παράλληλα μέ τήν ἐνασχόλησί του στό Πανεπιστήμιο ἴδρυσε τό Ἴδρυμα “Παντοκράτωρ”, στήν περιοχή τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου, στό ὁποῖο ἐπεδόθη μέ ζήλο στήν ὀργάνωση ὁμιλιῶν, κύκλων νέων, ἐπιστημονικῶν ἐσπερίδων καί ἄλλων πνευματικῶν ἐκδηλώσεων.

Τό ἔτος 1972 στό προσκλητήριο τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερωνύμου Α΄ πρὸς τοὺς Θεολόγους καί ἐπιστήμονες νά στελεχώσουν τίς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, μεταξύ των πρῶτων ἀνταποκρίθηκε ὁ φιλομόναχος καί εὐσεβής Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας κ. Γεώργιος Καψάνης.

Στήν Ἱερά Μονή Πεντέλης ἐκάρη Μοναχός ἀπό τόν ἴδιο τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο καί ἐν συνεχείᾳ τήν Β΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν χειροτονήθηκε Διάκονος πάλι ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο στόν Μητροπολιτικό Ναό Ἀθηνῶν καί Πρεσβύτερος τό Σάββατο τοῦ Λαζάρου στόν Ἅγιο Ἀλέξανδρο Παλαιοῦ Φαλήρου ἀπό τόν Ἐπίσκοπο Εὐρίπου Βασίλειο, σημερινό πιτουλάριο Μητροπολίτη Εὐρίπου. Μέ τήν παρουσία τοῦ Ἱερομονάχου π. Γεωργίου καί τήν στήριξη τοῦ ρέκτου Ἱγουμενοῦ π. Θεοκλήτου Φεφέ ἡ Ἱερά Μονή Πεντέλης κατέστη τό κέντρο τῶν φιλομονάχων φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ὁ π. Γεώργιος ἐνέταξε στήν Μοναχική ζωή τά δύο πρῶτα πνευματικά του παιδιά, τόν ἀσκητικό π. Πανάρετο ἀπό τήν Κοζάνη καί τόν ἀπλοϊκό π. Μελέτιο ἀπό τή Λάρισα, σημερινό Ἐπίσκοπο Κατάγκας τῆς Ἀφρικής.

Ἡ γνωριμία του μέ τόν μακαριστό Μητροπολίτη Χαλκίδος Νικόλαο Σελέντη, ὁ ὁποῖος λόγω τῆς φιλίας του μέ τόν π. Θεόκλητο τακτικά ἐπεσκέπτετο τήν Ἱερά Μονή καί ἡσύχασε ἀπό τόν κόπο τῆς διοικήσεως συνετέλεσε ὥστε νά ἀποδεχθεῖ τήν πρόσκληση τοῦ Νικολάου καί νά μετατεθεῖ στήν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος γιά νά ἐπανδρώσει μία ἱστορική παλαιά Μονή, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ.

Ἔτσι στό τέλος τοῦ ἔτους 1972 ἐγκαθίσταται στήν Ἱερά Μονή Ἀρμᾶ καί στίς 8 Ἀπριλίου τοῦ 1973 ἐνθρονίζεται Ἡγούμενος, ἀφοῦ προηγουμένως, Δ΄ Κυριακή Νηστειῶν στήν Χαλκίδα ὁ ἀείμνηστος Νικόλαος τόν προχειρίζει Ἀρχιμανδρίτη καί Πνευματικό καί τήν ἴδια ἡμέρα χειροτονεῖ τόν Μοναχό Πανάρετο Διάκονο.

Ἡ χαρά τοῦ Μητροπολίτου, τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ ἦταν ἀπερίγραπτη. Ὁ Νικόλαος μετά δακρύων εὐχαριστοῦσε τόν π. Γεώργιο γιά τό μεγάλο δῶρο τῆς παρουσίας του.

Γιά τό λίγο διάστημα πού ἔμεινε στή Μονή τοῦ Ἀρμᾶ, ἡ Χαλκίδα ἔζησε ἡμέρες πνευματικῆς ἀνατάσεως.

Ὁ π. Γεώργιος ἐσχημάτισε τήν πρώτη ἀδελφότητα μέ τούς Μοναχούς Παῦλο, σημερινό Μητροπολίτη Σιατίστης, Πανάρετο, Μελέτιο, Τιμόθεο, Νεκτάριο, Συμεών, Νικόδημο καί Γρηγόριο.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος Ἀρμᾶς ἔγινε κέντρο λειτουργικῆς καί πνευματικῆς ζωῆς. Τό ἄλλοτε ἔρημο Μοναστήρι πῆρε ζωή. Ἀρχισε ἡ ἀνοικοδόμηση νέας πτέρυγας καί ἡ ἀνακαίνιση τοῦ Καθολικοῦ. Οἱ ὀλονυκτίες προσεῖλκναν πολλούς νέους ἐκ Χαλκίδος καί ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἡ ἀκτινοβόλος παρουσία τοῦ π. Γεωργίου καί τῶν Μοναχῶν πολλούς ἀνθρώπους ἀνέπαυαν καί χειραγωγοῦσαν στήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1974 ξέσπασε ἡ μεγάλη ἐκκλησιαστική καταιγίδα. Μεταξύ τῶν 12 ἐκπτώτων Μητροπολιτῶν ἦταν καί ὁ Χαλκίδος Νικόλαος.

Ὁ π. Γεώργιος, μή θέλοντας νά συμπράξει μέ τή νέα κατάσταση, ἀνεχώρησε μέ ὀλόκληρη τήν ἀδελφότητα γιά τόν Ἅγιον Ὄρος.

Ἡ τελευταία ὑπογραφή τοῦ Νικολάου πρό τῆς ἀπομακρύνσεώς του ἦταν τά Ἀπολυτήρια τοῦ π. Γεωργίου καί τῆς συνοδείας του.

Στό Περιβόλι τῆς Παναγίας τόν ὑποδέχθηκαν οἱ Ἁγιορεῖτες Μοναχοί καί τοῦ παρέδωσαν τήν Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, ὅπου ἐπί 40 χρόνια ἠγούμενευσε, ἐχειροθέτησε δεκάδες Μοναχούς καί ἀνέδειξε τήν ἱστορική καί ἁγιασμένη Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ὡς τόπο γαλήνης, πνευματικότητας, προσφορᾶς καί ἁγιασμοῦ.

Ἡ προσφορά του ἐκεῖ θά ἀξιολογηθεῖ ἀπό ἀνθρώπους πού τόν ἐζήσαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς.

Ἡ Ἐκκλησία σύμπασα, ὅμως, μαρτυρεῖ γιά τήν ἀγάπη του πρὸς κάθε προσερχόμενο καί ἐκζητοῦντα τήν σωτηρία, γιά τήν συμπάθειά του πρὸς τούς ἐξαρτημένους ἀπό τὰ ναρκωτικά νέους, γιά τούς ὁποίους εἶχε εἰδική μέριμνα καί φιλοξενία στόν ξενῶνα τῆς Μονῆς, γιά τήν συμπαράστασή του στήν ἐξωτερική Ἱεραποστολή μέ τήν ἀποστολή, μετά τόν ἀδόκητο θάνατο τοῦ π. Κοσμᾶ, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς σημερινοῦ Ἐπισκόπου Κατάγκας Μελετίου, γιά τήν υπέρσπιση τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητας μέ δημοσιεύματα, ἐπιστολές, καί ὁμιλίες τοῦ ἰδίου καί ἐπιλέκτων ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, γιά τήν πατρική προστασία πολλῶν γυναικείων Μοναστηριῶν, τίς ἀδελφές τῶν ὁποίων καθοδηγοῦσε πνευματικά, γιά τήν ἐκδαπάνησή του στόν ἀγῶνα τοῦ ἀγιασμοῦ καί τῆς σωτηρίας.

Ὁ π. Γεώργιος ὑπῆρξε μία ἰσχυρή προσωπικότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους μέ χριστιανική συνέπεια, διδακτική παρουσία, ἡχηρό λόγο, κοινωνική συναντίληψη καί ἐκκλησιολογική θεολογία.

Τό ὄνομά του ἦταν συνυφασμένο μέ τό γνήσιο ἐκκλησιαστικό φρόνημα, τήν ἀκίβδηλη καί ἀνυπόκριτη ἀγάπη, τήν ἀθῶα παιδική εὐθύτητα, τήν ἀνυστερόβουλη προσφορά καί τήν χριστομίμητη ἀνεξικακία.

Ἡ εὐαισθησία του στά θέματα τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας τόν ὤθησε νά γράφει εὐθαρσῶς καί νά θίξει μέ εὐγένεια καί εὐπρέπεια τίς ἐκτροπές ἀπό τούς Ἱερούς Κανόνες καί τίς τάσεις ἐκκοσμικεύσεως, πού κατά καιρούς παρατηροῦνται μέσα στήν ἴδια τήν Ἐκκλησία.

Ἦταν αὐστηρός καί ἀμετάθετος ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ἐκκλησίας, δέν ἦταν ὅμως ποτέ φανατικός καί πείσμων.

Ὅλες του τίς σκέψεις τίς περνοῦσε μέσα ἀπό τό κόσκινο τῆς νοεράς προσευχῆς, τῆς μυστηριακῆς καθάρσεως καί τῆς λειτουργικῆς βιωματικῆς ἀναπλάσεως τῆς ψυχῆς καί τοῦ νοῦς του. Μέ τόν τρόπο αὐτό εὐρίσκει “τήν σύνεσιν ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ” (Ἐφεσ. γ´ 4).

Κανένας δέν ἔμπορεῖ νά μὴν ἀναγνωρίσει τήν σύνεση καί διάκριση τοῦ π. Γεωργίου. Σέ ὅλα τὰ κείμενά του, στά ἐλεγκτικά ἄρθρα του, στά ποιμαντικά καί κανονικά ἔργα του διαπιστώνεται ἡ γλυκύτητα τῶν λόγων του καί ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτήρος του.

Πρᾶος καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ “ἔχων τό μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει” (Α΄ Τιμόθ. γ´ 9) ἐδίδασκε τήν εὐσέβειαν ἀπό νεότητός του μέχρι τῆς τελευταίας ὀδυνηρῆς περιόδου τῆς ζωῆς του μέ τή δύναμη τῆς Θείας Χάριτος καί τῆς “ἑσωτέρας γνώσεως”.

Ἐστάθηκε υπεράνω “πάσης ἀρχῆς καί ἐξουσίας καί δυνάμεως καί κυριότητος καί παντός ὀνόματος” (Ἐφεσ. α´ 21) διὰ τόν Κύριον καί διὰ τήν Ὁρθόδοξο πίστη.

Ὁ προσφιλέστατος Γέροντας Ἀρχιμανδρίτης π. Γεώργιος Καψάνης

ἐπέρασε στήν ἱστορία ἀφήνοντας πίσω τά ἴχνη μιᾶς ἀγίας διαβάσεως.

Ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς του καί τῆς ἀγάπης του γίνεται ἐνεργή καί μετά τήν κοίμησή του, γιατί πιστεύομε ὅτι εὖρε παρρησίαν ἐνώπιον Θεοῦ καί πρεσβεύει ὑπέρ ἡμῶν.

Ἄς ἀναπαύεται μετά τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀγίων εἰς τήν ἀγήρω μακαριότητα».

Ὁ Σεβασμιώτατος ἅγιος Ἀδελφός Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος ἐσκιαγράφησεν ἐν χάριτι, κατά τόν καλύτερο τρόπο, τόν ἀείμνηστο Κυθήριο Ἀγιορείτη Γέροντα Ἀρχιμ. π. Γεώργιο Καψάνη.

Ἡ ταπεινότης μου ἐγνώριζε ἀπό λαϊκόν τόν ἅγιον Ἡγούμενον π. Γεώργιον καί ὡς διάκονος παρευρέθην εἰς τήν Μοναχικήν του κουράν στήν Ἱερά Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης ἀπό τόν μακαριὰ τῆ λήξει γενόμενον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρόν Ἱερώνυμον Α΄.

Εἰς τό Ἅγιον Ὅρος ἐπισκεπτόμουν καί τήν Ἱεράν Μονήν Ὁσίου Γρηγορίου ἐπί Ἡγουμενείας του. Ἐτρεφα βαθύ σεβασμό γιά τόν Σεπτό αὐτό Γέροντα, ὁ ὁποῖος ἄφησε τήν πανεπιστημιακή ἔδρα, ἀπεποιήθη τήν ἐπισκοποποίησίν του καί ἀφοσιώθηκε εἰς τό μοναχικόν πολίτευμα ὡς καθοδηγός καί ἀλείπτης Μοναχῶν.

Ἡ πρώτη μου προσκυνηματική ἐπίσκεψις καί Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία εἰς τό Ἅγιον Ὅρος ἔγινε εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Ὁσίου Γρηγορίου, δέκα μόλις ἡμέρες μετά τήν χειροτονίαν μου ὡς Μητροπολίτου Κυθήρων (2 Ἰουλίου 2005). Ὁ ἅγιος Καθηγούμενος π. Γεώργιος μέ ὑπεδέχθη τότε μέ πολλή χαρά καί ἐγκαρδιότητα δι' ἕνα ἀκόμη λόγον, διότι ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία μέ ἀνέδειξε Μητροπολίτην Κυθήρων, Ἐπίσκοπον τῆς γενέτειράς του. Μαζί μέ ὅλα τά ἄλλα μοῦ προσέφερε εἰς ἀνάμνησιν Ἀρχιερατικό Ἐγκόλπιο ἀπό ἐλεφαντοστοῦν διά τήν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Ἀπό ἐκείνην τήν ἡμέραν δέν ἔπαυσα νά τόν προσκαλῶ εἰς τά Κύθηρα. Ἡ ὑγεία του ὅμως, πού ἄρχισε ἀπό τότε νά ἐπιβαρύνεται, δεδομένου ὅτι ὑπεβλήθη σέ χειρουργικές ἐπεμβάσεις εἰς τά γόνατά του, δέν τοῦ ἐπέτρεψε νά ἐκπληρώσῃ τόν διακαῆ πόθον του νά ἐπισκεφθῇ τήν ἰδιαίτην πατρίδα του, τά Κύθηρα καί τήν Μυρτιδιώτισσά μας, πού τόσο ἐσέβετο καί ἐτίμα.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις μας καί τά Κύθηρα σεμνύνονται διά τόν ἐκλεκτόν αὐτόν καί εὐκλεᾶ γόνον τῶν Κυθήρων, τόν ἀείμνηστο καί πολυσέβαστο Γέροντα π. Γεώργιο Καψάνη, τόν διακεκριμένο Ἀγιορείτη, τόν Ἀγιοπατερικό Θεολόγο καί ἐπιστήμονα, τόν ἀκλόνητο ἀγωνιστή καί ἀκατάβλητο πρόμαχο τῆς Ὁρθοδοξίας, τόν ἄγρυπνο φρυκτωρό τῆς Ὁρθοδόξου δογματικῆς καί Κανονικῆς Διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας, τόν ἄριστο Δογματολόγο, Ἐκκλησιολόγο καί Κανονολόγο Αὐτῆς, τόν σύγχρονο Ὁρθόδοξο Ἀσκητικό Πατέρα τῆς Ρωμοσούνης.

Ἡ Τοπική μας Ἐκκλησία ἐτέλεσε τό 40νθήμερο Ἱερό Μνημόσυνο ὑπέρ ἀναπαύσεως τοῦ αἰοδίου Ἁγιορείτου Γέροντος Ἀρχιμανδρίτου π. Γεωργίου Καψάνη τήν 12ην Ἰουλίου 2014, ἡμέρα Σάββατο, εἰς τόν ἱερόν ναόν Ὁσίας Πελαγίας Ἁγίας Πελαγίας. Τό ἑσπέρας τῆς ἐπομένης ἡμέρας, τῆς Κυριακῆς, περί ὥραν 7ην μ.μ. ἔγινε Κληρικολαϊκή συνέλευσις εἰς τόν αὐλῆιον κῶρον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Παναγίας Δέσποινας Καραβᾶ, εἰς τήν ὁποίαν παρουσιάσθη ἡ ζωή καί ἡ διακονία τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος εἰς τόν Μοναχισμόν καί τήν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν.

Ἐκτός αὐτῶν κάθε Κυριακή, μέχρι τέλους τοῦ Ἰουλίου 2014, παραθέταμε, εἰς τήν θέσιν τοῦ Γραφοῦ Θεοῦ Κηρύγματος, ἐπίκαιρες ὁμιλίαι τοῦ Σεπτοῦ Γέροντος π. Γεωργίου, οἱ ὁποῖαι ἀναρτήθηκαν καί στίς ἰστοσελίδες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί τῶν «Κυθηραϊκῶν Νέων» διά τήν πνευματική μας οἰκοδομή.

Περαίνων τήν παροῦσα Ἐγκύκλιο ἐπικαλοῦμαι, μαζί μέ τίς εὐχές καί δεήσεις τῶν Ἁγίων Πάντων ὑπέρ τῆς οἰκουμένης, τοῦ σύμπαντος κόσμου καί εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καί τίς θεοπειθεῖς εὐχές τοῦ σεβαστοῦ μας Γέροντος π. Γεωργίου καί τίς ἅγιες πρεσβεῖες του πλησίον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ ὑπέρ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας καί τῆς ἰδιαίτερας του πατρίδος, τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας καί τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ο Κυθῆρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Μητροπολίτη Καστοριάς Σεραφεΐμ

Η ΕΥΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΚΑΨΑΝΗ)

Γέροντας Γεώργιος, ὅπως ἐγὼ τὸν γνώρισα στὰ μαθητικά μου χρόνια ἀπὸ τὸν Γέροντά μου Ἁγαθόνικο, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς Διάκονος, Πρεσβύτερος καὶ Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἶχε, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ μιά σπάνια ἀρετή.

Καὶ γι' αὐτὴν θέλω νὰ καταθέσω κάποια ἄτεχνα λόγια σὰν λίγα λουλούδια στὸν τάφο του στὴ Μονὴ Γρηγορίου, ὅπου ἀναπαύεται τὸ σεπτὸ σκῆνωμά του.

Ὁ Γέροντας Γεώργιος ἦταν στολισμένος μὲ τὴν ἀρετὴ τῆς εὐγενείας.

Κι ὅταν συμφωνοῦσε μὲ τὸν συνομιλητὴ του ἦταν εὐγενής.

Κι ὅταν διαφωνοῦσε ἦταν πάλι εὐγενής.

Κι ὅταν φιλοξενοῦσε κάποιον στὸ Μοναστήρι του, μὲ τὴν ὁποιαδήποτε ἰδιότητα πού αὐτὸς διέθετε, ἦταν πάλι ἡ προσωποποίηση τῆς εὐγενείας.

Κι αὐτὴ ἡ εὐγένεια τὴν ὁποία εἶχε κι ἡ ὁποία ἔβγαινε ἀπὸ τὸν κῶρο τῆς ψυχῆς του, δέν ἦταν ἀπλῶς μιά καλὴ συμπεριφορὰ, οὔτε ἀποτέλεσμα τῆς θύραθεν παιδείας καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς οἰκογενειακῆς καταγωγῆς. Οὔτε περιεῖχε τύπους καὶ κανόνες προσεγμένης κοσμικῆς ζωῆς. Ἄλλὰ ἦταν καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἦταν μιά ἐσωτερικὴ κατάσταση πού ὀφειλόταν στὴν παρουσία τοῦ Παρακλήτου «πού ἦταν ἐνιδρυμένος στὸν κῶρο τῆς ψυχῆς του».

Ὁ Γέροντας γνώριζε ἀπὸ τὴν μαθητεία του στοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ Χριστιανὸς καὶ δὴ ὁ Μοναχός, πολὺ δέ περισσότερο ὁ πνευματικὸς πατέρας, πρέπει νὰ διαθέτει, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «τὸ εὐπροσήγορον ἐν ταῖς ἐντεύξεσι καὶ πρὸς πάντας».

Εἶχε ὑπ' ὄψη του τὴν προτροπὴ τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου: «Οὗτος ὁ τρόπος ἔστω σοι ἀεὶ, τὸ εὐπροσήγορον καὶ τιμητικόν εἶναι πρὸς πάντας». Καὶ αὐτὸ κράτησε μέχρι καὶ τὴν τελευταία πνοή τῆς ζωῆς του.

Ὁ εὐγενής δέν εἶναι αὐτὸς πού κολακεύει, οὔτε αὐτὸς πού ὑποχρεώνει. Δέν εἶναι ὁ ἀλαζόνας, οὔτε ὁ αὐθάδης, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἀπονέμει τὴν τιμὴ. Εἶναι αὐτὸς πού ἐφαρμόζει τὴν παύλεια ἐντολή: «*Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγουμένοι*» (Ρωμ. ιβ' 10).

Γι' αὐτὸ ἔχουν γράψει ὅτι ἡ εὐγένεια εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεγίστης ἀρετῆς τῆς διακρίσεως. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ εὐγένεια

για την ψυχή είναι όπως το φως και τα μάτια για το σώμα του ανθρώπου.

Θυμάμαι, όσες φορές επισκεπτόμουν την Μονή του Ὁσίου Γρηγορίου, προσπαθούσε να κάνει τα πάντα για να αναπαύσει την καρδιά του νεαρού Ἐπισκόπου και να βρίσκει χίλιους δυό τρόπους να τον στηρίξει στην ἐπισκοπική του διακονία.

Ἐκείνο τό πλατύ χαμόγελο πού διέθετε και τα γεμάτα μέ ζεστασιά λόγια του, πραγματικά ἔδιωχναν την ὀμίχλη τῶν πειρασμῶν και τῶν δυσκολιῶν και χάριζαν γαλήνη και ἀνάπαυση στην ψυχή του κάθε ἀνθρώπου.

Και αὐτή την συμπεριφορά του Γέροντα δέν την ἔχω διαπιστώσει προσωπικά μόνον ἐγώ, ἀλλά και ὅλοι ὅσοι εἶχαν ἐπικοινωνία μαζί του.

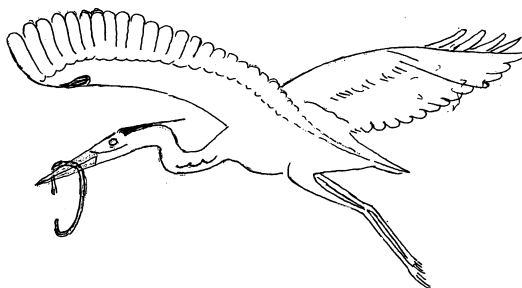
Και στό Μοναστήρι, και στά διάφορα Μετόχια ὅπου τόν ἐπισκεπτόμουν, και στίς πάμπολλες και ἴδιαν συναντήσεις μας, και στά πολλά τηλεφωνήματα πού μου ἔκανε, πραγματικά διέκρινα αὐτήν την τιμή, την πηγαία και την ἀληθινή. Ἄρχοντας ὁ ἴδιος, ἔκανε και τόν ἄλλο πού βρισκόταν κοντά του να νοιώθει ἄρχοντας.

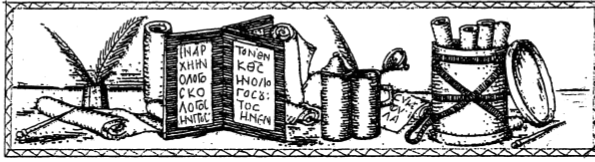
Αὐτήν την πηγαία καλοσύνη την γνώριζε ἀπό πολλά χρόνια και ὁ ἐπιστήθιος φίλος του, ὁ Γέροντάς μου Μητροπολίτης Ἀγαθόνικος. Γι' αὐτό και του ἀντιδῶριζε και την ἀγάπη του, και τόν σεβασμό και την τιμή στό πρόσωπό του.

«Δέν μπορείς να φανταστεῖς», μου ἔλεγε, «τί θησαυρός εἶναι για την Ἐκκλησία μας ὁ π. Γεώργιος, οὔτε μπορείς να καταλάβεις πόση εὐλογία του Θεοῦ διαθέτει αὐτός ὁ ἄνθρωπος».

Και δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὁ Γέροντας Γεώργιος ἔφυγε για τό Οὐράνιο Θυσιαστήριο για να συνεχίσει ἐκεῖ την ἀναίμακτη ἱεουργία την ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, την ἡμέρα τῆς διανομῆς στό ἀνθρώπινο γένος τῶν χαρισμάτων του Ἀγίου Πνεύματος, τά ὅποια πλούσια γεύθηκε στη ζωή του.

Ο ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΚΑΨΑΝΗ)

«*Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΟΥΣ ΚΑΝΟΝΑΣ*»

τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1970 εἰτοίμαζε τὴν μελέτη του γιὰ νὰ τὴν ὑποβολῆ στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ ὡς ὑφηγεσία, ὅπως λεγόταν τότε, μέ τίτλο «*Ἡ ποιμαντικὴ διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς Κανόνες*». Ἀνοιγόταν γι' αὐτόν ὁ δρόμος γιὰ λαμπρὸ μέλλον στὴν ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα καὶ ἦταν βέβαιη ἡ ἐξέλιξη του στὴν καθηγητικὴ ἔδρα. Ἐκεῖνος, ὅμως, ἀπεφάσισε νὰ μὴν ὑποβάλῃ τὴν μελέτη αὐτὴ γιὰ ὑφηγεσία καὶ νὰ ἀποσυρθῆ σέ Ἱερά Μονή, πρῶτα στὴν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος καὶ ἔπειτα στὴν Ἱερά Μονὴ τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Τὴν δημοσίευσε ἀργότερα, τὸ 1976, ὡς ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου. Ἡ μελέτη αὐτὴ ἀσχολεῖται μέ τὴν σχέση μεταξὺ τῆς ποιμαντικῆς καὶ τῶν ἱερῶν Κανόνων, καὶ ἀναπτύσσει τὰ σχετικὰ μέ τὴν ποιμαντικὴ θεολογία καὶ τὴν μέθοδο τῆς ποιμαντικῆς, ὅπως μᾶς παραδόθηκε ἀπὸ τοὺς Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, τοὺς ὁποίους ἐθέσπισαν οἱ ἅγιοι Πατέρες.

Ὁ καθηγητὴς του Κωνσταντῖνος Μουρατίδης, προλογίζοντας τὴν μελέτη αὐτὴ, ἀφοῦ κάνει λόγο γιὰ τὴν ἐκπτώση στὶς ἡμέρες μας τοῦ ποιμαντικοῦ λειτουργήματος, πού στερεῖται τῆς χριστοκεντρικότητος καὶ γίνεται ἀνθρωποκεντρικὸ, τὴν χαρακτηρίζει ὡς «σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν ὑπέρβασην ἀκριβῶς τῆς τοιαύτης ἐκπτώσεως τῆς ποιμαντικῆς διακονίας καὶ ἐπανόδου αὐτῆς εἰς τὸ πνεῦμα, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἀρχαίας καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας». Ἀκόμη, τὴν ἐργασία αὐτὴ τὴν χαρακτηρίζει ὡς «τὴν πρῶτην σημαντικὴν προσπάθειαν τῶν νεωτέρων χρόνων ἀμέσου συνδέσεως τῆς ποιμαντικῆς ἐπιστήμης πρὸς τὸ Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς θεῖους δηλαδὴ καὶ Ἱερούς Κανόνες αὐτῆς», οἱ ὁποῖοι «συνιστοῦν τὴν θεόπνευστον πηγὴν», ἀπὸ τὴν ὁποία «οἱ ἀληθεῖς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ἀντλοῦν τὸ ὕδωρ τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον τῶν τε ποιμένων καὶ ποιμαινομένων», τὴν θεωρεῖ «ῥιζοφυτικὸν καρπὸν» καὶ «σπουδαίαν προσφορὰν πρὸς τὴν στρατευομένην Ἐκκλησίαν».

Τὸν δέ π. Γεώργιο ἀποκαλεῖ «πολύτιμον συνεργάτην τῆς ἔδρας τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς ποιμαντικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν», «λίαν προσφιλῆ» καὶ «σεβαστόν Ἀρχιμανδρίτην», γιὰ τὸν ὁποῖον «ἡ πράξις εἶναι θεωρίας ἐπίβασις», καὶ τοῦ ὁποίου «ἡ μακρὰ ποιμαντικὴ δι-

ακονία καί ἡ ἐν μετανοίᾳ καί ταπεινώσει ἀφιέρωσις εἰς τήν Ἁγάνην τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου μας καί τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν του, στοιχεῖα ἅπινα συνιστοῦν τό ἱερόν πλαίσιον ἐντός τοῦ ὁποίου τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἀναδεικνύει τούς ἀξίους τῆς ἀποστολῆς τῶν ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας» συνέβαλαν στήν συγγραφή τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

Τό ἔργο αὐτό ἦταν τό ὄριμο ἀποκορύφωμα τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐργασίας τοῦ π. Γεωργίου, τό ὁποῖο διάβασα μέ ἐπιμέλεια ὅταν ἐξεδόθη καί στό ὁποῖο ἀνατρέχω πάντοτε ὡσάκις πρέπει νά ἀντιμετωπίσω ποιμαντικά καί κανονικά ζητήματα. Ὅταν τό διαβάζη κανεῖς ἐκπλήσσεται ἀπό τήν θεολογική, ἐκκλησιολογική καί ποιμαντική ἐρμηνεία τῶν ἱερῶν Κανόνων καί διακρίνει τήν πίστη τοῦ συγγραφέως, ἀλλά καί τήν ἄριστη γνώση τοῦ θέματός του.

Μέ τό διακριτικό χάρισμα πού διέθετε ὁ π. Γεώργιος ὑπερβαίνει τούς κινδύνους τοῦ ἀντινομοσμοῦ καί τῆς ἐκνομίκευσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί παρουσιάζει τήν θεολογική πείρα τῆς Ἐκκλησίας. Τό ὅλο ἔργο ἀποτελεῖται ἀπό δύο μέρη, τό πρῶτο παρουσιάζει τίς ἐκκλησιολογικές καί κανονικές προϋποθέσεις ἀσκήσεως τῆς ποιμαντικῆς, τό δεύτερο μέρος ἐκθέτει τήν ὑπό τῶν ἱερῶν Κανόνων ρύθμιση τῆς ποιμαντικῆς διακονίας. Ἔτσι, ἀφοῦ, ἐκτίθενται οἱ ἐκκλησιολογικές καί κανονικές προϋποθέσεις ἀσκήσεως τῆς ποιμαντικῆς, προχωρεῖ στήν ἀνάλυση τῆς ἱερωσύνης, τῆς συνοδικῆς δομῆς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ποιμαντικῆς καθοδήγησις γιά τήν ὑπέρβαση τῆς ἁμαρτίας, τῆς αἵρεσις καί τοῦ σχίσματος, τοῦ μοναχισμοῦ καί τοῦ γάμου. Ὅλα ἀντιμετωπίζονται μέ ἀσφαλή γνώση, μέ διάκριση καί πνεῦμα σοφίας.

Ἡ σημαντική αὐτή ἐργασία δέν κατατέθηκε μέν στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν γιά τήν κατάληψη τῆς ἔδρας τοῦ ὑφηγητοῦ καί ἐργότερα τοῦ καθηγητοῦ, ἀλλά ἐπρόκειτο νά τεθῆ σέ ἐφαρμογή στόν κῶρο τοῦ κοινοβιακοῦ Μοναστηριοῦ, νά γίνῃ ὁ ἴδιος καθηγητής τῶν Μοναχῶν, ἐκεῖ πού βιώνεται ἡ ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας καί νά προετοιμασθῇ ἑκατοντάδες μοναχοὺς γιά τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί χιλιάδες λαϊκοὺς γιά νά ζήσουν τήν ἐν Χριστῷ ζωή. Μέ ἄλλα λόγια, τόν ἔχασε ἡ ἀκαδημαϊκή ἐπιστήμη, ἀλλά τελικά τόν κέρδισε ἡ Ἐκκλησία, τήν ὁποία ἀγάπησε καί τόν ἀξιοποίησε στό ἔπακρον, τόν κέρδισε ὁ ἀγιορείτικος Μοναχισμός, στόν ὁποῖο πρόσέφερε πολλά.

Εἶναι χαρακτηριστικό το πού ἀφιερώνει τό ἔργο αὐτό, πού δείχνει τόν βαθύ σεβασμό του: «Εἰς τήν σεπτῆν χορείαν τῶν ὁσίων Πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἁθῶ ἀγωνισθέντων καί ἀγωνιζομένων τόν καλόν τῆς μετανοίας ἀγῶνα καί τήν ἰσάγγελον πολιτείαν μετελθόντων τήν παροῦσαν ἐργασίαν εὐλαβῶς καί εὐγνωμόνως ἀνατίθημι, ἔξαιτούμενος τās ἀγίας τῶν εὐχῶς».

Ἱερομόναχου Λουκᾶ Γρηγοριάτη

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΚΑΨΑΝΗ) ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

Η

πό σημαντική πύχη τῆς θεολογικῆς προσφορᾶς τοῦ π. Γεωργίου (Καψάνη) ἦταν ἡ προστασία τοῦ πιστοῦ λαοῦ μας ἀπό στρεβλώσεις καὶ παραχαράξεις τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ἡ πίστις τοῦ λαοῦ μᾶς κινδυνεύει ἀπό θεολογικὲς ἀκροβασίες, ὅπως ὅτι εἶναι διδασκαλία τοῦ ἁγίου Φωτίου (Φωτιανὴ παράδοσις) πὼς οἱ περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀντίθετες διδασκαλίαι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Λατίνων εἶναι νόμιμοι τρόποι προσεγγίσεως τῆς μιᾶς ἀληθείας. Ὑποσκάπτεται τέλος ἡ Ὁρθόδοξος δογματικὴ συνείδησις τοῦ πιστοῦ λαοῦ ἀπό ἐκκοσμικευμένες νοοτροπίαι, ὅπως ὅτι οἱ δογματικὲς ἀγκυλώσεις τοῦ παρελθόντος πρέπει νὰ ξεπεραστοῦν μὲ τὸν διάλογο τῆς ἀγάπης. Μὲ τὴν ἐπικράτησι τέτοιων ἀπόψεων, πού συστηματικὰ προβάλλονται καὶ μεθοδικὰ καλλιεργοῦνται, ὁ πιστὸς λαὸς μας κινδυνεύει νὰ ἐκπέσει ἀπὸ τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἀποστολικῆς Πίστεως καὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιολογικὴν τοῦ αὐτοσυνειδησία.

Αὕτη ἦταν καὶ ἡ ἀγωνία τοῦ Γέροντα. Τὸ σημειώνει χαρακτηριστικᾶ: «Παρεκκλίσεις δὲ εἰς τὴν πίστιν δὲν ἀλλοιώνουν τὴν θεολογίαν μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ διαστρέφουν καὶ αὐτὴν τὴν πνευματικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν καὶ δι' αὐτὸ θέτουν εἰς ἄμεσον κίνδυνον τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου» (Ὁρθοδοξία καὶ Οὐμανισμός..., σελ. 86).

Συνέταξε πραγματεῖαι, γιὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διαφορὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τίς ἑτερόδοξαι ἐκκλησίαι καὶ χριστιανικὲς Ὁμολογίαι, καθὼς καὶ τὴν τεραστία ἀπόστασι πού χωρίζει τὸν Ὁρθόδοξο θεάνθρωποκεντρικὸ ἀνθρωπισμὸ ἀπὸ τὸν δυτικὸ ἀνθρωποκεντρικὸ οὐμανισμό.

Ὁ Γέροντας εἶχε κατανοήσει ὅτι οἱ θεολογικὲς διαφορὲς μεταξὺ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δυτικῆς χριστιανοσύνης δὲν μποροῦν νὰ ξεπεραστοῦν, ἐνόσω ὑφίσταται ὁ ἀνθρωποκεντρικὸς οὐμανισμὸς τῆς Δύσεως, ἐφ' ὅσον δηλαδὴ ἔχει ἐξωβελισθεῖ ὁ Θεάνθρωπος καὶ τὴν θέσι Του ἔχει καταλάβει ὁ αὐτόνομος καὶ ἐκκοσμικευμένος ἄνθρωπος τοῦ εὐρωπαϊκοῦ οὐμανισμοῦ. Γι' αὐτὸ τὸ 1978 δημοσιεύει τὸ τευχίδιο «Ὁρθόδοξος παράδοσις καὶ Παπισμὸς» καὶ τὸ 1982 ἐκδίδει τὸ τεῦχος «Ὁρθοδοξία καὶ Οὐμανισμός - Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμὸς» μὲ τὴν ἐξῆς σημαντικὴν προλογικὴν παρατήρησι: «Δυστυχῶς οὔτε ὁ ἀνθρωποκεντρι-

κός ούμανισμός ούτε ο παπισμός, πού είναι μορφή θρησκευτικού ούμανισμού, έπαυσαν νά απειλοῦν τόν Ὁρθόδοξο λαό μας, ὅπως καί ὄλους τούς ὀρθοδόξους λαούς.

Θεωρῶ ιδιαίτερα ἐπίκαιρη τήν ἐπανεκδοση τῆς β΄ μελέτης περί παπισμοῦ, μετά τήν κοινή συμφωνία Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν στό Μπαλαμάντ τοῦ Λιβάνου... Σύμφωνα μέ τή δήλωση αὐτή ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός ἀναγνωρίζεται ὡς ἰσότιμος Ἐκκλησία μέ τήν καθ' ἡμᾶς Μία, Ἀγία, Ὁρθόδοξο Καθολική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, στή διδασκαλία, στήν πίστη, στά μυστήρια, στήν ἀποστολική διαδοχή».

Ἐφ' ὅσον ὀμιλοῦμε περί τῆς συμφωνίας τοῦ Μπαλαμάντ, ἀξίζει νά πούμε, χάριν τῆς ἱστορίας, ὅτι τό κείμενο - ἐπιστολή πού ἀπέστειλε ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους πρὸς τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο κατά τῆς ἀπαραδέκτου αὐτῆς συμφωνίας ἦταν γέννημα τῆς θεολογικῆς γραφίδος τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος.

Μετά τήν προαναφερθεῖσα ἐκκλησιολογική ἐξίσωση Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί Ρωμαιοκαθολικισμοῦ (1993), πού στήν πραγματικότητα συνιστᾷ ἔκπτωση ἀπό τήν Ὁρθόδοξο Πίστη, καί τό ναυάγιο τῶν συζητήσεων γιά τήν ἐπίλυση τοῦ ἀκανθώδους προβλήματος τῆς Οὐνίας (2000), τό σύστημα τῶν θεολογικῶν διαλόγων ἔφερε στήν ἀτζέντα τῶν θεολογικῶν συζητήσεων τό πρόβλημα τοῦ Πρωτεῖου τοῦ Πάπα. Ὁ Γέροντας ἔλαβε ἐπίσης σαφῆ θέση γιά τό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007), μέ τό ὅποιο ὁ Πάπας τείνει νά ἀναγνωρισθῆ κανονικός ἐπίσκοπος τῆς (Ὁρθοδοξούσης, βάσει Κειμένου Μπαλαμάντ) ἐκκλησίας τῆς Ρώμης μέ τά προνόμια πού τοῦ ἐξασφαλίζει δῆθεν ἡ πρωτοκαθεδρία του κατά τήν πρώτη χιλιετία στίς Οἰκουμενικές συνόδους, τό ὅποιο μεθερμηνευόμενο σημαίνει τό γνωστό παπικό πρωτεῖο παγκοσμίου δικαιοδοσίας.

Ἡ θέσις τοῦ Γέροντος συμπυκνώνεται στό ἀπόσπασμα πού παραθέτω: «ἡ συμφωνία τῆς Ραβέννας περί συνοδικότητος καί αὐθεντίας δέν πληροῖ τά Ὁρθόδοξα ἐκκλησιολογικά κριτήρια, ὥστε νά ἀποτελέσῃ ἀσφαλῆ βάση περαιτέρω συζητήσεως περί τοῦ παπικοῦ πρωτεῖου. Ἐν τούτοις, ἀν ἀκολουθήσῃ συζήτησις περί τοῦ πῶς ἐρμηνεύθηκε τό παπικό Πρωτεῖο κατά τήν δευτέρα χιλιετία καί ἀπό τίς Α΄ καί Β΄ Βατικάνειες Συνόδους, αὐτή ὀφείλει νά γίνῃ ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων μέ γνώμονα τήν Ὁρθοδοξία τῶν Ἀγίων Πατέρων καί ὄχι τήν συμβιβαστική νοοτροπία τῶν καιρῶν ἢ τήν ἡγεμονική διάθεση τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ ἀναγνώρισις κάποιου ἀπό τά ἀνωτέρω «προνόμια» τοῦ Πάπα ἢ ἡ συμφωνία σέ κάποιο παρόμοιο, πού ἀντίκειται στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησιολογία, ἀναμφίβολα σημαίνει οὐνιτική ἔνωση, μέ τήν ὁποία δέν θά συμφωνήσουμε».

Ἡ ἄλλη μεγάλη παραφυᾶς τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ Προτεσταντισμός, σύρει ὀπίσω αὐτοῦ τούς Ὁρθοδόξους θεολόγους πού πιστεύουν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία μέ τήν ἀποκλειστικότητά της (exclusiveness) δέν συμβάλλει στήν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν. Ἔτσι μέ

ποικίλους τρόπους μεθοδεύεται ή περίφημη «ένότης εν τη ποικιλομορφία» (unity in diversity), κατά την οποία όλες οι χριστιανικές παραφυάδες (άρα, κατ' αυτήν, και οι Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες), κατέχουν μέρος της ἀποκαλυφθείσας Ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ καί ὀφείλουν νά τό συνεισφέρουν στό κοινό ὄραμα τῆς ἐνότητος ἐν τη ποικιλομορφία.

Ὁ Γέροντας πέραν τῶν πολλῶν κατά καιρούς ἀρθρῶν του κατά τῆς προτεσταντικῆς αὐτῆς νοοτροπίας, ἔχει δώσει τήν θεολογική του ἀπάντηση στοὺς Ὁρθόδοξους ὑποστηρικτάς ἢ ἀκολουθοῦς της καί μέ τό πολυσέλιδο Ὑπόμνημα τῆς ἐπί τῶν Δογματικῶν Ἱεροκοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τοῦ ὁποίου ἦταν ὁ κύριος συντάκτης. Σέ αὐτό τό Ὑπόμνημα συμπεραίνει καταληκτικῶς.

«Οἱ Ὁρθόδοξοι δέν κερδίζουμε τίποτε ἀπό τήν συμμετοχή μας στό Π.Σ.Ε. Ἀντίθετα, ἀποκομίζουμε ζημία καί φθορά. Ἡ ἀποστολή μας, νά κηρύξουμε τό μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους, δέν εὐδοκῶνται, ἐπειδή οἱ Προτεστάντες στό Π.Σ.Ε. δέν προσανατολίζονται πρὸς ἀποδοχή τῆς Ὁρθοδοξίας ἀλλά πρὸς συνύπαρξη μαζί της στό ἐπιδιωκόμενο μόρφωμα τῶν πλήρως ἀλληλοαναγνωριζομένων ἐκκλησιῶν. Ὁ προσανατολισμός τους αὐτός εἶναι σύμφωνος μέ τήν ἐκκλησιολογία τους. Οἱ Ὁρθόδοξοι ὅμως δέν μπορούμε νά συμμετέχουμε σέ ἕνα Ὁργανισμό (τό Π.Σ.Ε.), τοῦ ὁποίου ἡ σύστασις, ἡ δομή καί ἡ λειτουργία βασίζονται στήν προτεσταντική ἐκκλησιολογία, χωρίς ἡ συμμετοχή μας νά σημαῖν παραίτηση ἀπό τήν ἐκκλησιολογία μας» (σελ. 52).

Ὁ καταλυτικός ρόλος τῆς θεολογικῆς παρεμβάσεως τοῦ Γέροντος φάνηκε σαφέστερα ἀπό κάθε ἄλλη περίπτωση στήν κατάληξι πού εἶχε ὁ θεολογικός διάλογος μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ἀντικαλκηδονίων. Μετά ἀπό πολύ καλή μελέτη ὄλων τῶν φάσεων τοῦ θεολογικοῦ αὐτοῦ διαλόγου καί τῶν δεδομένων πού προέκυψαν ἀπό αὐτόν, ὁ π. Γεώργιος συνεπέρανε ὅτι ἡ ἐπιχειρηθεῖσα ἔνωσις Ὁρθοδόξων καί Ἀντικαλκηδονίων δέν εἶναι ἐνότης πού βασίζεται στήν Ὁρθόδοξο Χριστολογία, ἀλλά στόν χριστολογικό συμβιβασμό πού ἐκφράζουν οἱ λεγόμενες Κοινές Δηλώσεις τῶν ἐτῶν 1989 καί 1990. Ὁ διάλογος αὐτός, παρότι ἀπό ὠρισμένους θεολόγους καί ὠρισμένες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες θεωρήθηκε ὀλοκληρωμένος, ὥστε προετάθη κοινό συλλεΐτουργο στήν Κων/πόλη καί στήν Ἀλεξάνδρεια, γιά τόν Γέροντα δέν ὀλοκληρώθηκε ἀκόμη ἀλλά ὀφείλει νά ἐπαναληφθῆ ὑπό Ὁρθόδοξες πλέον προϋποθέσεις, οἱ ὁποῖες θά ἐξασφαλίσουν ἐνότητα ἐπί τῆ βάσει τῆς Ὁρθοδόξου Χριστολογίας.

Ἡ ἔκδοσις τῆς Ἱερᾶς Κοινοτικῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὑπό τόν τίτλο «Παρατηρήσεις περί τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ἀντικαλκηδονίων» (1996), ἡ ἔκδοσις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου μέ τίτλο «Εἶναι οἱ Ἀντικαλκηδόνιοι Ὁρθόδοξοι;» (1995), καί μερικά ἀκόμη μεταγενέστερα ἀρθρα καί βιβλία, ὅπως «Ἡ “ἰδεολογική” Ὁρθοδοξία τῶν Ἀντικαλκηδονίων» (2005), ὑπῆρξαν καρπός τῆς θεολογικῆς

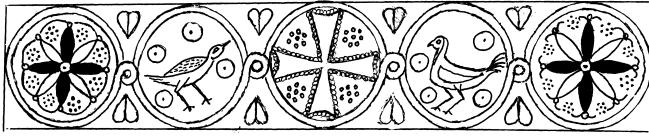
προσφορᾶς τοῦ Γέροντος σέ αὐτόν τόν τομέα τοῦ ἐνδοορθόδοξου διαλόγου περί τῆς δῆθεν Ὁρθοδοξίας τῶν Ἀντικαλκηδονίων.

Τό θεολογικό ἐνδιαφέρον τοῦ Γέροντα γιά τήν προβληματική ἐξέλιξη τοῦ λεγομένου διαθρησκειακοῦ διαλόγου ἐκδηλώθηκε μέ τήν κατά καιρούς συγγραφή σχετικῶν ἄρθρων καί μέ τίς κατάλληλες ἀναφορές σέ ὁμιλίες του. Καρπός τῆς μερίμνης του γιά τήν ἐνημέρωσι τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας περί τῶν συγκρητιστικῶν κατευθύνσεων τοῦ διαθρησκειακοῦ διαλόγου ἦταν καί ἡ συγγραφή καί ἔκδοσις τῆ ἐπιστολῆς του ἐνός μικροῦ τευχιδίου μέ τίτλο «Ὁρθοδοξία καί Ἰσλάμ» (2000), στό ὁποῖο παρατηρεῖται ὅτι «ἡ ὁδός τοῦ διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ ἀποτελεῖ κίνδυνο ψυχικῆς ἀπωλείας γιά τούς ἀστηρίκτους πού θά παρασυρθοῦν μέσω τῶν προγραμματιζομένων “ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων” σέ ζωή ἀλλοτριωμένη ἀπό τήν Ὁρθόδοξο πνευματική ζωή» (σελ. 43).

Αὐτή ἡ παρατήρησις προφητικά παραπέμπει στά πρόσφατα πιλοτικά προγράμματα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας γιά τήν διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν στό Δημοτικό καί τό Γυμνάσιο, τά ὁποῖα ὁ μακαριστός Γέροντας σέ ἄρθρο του χαρακτήρισε μέ ὀξείς τόνους ὡς «ὄδνός πρὸς τήν πανθρησκεία». Τήν ρηζικέλευθη αὐτή θέση ἀνέπτυξε σέ εἰσήγησή του που ἀναγνώσθηκε στό Πανελλήνιο ἐπιστημονικό Συνέδριο μέ θέμα «Τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν (Προβληματισμοί - Ἐπισημάνσεις - Προτάσεις)» στήν Θεσσαλονίκη τό ἔτος 2013.

Ἱερομόναχος ΛΟΥΚΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

Ι. Δ. Γ.

† ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ (1935–2014).
ΒΙΟΣ - ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΑΓΩΝΕΣ

τι και νά πῆ κανείς γιά τόν μακαριστό Γέροντα Γεώργιο εἶναι πολύ λίγο. Οὔτε και ὅσα ζήσαμε κοντά του εἶναι εὐκολο νά ἐκφραστοῦν μέ λόγια. Ἐφλέγετο διπνεκῶς ἀπό θεῖο ἔρωτα και ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ὁποία ἐμεῖς, ἂν και ἤμασταν πολύ κοντά του, ἐλάχιστα ἀντιληφθήκαμε.

Ὁ πόθος του γιά τόν Χριστό μας και τὴν Ἐκκλησία Του και ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας τοῦ πλησίον καθώριζαν ὅλες τίς πτυχές τῆς ζωῆς του: Τίς παιδικές «λειτουργίες» του στό ὑπόγειο τοῦ σπιτιοῦ του στό Παλαιό Φάληρο, τὴν ἀπόφασή του νά ἐπιλέξη τὴν Ἱερά Ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας, τίς ἐνέργειές του νά ἰδρύσῃ τό κέντρο νεότητος «Παντοκράτωρ», τό ἦθος του και τὴν διδασκαλία του ὡς πανεπιστημιακοῦ διδασκάλου, τὴν ἀπόφασή του νά ἀκολουθήσῃ τὴν μοναχικὴ ζωὴ και νά εἰσέλθῃ στὸν ἱερό κλῆρο, τὴν τεσσαρακονταετῆ διακονία του ὡς Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, τοὺς ἀγῶνες του γιά τὴν Ἁγία Ὁρθόδοξο Πίστη μας και τό Ὁρθόδοξο ἦθος τοῦ λαοῦ μας, καθὼς και τὴν ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, τὸν τρόπο μέ τὸν ὁποῖο διακόνησε, πνευματικά και ὑλικά, τοὺς ἀνθρώπους πού ὁ Θεός ἔστειλε κοντά του, τὴν ὑπομονή του στοὺς πειρασμούς και τίς ὀδυνηρές ἀσθένειες. Σέ ὅλα αὐτά τὸν κινοῦσε ἡ διπλὴ ἀγάπη του πρὸς τὸν Θεό και τοὺς ἀνθρώπους.

Τό βίωμά του αὐτό τό ἐκφράζει πολύ ὠραῖα στό ἄρθρο του «Ἡ Ἐκκλησία ὡς θεανθρωπίνη Κοινωνία» λέγοντας: «Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη διά νά ζῆ ἐν κοινωνίᾳ μέ τὸν Θεόν και τὸν συνάνθρωπόν του· δι’ αὐτό και, καθ’ ὅσον πραγματοποιεῖ τὴν κοινωνίαν αὐτήν, πραγματοποιεῖ και τὸν ἑαυτό του. Ἐκτός τῆς κοινωνίας αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος δέν ἐπιτυγχάνει τὸν προορισμόν του, δέν ζῆ τό πλήρωμα τῆς ζωῆς, δέν εὐρίσκει τό νόημα τῆς ὑπάρξεώς του και περιπλανᾶται ἀνέστιος εἰς τὸν κόσμον. Εἶναι αὐτοεξόριστος ἀπό τὸν πατρικόν του οἶκον και δέν κοινωνεῖ τῆς θείας ζωῆς... Μέσα εἰς αὐτό τό σκότος ἔλαμψε τό φῶς τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ. Ὁ Λόγος ἐσαρκώθη, «ἵνα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν» και ἠπλώσε τὰς ἀχράντους Του χεῖρας ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, διά νά ἐνώσῃ «τὰ τό πρὶν διεστῶτα»... Ἀφῆκε μάλιστα τὴν Ἐκκλησίαν Του, τό Σῶμα Του, εἰς τὴν ὁποίαν διπνεκῶς τελεσιουργεῖται ἡ ἔνωσις τῶν πιστῶν μέ τὸν Θεόν και τοὺς ἀνθρώπους».

Ἡ ἀγάπη τοῦ Γέροντος ἦταν ἀληθής, διότι δέν ἐχωρίζετο ἀπό τὴν

πίστη της Ἐκκλησίας, ὅπως φανερώνει σέ ἄλλο ἄρθρο του στηλιτεύοντας τήν Οἰκουμενιστική ἄποψη, ἡ ὁποία χάριν τῆς «ἀγάπης» παραμερίζει τήν Θεολογία τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτσι πίστευε καί ἔτσι ἐπολιτεύετο ὁ Γέροντας. Γί' αὐτό καί κατά τόν Προφητάνακτα ἀναδείχθηκε «ὡς τό ξύλον τό πεφυτευμένον παρά τās διεξόδους τῶν ὑδάτων», πού ἔδωσε «τόν καρπόν αὐτοῦ ἐν καιρῷ αὐτοῦ» καί «τό φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπερρύη» καί «πάντα ὅσα ἐποίησε κατευδώθη» ἀπό τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστόν.

Ὁ Γέροντας ἦταν γεννημένος γιά ποιμένας τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ. Συχνά μᾶς ἀνέφερε τόν λόγο τοῦ Κυρίου: «εἰ φιλεῖς με Πέτρε, ποιμαίνε τά πρόβάτά μου», θέλοντας νά δείξη, πῶς συνδέεται ἡ πρός Χριστόν ἀγάπη τοῦ πνευματικοῦ πατρός μέ τήν φροντίδα του γιά τά τέκνα του, πού ὑποδύλωνε, πῶς ὁ ἴδιος ζοῦσε.

Κατά τόν Εὐαγγελιστή Ἰωάννη «ὁ ποιμὴν ὁ καλός τήν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων αὐτοῦ». Καί ὁ Γέροντας, μιμητής τοῦ καλοῦ Ποιμένος, μοχθοῦσε, πονοῦσε, ἀφιέρωνε ἀτέλειωτες ὥρες, αἱμάτωνε κυριολεκτικά προσευχόμενος, «ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστός ἐν ἡμῖν».

Τό ἐνδιαφέρον του ὅμως δέν ἐπικεντρωνόταν μόνον στά πνευματικά του τέκνα ἀλλά ἐπεκτεινόταν σέ ὅλο τόν λαό τοῦ Θεοῦ. Γί' αὐτό καί προέτασσε τό στήθος του, ἀψηφώντας τίς συνέπειες καί τούς κινδύνους, ἀγωνιζόμενος, ὁμιλῶν καί συγγράφων κατά τῶν πλανῶν τοῦ Παπισμοῦ, τοῦ συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, τῶν Ἀντικαλκηδονίων, πού καί τήν ἐποχή μας, μέ ἄλλο προσωπεῖο, προσέβαλλαν τό εὐσεβές φρόνημα τῶν Ὁρθοδόξων, διότι ἐγνώριζε ὅτι ἡ ἀσεβής πίστις καθιστᾶ ἀδύνατη τήν σωτηρία μας.

Ἐγραφε π.χ. σέ ἄρθρο του τό 1988: «Οἱ ταπεινοί ἡσυχασταί μοναχοί τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί οἱ μεγάλοι ἡσυχασταί θεολόγοι μέ κορυφαῖο τόν ἅγιο Γρηγόριο, ἐμμένοντες στήν ἡσυχαστική παράδοση, μᾶς παρέδωσαν ἀλώβητο τόν ὀρθόδοξο ἀνθρωπισμό πού διασώζει τό ἀνθρώπινο πρόσωπο, τήν ἐλευθερία του καί τήν δυνατότητά του νά θεωθῆ. Χωρίς τήν ὀρθόδοξο ἡσυχαστική παράδοση θά εἶχαμε τόν «ἠθικό ἄνθρωπο τοῦ δυτικοῦ χριστιανισμοῦ»... ποτέ ὅμως τόν θεωμένο ἄνθρωπο τῆς Ὁρθοδοξίας».

Μέ ἀφορμή τήν ἀπόφαση τῆς κυβερνήσεως τό 1987 νά δημεύσῃ τήν ἐκκλησιαστική περιουσία ἔγραφε: «Ὅταν ὀλοκληρωτικές ἰδεολογίες ἐρχονται νά καταλύσουν καί νά ἰσοπεδώσουν, ἐν ὀνόματι δυστυχῶς τῆς δημοκρατίας, τήν ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας, τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου ἐπιβουλεύονται».

Τό 1988 ἀγωνιζόμενος κατά τῆς βλασφήμου ταινίας τοῦ Σκορτσέζε «Ὁ τελευταῖος πειρασμός» ἔλεγε: «Δέν κινδυνεύει ἀπό τίς ἐπιθέσεις αὐτές ὁ ἀπαθής Θεός, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος πού ὅταν χάσῃ τόν Θεάνθρωπο, χάνει τήν δυνατότητα νά γίνῃ ἀληθινός ἄνθρωπος, νά ἀπελευθερωθῆ ἀπό κάθε δουλεία, νά συμμερισθῆ τήν Ἀνάσταση καί τήν αἰωνιότη-

τα του Χριστού και να ύψωθῆ στήν κατά Χάριν θέωση».

Σέ ἐπιστολή του στόν Πατριάρχη τό 1996 ἔγραφε: «Δέν δυνάμεθα νά ἀποδεχθῶμεν τόν Πάπαν τῆς Ρώμης ὡς Ἐδελφόν Ἐγμῶν ἢ ἄλλου τινός Ὁρθοδόξου Πατριάρχου ἢ Ἐπισκόπου, ἐφ' ὅσον ἐμμένει εἰσέτι εἰς τά ἀντιευαγγελικά δόγματα καί αἱρέσεις, ἅτινα μεταθέτουν τήν ἐν ἡμῖν ἐλπίδα ἀπό τόν Θεάνθρωπον Χριστόν εἰς τόν ἄνθρωπον».

Τό 2002 μέ ἀφορμή τήν δημοσίευση τῆς Οἰκουμενικῆς Χάρτας ἔγραφε: «Ἡ Οἰκουμενική Χάρτα ἀκολουθεῖ μία ἐκκοσμικευμένη νοοτροπία, ἀδύνατη νά ἐπιλύσῃ τό βαθύτερο, τό ὄντολογικό πρόβλημα τοῦ Εὐρωπαϊοῦ ἀνθρώπου: τήν ἀπουσία τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀπό τίς κοινωνίες του. Γιά τόν λόγο αὐτό ἡ εὐρωπαϊκή ἐνοποίησης καί ἡ παγκοσμιοποιήσις ἴσως νά ἐπιτευχθοῦν, ἀλλά ὁ εὐρωπαϊός ἄνθρωπος δέν θά ἔχη λυτρωθῆ. Ἡ ἐλπίδα του εὐρίσκεται στήν ἐπιστροφή του στήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία».

Ἐπίσης μέ ἀφορμή τήν σύγκληση τοῦ συνεδρίου τοῦ Π.Σ.Ε. στήν Ἀθήνα τό 2005 ἔγραφε: «Ἐάν ἐπρόκειτο ἡ συμμετοχή μας νά προσφέρῃ κάτι στό Συνέδριο τῆς Ἀθήνας, αὐτό θά ἦταν ἡ μαρτυρία ὅτι ὁ κόσμος σήμερα, ὅπως καί σέ κάθε ἐποχή, ἔχει ἀνάγκη ἀπό τήν ἀγιότητα. Ἀγιότης ὅμως ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, χωρίς Ὁρθοδοξία καί χωρίς εὐαγγελική διαγωγή, δέν ὑπάρχει».

Μέ κάθε τρόπο ὑπεδείκνυε καί σπλιτέυε τόν «πειρασμό τῆς μή διά τοῦ Θεανθρώπου ἀλλά διά τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίας», ὁ ὁποῖος ἐκφραζόταν μέ τήν υἰοθέτηση ἐκ μέρους τῶν λαῶν τῶν δυτικόφερτων δογματῶν ἢ τρόπων ζωῆς, πού ἀντιτίθενται στήν ὀρθή περί Θεοῦ πίστη καί τό Χριστοκεντρικό ἦθος τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικῶς κάποιους ἀπό τούς ἀγῶνες τοῦ Γέροντος: Κατά τῆς νομιμοποιήσεως τῶν ἀμβλώσεων (1986), κατά τῆς καταλύσεως τῆς αὐτοδιοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς δημεύσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας (1987), κατά τῆς βλασφήμου ταινίας τῶν Σκορτσέζε - Καζαντζάκη «Ὁ τελευταῖος πειρασμός» (1988), Κατά τῆς καταργήσεως τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς (1992), «Ἐπόμνημα τῆς Ἱ. Κοινότητος Ἁγ. Ὁρους περί τοῦ διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων» (1995), κείμενο τοῦ Γέροντος πού συνετέλεσε ἀποφασιστικά στήν ματαίωση τῆς προγραμματισθείσης -χωρίς Ὁρθόδοξες προϋποθέσεις- ἐνώσεως μέ τούς Ἀντιχαλκηδονίους, κατά τοῦ διαλόγου μέ τό Ἰσλάμ μέ μή Ὁρθόδοξα κριτήρια (1997), κατά τοῦ ἠλεκτρονικοῦ φακελώματος (1997), κατά τῆς ἐλεύσεως τοῦ Πάπα στήν Ἑλλάδα (1999), κατά τῆς προβολῆς τῆς νεοειδωλολατρίας μέ ἀφορμή τούς Ὀλυμπιακούς ἀγῶνες στήν Ἀθήνα (2004), κατά τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στό Π.Σ.Ε. (2005), κατά τῆς προωθήσεως τῆς Πανθηρσκειᾶς στά σχολεῖα μέσῳ τοῦ νέου μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν (2013), κτλ.

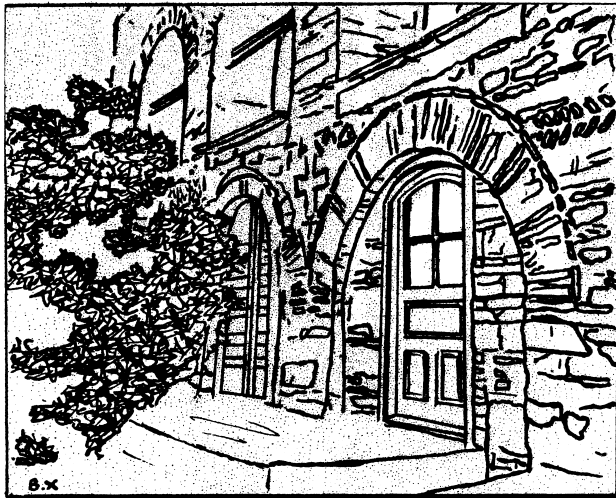
Ἀπό τό ἴδιο πνεῦμα διαπνέονται καί τά συγγράμματά του. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρουμε: «Ἡ ποιμαντική μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρ τῶν

φυλακισμένων» (1969), «Ἡ ποιμαντική Διακονία κατά τούς ἱερούς κανόνες» (1976), «Θέματα Ἐκκλησιολογίας καί Ποιμαντικῆς» (1992), «Ἐμπειρίες τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ» (1992), «Ἡ Κυριακή προσευχή» (1993), «Ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ καί ἡ σημασία του στήν ζωή μας» (1993), «Ἡ Ὀρθόδοξος πίστις μας καί οἱ πλάνες τῶν Ἰεωβιπῶν» (1993), «Ὀρθοδοξία καί Οὐμανισμός - Ὀρθοδοξία καί Παπισμός» (1995), «Ἡ θέωσις ὡς σκοπός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου» (1997), «Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς διδάσκαλος τῆς θεώσεως» (2000), «Ἡ εὐχαριστιακή ζωή (2004). Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ἀκόμη καί τά δύο πρῶτα ἀπό τά ἀνωτέρω, πού ἀποτελοῦν τίς διδακτορικές διατριβές του, ἐμφοροῦνται ἀπό τήν ἴδια Χριστοκεντρική καί σωτηριολογική προοπτική. Ἐγγραφε: «Εἶναι ζήτημα σωτηρίας τῶν Ποιμένων καί τῶν ποιμαινομένων ἡ ἐν ἐκκλησιαστικῶ φρονήματι διαποίμανσις», τήν ὁποία καθορίζει ἡ «Ὀρθόδοξος θεανθρωποκεντρική Ποιμαντική» πού βασίζεται σιτούς ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνα μεγάλο κεφάλαιο τῶν ἀγώνων τοῦ Γέροντος ἦταν ἡ προσφορά του στόν μοναχισμό. Ἐκτός ἀπό τήν ἀνάληψη τῆς πνευματικῆς καθοδήγησεως πολλῶν Ἱερῶν Μονῶν, γυναικείων καί ἀνδρικών, ὁ Γέροντας ἀφιέρωσε πληθῶρα συγγραφῶν στόν ἱερώτατο θεσμό τοῦ μοναχισμοῦ, ὅπως π.χ. τό ἔργο του «Ὀρθόδοξος μοναχισμός καί Ἅγιον Ὅρος» (1997).

Μέσα στίς λίγες γραμμές ἑνός ἄρθρου εἶναι ἀδύνατον νά περιληφθῆ ὁ πλοῦτος τῆς θεοπρεποῦς ζωῆς καί τῶν ἀριστείων τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος. Ἐλάχιστοι ἄτεκνοι φθόγγοι προφέρονται, σάν παιδικά ψελλίσματα πρὸς τόν πατέρα μας, πού μᾶς ἐγέννησε στήν ἐν Χριστῶ ζωή, τόν ὁποῖο παρακαλοῦμε νά μᾶς συνοδεύῃ μέ τίς εὐχές του στόν Κύριό μας ὄλο τόν ὑπόλοιπο χρόνο τῆς ζωῆς μας.

Ἰ. Δ. Γ.

Πρεσβύτερου Γεώργιου Κουγιουμτζόγλου
ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΠΛΕΟΝ Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ
ΣΤΟ ΚΟΛΟΥΕΖΙ ΤΟΥ ΚΟΝΓΚΟ

Η ιστορία μᾶς διδάσκει ὅτι ἀπό τὰ μοναστήρια ἐξεπήγασαν ὄλαι αἱ ἱεραποστολαὶ καὶ μοναστήρια ἴδρουν ὅπου μετέβαινον οἱ ἱεραπόστολοι» Ἄρχ. Γεώργιος Καψάνης¹. Καί ἐπειδὴ Ὁρθοδοξία χωρὶς Μοναχισμό δέ νοεῖται, τὸ Νοέμβριο τοῦ 2006 ὁ Ἱγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους Ἄρχ. Γεώργιος μᾶς ἔδωσε εὐλογία - ἐντολή νὰ τελέσουμε ἓνα Σαρανταλείτουργο στό μετόχι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, στόν Ἅγιο Γεώργιο Θεσσαλονίκης, μέ σκοπὸ τὰ «ἔσοδά» του νὰ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὴν ἴδρυση ἀνδρικής Ἱερᾶς Μονῆς στό Κολουέζι τοῦ Κονγκό. Τὸ Σαρανταλείτουργο πραγματοποιήθηκε τὸν Ἰανουάριο - Φεβρουάριο 2007 καὶ ἀπέφερε πολλές εὐλογίες, πνευματικὲς καὶ ὑλικές, ἐνῶ οἱ προσφορὲς τῶν φιλομονάχων συνεχίστηκαν κατὰ διαστήματα καὶ στὰ ἐπόμενα χρόνια.

Ὁ Ἅγιασμός γιὰ τὸ θεμέλιο λίθο τελέστηκε ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Μελέτιο Γρηγοριάτη τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 2009 καὶ τὸ 2013 ἀποπερατώθηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ οἰκήματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Δώδεκα Ἀποστόλων, τῶν βοηθητικῶν χώρων καὶ τῆς περιφράξεως.

Ὁ π. Γεώργιος τὴν ἡγουμενία τῆς νέας Ἱερᾶς Μονῆς τὴν ἀνέθεσε στόν ἄξιο Ἱερομόναχο π. Βαρνάβα Γρηγοριάτη καὶ πρό τῆς ἀναχωρήσεώς του, γιὰ τὴν ἀνάληψη τῆς μεγάλης ἀποστολῆς του, τὴν 4ην Νοεμβρίου 2013, τὸν εὐλόγησε, δίνοντάς του ἐμπνευσμένες συμβουλές καὶ τίς ἅγιες καὶ συγκινητικὲς εὐχές του. Ἡ ἐνθρόνισή του πραγματοποιήθηκε τὴν 21/4/2014 καὶ ἤδη ἡ Ἱερά Μονὴ λειτουργεῖ κατὰ τὸ ἀγιορείτικο τυπικὸ μέ τέσσερις γηγενεῖς δοκίμους Μοναχοὺς.

Ὁ Ἄρχ. Γεώργιος Καψάνης μετεῖχε στή θεία ζωὴ καὶ ἀγάπη καὶ ἔχοντας πάθει τὴν «καλὴν ἀλλοίωσιν», εἶχε ἀποδεχθεῖ τὸ παγκόσμιο ὄραμα καὶ τὴν ἀποστολικὴ εὐθύνη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στό σύγχρονο κόσμον σχετικὰ μέ τὴν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ: «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη...*». Γι' αὐτὸ θεωροῦσε ὅτι «Ἱεραποστολή εἶναι ὁ εὐαγγελισμὸς τῶν μηδέποτε διατελεσάντων Χριστιανῶν, ὅπως καὶ ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τῶν ὀνόματι μόνον ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν»² καὶ τὴν ἔβλεπε ὡς ἀνάγκη τῆς ἐνωμένης μέ τὸν Χριστὸν ψυχῆς - κατὰ τὸ παῦλειο «*Ἐάν εὐαγγελίζωμαι... ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται...*» (Α΄ Κορ.

θ' 16): «Ὅσον στενότερον συνδέεται ὁ πιστός μέ τόν Χριστόν, τήν κεφαλήν τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τόσον ἐντονώτερον αἰσθάνεται τούς ἄλλους χριστιανούς ὡς μέλη τοῦ σώματός Του καί τούς ἄλλους ἀνθρώπους ὡς τέκνα τοῦ ἰδίου Πατρός καί ὡς ἀδελφούς του, μή δυνάμενος παρά νά συμπάσχη μαζί των»³.

Καί δέν μπορούσε ὁ π. Γεώργιος νά δώσει «ὑπνον τοῖς βλεφάροις καί νυσταγμόν τοῖς κροτάφοις του», προκειμένου νά συμβάλλει στόν εὐαγγελισμό τῶν ἀδελφῶν μας τῶν εὐρισκομένων ἐγγύς, ἀλλά καί τῶν μακράν, στό Κονγκό. Ἔτσι, ὅταν ὁ ἀείμνηστος Ἱερομόναχος Κοσμάς Γρηγοριάτης (Ἰ Ασλανίδης) τοῦ ζήτησε, τό 1978, τή συμμετοχή του στήν ἱεραποστολή τοῦ Κολουέζι, πρωτοτύπησε ὡς Ἡγούμενος τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί ἀποδέχθηκε ἀμέσως τήν πρόταση, χωρίς νά τοῦ στερήσει τήν ἐλευθερία του, λέγοντάς του: «Σύ δέ ἀπελθὼν διάγγελλε τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. θ' 60) στους ἀδελφούς μας. Καί μέ ἀφορμή αὐτό τό γεγονός ἴδρυσσε τό ἱεραποστολικό Κλιμάκιο τοῦ Κολουέζι, τό ὁποῖο κατηύθυνε ἀνελλιπῶς μέχρι τῆς τελευτῆς του. Τά ἴδια ἀκριβῶς λόγια τά εἶπε καί στό διάδοχό του Ἱερομόναχο Μελέτιο, τό 1989 καί πρόσφατα τά ἐπανελάβε καί στόν Ἱερομόναχο Βαρνάβα, ἀποστέλλοντάς τον στό Κονγκό: «Διάγγελλε καί μεταφύτευε στήν ἀφρικανική γῆ τό πνεῦμα, τήν προσευχή καί τήν ζωήν τοῦ Ἁγίου Ὁρους!».

Ἡ ἱστορία τῆς σύγχρονης ἱεραποστολικῆς ἐποχῆς πολλά θά καταγράψει γιά τήν προσφορά τῆς Ἰ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου στό Κονγκό καί ἰδιαίτερα τοῦ πρωτεργάτη τῆς ὅλης θεόπνευστης αὐτῆς δραστηριότητος, τοῦ Ἡγουμένου Ἀρχ. Γεωργίου. Διότι ἀνανέωσε στήν ἐποχή μας τήν παλαιά ἱεραποστολική τακτική περί ἰδρύσεως Ἱερῶν Μονῶν ἀπό τούς σύγχρονους ἱεραπόστολους.

Πόσο θαυμαστό καί θεάρεστο ἔργο θά ἦταν, ἐάν ἡ ἀνανέωση αὐτή τῆς ἱεραποστολικῆς τακτικῆς πραγματοποιοῦνταν, στίς χαλεπές ἡμέρες πού ζοῦμε καί ἀπό ἄλλες Ἱερές Μονές, ἀνδρικές καί γυναικεῖες, οἱ ὁποῖες θά ἐπιτρέψουν σέ ὀρισμένα μέλη τους, νά ἐκδηλώσουν ἐλεύθερα τόν ἐνδεχόμενο ἱεραποστολικό ζῆλο τους, γιά νά συνεχίσουν τόν ἀγιασμό τους σέ κάποιο («ἀδελφό») Μοναστήρι τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ σέ κάποιο τοῦ ἐσωτερικοῦ, πού ἐρημώθηκε γιά διάφορους λόγους. Αὐτό θά ἀποτελεῖ (γιά τό «μητρικό» Μοναστήρι) τή σπουδαιότερη, τήν πῶ θεάρεστη ἐλεημοσύνη (ὡς πνευματική ἐλεημοσύνη) πρὸς ὅλους τούς πιστούς ἀδελφούς τῆς Ἐκκλησίας μας. Μέ αὐτές τίς πράξεις - ἀποφάσεις ἀποδεικνύεται, κατά τήν ταπεινή μας γνώμη, ἡ πραγματική μας πίστη στήν προσφορά τοῦ Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ, γεγονός ἀναγκαῖοτατο καί γιά τήν ἐποχή μας (ὄρα τά 17 Μοναστήρια στήν Ἀμερική). Διαφορετικά μήπως ὑποβαθμίζουμε τό γεγονός ὅτι μέ τό Μοναχισμό ἀσχολήθηκαν Ἁγία Οἰκουμενικά καί Τοπικά Σύνοδοι καί ἔγραψαν γι' αὐτόν μεγάλοι καί θεοφόροι Πατέρες; Δέν κατέστη «ἔργον θεῖον», «καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καί δέν καρποφόρησε ὡς «φυτεία Θεοῦ»; Λένε, «ὅταν ἡ αὐλή σου διψᾷ, μή ρίχνεις τό νερό ἔξω».

“Όμως, ἀδελφοί μου, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ αὐλή μας δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τήν αὐλή τοῦ Χριστοῦ καί σύμφωνα μέ τήν Ὁρθόδοξη διδασκαλία καί λατρεία, ἡ αὐλή εἶναι ὁ κόσμος ὁλόκληρος!

Ἐναμφισβήτητη λοιπόν θά εἶναι ἡ προσφορά τῶν Ἱερῶν Μονῶν καί στούς γηγενεῖς κατοίκους τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπου οἱ Κατηκούμενοι, οἱ Νεοφώτιστοι καί οἱ λοιποὶ Χριστιανοί θά βλέπουν ψηλαφητή τή βίωση τοῦ Εὐαγγελίου ἀπό τοὺς Μοναχούς. Διότι ὁ Μοναχός ὅπου κι ἂν ἀσκεῖται εἶναι ἱεραπόστολος!

Πρῶτον, μέ τήν προσευχή του. Ἡ προσευχή θαυματουργεῖ. Ἡ δύναμη της εἶναι πανίσχυρη. «Πολύ ἰσχύει δέσις δικαίου ἐνεργουμένη» (Ἰακ. ε' 16). Ὅλοι γνωρίζουμε τά σωτήρια ἀποτελέσματά της. Ἐπομένως ὅλοι πρέπει νά βλέπουμε ὡς μεγάλη προσφορά πρὸς τόν κόσμο τίς προσευχές τῶν Μοναχῶν.

Δεύτερον. Ποῦ ὑπῆρξε Μοναστήρι πού δέν ἔγινε πόλος ἔλξεως τῶν ἀνθρώπων; Πόσοι «κοπιῶντες καί πεφορτισμένοι» δέν καταφεύγουν στίς Ἱερές Μονές γιά νά βροῦν λίγη γαλήνη ψυχῆς; Κάθε Μοναστήρι ἀποτελεῖ ἀληθινή ὄαση στήν ἔρημο τῆς παρούσης ζωῆς. Τόσα πολλά ἔχει νά ὠφεληθεῖ ὁ κόσμος καί ἡ ἱεραποστολή ἀπό τή δράση τῶν Μοναστηριῶν σέ κάθε Μητρόπολη τοῦ ἐξωτερικοῦ - ἀνδρικῶν καί γυναικείων!

Τρίτον. Ὁ Μοναχός εἶναι τό πλέον ζωντανό κήρυγμα: ἰσχυρό καί συγκλονιστικό. Αὐτά πού κηρύσσουν οἱ ἱεραπόστολοι - ἀγάπη πρὸς τόν Θεό, προσευχή, μετάνοια, ταπείνωση κτλ. - αὐτά τά ἴδια ἀκριβῶς μᾶς κηρύσσει καί ὁ Μοναχός, ὄχι μέ τά λόγια του, ἀλλά μέ τά ἔργα του, μέ τό παράδειγμά του. Ποιός θά ἰσχυριστεῖ ὅτι τό σιωπηλό αὐτό ἀλλά καί τόσο βροντόφωνο «κήρυγμα» δέν... «σπάζει κόκκαλα»; Δέν εἶναι θεωρητικό· εἶναι κήρυγμα ἔμπρακτο. Δέν διαρκεῖ λίγα λεπτά· πλήττει τά αὐτιά σου ἀκατάπαυστα. Κυριολεκτικῶς σέ καταδιώκει! Ὁ Μοναχός πράπτοντας διδάσκει καί διδάσκει μεγαλοφωνότατα. Εἶναι λοιπόν ἢ δέν εἶναι μέ μόνο τό παράδειγμά του σαλπικτῆ τῆς Αἰωνιότητος ὁ Μοναχός; Εἶναι ἢ δέν εἶναι ὁδοδείκτης τοῦ Οὐρανοῦ; Εἶναι ἢ δέν εἶναι ἱεροκήρυκας καί ἱεραπόστολος;⁴

Ὅλα τ' ἀνωτέρω ὁ ἀείμνηστος Γέροντας Ἄρχ. Γεώργιος Καψάνης τά ὁραματίστηκε, τά ἔζησε καί τά ἐφάρμοσε «ἐν λόγοις καί ἔργοις». Γι' αὐτό, λαμβάνοντας ὑπόψη καί ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές του, μέ ἀφορμή τήν πρὸς Θεόν ἐκδημία του, πιστεύουμε ὅτι δέ μιλοῦσε προσωπικά, ἀλλά ἀντιπροσώπευε τή φωνή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξέφρασε τή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας. Ἐζῆσε τόν πόνο τῆς Ἐκκλησίας καί ὑπῆρξε ἡ χαρά καί ἡ ἐλπίδα της. Γι' αὐτό αισθανόμαστε ὅτι στόν τάφο του θά ἀκουμπᾶ ὅλη ἡ Ἐκκλησία, ὅλη ἡ Ὁρθοδοξία.

Τόν εὐχαριστοῦμε γιατί ἀνανέωσε τό κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καί στερέωσε μέσα μας τήν πίστη ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Χριστός εἶναι ὁ Σωτήρας μας καί ἡ μοναδική ἐλπίδα μας.

Μᾶς τόνισε ἐπίσης μέ ἔμφαση ὅτι ἡ σωτηρία βρίσκεται στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι μόνο ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξη Καθολική Ἐκκλησία μας. Γι' αὐτό στή συνείδησή μας ὁ π. Γεώργιος εἶναι Πατήρ τῆς Ἐκκλησίας.

Παίρνοντας τήν εὐχή του, τόν παρακαλοῦμε νά πρεσβεύει ἀδιαλείπτως ὑπέρ ἡμῶν, ὥστε, μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ, νά μείνουμε πιστοί μέχρι θανάτου στήν Ἁγία πίστη μας, στόν Θεάνθρωπο Χριστό καί στήν «Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν», τήν μόνη ἀληθινή Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου, Θέματα Ἐκκλησιολογίας καί Ποιμαντικῆς, Ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξου Κυψέλης», Θεσσαλονίκη, 1975, σελ. 187.
2. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 182.
3. Ἐνθα ἀνωτέρω σελ. 123.
4. Βλέπε, Ἀρχ. Ἐπιφανίου Ι. Θεοδωρόπουλου, Ἄρθρα, Μελέται, Ἐπιστολαί, Ἀθῆναι 1981, σελ. 662, κ.έ.

Πρεσβύτερος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΟΓΛΟΥ

Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Ζόζουλακ

Ο ΚΑΛΟΣ ΠΟΙΜΗΝ ΠΑΤΗΡ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΑΝΗΣ¹

ὄν πατέρα Γεώργιο Καψάνη, τόν ἐξαίρετο ποιμένα, γνώρισα πρὶν ἀπὸ εἴκοσι τρία χρόνια, ὅταν ἤμουν διευθυντής τοῦ Χριστιανικοῦ Ἰδρύματος Νεολαίας «Παντοκράτωρ» στό Παλαιό Φάληρο, τό ὁποῖο ἴδρυσε ὁ ἴδιος, ὅταν ἦταν ἀκόμα νέος. Αὐτό τό Ἰδρυμα μέ οἰκοτροφεῖο, αἴθουσα ὀμιλιῶν, γήπεδο καλαθόσφαιρας καί παρεκκλήσι ἀφιερωμένο στήν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου, λειτουργοῦσε ὡς κέντρο γιά τήν ποιμαντική καί κατηχητική δράση.

Ὁ πατήρ Γεώργιος, πνευματικός πατέρας χιλιάδων ψυχῶν, κατέβαινε τακτικά σέ αὐτό τό Ἰδρυμα καί ἐξομολογοῦσε πολύ κόσμο. Τότε κατάλαβα πόσο τόν ἀγαπάει ὁ κόσμος καί πόση ἀγάπη ἔδειχνε ὁ πατήρ Γεώργιος στούς πονεμένους ἀνθρώπους πού ζητοῦσαν πνευματική βοήθεια. Ἦταν σπάνιο φαινόμενο νά δεῖ κανεῖς τόση ἀγάπη ἑνός στοργικοῦ πνευματικοῦ πατέρα, ὁ ὁποῖος μολονότι βρισκόταν στό Ἱερόν Ὄρος ἐνδιαφερόταν καί γιά τίς πνευματικές ἀνάγκες τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Ἀξιοσημείωτη ἦταν ἐπίσης ἡ ἀμεσότητα τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ πατρός Γεωργίου μέ τούς νέους ἀνθρώπους πού τόν ἐπισκέπτονταν. Τόν ἐνδιέφερε κυρίως ἡ ποιμαντική τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου γι' αὐτό εἶναι γιά μένα μεγάλο παράδειγμα στή ποιμαντική μου πράξη. Ἐκτός ἀπὸ αὐτό ἀντλοῦσα ἀπὸ τά κείμενά του καί ἀρκετές σκέψεις γιά τό κατηχητικό ἔργο στή σημερινή κοινωνία. Σέ ἕνα βιβλίο πού ἔγραψα μέ τίτλο *Ἡ κατηχητική ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας*² ἀναφέρω τίς ἀρχές τῆς παιδαγωγικῆς προσέγγισης τοῦ κατηχητικοῦ στά παιδιά, πού συνέταξε ὁ πατήρ Γεώργιος. Αὐτό τό κείμενο δείχνει τό ψυχολογικό καί παιδαγωγικό βάθος τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν κι ἔγινε πάρα πολύ γνωστό στούς Σλοβάκους ἀναγνώστες.

Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ πατήρ Γεώργιος ἦταν ἕνας ἀπὸ τούς πολυγραφότατους πνευματικούς πατέρες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί ἀποδείχθηκε μιά μεγάλη σύγχρονη μορφή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκπλήττει τό ὕψος του καί ἡ ποιότητα τῶν σκέψεων πού δείχνει ἀπὸ τή μιά πλευρά τό βάθος τῶν σκέψεων του, μέ τίς ὁποῖες στήριξε πολλούς ὀρθόδοξους χριστιανούς, ἀπὸ τήν ἄλλη πλευρά φαίνεται τό ταπεινό του φρόνημα καί τό βάθος τῆς πνευματικῆς ζωῆς του ὅταν μιλοῦσε γιά τήν προσευχή, γιά τή θέωση, γιά τήν ἱερωσύνη, γιά τούς ἱερούς Κανόνες τῆς ποιμαντικῆς καί προκαλοῦσαν τήν προσοχή μου γιά τόν τρόπο τῆς σκέψης τοῦ

πατρός Γεωργίου³. Ἐκ τῶν καλύτερων μελέτες τοῦ πατρός Γεωργίου εἶναι τό βιβλίον του *Ἡ ποιμαντική διακονία κατά τούς ἱερούς Κανόνες* στό ὁποῖο ἀσχολεῖται μέ τήν σχέση μεταξύ τῆς ποιμαντικῆς καί τῶν ἱερῶν Κανόνων. Ἀναπτύσσει τά σχετικά μέ τήν ποιμαντική θεολογία καί τήν μέθοδο τῆς ποιμαντικῆς, ὅπως μᾶς παραδόθηκε ἀπό τούς Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν καί Τοπικῶν Συνόδων, τούς ὁποίους θέσπισαν οἱ ἅγιοι Πατέρες καί συνιστᾷ τήν πρώτη σημαντική προσπάθεια τῶν νεωτέρων χρόνων ἀμέσου συνδέσεως τῆς Ποιμαντικῆς Ἐπιστήμης πρός τό Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας, τούς θεῖους δηλαδή καί ἱερούς Κανόνες αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι καί συνιστοῦν τήν θεόπνευστο πηγή, ἀπό τήν ὁποία οἱ ἀληθεῖς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ἀντλοῦν τό ὕδωρ τό ἀλλόμενον εἰς ζωήν αἰώνιον τῶν τε ποιμένων καί ποιμαινομένων⁴. Ὁ πατήρ Γεώργιος σέ ἕνα ἄλλο βιβλίον του ὑπογραμμίζει «ὅτι ἡ μόνη ὀρθόδοξος ποιμαντική εἶναι ἡ ποιμαντική τῆς θεώσεως καί ὄχι τῆς κατά τά δυτικά πρότυπα ἠθικῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου χωρῖς τήν χάρι τῶν Θεοῦ⁵».

Ἡ σοφία τοῦ πατρός Γεωργίου ἐκφράζεται καί στίς διδακτικές του ὁμιλίες πού χαρακτηρίζονταν ἀπό θεολογική πληρότητα. Τά μηνύματα γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου μέσα στήν Ἐκκλησία πάντοτε ἐμπαιναν στίς καρδιές τῶν πιστῶν πού τόν ἄκουγαν μέ πολλή προσοχή. Τούς χριστιανούς δίδασκε γιά τήν πραγματική ταπείνωση καί πῶς νά διώχνουν τόν ἐγωισμό τους. Ὁ λόγος του πάντοτε ἦταν τεκμηριωμένος βιβλιογραφικά καί βασιζόμενος στή προσωπική του ἐμπειρία.

Ὁ πατήρ Γεώργιος διέθετε ταπεινό φρόνημα καί τό διακριτικό χάρισμα. Προσέφερε πολλά στόν ἀγιορείτικο Μοναχισμό καί γενικά σέ ὅλη τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Οἱ μοναχοί καί οἱ λαϊκοί μέ τήν καθοδήγησή του ἔβρισκαν τόν σωστό δρόμο πρός τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ κι ἔμαθαν νά ζοῦν τήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Στό ἔργο του παρουσιάζει τήν θεολογική πείρα τῆς Ἐκκλησίας. Μέ τήν γνώση τοῦ κανονικοῦ δικαίου καί τήν ἀποψή του γιά τόν γνήσιο παραδοσιακό μοναχισμό ἔλαβε σαφῆ θέση ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας. Τά ἐκκλησιολογικά του κριτήρια ἦταν σαφῆ, γι' αὐτό ἡ θεολογία του ἦταν κατανοητή καί καθαρά ὀρθόδοξη.

Ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος χαρακτηρίζει τόν πατέρα Γεώργιο ὡς οἰκουμενικό διδάσκαλο καί λέει: «Ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ὅλα αὐτά τά χρόνια πού ἦταν ἐκεῖνος Ἡγούμενος, ἐγίνε πόλος ἔλξεως ἑκατομμυρίων προσκυνητῶν ἀπό ὅλο τόν κόσμον, πού πήγαιναν στό Ἅγιον Ὄρος γιά νά μνηθεῖν στά ἐνδότερα τῆς μοναχικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, καί στηρίχθηκαν στήν ἐγγαμη καί κοινωνική ζωή. Κληρικοί καί λαϊκοί, μοναχοί καί ἐγγαμοί, Ἕλληνες καί ἀλλοδαποί, ἐπισκέπτονταν τό Μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου γιά νά κατηχηθεῖν στό θεολογικό, ἐκκλησιαστικό καί μοναχικό πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐκδαπανήθηκε κυριολεκτικά, ἔδωσε αἷμα στήν διακονία αὐτή, ὄχι μόνον γιά νά

συγκροτήσει τήν μοναχική Ἐδελφότητα καί νά τήν καθοδηγήσει στήν πραγματική μοναχική ζωή, μέ τά μεγάλα προβλήματα πού δημιουργούνται σέ μιά τέτοια διακονία, ἀλλά γιά νά διακονήσει ὅλη τήν οἰκουμένη. Αὐτό τό ἔκανε μέ τόν γραπτό καί προφορικό λόγο, μέ τίς συζητήσεις καί τήν προσευχή, μέ τήν λατρεία καί τήν ποιμαντική διακονία. Ἔτσι, μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τόν κατέστησε οἰκουμενικό διδάσκαλο, μέ τόν θεολογικό, ἐκκλησιολογικό λόγο, μέ τήν ἀγιορείτικη καί μοναχική πείρα, μέ τήν σοφία καί τήν διάκρισή του. Ἐσφαλῶς θά ἀποκαλυφθοῦν ἀργότερα ὅλα αὐτά τά ἐνδιαφέροντα σημεῖα ἀπό τούς Πατέρες τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου⁶.

Ὁ Μητροπολίτης Φθιώτιδος Νικόλαος λέει: «Ὁ πατήρ Γεώργιος ὑπῆρξε μιά ἰσχυρή προσωπικότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους μέ χριστιανική συνέπεια, διδακτική παρουσία, ἤχηρό λόγο, κοινωνική συναντίληψη καί ἐκκλησιολογική θεολογία. Τό ὄνομά του ἦταν συνυφασμένο μέ τό γνήσιο ἐκκλησιαστικό φρόνημα, τήν ἀκίβδηλη καί ἀνυπόκριτη ἀγάπη, τήν ἀθῶα παιδική εὐθύτητα, τήν ἀνυστερόβουλη προσφορά καί τήν χριστομίμητη ἀνεξικακία. Ἡ εὐαισθησία του στά θέματα τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας τόν ὤθησε νά γράφει εὐθαρσῶς καί νά θίξει μέ εὐγένεια καί εὐπρέπεια τίς ἐκτροπές ἀπό τούς Ἱερούς Κανόνες καί τίς τάσεις ἐκκοσμικεύσεως πού κατά καιρούς παρατηροῦνται μέσα στήν ἴδια τήν Ἐκκλησία. Ἦταν αὐστηρός καί ἀμετάθετος ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ἐκκλησίας, δέν ἦταν ὅμως ποτέ φανατικός καί πείσμων. Ὅλες του τίς σκέψεις τίς περνοῦσε μέσα ἀπό τό κόσκινο τῆς νοεράς προσευχῆς, τῆς μυστηριακῆς καθάρσεως καί τῆς λειτουργικῆς βιωματικῆς ἀναπλάσεως τῆς ψυχῆς καί τοῦ νοός του. Μέ τόν τρόπο αὐτό εὔρισκε τήν σύνεσιν ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφес. γ' 4)⁷.

Ὁ πατήρ Γεώργιος Καψάνης ἦταν πραγματικά ἄνθρωπος μεγάλης ἀγάπης καί θυσίας, βαθεῖα ταπεινός καί σεμνός, ἀδιάβλητος καί πρᾶος. Ἦταν ὁ πραγματικός πατέρας καί μέγας δάσκαλος. Ἦταν ὁ καλός ποιμὴν κατὰ τό παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ γι' αὐτό ἀπέκτησε τόν σεβασμό καί τήν τιμή ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν πού τόν εἶχαν ὡς στήριγμα στά διάφορα προβλήματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἐς ἔχουμε τήν εὐχή του.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Tento clanok je vysledkom riesenia vedecko-vyskumneho projektu *Temy byzantskej filozofie a ich reflexie na Slovensku* (1/0039/14).

2. ZOZULAK, J.: *Katechoticke poslanie Cirkvi*. Presov 2001, σελ. 79. Αὐτό τό βιβλίο μεραφράσθηκε καί στή ρωσική γλώσσα μέ τίτλο *Katechetičeskaja missija Cerkvi*. Ἐκδοση Prolog, Kyjev 2008.

3. Βλ. Ἡ σημασία τῆς ποιμαντικῆς καί ἡ ἐλληνική βιβλιογραφία αὐτῆς (1968), Ἡ κρίσις τῆς θεολογίας καί ὁ Οἰκουμενισμός ἐν Ἀμερικῇ (1968), Σχέδιον θεολογικῆς καί ἐκκλησιολογικῆς θεμελιώσεως τῆς ποιμαντικῆς (1970), Ἡ ποιμαντική μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρ τῶν φυλακισμένων (Διδακτορική διατριβή, 1972), Θέματα Ἐκκλησιολογίας καί Ποιμαντικῆς (1975) καί

Pastoral Care in American practice (1967).

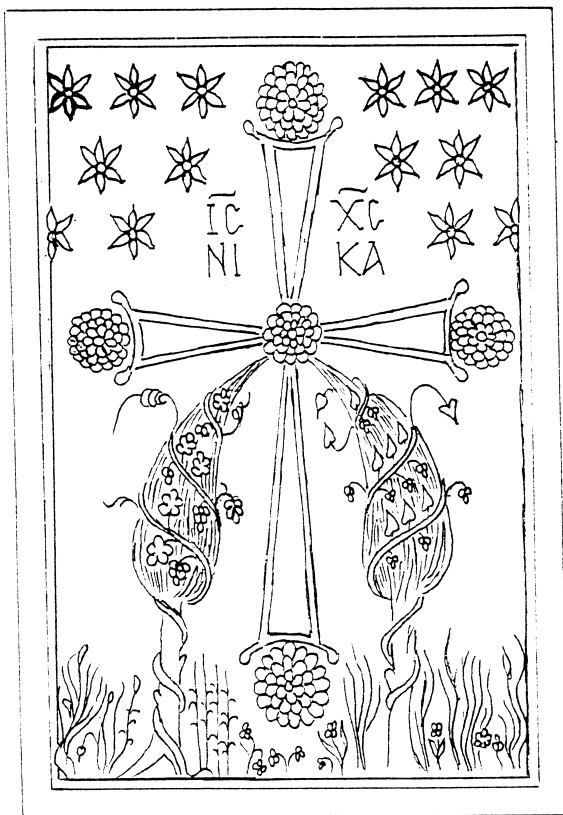
4. Βλ. Πρόλογος του Κωνσταντίνου Μουρατίδου στο βιβλίο του ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΨΑΝΗ: *Η ποιμαντική διακονία κατά τους ιερούς Κανόνες*. Έκδ. Άθως, Πειραιεύς 1976, σελ. 11.

5. ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ: *Η θέωσις ως σκοπός της ζωής του ανθρώπου*. Ίερά Μονή Όσιου Γρηγορίου. Άγιον Όρος 1998, σελ. 9.

6. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Άγίου Βλασίου Ίεροθέου: *Ο Προηγούμενος της Μονής Όσιου Γρηγορίου Άγίου Όρους π. Γεώργιος (Καψάνης)*. Ιπ: *Εκκλησιαστική Παρέμβαση*, τεύχος 215, Ίούνιος 2014.

7. ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Άρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης. Μιά άγιοπατερική προσωπικότητα του Άγίου Όρους. Ιπ: *Άκτίνες*, 11 Ίουνίου 2014.

Πρωτοπρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΟΖΟΥΛΑΚ
Καθηγητής του Πανεπιστημίου
«Κωνσταντίνος ό Φιλόσοφος», Νίτρας Σλοβακίας

Πρωτοπρεσβύτερου Ἁγγελοῦ Ἀγγελακόπουλου

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ ΓΕΩΡΓΙΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗ

Ἄκτιστος Χάρις τοῦ Τρισαγίου Θεοῦ παρέσχε στήν ἐλαχιστότητά μας τήν μεγίστη εὐλογία νά γνωρίσω καί νά συναστραφῶ μέ μία ἀπό τίς μεγαλύτερες μορφές τοῦ συγχρόνου Ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, τόν ἅγιο Καθηγούμενο τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, παν. ἀρχιμ. κυρό Γεώργιο Γρηγοριάτη. Ὅντως ὁ Γέροντας ὑπῆρξε σκευός ἐκλογῆς, αὐθεντικός, γνήσιος καί βιωματικός θεολόγος, οἰκουμενικός διδάσκαλος, παγκόσμιος πατήρ καί φωστήρ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀπό τή μικρή δεκαετιάρχη ἐμπειρία γνωριμίας μας μέ τόν μακαριστό Γέροντα Γεώργιο, θά προσπαθήσουμε νά καταγράψουμε μερικές σκέψεις καί γεγονότα.

Ἡ ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον τοῦ Γέροντος γιά τούς νέους εἶναι πασίγνωστα. Αὐτά τά χαρακτηριστικά ἔδειξε καί σ' ἐμᾶς. Ὅσες φορές, ὡς νεαρός τότε φοιτητής θεολογίας, πηγαίναμε στήν Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, πάντοτε μᾶς ἐνίσχυε ὄχι μόνο πνευματικῶς καί θεολογικῶς, ἀλλά καί οικονομικῶς καί ὑλικῶς. Μάλιστα μᾶς παρεῖχε καί εἰδικό διαμονητήριο γιά τήν Ἱ. Μονή, λέγοντάς μας: *«Μπορεῖς νά ἔρχεσαι στό Μοναστήρι ὅποτε θέλεις. Νά ἔρχεσαι συχνά. Ἡ Γρηγορίου εἶναι τό σπίτι σου. Σέ θεωροῦμε Γρηγοριάτη».*

Ὡς φοιτητή θεολογίας καί μέλλοντα κληρικό, μᾶς τόνιζε διαρκῶς ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἔδωσε τόν τίτλο «θεολόγος» καί ἀναγνωρίζει μόνο τρεῖς ἁγίους ὡς «θεολόγους» τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Θεολόγο, τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο καί τόν ὄσιο Συμεών τόν νέο Θεολόγο. Μόνο αὐτοί οἱ τρεῖς εἶναι οἱ πῖο γνήσιοι καί πῖο αὐθεντικοί θεολόγοι, μετά, βεβαίως, ἀπό τόν ἴδιο τόν Θεό Λόγο, τόν Χριστό. Γιατί, θεολόγος ἀποκαλεῖται αὐτός, πού ἔχει δεῖ τόν Θεό Λόγο, πού ἔχει ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ Λόγου. Θεολόγος ἐν πρώτοις εἶναι ὁ θεόπτης, ὁ αὐτόπτης καί αὐτήκοος τοῦ Θεοῦ Λόγου. Θεολογία εἶναι ἡ θεοπτία. Μέ τήν ἔννοια αὐτή οἱ πρῶτοι θεολόγοι εἶναι οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, πού εἶδαν, ἔζησαν καί βίωσαν τόν Χριστό. Θεολόγος, κατά δεύτερον, εἶναι ὁ *«ἐπόμενος τοῖς ἁγίοις πατράσι»*, εἶναι αὐτός πού ἀκολουθεῖ πιστά καί μέ πνεῦμα ταπεινώσεως τούς γνησίους καί αὐθεντικούς θεολόγους καί θεόπτες, τούς ἁγίους Ἀποστόλους καί τούς ἁγίους Πατέρες. Θεολόγος, ἐπίσης, εἶναι καί ὁποῖος προσεύχεται. *«Εἰ ἀληθῶς προσεύχει, θεολόγος*

εἶ», λέει ὁ Εὐάγγελος. Τό ὀρθοδόξως θεολογεῖν, συμβούλευε ὁ Γέροντας, εἶναι τό ἀλιευτικῶς θεολογεῖν καί ὄχι τό ἀριστοτελικῶς καί φιλοσοφικῶς θεολογεῖν, ὅπως συμβαίνει καί ἄρχην στήν αἰρετική καί ἐκπεσοῦσα Δύση, ἰδίως στίς αἰρετικές παρασυναγωγές τοῦ Παπισμοῦ καί τοῦ Προτεσταντισμοῦ, καί κατά δεύτερον στήν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή, ἰδίως στούς κόλπους τῆς παναιρέσεως τοῦ συγκρηπιστικοῦ διαχριστιανικοῦ καί διαθρησκευτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Καλή εἶναι ἡ ἀκαδημαϊκή θεολογία, ὅταν συνδέεται ἄρρηκτα καί ὀργανικά μέ τήν ἐμπειρική καί βιωματική θεολογία. Σέ ἀντίθετη περίπτωση, οἱ συνέπειες εἶναι ἀπρόβλεπτες. Ὁ συγκερασμός ἐμπειρική καί ἀκαδημαϊκή θεολογίας φέρνει τά καλύτερα ἀποτελέσματα. Θεολόγος δέν καθίσταται ὁποῖος περνᾷ μέ ἐξετάσεις στίς Θεολογικές καί Ἐκκλησιαστικές Σχολές καί Ἀκαδημίες, φοιτᾷ σ' αὐτές καί παίρνει τό πτυχίο θεολογίας, τό μεταπτυχιακό καί τό διδακτορικό ἢ ἀκόμη γίνεται πανεπιστημιακός καί ἀκαδημαϊκός καθηγητής θεολογίας. Γιατί, ὅπως ἔχει ἀποδειχθεῖ πολλές φορές ἱστορικά καί ἀποδεικνύεται καί μέχρι σήμερα, πολλοί ἀπό τοὺς πτυχιούχους καί ἀκαδημαϊκούς θεολόγους, μέ ἐλάχιστες φωτεινές ἐξαιρέσεις, κηρύττουν καί πράττουν ἀντίθετα πρὸς τήν Ὁρθόδοξη θεολογία καί πίστη, τό Εὐαγγέλιο, τήν Ἁγία Γραφή, τοὺς Ἱερούς Κανόνες, τοὺς Ἁγίους Πατέρες καί τήν ἐν γένει Ὁρθόδοξη Παράδοση καί καθίστανται ἀθεολόγητοι θεολόγοι ἢ καλύτερα θολολόγοι, σύμφωνα μέ τόν Γέροντα Παῖσιο, ἀντίχριστοι, ἄθεοι, αἰρετικοί, οὐκουμενιστές, ἐπειδή τοὺς λείπει ἀκριβῶς αὐτή ἡ ἐμπειρική σχέση μέ τόν ἴδιο τόν Θεό Λόγο. Ἐπομένως, κατέληγε ὁ Γέροντας, ἡ θεολογία εἶναι πρωτίστως ἐν Χριστῷ βίωμα καί ἐμπειρία καί ὄχι ξερές ἀκαδημαϊκές, γνωσιολογικές καί νοσηριακές σπουδές καί γνώσεις. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε, ἔλεγε, ὅτι ἡ σωστή, ὀρθόδοξη θεολογία καλλιεργήθηκε καί καλλιεργεῖται στά ὀρθόδοξα μοναστήρια (ὅσα ἀπ' αὐτά παραμένουν ὀρθόδοξα καί δέν ἔχουν κλίνει γόνυ στόν οἰκουμενισμό) καί ὅτι ἀπό ἑκεῖ ἔβγαιναν καί βγαίνουν οἱ πραγματικοί θεολόγοι καί ὄχι ἀπό τίς σχολές.

Εἶχαμε ἐκμυστηρευτεῖ στόν Γέροντα τόν μύχιο καί ἐκ νεότητος πόθο μας γιά τήν ἁγία ἱερωσύνη. Σέ ἐρώτησή μας «*πῶς θά καταλάβω, Γέροντα, ὅτι θέλει ὁ Θεός νά γίνω ἱερεύς*»; μᾶς ἀπάντησε ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεός διαλέγει τοὺς ἀνθρώπους, πού θά τόν διακονήσουν ὡς ἱερεῖς, στέλλοντας μιά ἀνέκφραστη καί ἄρρητη μυστική πρόσκληση στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, πού τοῦ προκαλεῖ φλέγοντα πόθο γιά τήν ἁγία ἱερωσύνη. Ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν κωλύματα, ἀλλά τηροῦνται οἱ ἱεροκανονικές προϋποθέσεις, μπορεῖς, ἔλεγε, νά γίνεις καλός καί ἅγιος ἱερεύς, σάν τόν ἅγιο Νικόλαο τόν Πλανά. Στήν ἐποχή μας, ὑπογράμμισε, χρειάζομαστε καλοῦς ἱερεῖς.

Ὅταν χειροτονήθηκαμε στόν βαθμό τοῦ πρεσβυτέρου, ὁ Γέρον Γεώργιος, ἐκτός τοῦ ὅτι βρισκόταν νοερῶς μαζί μας διά τῆς προσευχῆς, συμμετέχοντας δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου στήν προσωπική μας Πεντηκοστή, ἀπέστειλε ἱερέα, πνευματικό του τέκνο, ὡς ἐκπρόσωπό του στήν μεγα-

λύτερη καί ιερότερη αὐτή στιγμή τῆς ζωῆς μας.

Μετά τήν χειροτονία μας, ὅταν πῆγαμε στήν Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου ὡς νέος ἱερεὺς, χάρηκε πάρα πολύ, καί μᾶς ἔδωσε ὡς εὐλογία ἕνα ἐπιτραχήλιον, τό ὁποῖο φυλάτουμε ὡς πολῦτιμο θησαυρό καί ἐνθύμιό του.

Ἡ τιμή καί ἡ ἀγάπη, πού ἔδειχνε ὁ Γέροντας πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καταδεικνύεται καί ἀπὸ τό γεγονός ὅτι μᾶς καλοῦσε νά συμμετάσχουμε – ὅσες φορές ἤμασταν παρόντες – στήν Κυριακάτικη Σύναξη τῶν Πατέρων τῆς Ἱ. Μονῆς, βάζοντάς μας σέ περίοπτη τιμητική θέση ἐκ δεξιῶν του καί ἐπισημαίνοντας ὅτι ἐκτός ἀπὸ τοὺς ἀγιορεῖτες μοναχοὺς καί ἱερομοναχοὺς, ὑπάρχουν καί πολλοὶ ἔγγαμοι ἐν τῷ κόσμῳ ἱερεῖς, πού ἀγωνίζονται, καί ὅτι δέν ἔχει τόσο μεγάλη σημασία ὁ τόπος, σιὸν ὁποῖο βρίσκεται κανεῖς, ἀλλά ὁ τρόπος, μέ τόν ὁποῖο ἀγωνίζεται, ὅπου κι ἂν βρίσκεται.

Ἡ ἀπέραντη ἐν Χριστῷ ταπείνωση τοῦ Γέροντος φαινόταν καί ἀπὸ τό γεγονός ὅτι, ἐνῶ ὁ ἴδιος ἦταν ἐμπειρικός καί ἀκαδημαϊκός θεολόγος, ὅταν ἔγραφε κάποιον θεολογικό κείμενο, ἔκρινε σωστό νά τό δώσει καί σ' ἐμᾶς, πού εἴμαστε νήπια, μεράκια θεολογικῶς, (ὅπως καί σέ πολλοὺς ἄλλους) μέ τήν παράκληση νά τό μελετήσουμε, νά τοῦ ὑποδείξουμε τά τυχόν λάθη του καί νά ἐκφράσουμε τή γνώμη μας.

Ὁ Γέρον Γεώργιος λυπόταν καί πονοῦσε πάρα πολύ γιά τά οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα, τήν καταπάτηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τίς ἐκκλησιολογικές παρεκτροπές ἐκ μέρους πατριαρχῶν, ἀρχιεπισκόπων, ἐπισκόπων καί ἀκαδημαϊκῶν θεολόγων, τοὺς ὁποίους, ὅμως, εἶχε τήν δύναμη, τήν τόλμη καί τό θάρρος νά ἐλέγχει πάντοτε ἐν ἀγάπῃ, ἀλλά καί ἀληθείᾳ, ὅπως ἀποδεικνύουν τά μοναδικά καί ἀνεπανάληπτα συγγράμματά του.

Λυπόταν, ἐπίσης, καρδιακῶς γιά τήν ἐξασθένιση τῆς φωνῆς καί τῆς ἀντιδράσεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους σέ θέματα πίστεως καί οἰκουμενισμοῦ.

Θά ἦταν μεγάλη παράλειψη νά μὴν ἀναφέρουμε ὅτι στοὺς θεολογικοὺς ἀγῶνες καί τά συγγράμματα τοῦ Γέροντος καί ἐλαχίστων ἄλλων, ὀφείλεται ἡ ἀκύρωση τῆς συμφωνηθείσης ψευδοενώσεως τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μέ τοὺς αἰρετικούς Ἀντιχαλκηδονίους Μονοφυσίτες καί ἡ μέχρι σήμερα ἀποτυχία τῶν Διαλόγων μέ τοὺς αἰρετικούς Παπικούς.

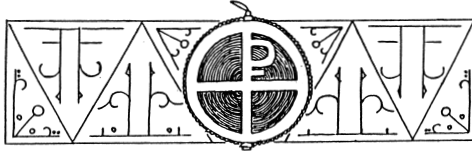
Πάνγια θέση τοῦ Γέροντος ἦταν ὅτι ἡ κόκκινη γραμμὴ γιά τήν ἐφαρμογή τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου πατριαρχῶν καί ἐπισκόπων εἶναι ἡ πλήρης ἔνωσή τους μέ τήν κακοδοξία καί τήν αἵρεση, ἡ ὁποία προϋποθέτει τήν συλλειτουργία καί τό κοινό ποτήριον. Μέχρι τότε ὀφείλουμε νά ἀγωνιζόμαστε μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις ἐναντίον τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ὁ ἴδιος, βεβαίως, δέν προχώρησε στή διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ πατριάρχου.

Ὁ Οἰκουμενισμός καί ὁ Παλαιομερολογητικός Ζηλωτισμός, ἐπεσήμεινε, ἀποτελοῦν τά δύο ἄκρα, τά ὅποια δέν ἐκφράζουν τήν Ὁρθόδοξη πίστη, θεολογία καί Ἐκκλησία. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μέση καί βασιλική ὁδός.

Καταλήγοντας, θά θέλαμε νά ἐπισημάνουμε ὅτι ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Γέροντος Γεωργίου δέν μπορεῖ καί δέν πρέπει νά περιοριστεῖ μόνο μέσα στά στενά ὄρια τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου ἡ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Γέρον Γεώργιος εἶναι μία οἰκουμενική, μία παγκόσμια προσωπικότητα καί ἀνήκει στήν οἰκουμενική, τήν καθ' ὅλου Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Γι' αὐτό καί ταπεινῶς φρονοῦμε ὅτι θά πρέπει νά ἀναδειχθεῖ καί νά προβληθεῖ, ἐκτός τῶν ἄλλων, κυρίως καί πρωτίστως τό δογματικό, ἀντιαιρετικό καί ἀντιοικουμενιστικό ἔργο τοῦ Γέροντος, μέ τήν διοργάνωση ἡμερίδων καί συνεδρίων.

Πρωτοπρεσβύτερος ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Παναγιώτη Τελεβάντου

Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟ (ΚΑΨΑΝΗ) ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Τό πρῶτο μου προσκύνημα στόν Ἄθωνα τό 1975 εἶχα τήν εὐλογία νά γνωρίσω τόν μ. Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιο (Καψάνη). Πρίν τόν γνωρίσω εἶχα ἀκούσει μιὰ ἐμπνευσμένη ὁμιλία του στό φροντιστήριο Κατηχητῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας στήν Ἀθήνα. Μοῦ μίλησε μέ τήν ἀγάπη πού ὁ μακαριστός Γέροντας χάριζε πλουσιοπάροχα σέ ὄλους καί ὅταν ἄκουσε τά ἐνδιαφέροντα καί τίς ἀνησυχίες μου, μοῦ εἶπε ὅτι στό Παλαιό Φάληρο ὑπάρχει τό Κέντρο Νεότητος «Ὁ Παντοκράτωρ» καί ὅτι χρειάζεται κάποιος νά ἀναλάβει τήν εὐθύνη του. Ἐνωθῆ ἀδύναμος νά ἀναλάβω τήν εὐθύνη ἐνός τομέα στόν ὁποῖο δέν εἶχα ἀπολύτως καμία πείρα καί μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἐπειδή μέ ἐμπιστεύθηκε τόσο γρήγορα, χωρίς οὐσιαστικά νά μέ γνωρίζει.

Ὁ π. Γεώργιος ἐμπιστεύοταν ὄλους καί τούς ἐνίσχυε μέ διάκριση, μέ κατάλληλες νοθεσίες καί προπαντός μέ τήν προσευχή στήν πορεία τους. Στό Ἴδρυμα «Ὁ Παντοκράτωρ» διαπίστῳσα πόσο μεγάλο καί οὐσιαστικό ἔργο εἶχε ἐπιτελεσει ὡς λαϊκός. Ἐνέπνευσε κυριολεκτικά ἑκατοντάδες, ἄν ὄχι χιλιάδες, νέα παιδιά καί τά ὀδήγησε στό Χριστό καί τήν Ἐκκλησία. Ὅταν κατέβαινε ὀρισμένες φορές τόν χρόνο γιά νά ἐπιβλέψει τό ἔργο τοῦ Ἰδρύματος καί γιά νά ἐξομολογήσει τά πνευματικά του παιδιά, ὁ «Παντοκράτορας» γινόταν καμίνι ψυχικῶν μεταμορφώσεων.

Κάθε κουβέντα καί κάθε του ἐνέργεια ἦταν πηγή ἐμπνευσης σέ ὄλους ὅσους συνεργάζονταν μαζί του ἢ εἶχαν τήν εὐλογία νά τόν ἔχουν πνευματικό ἢ νά ἀκούουν τίς ὁμιλίες καί τά κηρύγματά του. Πάνω ἀπό ὅλα ἦταν πηγή ἐμπνευσης ἢ γνήσια πατρική του ἀγάπη, ἢ ἀληθινή του ταπείνωση, ἢ μεγάλη διάκριση καί τό ἀκμαῖο του ἐκκλησιαστικό φρόνημα. Ἡ ὁμολογία τῆς πίστεώς του ἦταν πάντοτε ὀρθόδοξη καί γενναία, ἀλλά ποτέ ὕβριστική.

Μιλοῦσε εὐθαρσῶς, ἀλλά μέ πόνο καί εἶχε βαθειά συναίσθηση ὅτι ὁ χριστιανός – πόσον μᾶλλον ὁ μοναχός! – ἔχει ὑποχρέωση νά βρῖσκεται στήν ἐμπροσθοφυλακή τῶν ἀγώνων ὑπέρ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως.

Ἡ γνωριμία μου μέ τόν π. Γεώργιο εἶναι μιὰ ἀπό τίς μεγαλύτερες εὐλογίες τῆς ζωῆς μου. Τήν ἴδια αἴσθησι ἔχουν χιλιάδες ἄνθρωποι πού

συναντήθηκαν μαζί του, πού άκουσαν τής όμιλίες του καί πού τόν είχαν πνευματικό.

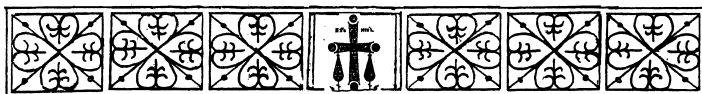
Ο π. Γεώργιος συνδέθηκε ιδιαίτερα μέ τήν Κύπρο. Στο οίκοτροφείο του «Παντοκράτορα» έμειναν -κατά τή διάρκεια των σπουδών τους- πολλοί φοιτητές Κυπριακής καταγωγής. Ο Παγκύπριος Σύλλογος Ὁρθόδοξου Παραδόσεως «Οί φίλοι του Ἁγίου Ὁρους» -πού δημιουργήθηκε μέ τήν προτροπή του- τόν προσκάλεσε στο Νησί μέ τήν εύλογία των ιεραρχών τής Ἐκκλησίας τής Κύπρου, όπου καί έδωσε μία σειρά από πολύ πνευματικές όμιλίες πού έκαναν ιδιαίτερη αίσθηση στον κληρο καί στο λαό τής Κύπρου. Τό περιοδικό του Συλλόγου «*Ὁρθόδοξη Μαρτυρία*» είχε βασικά πρότυπο τό περιοδικό «*Ὁσιος Γρηγόριος*» πού εκδίδει ἡ Μονή.

Χιλιάδες προσκυνητές από τήν Κύπρο τόν επισκέφθηκαν κατά καιρούς στή Μονή Γρηγορίου γιά νά έξομολογηθοῦν ἢ γιά νά άκούσουν λόγο παρηγορίας καί άρκετοί μοναχοί τής Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, μεταξύ των όποιων ό σημερινός της ηγούμενος Ἀρχιμανδρίτης Χριστοφόρος -ένας άληθινά ταπεινός καί άσκητικός ιερομόναχος- είναι κυπριακής καταγωγής.

Ο Θεός άς άναπαύσει τόν πιστό δοῦλο Του Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιο γιά τή μεγάλη του άρετή καί γιά όλα όσα μάς πρόσφερε τόσο άπλόχερα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

Μιχάλ Ντβορζάτσεκ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟ ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟ (ΚΑΨΑΝΗ)

ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος (Καψάνης), προηγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὀρους, ἐκοιμήθη μετὰ ἀπό μακροχρόνιες ἐπιπλοκές τῆς υἰείας του κατά τὴν ἐορτὴν τῆς Γεννήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καινῆς Διαθήκης, δηλαδή τὴν ἡμέρα τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς. Ὁ Μητροπολίτης Λαρίσσης Ἰγνάτιος, πνευματικό τέκνο τοῦ ἀρχιμ. Γεωργίου, πού ἦταν παρών κατά τὴν ἀκολουθία τῆς κηδείας του, μέ συγκίνηση στό πρόσωπο του πρόφερε αὐτές τίς ἀξιομνημόνευτες λέξεις: «Ποῦ πᾶς Γέροντά μας, ἐσύ πού ἦσουν ἡ παρηγοριά τοῦ λαοῦ, ὁ ὑπέρμαχος τῆς πίστεως καί τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος»; Πολλοί, πού γνωρίζουν προσωπικά τόν Γέροντα Γεώργιο ἀντιλαμβάνονται ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀπό τὴν ἐπίγεια ζωή κατά τὴν Πεντηκοστή, δέν εἶναι τυχαῖο γεγονός. Εἰδικά ὅταν, γνωρίζοντας ὅτι ἡ πνευματική, ποιμαντική καί συγγραφική του δραστηριότητα, ἦταν πάντοτε γεμάτη μέ μία ἰδιαίτερη ἀγάπη γιά τὴν Ἁγία Ἐκκλησία, γιά τὴν «κοινωνία θεώσεως» πού ἀγαποῦσε τόσο πολύ καί τὴν ὁποία ὑπηρετοῦσε μέ ζῆλο μέ μεγάλη αὐτοθυσία γιά ὁλόκληρή του τὴ ζωή.

Ποίος ἦταν πράγματι ὁ ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ποτέ δέν μιλοῦσε γιά τὴν προσωπική του ζωή καί ἂν τό ἔκανε τό ἔκανε μέ μεγάλη ἀπροθυμία. Ἦταν ὁ ἀληθινός μοναχός, ὁ ὁποῖος ἄφησε τά πάντα γιά νά κερδίσει τόν πολῦτιμον μαργαρίτην πού εἶναι ὁ Χριστός. Τῷ ὄντι συνήθιζε νά λέγει: «Ἄν εἶσαι μέ τό Χριστόν, τό καθετί εἶναι ὠραῖο, ὁποῦδήποτε εὐρίσκεσαι, ἀπλά παντοῦ, στήν Ἀθήνα, στή Θεσσαλονίκη, στό Ἅγιον Ὄρος».

Ἡ ζωή τοῦ μοναχοῦ εἶναι σέ μεγάλο βαθμό ἓνα μυστήριο. Εἶναι ἀληθινό ὅτι στά μάτια τοῦ κόσμου καί τοῦ κοινῶ ἡ μυστική, σιωπηλή μοναστική ζωή παραμένει γιά τοὺς περισσότερους ἀπό ἐμᾶς κρυμμένη καί ἴσως γι' αὐτό ἀκατάληπτη. Ἔτσι ὁ κόσμος μας θεωρεῖ τό μοναχισμό, καί εἰδικά τὴν ἱεραποστολική του δραστηριότητα, συχνά ἄχρηστη καί πολύ ἀσπίμαντη. Ὁ ἀρχιμ. Γεώργιος ἐντούτοις γνώριζε ὅτι ἡ ζωή τοῦ μοναχοῦ «κρύπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ... καί φανερωθήσεται ἐν δόξῃ... ὅταν ὁ Χριστός φανερωθῇ» (Κολ. γ' 3-4). Ἐκεῖνοι πού εἶχαν τὴν τύχη καί τὴν εὐκαιρία νά περάσουν ἕστω λίγες μέρες σέ πραγματική κοινοβιακή κοινότητα, πού σήμερα ὑφίσταται στό Ἅγιον Ὄρος τοῦ

Ἐθνος, γνωρίζουν ὅτι ἡ χάρις φέρνει τὴν ἀμοιβαία ἀγάπη μεταξύ τῶν ἀδελφῶν καὶ πῶς αὐτὴ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πού παράγεται ἀπὸ τοὺς ἀληθινούς ὁπαδούς καὶ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ἦταν ἱκανὴ νὰ ἐξυψώσει καὶ νὰ καταπραΰνει κάθε ἀνθρώπινη ψυχὴ πού ζητοῦσε πνευματικὴ παρηγορία. Ὅποιοσδήποτε εἶχε ποτὲ τὴν ἐμπειρία τέτοιας καταστάσεως ὁμολογεῖ ὅτι αἰσθάνθηκε σάν νὰ ζοῦσε ἀνάμεσα σέ ἀγγέλους... Μαθαίνοντας καλὰ τὶς διαφορετικὲς δυνατοῦτες καὶ συνθήκες γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν μοναχῶν, ὁ ἀρχιμ. Γεώργιος ἦταν πλήρως ἐνήμερος τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ Χριστιανοὶ στὸν κόσμο δὲν μποροῦν νὰ ἐφαρμόσουν τὶς πρακτικὲς ἀπαιτήσεις τῶν προκλήσεων τοῦ Εὐαγγελίου στὴν ἴδια ἔκταση ὅπως ζοῦν οἱ μοναχοί, ἀλλὰ ὅτι αὐτοὶ πρέπει νὰ ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ κριτήρια τῆς μοναστικῆς κοινότητος πού θὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ διατηρήσουν τὴν ἐσωτερικὴν τους ἐνότητα καὶ ἁρμονία σ' ἓνα κόσμο διεσπασμένο κοινωνικά καὶ γεμάτο μὲ ἀνσυχία καὶ καταιγίδες. Ἐνίστε μποροῦν κάποιοι ἐκκοσμικευμένοι ἄνθρωποι νὰ θεωροῦν ὅτι τὸ μοναστήρι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ τάφος τοῦ ἀνθρώπου πού ἤλθε νὰ ζήσει σ' αὐτό. Εἶναι ταυτοχρόνως ἀληθινὸ καὶ ταυτοχρόνα μὴ ἀληθές. Ὁ μοναχὸς πορεύεται σέ ἐθελούσιο θάνατο, ὥστε μέσῳ του νὰ κερδίσει τὴν αἰώνια ζωὴ. Ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τοῦ μοναχισμοῦ ἡ ζωὴ στὸ μοναστήρι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ζωηφόρος τάφος. Ὁ τάφος ἐδῶ ἀποβαίνει τὸ λίκνο τῆς νέας ζωῆς. «Ὁ μοναχὸς πεθαίνει γιὰ νὰ ζήσει» ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀρχιμ. Γεώργιος. Ὁ κόσμος πού βλέπει μόνον τὸ θάνατο τοῦ μοναχοῦ ἀλλὰ ὄχι καὶ τὴν ἀνάστασή του γιὰ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, βεβαίως δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ καταλάβει ἢ νὰ ἀναγνωρίσει ὁποιοδήποτε κοινωνικὸ ρόλο στὸ μοναχισμό. Λοιπὸν, κατὰ τὴν γνώμη τοῦ κόσμου, ποῖο ρόλο μπορεῖ νὰ παίξει ἡ ζωὴ τοῦ μοναχοῦ στὴ σύγχρονη κοινωνία, ἂν ἀποφάσισε νὰ πεθάνει γιὰ τὸν κόσμο αὐτό;

Γιὰ τὸν πιστὸ χριστιανὸ (ἄνδρα καὶ γυναῖκα) οἱ μοναχοὶ ἔχουν μεγάλη καὶ ὄντως ἰδιαίτερη σημασία. Εἶναι οἱ μάρτυρες τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Κυρίου. Ὁ μοναχὸς πεθαίνει, λόγῳ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας, σέ ὅλες τὶς φανταστικὲς ἀπολαύσεις πού προσφέρει ὁ κόσμος. Προτιμᾷ τὴν ἐνότητα μὲ τὸ Σωτῆρα, πού δὲν μπορεῖ νὰ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ ὅτιδήποτε στὸν κόσμο αὐτό. Ἡ ἀφοσίωσή του κι ἡ φλογερὴ χριστιανικὴ του ἐπιθυμία φέρει τὴ μαρτυρία ὅλων ὅσα κάνουν τὸν μοναχὸ νὰ εἶναι μοναχός: «τὸ ράσο του, σύμβολο τοῦ σταυροῦ, τὸ σκοτεινὸ χρῶμα τοῦ μοναχικοῦ ράσου, ὁ τρόπος πού περπατᾷ, ὁ τρόπος πού σκέφτεται, ὁ αὐστηρὸς ἀσκητισμὸς, ἡ ὑπακοὴ καὶ μεταξύ ἄλλων ἡ ἐπιθυμία του νὰ μιμηθεῖ τοὺς ἀγγέλους», σέ συντομία τὸ κάθε τι πού ἀνταποκρίνεται στὴν τέλεια κλήση τοῦ Εὐαγγελίου πού διακηρύχθηκε ἀπὸ τὸν Σωτῆρα μας. Αὐτὰ εἶναι τὰ λόγια τοῦ ἀρχιμ. π. Γεωργίου, μεγάλης αὐθεντίας καὶ ἐμπειρογνώμονος γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ ἀξέχαστου ἀνακαινιστοῦ τοῦ μοναχισμοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὸ τέλος τοῦ 20οῦ καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 21ου αἰῶνος.

Ὁ ἀρχιμ. Γεώργιος πέρασε 40 χρόνια στο «Περιβόλι τῆς Παναγίας», ὅπως ἀποκαλοῦν οἱ Ἅγιορεῖτες αὐτό τό κῶρο τῆς μετάνοιας (τό Ἅγιον Ὅρος), καίτοι ἡ πρώτη του καριέρα τοῦ πανεπιστημιακοῦ καθηγητοῦ τοῦ πρόσφερε μεγάλες φιλοδοξίες γιά μακρά καί ὑποσχόμενη καριέρα. Ἀντί αὐτῆς ὁ ἀρχιμ. Γεώργιος ἀπέβη «Καθηγητής τῆς ἐρήμου», «μεγάλος Γέροντας», καί «ἀναμορφωτής τῆς πνευματικῆς ζωῆς» στο Ἅγιον Ὅρος τοῦ Ἁθῶνος. Ἄς ἀναφέρουμε ἐπίσης ἕνα ὀλίγον γνωστόν γεγονός, πού ἐπίσης δείχνει ἐμφανῶς τήν μεγάλη αὐθεντία τοῦ ἀρχιμ. Γεωργίου, τήν προσωπικότητα τοῦ ὁποίου, ὁ ἐπίσης κοιμηθεῖς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος, εἰσηγήθηκε ὡς ὑποψήφιο γιά τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα, καίτοι ὁ π. Γεώργιος προσωπικά δέν εἶχε ζητήσει κάτι τέτοιο...

Ἀκόμη σάν νεαρός λαϊκός ὁ π. Γεώργιος συμμετεῖχε ἐνεργητικά στήν κίνηση τῶν νέων τοῦ «Παντοκράτορος» στο Παλαιό Φάληρο. Ἀκολούθως σπούδασε Θεολογία καί μετά τό πέραστων σπουδῶν του ἀρχισε νά ἐργάζεται στήν Ἑδρα τῆς Ποιμαντικῆς καί τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Σάν νέος Θεολόγος ἔγινε ἰδιαίτερα γνωστός μέ τή διδακτορική του διατριβή. «Ἡ ποιμαντική τῶν φυλακισμένων». Τό ἐπόμενο θεολογικό του ἔργο ἦταν «Ἡ ποιμαντική διακονία κατά τούς Ἱερούς Κανόνας», τό ὁποῖο λόγω τῆς ἀναχωρήσεως του γιά τό Ἅγιον Ὅρος δημοσιεύτηκε πολύ ἀργότερα, τοῦ ἔδωσε τή φήμη τοῦ φωτισμένου θεολόγου, τοῦ ἀφοσιωμένου ἱεραποστόλου καί μεγάλου μελετητῆ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, του «Διδασκάλου τῆς θεώσεως».

Δέν μπορούμε ἐπίσης νά ξεχάσουμε τήν κηρυκτική, συγγραφική, ἱεραποστολική καί ποιμαντική του δραστηριότητα ἡ ὁποία κέρδισε τή βολική καί εὐπρόσδεκτη ἀνταπόκριση, ὑπό τή μορφή πολυάριθμων δημοσιεύσεων, συνεντεύξεων καί ὁμιλιῶν πού ἀκολούθως μεταφράστηκαν σέ πολλές γλώσσες, οἱ ὁποῖες ἀπέβησαν αὐθεντική πηγή γνώσεως σχετικά μέ τήν πατερική ἐμπειρία τῶν ἁγίων Πατέρων γιά τή σύγχρονη ἐποχή. Ἄς ἀναφέρουμε τουλάχιστον τά σπουδαιότερα ἔργα του: «Ἐμπειρίες τῆς χάριτος του Θεοῦ», «Ἡ θέωσις ὡς σκοπός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου», «Κυριακή προσευχή», «Θέματα ἐκκλησιολογίας καί ποιμαντικῆς», «Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς – διδάσκαλος τῆς θεώσεως», «Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἅγιον Ὅρος, ἢ Ὁρθοδοξία καί οὐμανισμός», «Ὁρθοδοξία καί οἰκουμενισμός».

Πρό τῆς ἀφίξεώς του στο Ἅγιον Ὅρος τοῦ Ἁθῶνος ὁ πατήρ Γεώργιος ἔγινε Ἡγούμενος στή Μονή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ κοντά στή Χαλκίδα στο νησί τῆς Εὐβοίας. Κατόπιν, στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας του '80 (1974) ἐγκατέλειψε τό μέρος αὐτό καί μαζί μέ μία μικρή ἀδελφότητα ἀνεχώρησε ἀπό τή Χαλκίδα ὁλόισια γιά τό Ἅγιον Ὅρος, τή Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, τοῦ ὁποίου στή συνέχεια ἔγινε ἡγούμενος. Τότε ὑπῆρχαν ἐκεῖ λίγοι ἡλικιωμένοι μοναχοί. Κατά τή διάρκεια τῆς σχεδόν τεσσαρακονταετοῦς ἡγουμενίας του ὁ πατήρ Γεώργιος βελτιώ-

σε τό μοναστήρι κι ἔφερε τήν ἀδελφότητα σέ πνευματική εὐημερία. Ὅλ' αὐτά δέν θά μπορούσαν νά συμβοῦν, ὅπως πιστεύεται, παρά χάρις στή Χάρη τοῦ Θεοῦ καί στόν πνευματικό θησαυρό πού κρυβόταν στήν καρδιά του πατρός Γεωργίου. Τό προσωπικό του παράδειγμα καί ἡ πνευματική του γενναιοδωρία καί ταπείνωση ἔδειξε τή μεγαλωσύνη τῆς μοναχικῆς ζωῆς, πού εἶχε ἐπίδραση, εἰδικά στους νέους ἀνθρώπους. Μεταξύ ἄλλων, στήν ἴδια προοπτική, ὁ π. Γεώργιος καί ἡ ἀδελφότητά του συνεισέφεραν μέγਾਲως στήν πολύ ἐπιτυχή ἱεραποστολική δραστηριότητα στήν Ἀφρική (βλέπε π. Κοσμᾶ Γρηγοριάτη, τό μεγάλο ἱεραπόστολο πού πέθανε τραγικά στήν Ἀφρική στά 1989 ὁ ὁποῖος ἦταν πνευματικό παιδί τοῦ π. Γεωργίου).

Ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανική ἐνορία τοῦ Μπρνό τῆς Τσεχίας μέ ἡγέτη τόν πνευματικό της καθοδηγητή π. Γιόσεφ Φέϊσακ δέν ξέχασε τό μικρό ἀλλά σημαντικό της δεσμό πού συνδέει τίς καρδιές μας μέ τόν π. Γεώργιο. Ἐκτός ἀπό τό γεγονός ὅτι μερικοί ἀπό τούς πιστούς μας μπορούσαν νά συναντήσουν προσωπικά τόν π. Γεώργιο, ἡ ἐνορία μας ἔλαβε τήν ὀλοπρόθυμη εὐλογία του γιά τήν μετάφραση ὅλων τῶν ἔργων του στά τσεχικά. Ἄχρι τοῦ νῦν στήν ἐνορία μας ἔχουν μεταφραστεῖ κι ἐκδοθεῖ δυό μικρά μά σημαντικά βιβλία, δηλαδή «Ἡ Κυριακή προσευχή» καί «Ἡ Θέωσις ὡς σκοπός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου». Μέσω τῶν ἔργων τοῦ π. Γεωργίου καί χάρις στήν βαθειά πνευματική γνώση τῆς πατερικῆς θεολογίας καί τῶν συναφῶν θεμάτων μεταφρασμένα ὑπό τό πρίσμα τῆς πρακτικῆς του ἐμπειρίας, ἀσκητικῆς ζωῆς, καί μετάνοιας αἰσθανόμαστε ὅτι μπορούμε νά λάβουμε μέ ἀφθονία τους ὑγιεῖς πνευματικούς καρπούς αὐτῆς τῆς μεγάλης προσωπικότητος- αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Ἁγιορείτη τῶν ἡμερῶν μας, γιά νά βελτιώσουμε τίς ζωές μας καί νά αὐξηθοῦμε στήν πίστη.

Ἄς ἀναπεύεται ἡ ψυχή τοῦ Γέροντα Γεωργίου μετά τῶν ἀπ' αἰῶνος Ἁγίων εἰς τήν ἀγήρω μακαριότητα.

Ἐπίλογος

Σάν ἐπίλογο στό παρόν ἄρθρο ἄς παραθέσουμε μιά μικρή παράγραφο ἀπό τή συνομιλία ἑνός Ἑλλήνου ἱερέως μέ τόν πατέρα Γεώργιο, ἡ ὁποία δημοσιεύθηκε πρὶν ἀπό μερικά χρόνια (βλέπε ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, Β', Ἄρ. 36, 2006, σελ. 13) στήν ὁποία περιγράφονται τά χαρακτηριστικά τῶν χαρισματούχων κατοίκων τοῦ Ἁγίου Ὁρους τοῦ Ἄθωνος, κατά τήν ἐμπειρία τοῦ π. Γεωργίου. Εἴμαστε πεπεισμένοι ὅτι ὅταν μιλάμε γιά τόν Γέροντα Γεώργιο θά χρησιμοποιήσουμε τά ἴδια χαρακτηριστικά τά ὁποῖα παρατίθενται στήν ἀκολουθοῦσα παραπομπή.

«Βέβαια, ὅταν λέμε χαριτωμένους ἀδελφούς δέν ἐννοοῦμε ἀνθρώπους πού κάνουν θαύματα καί σημεῖα, ἀλλά ἐννοοῦμε ἀνθρώπους πού ἔχουν εἰρήνη στή ψυχή τους, ἔχουν ἀγάπη καί ταπείνωση. Στό διάστημα τῆς παραμονῆς μου στό Ἅγιον Ὄρος μέ ἀξίωσε ὁ Θεός νά γνωρί-

σω χαριτωμένους ανθρώπους και νά ὠφεληθῶ ἀπ' αὐτούς. Πρέπει νά πῶ ὅτι οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καί μάλιστα αὐτοὶ πού ἔχουν κάνει πολυετῆ ἄσκηση, ἔχουν κάποια χαρακτηριστικά τὰ ὁποῖα –τουλάχιστον σέ μένα– ἔχουν κάνει μεγάλη ἐντύπωση. Τό πρῶτο χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι δέν ἔχουν καμμιά ἐκτίμηση στόν ἑαυτό τους, δέν ἔχουν καμμιά ἐμπιστοσύνη καί ὑπόληψη στόν ἑαυτό τους ὅτι ἔχουν ἀρετή. Ἐχουν πολλή ἄσκηση, πολύν ἀγώνα, ἀλλά πιστεύουν ὅτι δέν ἔχουν κάνει τίποτε, περιμένουν μόνον ἀπό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ νά σωθοῦν...».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

GEORGE, archimandrite: *The deification as the purpose of man's life*. Holy Monastery of St. Gregorios. Mt. Athos 1997, 64p. ISBN 960-7553-11-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἁγιον Ὄρος καί Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἁγιον Ὄρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 1998, σσ. 96-97.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Αἱ ὁδοὶ πρὸς τὴν Βασιλείαν: Μοναχισμός καί κατὰ Χριστόν γάμος (κεφ. ε'). Ἰν: *Ἡ ποιμαντικὴ διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς κανόνας*. Ἐκδ., «Ἄθως», Πειραιεὺς 1976, σσ. 167-188.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ἐμπειρίες τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου 3η Ἐκδ. Ἁγιον Ὄρος 1998, σελ. 37 ISBN 960-7553-05-5.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Εὐαγγελικὸς μοναχισμός. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἁγιον Ὄρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 1998, σσ. 13-28. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἡ ἄσκηση εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Ἰν: *Θέματα ἐκκλησιολογίας καί ποιμαντικῆς*, Ἁγιον Ὄρος 1999, σσ. 63-92. ISBN 960-7553-16-0.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἡ Ἐκκλησία ὡς Θεανθρωπίνη Κοινωνία. Ἰν: *Θέματα ἐκκλησιολογίας καί ποιμαντικῆς*. Ἁγιον Ὄρος 1999, σσ. 13-34. ISBN 960-7553-16-0.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἡ θεολογικὴ μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἁγιον Ὄρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 1998, σσ. 29-48. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ἡ θέσις ὡς σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου*. Ἁγιον Ὄρος 2000, σελ. 74, ISBN 960-7553-07-01.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἡ κοινωνικὴ διάσταση τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἁγιον Ὄρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 1998, σσ. 49-58. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἡ περί μοναχισμοῦ διδασκαλία τῶν ἁγίων ἱεραρχῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί Νεκταρίου Πενταπόλεως τῶν θαυματουργῶν. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἁγιον Ὄρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 1998, σσ. 127-146. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ἡ ποιμαντικὴ διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς κανόνας*. «Ἄθως», Πειραιεὺς 1976, σελ. 201.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Ἡ συγχώρηση τῶν ἀδελφῶν – ἡ προϋπόθεσις τῆς ἐνώσεώς μας μέ τόν Χριστό. Ἰν: *Ὁ ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*, Ἁγιον Ὄρος 2012, Β', 37, σσ. 38-46.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Θέματα ἐκκλησιολογίας καί ποιμαντικῆς* [ΠΡΟΛΟΓΟΣ]. 3η ἔκδ., Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 1999, σσ. 9-10. ISBN 960-7553-16-0.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Ἰν: *Ὁρθόδοξη Μαρτυρία*. Ἐκδοσις Παγκυπρίου Συλλόγου Ὁρθοδόξου παραδόσεως, «Οἱ φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὁρους», 9, 2011. σσ. 1-2. ISBN 1011-1719.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς - διδάσκαλος τῆς θεώσεως*. 2η Ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 2006, σελ. 113. ISBN 960-7553-17-9.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὡς Ἱεραπόστολος*. Ἰν: *Θέματα ἐκκλησιολογίας καὶ ποιμαντικῆς*. Ἅγιον Ὅρος 1999, σσ. 93-124. ISBN 960-7553-16-0.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος ὡς πνευματικὸς πατὴρ τῶν μοναχῶν*. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμὸς καὶ Ἅγιον Ὅρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 1998, σσ. 147-160. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁ ὁδγὸς πρὸς τὴν πανθρησκεία. Τὸ νέο πρόγραμμα σπουδῶν γιὰ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν*. Ἰν: *Ὁ ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*, Ἅγιον Ὅρος 2012, Β', 37, ΣΣ. 5-18.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁρθόδοξος μοναχισμὸς καὶ Ἅγιον Ὅρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, 3η Ἔκδ., Ἅγιον Ὅρος 1998, σ. 181. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁρθοδοξία καὶ Οὐμανισμὸς. Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμὸς*. 4η Ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 1998, σελ. 127. ISBN 960-7553-00-4.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁ ρόλος τοῦ Ὁρθοδόξου μοναχισμοῦ στὴν μακραίωνα ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας*. Ἰν: *Ὁ ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*, Ἅγιον Ὅρος 2001, Β', 26, ΣΣ. 33-50.

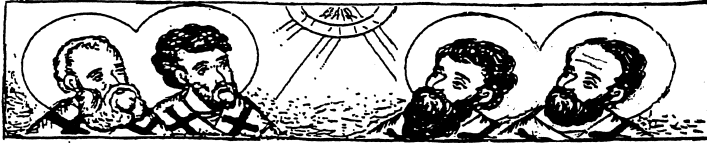
ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: *Ὁρθόδοξος ἀνθρωπολογία καὶ παιδεία*. Ἰν: *Ὁρθοδοξία καὶ Οὐμανισμὸς. Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμὸς*. 4η Ἔκδ., Ἅγιον Ὅρος 1998, σσ. 16-45. ISBN 960-7553-00-4.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Ἰν: *Ὁρθόδοξος μοναχισμὸς καὶ Ἅγιον Ὅρος*. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 1998, σσ. 11-12. ISBN 960-7553-08-X.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀρχιμ.: Χαριτωμένοι ἄνθρωποι στὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἰν: *Ὁ ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*, Ἅγιον Ὅρος 2006, Β', 31, σσ. 11-21.

Μετάφραση: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Βασιλείου Χαράλαμπος

ΤΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΨΑΝΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΝ ΠΑΠΙΣΜΟ

Ἱεραρχος Ἁγίου Γεωργίου Καψάνης, στὶς δύσκολες μέρες μας, ὑπερασπίστηκε πολλές φορές τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη, ἰδιαίτερως ἔναντι τῶν παπικῶν πλανῶν. Ὁ Γέροντας Γεώργιος μέ βαθειά συναίσθηση τοῦ ρόλου τῆς Ὁρθοδοξίας ἔγραψε: «Ἡ Ἁγία μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν» καταδεικνύοντας ὅτι τὸ κάλλος τῆς ὁμολογίας ἔχει εὐεργετικὴ ἐπίδραση ὄχι μόνο στὸ Ὁρθόδοξο λαὸ ἀλλὰ καὶ σὲ ὅσους ταλαιπωροῦνται ἀπὸ κακοδοξίες. Γιὰ τοῦτο ἔγραψε γιὰ τὴν Ἐκκλησία «ἠσθάνετο πάντοτε βαρύτερο χρέος νὰ διατηρήσῃ ἀκαινοτόμητον καὶ ἀνόθευτον τὴν Ἀποστολικὴν πίστιν καὶ παράδοσιν».

Ἐπέμενε ὁ Γέροντας Γεώργιος ὅτι πρέπει νὰ δίδεται προσοχὴ καὶ στὰ καλούμενα μικρὰ καὶ δευτερεύοντα προβάλλοντας τὸ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου: «Ἐν γὰρ μικρᾷ πλάνῃ πολὺς ἡμάρτηται λόγος» καθὼς καὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης «Οὕτω, τὸν μὴ δι' ὅλου τοῦ μυστηρίου τὴν ἀληθῆ μὸρφωσιν τῆς εὐσεβείας δεξάμενον, χριστιανὸν οὐκ εἶδεν ὁ λόγος». Καὶ σημείωνε ὅτι «οἱ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν πίστιν δέν ἀλλοιώνουν τὴν Θεολογίαν μόνο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διαστρέφουν καὶ αὐτὴν τὴν πνευματικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν».

Πολλάκις μέ ὁμιλίες, ἀλλὰ καὶ μέ γραπτὰ κείμενά του ἀνεσκεύαζε τὶς παπικὲς πλάνες (τὴν αἵρεση τοῦ Filioque, τὸ παπικὸ πρωτεῖο, τὸ παπικὸ ἀλάθητο, τὴν παπικὴ πλάνη περὶ κτιστῆς Θείας Χάριτος κ.λ.π.) Γιὰ τὴν αἵρεση τοῦ Filioque σημείωνε: «Ἡ αἵρεση τοῦ Filioque ἔχει τὰς συνεπειὰς τῆς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν προσωπικὴν ζωὴν, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐπίσης ἀνθρωποκεντρικαί», ἔγραψε στὸ σύγγραμμά του «Ὁρθόδοξια καὶ Παπισμός». «Ἡ καὶ “ἐκ τοῦ Υἱοῦ” ἐκπόρευσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰσάγει τὴν διαρχίαν ἢ τὸν ἡμισαβελλιανισμόν εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ὑποτιμᾷ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ παραποιεῖ ὅλην τὴν Τριαδολογίαν». Ἄλλοῦ σημείωνε στὸ ἴδιο σύγγραμμα: «Διὰ τοῦ Filioque ἡ Δύσις προσεπάθησε νὰ κατανοήσῃ “λογικῶς” τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος καταργοῦσα τὴν ἀντινομίαν τοῦ Τριαδικοῦ μυστηρίου καὶ δεικνύουσα τὸν ἀνθρωποκεντρικὸν χαρακτῆρα τῆς θεολογίας τῆς».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παπικὴ πλάνη, ὅτι εἶναι κτιστὴ ἢ Θεία Χάρις, ἔγραψε: «Ἡ ἔλλειψις τῆς ἐμπειρίας τοῦ Θαβωρείου Φωτός καὶ τῶν ἀκτίστων

ἐνεργειῶν εἰς τοὺς δυτικούς, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος θεοῦται καὶ κοινωνεῖ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὴν πεπλανημένην διδασκαλίαν, ὅτι ἡ Θεία Χάρις εἶναι κτιστή καὶ συνεπῶς εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ θέα τῆς δόξης του» (᾽Ορθοδοξία καὶ Παπισμός). ᾽Ακολουθώντας τὴν διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά, πολλακίς δίδασκε γιὰ τὴν ἄκτιστες ἐνέργειες τῆς Θείας Χάριτος.

Γιὰ τὴν κακοδοξία τοῦ «ἀλαθίτου» καὶ τὸ παπικὸ ἐξουσιαστικὸ πρωτεῖο ἔγραφε: «Ἐλάθης εἰς τὴν ᾽Ορθοδοξία δέν εἶναι εἷς ἄνθρωπος, ἀλλά ἡ Ἐκκλησία. ᾽Αντιθέτως εἰς τὴν Δύσιν ἡ Τριαδική συνοδική ἀρχὴ ἀντικατεστάθη διὰ τῆς ἀντιτριαδικῆς ὀλοκληρωτικῆς παπικῆς συγκεντρωτικῆς ἀρχῆς. ᾽Ο ρωμαῖος ποντίφιξ ἐκηρύχθη μὲ μιά ἐσφορικὴν ὑπερφάνειαν «ἀλάθης» καὶ ὑπέριτος ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας». Τὸ παπικὸ δόγμα τοῦ «ἀλαθίτου», θεσπίστηκε κατὰ τὴν Α΄ Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ, μὲ τὴ σημείωση «ἐξ καθέδρας». ᾽Ομως «τό ἀλάθητο ἐπεκτάθηκε σέ κάθε ἀπόφαση τοῦ Πάπα», ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ Γέροντας Γεώργιος (Καψάνης), δηλαδή ὅχι μόνο ὅταν ἀποφαίνεται ὁ Πάπας, ἀλλά ὅποτε ἀποφαίνεται. Μάλιστα στὴ Β΄ Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ, ὑποδείχθηκε ὅτι ὅποιος «ἀντεῖπει, ἀνάθεμα ἔστω», μὲ ἀποτέλεσμα κάποιοι παπικοὶ θεολόγοι νά λέγουν ὅτι καὶ λάθος νά πεῖ ὁ Πάπας, ὡς ὀρθὸ πρέπει τοῦτο νά ἐκκληφθεῖ. Καί ὡς εἶναι φυσικὸ τὸ «ἀλάθητον», καθίσταται σοβαρὸς λόγος γιὰ τὴν ἐμμονὴ σέ ὅ,τι πλάνο παρεισέφρησεν στὸν Παπισμό, καθότι δέν εἶναι εὐκόλο ὁ «ἀλάθης πρῶτος» νά παραδεχθεῖ ὅτι λαθεύει.

Παρατηροῦμε ὅτι ἡ δογματικὴ αὐτὴ διαστροφή τοῦ «ἀλαθίτου», μαζί μὲ τὸ παπικὸ πρωτεῖο, καθίστανται οἱ κατ' ἐξοχὴν ἐμμονές γιὰ τὴ μὴ ἐπιστροφή τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν (Παπικῶν) στὴν Μία, Ἁγία Ἐκκλησία, γι' αὐτὸ τὸν λόγο σέ ὁμιλίες του ὁ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης, πολλακίς ἀνεφέρετο στό θέμα τοῦτο. «Καμμία αἵρεσις» ἐξηγεῖ ὁ Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, «δέν ἐξηγέρθη τόσον ὀλοκληρωτικῶς κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, ὡς ἔπραξε τοῦτο ὁ Παπισμός διὰ τοῦ ἀλαθίτου τοῦ Πάπα-ἀνθρώπου». ᾽Ο ᾽Ομολογητὴς Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, μιλώντας γι' αὐτοὺς πού προσπαθοῦν «νά ἀντικαταστήσουν τὴν πίστη στὸν Θεάνθρωπο μὲ τὴν πίστη στὸν ἄνθρωπο, νά ἀντικαταστήσουν τὸ Εὐαγγέλιο κατ' ἄνθρωπο, τὴ φιλοσοφία κατὰ Θεάνθρωπο μὲ τὴν φιλοσοφία κατ' ἄνθρωπο, τὴν κουλτούρα κατὰ Θεάνθρωπο μὲ τὴν κουλτούρα κατ' ἄνθρωπο, μὲ μιά λέξη νά ἀντικαταστήσουν τὴ ζωὴ κατὰ Θεάνθρωπο μὲ τὴ ζωὴ κατ' ἄνθρωπο», σημειώνει ὅτι «τό 1870 στὴν Α΄ Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ, ὅλα αὐτὰ συνεκεφαλαιώθησαν στό δόγμα τοῦ ἀλαθίτου Πάπα» (Ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς - Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος).

Θά πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τὸ περὶ ἀλαθίτου δόγμα καταρρίπτεται καὶ ἀπὸ τὴ στάση κάποιων Παπῶν. ᾽Ο Πάπας Λιβέριος (352-366 μ.Χ.), εἶχε καθαιρεθεῖ ἐπειδὴ ὑπέγραψε τὴν ἀρειανίζουσα ὁμολογία περὶ «ὁμοιουσίου». ᾽Ο Πάπας ᾽Ονώριος Α΄ (625-638 μ.Χ.) καταδικάστηκε ἀπὸ

τήν ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδο, ἐπειδή ἀσπάστηκε τόν Μονοθελητισμό. Ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος Δ΄ εἶχε ὀρίσει νά καίονται οἱ διαφωνοῦντες μέ τά παπικά δόγματα. Αὐτό φυσικά ὑποστηρίχθηκε μέ ἐπίσημες παπικές βουλές καί ἀπό ἄλλους Πάπες. Ὁ Πάπας Σέργιος Δ΄ (1009–1012 μ.Χ.) ἔβαλε τήν αὐθαίρετη προσθήκη του Filioque, ἐνῶ προηγουμένως ὁ Πάπας Λέων Γ΄ (796–816 μ.Χ.) ὀρθοδόξως τό πολέμησε.

Ἀναφερόμενος ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης στήν προετοιμαζόμενη ἀπό τό Βατικανό ἔνωση Ὀρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἔγραφε μεταξύ ἄλλων «...ἡ διπλωματία τοῦ Βατικανοῦ κάνει ὅ, τι μπορεῖ γιά νά προωθήσει μία ἔνωση μέ τούς Ὀρθοδόξους σύμφωνη μέ τό πνεῦμα τῆς Συνόδου Φερράρας – Φλωρεντίας καί τῆς Β΄ Βατικανείου Συνόδου, οἱ ὁποῖες καλοῦσαν τούς “ἀπεσχισμένους ἀδελφούς” Ὀρθοδόξους νά ἐπανέλθουν στήν Παπική Ἐκκλησία, διότι μόνο ἡ κοινωνία μέ τόν διάδοχο τοῦ Πέτρου ἐξασφαλίζει τήν πλήρη καί ἀληθῆ ἐκκλησιαστικότητα».

Εἰς τό σύγγραμμά του «Ἡ κρίσις Θεολογίας καί Οἰκουμενισμοῦ» ἀναφέρει ὅτι «...ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης εἶχε ἀποκαλύψει ὅτι κατά τό σχέδιο τοῦ Βατικανοῦ ἡ ἔνωσις δέν θά γίνει ἐκ τῶν ἄνω, δηλαδή τῶν ἐπισκόπων, τῶν θεολόγων καί τῶν διαλόγων, ἀλλά μόνον μέσω τοῦ λεγομένου λαϊκοῦ οἰκουμενισμοῦ, δηλαδή τῶν ἀμοιβαίων ἐπαφῶν καί τῆς σταδιακῆς ἐφαρμογῆς τῆς μυστηριακῆς διακοινωνίας (intercommunio), ἡ ὁποία τουλάχιστο ἀπό τήν Ρώμη ἤδη ἐφαρμόζεται» καταγράφοντας τήν ἔγνοια του γιά τήν οἰκουμενιστική τούτη ἐκτροπή.

Πολλές φορές ὁ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης ἐξέφραζε τή λύπη του γιά τήν οὐνική δολιότητα. Στό μακροσκελές κείμενό του «Οὐνία: ἡ μέθοδος τοῦ παποκεντρικοῦ οἰκουμενισμοῦ» ἀναφέρει: «Ἡ Οὐνία εἶναι πρωτίστως ἐκκλησιολογικό πρόβλημα. Ὡς τέτοιο κυρίως μᾶς ἀπασχολεῖ. Ἐπομένως, ἐφ’ ὅσον τό Βατικανό ἐπιβεβαιώνει τήν Οὐνία ἐξασφαλίζοντας στίς οὐνικές ἐκκλησίες τό δικαίωμα ὑπό τό παρόν ἐκκλησιολογικό τους καθεστῶς, ὁ θεολογικός Διάλογος ἀπό τήν πλευρά τοῦ Βατικανοῦ δέν μπορεῖ νά ἔχη ὡς προοπτική τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν “κατά τό πρότυπο τῆς ἀρχαίας ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας” ἀλλά τῆς οὐνίας». Ἐδῶ ὄντως ἰσχύει τό τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως «Τά πάντα ἐσοφίσθησαν, τά πάντα ἔδρασαν, ὅπως ἀναδείξωσιν τούς Πάπας ἡγεμόνας τῆς Ἐκκλησίας καί τυράννους τῆς Οἰκουμένης».

Οἱ Πάπες ὄντως γίνονται προστάτες τῆς Οὐνίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, τό σχετικό Διάταγμα τῆς Β΄ Βατικανῆς Συνόδου, ἐπί Πάπα Ἰωάννη ΚΓ΄, «*Orientalium ecclesiarum*», γιά τίς Ἀνατολικές Καθολικές Ἐκκλησίες, ὅπως πεισματωδῶς καλοῦν οἱ Δυτικοί τίς οὐνικές ἐκκλησίες. Ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός τούς ἀπεκάλεσε «Γραικολατί-νους» καί «μῆξόθηρας ἀνθρώπους». «Τό Βατικανό ὑποστηρίζει τήν

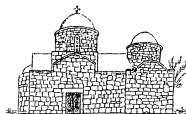
Οὐνία», ἔγραφε ὁ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης, «Παρ’ ὅτι ὑποκριτικά “καταδικάζει” τὴν Οὐνία ὡς μέθοδο ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν (κείμενο τοῦ Μπαλαμάντ-Παρ. 1), τὴν ἐπιβεβαιώνει ἀναγνωρίζοντας τὴν ὕπαρξιν τῶν οὐνιτικῶν κοινοτήτων (Παρ. 31) καὶ ἐνισχύοντας ποικιλοτρόπως τὴν παρουσία καὶ δραστηριοποίησίν τους μέσα στὰ κανονικὰ ὅρια τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν».

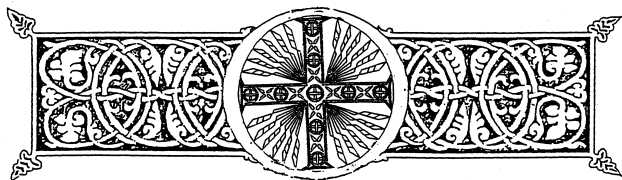
Εὐστοχα ὁ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης σημειώνει, σὲ κείμενο πού δημοσιεύεται στὸ περιοδικὸ Παρακαταθήκη (Τεῦχος 54) καὶ τιτλοφορεῖται «Ἀνησυχία γιὰ τὴν προετοιμαζόμενη ἔνωση Ὁρθοδόξων - Ρωμαιοκαθολικῶν»: «Ἡ Β΄ Βατικανὴ Σύνοδος μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι οἱ ἰσχύουσες κανονικὲς δομὲς τῶν κατ’ Ἀνατολὰς Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν θεσπίσθηκαν “ἄχρι καιροῦ”, δηλαδή μέχρις ὅτου οἱ “Ἐκκλησίες Καθολικὴ καὶ Ὁρθόδοξη ἀποκαταστήσουν τὴν πλήρη κοινωνία τους (Διάταγμα γιὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ἀρ. 30) κατὰ τὸ πρότυπο τῆς ἀρχαίας ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας”. Καὶ ἐμεῖς διερωτώμεθα: τί διαφέρει τὸ “ἐνωτικὸ” ἀπὸ τὸ “οὐνιτικὸ” ὄραμα; Μήπως τὸ οὐνιτικὸ δὲν ἦταν ἀνέκαθεν ἀπὸ ἐκκλησιολογικῆς ἀπόψεως ἐνωτικὸ (ψευδενωτικὸ), δὲν στόχευε δηλαδή στὴν ἐπίτευξιν ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅμως τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς παπικῆς αὐθεντίας καὶ τῶν παπικῶν δογμάτων, τὰ ὁποῖα θεσπίσθηκαν σὲ τὴν παπικὴν συνόδον τῆς Λυῶν, τῆς Φλωρεντίας - Φερράρας, τοῦ Τριδέντου καὶ τῶν λοιπῶν; Μήπως τὸ “ἐνωτικὸ ὄραμα τῆς Β΄ Βατικανῆς καὶ τοῦ παποκεντρικοῦ οἰκουμενισμοῦ προβλέπει κατάργησιν τῶν δογμάτων πού θεσπίσθηκαν ἀπὸ δεκαεπτὰ “οἰκουμενικὰ” συνένοδα τοῦ παπισμοῦ;»

Τὸ ὁμολογιακὸ φρόνημα τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου Καψάνη ἀπέναντι στὸν Ρωμαιοκαθολικισμό (Παπισμό), οὐδεὶς τὸ ἀμφιβάλλει. Ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὴν θέσιν του, ὡς Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, διεδραμάτισε σπουδαῖο ρόλο στὸν ἀντιαιρετικὸ ἀγῶνα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἰδικότερα αὐτὰ πού ἀφοροῦσαν τὴν ἀνασκευὴν τῶν παπικῶν πλανῶν. Ὁ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης πού διετέλεσε Ἡγούμενος στὸ Μοναστήρι τοῦ σιωπῶντος Ὁσίου Γρηγορίου ὁμολόγησε μὲ θάρρος τὴν Ὁρθόδοξον Πίστην του, γνωρίζοντας ὅτι ἡ σιωπὴ στὴν προκειμένη περίπτωσιν δὲν εἶναι ἀρετὴ, κατὰ τὸ λατινικὸν «qui taste consentit» (ὁ σιωπῶν συναινεῖ). Πνευματικὴ παρακαταθήκη εἶναι γιὰ μᾶς τὰ γραπτὰ κείμενά του, μὲ τὰ ὁποῖα ὁμολογιακῶς ἀνασκευάζει τὴν παπικὴν κακοδοξίαν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Θεολόγος

Γιώργου Ὀρφανόπουλου

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ

σθένησα καὶ ἐπισκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με... Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Μαθ. κε' 36-40). Οἱ συγκλονιστικοὶ λόγοι τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ταυτίζει τὸ θεανθρώπινο πρόσωπό Του μέ κάθε ἄρρωστο καὶ κάθε φυλακισμένο, χαρακτήκαν ἀπό πολύ νεαρή ἡλικία στήν ψυχὴ τοῦ μακαριστοῦ γέροντα π. Γεωργίου Καψάνη.

Σέ ὅλη του τή ζωή ἐπισκεπτόταν ἄρρώστους στά σπίτια τους, στά νοσοκομεῖα, ὅπου νοσηλεύονταν, στά ἄσυλα, ὅσους ἦταν χρονίως πάσχοντες ἢ κατάκοιτοι. Ἀναμφίβολα πραγματοποίησε χιλιάδες ἐπισκέψεις σέ κάθε λογῆς ἀσθενεῖς, ἐνισχύοντάς τους μέ τόν παρηγορητικό λόγο του, ἐνδυναμώνοντάς τους μέ κάθε πνευματικό τρόπο (π.χ. εἶχε συνήθως μαζί του τμῆμα λειψάνου ἁγίου, τὸ ὁποῖο πρότεινε πρὸς προσκύνηση στόν ἀσθενή) ὥστε νά ὑπομένουν τά παθήματα τοῦ κόσμου τούτου μέ ἐλπίδα καὶ πίστη, καθοδηγώντας τους στό δρόμο γιά τήν Ἄνω Ἱερουσαλήμ. Παρότρυνε γιά ἐξομολόγηση, ἐνῶ, ἂν οἱ συνθήκες τὸ ἐπέτρεπαν, ἐξομολογοῦσε καὶ ὁ ἴδιος τούς ἀσθενεῖς. Μέ θερμῆ προέτρεπε τά πνευματικά του παιδιά νά ἐπισκέπτονται ἀσθενεῖς θεωρώντας ὅτι ἔτσι ἐξαγιαζονται οἱ ἄνθρωποι, εἰδικά κατά τίς μεγάλες γιορτές.

Ἐξάλλου ἀφιέρωσε (ὡς λαϊκός) ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ζωῆς του καί στοὺς φυλακισμένους ἀδελφούς μας. Γιά πάνω ἀπό 10 χρόνια ἐπισκεπτόταν τακτικά τὸ «Ἀναμορφωτικὸν κατάστημα ἀνηλίκων», τὸ ὁποῖο τότε βρισκόταν στή Λεωφόρο Βουλιαγμένης, ἀρκετές φορές καὶ ὡς ἐπικεφαλῆς ὁμάδας νέων τοῦ Χριστιανικοῦ Ἰδρύματος Νεότητος «Ὁ Παντοκράτωρ». Ἔκανε ὁμιλία στοὺς νεαροὺς κρατούμενους (ἡλικίας 15-20 ἐτῶν, τότε ἀνήλικος ἦταν κανεῖς μέχρι τὰ 21 του χρόνια) καὶ στή συνέχεια, ἂν κάποιος ἤθελε, εἶχε ἰδιαίτερη συνομιλία μαζί του. Οἱ ἐπισκέψεις του αὐτές καθώς καὶ οἱ συναφεῖς μελέτες του, ὀδήγησαν στήν ἐκπόνηση τῆς βαρυσήμαντης διδακτορικῆς του διατριβῆς «Ἡ ποιμαντικὴ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων» (*Ἀθῆναι 1969), τῆς ὁποίας ὀρισμένα βασικά σημεῖα θά παρουσιάσουμε στή συνέχεια. Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ Γέροντας σέ μιὰ ἐνδιαφέρουσα συνομιλία - συζήτηση μέ τόν ἐπίσης μακαριστὸ θεολόγο Παναγιώτη Νέλλα, τόν ἰδρυτὴ τοῦ περιοδικοῦ «Σύναξη» (ἡ ὁποία, ὅμως, ἀκόμα παραμένει ἀδημοσίευτη) καταθέτει πολλές καίριες ἐπισημάνσεις ἀπὸ τή διακονία του

στis φυλακές, αλλά και από τήν ὄλη μελέτη τοῦ θέματος. Πολλά σχετικά περιστατικά, τά ὁποῖα εἶχε βιώσει προσωπικά διηγόταν ἐπίσης ὁ Γέροντας σέ ἄτυπες συνάξεις τῶν πνευματικῶν του παιδιῶν, πού γίνονταν -κυρίως- μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας σέ πολλά μέρη τῆς Ἑλλάδας, κυρίως, ὅμως, στό κῶρο τοῦ Χ.Ι.Ν. «Ὁ Παντοκράτωρ» στό Παλαιό Φάληρο.

Ἡ διατριβή τοῦ μακαριστοῦ π. Γεωργίου εἶναι αὐστηρά ἐπιστημονική. Ὁ ἀείμνηστος Γέροντας παραθέτει πλούσια καί ἐμπεριστατωμένη βιβλιογραφία, τεκμηριώνει πλήρως τά λεγόμενά του μέ πλήθος παραπομπῶν, ἐπιλέγει ἐκλεκτά πατερικά χωρία, ἀλλά καί σχετικές ἀναλύσεις πολλῶν χριστιανῶν -ὀρθοδόξων καί ἑτεροδόξων- μελετητῶν τοῦ κόσμου τῶν φυλακῶν καί τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως. Ἐπιπλέον ἡ παρουσία τοῦ Ντοστογιέφσκυ μέ τό κλασικό αὐτοβιογραφικό του ἔργο «Ἀναμνήσεις ἀπό τό σπίτι τῶν πεθαμένων» εἶναι ἔντονη.

Ὅπως ἔκανε καί στήν ἀγιασμένη ζωή του, ὁ Γέροντας στέκεται μέ εὐαισθησία ἀπέναντι στό πρόσωπο τοῦ φυλακισμένου ἀδελφοῦ μας, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πάσχων «ἐλάχιστος ἀδελφός» τοῦ Κυρίου. Ζητᾶ καί ἀπό τήν ὀργανωμένη πολιτεία - κοινωνία νά τοῦ συμπεριφερθεῖ μέ ἀνθρωπιά καί καλοσύνη καί ὄχι τιμωρητικά - ἐκδικητικά. Καί καταλήγει στό ὄχι πάντα αὐτονόητο συμπέρασμα, ὅτι ἡ συμπεριφορά μέ καλοσύνη καί σεβασμό ἀπέναντι στόν ἀδικοπραγήσαντα συνάνθρωπό μας λειτουργεῖ σέ βάθος χρόνου ὑπέρ τῆς ἴδιας τῆς κοινωνίας, ὅταν αὐτός ὡς ἀπόφυλακισμένος αὔριο θά ξαναγίνει μέλος τῆς κοινωνίας καί θά μπορέσει νά ἐνταχθεῖ ὀργανικά καί πάλι σ' αὐτήν ξεκινώντας ἀπό πιά σωστή βάση. Ὁ Γέροντας στήν ἀρχή τῆς διατριβῆς του τοποθετεῖ φωτογραφία ἀπό τοιχογραφία στόν Ἅγιο Νικόλαο τοῦ Μυστρᾶ, ὅπου ἕνα χριστιανικό ἀνδρόγυνο (ἄρα ὅλος ὁ ἄνθρωπος καί ὄχι μόνο ὁ ἄνδρας ἢ μόνο ἡ γυναίκα) ἐπισκέπτεται ἕναν φυλακισμένο, πού εἶναι ὁ ἐλάχιστος ἀδελφός τοῦ Κυρίου καί -κατ' ἐπέκταση- ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Φυσικά δέν στέκεται μόνο στίς καίριες ἐπισημάνσεις γιά τήν προσωπικότητα τοῦ φυλακισμένου, τήν πραγματικότητα τῆς φυλακῆς, τήν ἀγωνία τῶν ἀποφυλακισμένων γιά τό αὔριο. Προχωρᾶ μέ αἴσθημα εὐθύνης σέ μιά σειρά ἀπό συγκεκριμένες προτάσεις ἀπό τίς ὁποῖες σταχυολογοῦμε τίς πιά βασικές:

1. Προτείνει, οἱ πλησιόχωρες σέ φυλακές ἐνορίες νά τίς «υἰοθετήσουν». Ἐξηγεῖ μέ λεπτομέρειες τό πῶς μπορεῖ ἡ πρόταση του αὐτή νά ὑλοποιηθεῖ.

2. Προτείνει τρόπους ποιμαντικῆς προσέγγισης τῶν φυλακισμένων ἀπό τούς ἐντεταλμένους ἱερεῖς - ποιμένες τῶν φυλακῶν καί δίνει ὁδηγίες γιά τό κήρυγμα, τήν ποιμαντική συνομιλία, τήν ἐξομολόγηση, τήν ὀργάνωση τῆς λειτουργικῆς ζωῆς.

3. Προτείνει τίς «ἄδειες» στους φυλακισμένους (ἤδη προβλεπόταν ἀπό νόμο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, στήν πράξη ἐφαρμόστηκαν, ὅμως, πολύ ἀργότερα) ὡς μοναδική ἀνακούφιση στά πολλά ἀδιέξοδα τοῦ зоφεροῦ

περιβάλλοντος τῶν φυλακῶν.

4. Προτείνει μία σειρά ἀκόμα ἀπό πρωτοβουλίες πού θά καθιστοῦσαν ἀνθρωπινότερη καί πιό ἐπωφελή (π.χ. μέ τήν παροχή ἐκπαίδευσης) τή ζωή στή φυλακή, ἐνῶ φτάνει νά προτείνει –φυσικά γιά ὀρισμένες κατηγορίες φυλακισμένων– τή δυνατότητα νά ἐργάζονται ἐκτός φυλακῆς τήν ἡμέρα καί νά ἐπιστρέφουν σ' αὐτήν τό βράδυ.

5. Τίθεται ἀναφανδόν καί κυρίως μέ χριστιανικά ἐπιχειρήματα ἐναντίον τῆς θανατικῆς ποινῆς.

Κλείνοντας τή σύντομη αὐτή παρουσίαση οὐσιαστικά τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τοῦ ἴδιου τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα στίς φυλακές, θεωρῶ ὑποχρέωσή μου νά τονίσω ὅτι τό πόνημά του «*Ἡ ποιμαντική μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρ τῶν φυλακισμένων*» διατηρεῖ σήμερα, 45 χρόνια μετά τή δημοσίευσή της, τήν πολλαπλή ἀξία του καί εἶναι ἕνα χρήσιμο βιβλίο ὄχι μόνο ὡς ἐργαλεῖο τῶν ἱερέων – ποιμένων τῶν ψυχῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους κυρίως ἀπευθύνεται, ἀλλά καί γιά κάθε χριστιανό πού θέλει νά γνωρίσει σέ βάθος τόν φυλακισμένο ἀδελφό του «ὑπέρ οὗ ὁ Χριστός ἔπαθεν» καί νά τόν διακονήσει ἀποτελεσματικά. Τό γενικότερο πνευματικό καί συγγραφικό ἔργο τοῦ ἁγιασμένου Γέροντα θά τοῦ εἶναι ἀληθινός καί ἀκούραστος συνοδοιπόρος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΡΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Φιλόλογος

Κώστα Λ. Κωνσταντίνου

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΑΝΗΣ
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

μακαριστός πατήρ Γεώργιος Καψάνης, Προηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, ἀποτελεῖ μία τῶν ἐπιφανῶν μορφῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, στίς 8 Ἰουνίου 2014, ξημερώματα τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁ πατήρ Γεώργιος Καψάνης γεννήθηκε στό Παλαιό Φάληρο ἀπό γονεῖς πού δέν ἦταν ἄμοιροι ἐκκλησιαστικῆς παιδείας. Ὁ ἴδιος, σέ μία ἀπό τίς ὁμιλίες του, ἀναφέρει ὅτι ἀπό μικρός ἀγάπησε τόν Χριστό καί τήν Ἐκκλησία. Ποθώντας τόν Χριστό, ἀκολούθησε τή σπουδή τῆς Θεολογίας, καί ἐπιθυμώντας νά διευρύνει τίς γνώσεις του μετέβη στό ἐξωτερικό, ὅπου διέπρεψε στόν τομέα τῆς Ποιμαντικῆς. Ἀκολούθως διορίστηκε ὡς συνεργάτης καί βοηθός τοῦ καθηγητῆ Κ. Μουρατίδη, στήν ἔδρα τοῦ κανονικοῦ δικαίου στή Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν. Τότε ἦταν πού συνέγραψε τή διατριβή του, μέ θέμα: «Ἡ ποιμαντική τῶν φυλακισμένων».

Ὦντας ἐνάρετος ἄνθρωπος μέ ἀγωνιστικό φρόνημα, ἐκτός ἀπό τήν ἐκπόνηση τῆς πανεπιστημιακῆς του ἐργασίας, πρωτοστάτησε καί γιά τήν ἴδρυση, στό Παλαιό Φάληρο, τοῦ ιδρύματος «Παντοκράτωρ», ὅπου διοργάνωσε ποικίλες πνευματικές ἐκδηλώσεις καί δραστηριότητες πρὸς ὠφέλεια πολλῶν. Τό 1972 δέχτηκε ταπεινά τό κάλεσμα τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς καρδιάς του καί εἰσῆλθε στόν μοναχισμό. Ἐκάρη μοναχός στήν Ἱερά Μονή Πεντέλης καί στή συνέχεια χειροτονήθηκε διάκονος καί ἱερομόναχος.

Στά τέλη τοῦ 1972 κλήθηκε ἀπό τόν μητροπολίτη τῆς Χαλκίδας νά ἐπανδρώσει τήν ἐγκαταλελειμμένη Ἱερά Μονή Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ. Ὡς ἀρχιμανδρίτης καί πνευματικός ἐπέλεξε τούς πρώτους μοναχοῦς, οἱ ὁποῖοι ἀπέτελεσαν τόν πυρήνα τῆς συνοδείας του. Στήν ἱστορική μονή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀρμᾶ, μέ τόν πρᾶο πνευματικό πατέρα Γεώργιο καί τήν ταπεινή συνοδεία του, πολλοί πιστοί βρῆκαν παρηγοριά καί δύναμη Χριστοῦ. Ἡ Μονή μέ τίς ἀκολουθίες τῆς ἐγίνε πνευματική ὄαση γιά τήν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Χαλκίδας.

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1974 μετέβη μέ τή συνοδεία του, μετά ἀπό πρόσκληση, στό Ἅγιο Ὅρος. Ἡ ἀθωνική πολιτεία τούς παραχώρησε τήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, ὅπου καί ἐγκαταστάθηκαν μόνιμα. Προσέλα-

βε τὰ τοῦ Ἁγίου Ὅρους καί μέ προσωπικό ἀγώνα ἀνέδειξε τό Μοναστήρι. Ὁ ἴδιος ἀποτελοῦσε πρότυπο μοναχοῦ. Ἀντιμετώπιζε τίς δυσκολίες καί τίς δοκιμασίες μέ νηφαλιότητα καί ψυχραιμία. Συγκωρητικός, καθὼς ἦταν, καθοδηγοῦσε τὰ πολυάριθμα πνευματικά του παιδιά μέ ἀγάπη καί διάκριση. Δίδασκε Χριστό μέ τό ἦθος του. Καλοκάγαθος, ἥπιος, σεμνός καί ταπεινός ἀγωνιστής (παρ' ὅλες τίς ἀσθενεῖές του), ἄξιος συνεχιστής τῆς ἀγιορείτικης παράδοσης, ἐνέπνευσε πολλούς ἀδελφούς στόν κοινόβιακό μοναχισμό, μέ ἀποτελεσματὰ νά ἔχει σήμερα ἡ Μονή Ὁσίου Γρηγορίου μεγάλη μοναστική ἀδελφότητα, ἄρτια καλλιεργημένη πνευματικά.

Ὁ λόγος του, κατανότης, πνευματικός καί οὐσιώδης, ἦταν ὄντως θεολογικός, γιατί ὁ ἴδιος στηριζόταν στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ὅ,τι ἔλεγε ἢ ἔγραφε ὁ πατήρ Γεώργιος Καψάνης ἦταν βαρυσήμαντο, γιατί πήγαινε ἀπό τήν καρδιά του καί ἀνταποκρινόταν στόν βίο του. Τό συγγραφικό του ἔργο ἀποτελεῖ σημαντική ἀναφορά στόν κῶρο τῆς Θεολογίας. Οἱ παρεμβάσεις του, μέ τή γραφίδα ἢ τόν λόγο του, γιά διάφορα θέματα πού ἀφοροῦσαν τήν Ἐκκλησία καί τήν εὐρύτερη κοινωνία, ἦσαν εὐστοχες καί ἀποτελεσματικές.

Ἐλαβε θέση μπροστά στόν κίνδυνο τῆς πανθησκείας καί σέ ἐπιβουλές κατά τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ὀρθόδοξης Πίστεως, ὅπως γιά παράδειγμα στό διαθηρησκειακό διάλογο, στό διάλογο τοῦ Παγκόσμιου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, στό διάλογο μέ τοὺς Ἀντικαλκηδονίους, στά ἐκπαιδευτικά προγράμματα καί στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν. Ἀντιπαράταχθηκε μέ σθένος καί ἀποφασιστικότητα στή νομιμοποίηση τῶν ἀμβλώσεων, στή δήμευση τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Ὅταν προβαλλόταν ἡ ταινία τοῦ Σκορσέζε «Ὁ τελευταῖος πειρασμός» (ἀπό τό ὁμώνυμο βιβλίο τοῦ Καζαντζάκη), μαζί μέ σύσσωμη τήν ἀγιορείτικη πολιτεία ἀπαίτησαν ἀπό τοὺς ἄθεους καί τήν τότε κυβέρνηση τῆς Ἑλλάδας σεβασμό στόν Χριστό στόν ὁποῖο πιστεύουμε.

Ὁ π. Γεώργιος Καψάνης, ὡς ποιμένας, ἀγάπησε ιδιαίτερα καί τήν Ἱεραποστολή. Μέ τίς εὐλογίες τοῦ Γέροντα, πατέρες τῆς Μονῆς ὑπηρετοῦν ἐδῶ καί τριάντα πέντε χρόνια τήν ὀρθόδοξη Ἱεραποστολή στήν Ἀφρική, στό Κόγκο. Ὁ μακαριστός ἱερομόναχος π. Κοσμᾶς καί ὁ νῦν ἐπίσκοπος Κατάγκας Θεοφιλέστατος Μελέτιος βοήθησαν ιδιαίτερα τό ἔργο τῆς ὀρθόδοξης Ἱεραποστολῆς στό Κολουέζι καί στήν Κατάγκα. Πατέρες τῆς Μονῆς ὑπηρετοῦν τήν ὀρθόδοξη Ἱεραποστολή στήν Ταιβάν, τή Ρουάντα καί τό Μπουρούντι.

Ὁ Γέροντας ἐπέδειξε ιδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί γιά τόν μείζονα ἐλληνισμό. Ἔστειλε ἱερομονάχους ἀπό τή Μονή Γρηγορίου στήν Ἀλβανία, στήν ὁμογένεια τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς Ἀγγλίας, γιά νά ἐξομολογήσουν καί νά καθοδηγήσουν πνευματικά τοὺς χριστιανούς τῶν περιοχῶν αὐτῶν. Ὁ ἴδιος, ὅπως καί ἄλλοι ἱερομόναχοι τῆς Μονῆς, εἶχαν τήν πνευματική εὐθύνη καί τήν καθοδήγηση

πολλῶν γυναικείων μοναστηριῶν.

Τόν καλό Ποιμένα ἀπασχολοῦσαν πολύ καί τά προβλήματα τῶν νέων, κυρίως αὐτῶν πού ἦταν ἐξηρητημένοι ἀπό ναρκωτικές οὐσίες. Στήριξε πολλούς πνευματικά.

Ὁ πατήρ Γεώργιος Καψάνης εἶχε μεγάλη ἀγάπη καί γιά τήν Κύπρο, τήν ὁποία ἐπισκέφτηκε τό 1984, μετά ἀπό πρόσκληση τοῦ Παγκυπρίου Συλλόγου Ὁρθοδόξου Παραδόσεως «Οἱ Φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὁρους». Παραθέτουμε ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό ὁμιλία του, κατά τήν ἐπίσκεψή του στό νησί μας:

«... Εὐχαριστῶ τόν Θεό, διότι ἡ ἀγία Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, παρά τούς πειρασμούς καί τίς δυσκολίες, κρατάει ἀνόθευτο τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καί τήν ἀγία μας ὀρθόδοξο παράδοση. Ἐάν ἔχει κάποιο νόημα ἡ παρουσία μου ἐδῶ, αὐτό τό βρίσκω περισσότερο στό νά ἔχουμε μιά κοινωνία ἀγάπης ἐν Χριστῶ μεταξύ μας καί νά σᾶς μεταφέρω τήν εὐλογία καί τόν χαιρετισμό τῶν πατέρων τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί τή διαβεβαίωση ὅτι οἱ πατέρες τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μερικοί ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι προσφορά δική σας καί μάλιστα ἐκλεκτή προσφορά πρὸς τό ἀγιῶνυμο Ὁρος, προσεύχονται γιά σᾶς, ἀγρυπνοῦν γιά σᾶς καί πονᾶνε γιά σᾶς. Καί ταπεινά πάλι νά ζητήσω καί τίς δικές σας προσευχές γιά τούς μοναχούς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οἱ ὁποῖοι δέν εὐρίσκονται ἐκεῖ γιά τόν ἑαυτό τους, ἀλλά εὐρίσκονται γιά νά εἶναι μιά προσφορά καί μιά θυσία ὅλης τῆς Ἐκκλησίας καί μιά συνεχῆ καί ἀνύστακτος ἰκεσία ὅλης τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τόν ἐν Τριάδι Θεό, χάριν ὅλων τῶν ὀρθοδόξων καί ὅλου τοῦ κόσμου.

Ὅπως ἀκούσατε, τό θέμα μου εἶναι ἡ σημασία τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεώς μας. Ἐδιάβασα παλαιά ὅτι ἡ Κύπρος ἐχαρακτηρίζετο ὡς νῆσος τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλά εἶναι καί ἡ νῆσος τῆς Παναγίας καί ἡ νῆσος τῶν Ἁγίων. Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, πού κατοικοῦσαν αὐτά τά εὐλογημένα χώματα, δέν ἐγνώριζαν τόν ἀληθινό Θεό. Διψοῦσαν γιά τήν ἀλήθεια, ἀλλά τήν ἀλήθεια δέν τήν ἐγνώριζαν. Καί ἦταν φυσικό νά λατρεύουν τά εἰδῶλα, νά λατρεύουν τήν ἐξωτερική ὄψη τῶν πραγμάτων, νά λατρεύουν τή σαρκική ὁμορφιά. Στό πρόσωπο τῆς Ἀφροδίτης, ἐλάτρευαν τή σαρκική ὁμορφιά. Ὅμως αὐτό δέν τούς ἀνέπαυε, γιατί διψοῦσαν γιά κάτι ἀνώτερο, διψοῦσαν γιά τόν ἀληθινό Θεό.

Καί ὅταν ὁ Υἱός καί ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνανθρώπησε καί οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι Παῦλος, Βαρνάβας καί ὁ Ἅγιος Λάζαρος ἦλθαν ἐδῶ καί ἐκήρυξαν τόν Χριστό, τότε οἱ Κύπριοι, πού ἐλάτρευαν τήν Ἀφροδίτη καί τή σαρκική ὁμορφιά, ἔμαθαν ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀληθινή ὁμορφιά, ἡ πνευματική ὁμορφιά, γιά τήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος καί στήν ὁποία μόνο ἀναπαύεται ἡ ψυχή του. Καί ὅτι ἡ σαρκική ὁμορφιά δέν εἶναι παρά κάτι τό παροδικό, κάτι τό μάταιο. Ὅταν ἀνοιχτοῦν τά μάτια τοῦ ἀνθρώπου, βλέπει ἐκείνη τήν ἄλλη ἄρρητη, ἀνέκφραστη, οὐράνια ὁμορφιά, τό οὐράνιο κάλλος, ὅπως λένε οἱ ἅγιοι πατέρες μας.

Καί αὐτό τό οὐράνιο κάλλος τό βρῆκαν οἱ χριστιανοί στό πρόσωπο τῆς Παναγίας μας, τῆς Κυρίας Θεοτόκου.

Καί τότε ἡ νῆσος τῆς Ἀφροδίτης ἀφιερώθηκε στήν Παναγία. Γέμισε ἐκκλησίες καί μοναστήρια καί θαυματουργές εἰκόνες, πού εἶναι ἀφιερωμένες στήν Παναγία. Ὅλα σχεδόν τά μοναστήρια σας εἶναι ἀφιερωμένα στή χάρη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Καί τήν ὁμορφιά αὐτήν τή βρῆκαν οἱ Κύριοι Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες προπάτορές μας καί στούς Ἁγίους τοῦ Θεοῦ. Καί ἔτσι ἡ Κύπρος γέμισε ἀπό ἁγίους ἀνθρώπους, πού γνωρίζετε ἐσεῖς πόσοι πολλοί εἶναι, καί οἱ ὁποῖοι ἐστόλισαν καί ὁμόρφυναν αὐτό τό νησί καί ἔκαναν σέ ὅλες τίς γωνιές αὐτοῦ τοῦ εὐλογημένου νησιοῦ νά παρουσιασθεῖ τό οὐράνιο κάλλος τῆς ἀγιότητας, νά παρουσιασθοῦν οἱ ἄνθρωποι οἱ γεμάτοι ἀπό τό φῶς τοῦ Χριστοῦ, οἱ γεμάτοι ἀπό τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Καί ἔτσι νά δοῦν οἱ ἄνθρωποι ὅλοι καί νά πιστέψουν στόν ἀληθινό Θεό, βλέποντας τούς Ἁγίους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰκόνες τοῦ ζωντανοῦ καί ἀληθινοῦ Θεοῦ καί τοῦ οὐράνιου κάλλους.

Ἔτσι, λοιπόν, ὁ ἑλληνικός προχριστιανικός κόσμος, ὁ ὁποῖος λακταροῦσε τόν Θεό, νοσταλγοῦσε τόν Θεό, ἀλλά δέν τόν ἔβρισκε, ὅταν τόν βρῆκε, δόθηκε στόν Χριστό, τόν Θεάνθρωπο. Καί ὁ Ἕλληνας ἄνθρωπος βαπτίστηκε, μπῆκε στήν Ἐκκλησία καί μαζί του μπῆκε καί ὁ πολιτισμός του καί ἡ φιλοσοφία του καί ὅλα αὐτά βαφτίστηκαν μέσα στήν Ἐκκλησία, προσελήφθησαν ἀπό τήν Ἐκκλησία, πού εἶναι τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καί ἀπό αὐτήν τήν πρόσληψη καί ἀπό αὐτό τό βάπτισμα τοῦ Ἕλληνο ἀνθρώπου στήν Ἐκκλησία, στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, βγῆκε ὁ Ἕλληνας Χριστιανός ἄνθρωπος, ὁ Ἕλληνας Ὀρθόδοξος ἄνθρωπος καί ὁ ἑλληνορθόδοξος πολιτισμός μας.

Ἀπό αὐτό τό βάπτισμα βγῆκαν οἱ ὥραϊες παραδόσεις, οἱ ἑλληνορθόδοξοι τοῦ λαοῦ μας. Βγῆκαν τά ὥραϊα ἑλληνορθόδοξα ἔθιμά μας, βγῆκε ἡ ὥραϊα ἑλληνική ὀρθόδοξη γλώσσα μας, ἡ ἴδια γλώσσα μέ τούς ἀρχαίους, ἡ ὁποία, ὅμως, χαριτώθηκε μέ τή χάρη τοῦ Χριστοῦ. Καί δέν εἶναι ἀπλῶς ἑλληνική γλώσσα, ἀλλά εἶναι σήμερα ἑλληνική χριστιανική ὀρθόδοξη γλώσσα. Ἀπό αὐτό τό βάπτισμα, τήν πρόσληψη, βγῆκε ἡ ὥραϊα ὀρθόδοξη οικογενειακή ζωή, ἡ ὥραϊα ὀρθόδοξη κοινωνική ζωή τοῦ λαοῦ μας καί γενικά, αὐτό πού λέμε σήμερα, ὁ ἑλληνορθόδοξος πολιτισμός μας... Καί ἐγώ αὐτόν τόν πολιτισμό, μόλις πάτησα τήν Κύπρο, τόν ὀσφράνθηκα...».

Κατά καιροῦς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου προσκαλοῦσε πατέρες ἀπό τή Μονή γιά ὀμιλίες, συνέδρια καί πνευματική καθοδήγηση. Ὁ Γέροντας εὐλογοῦσε τήν κάθοδο τῶν ἱερομονάχων του στό πολύπαθο νησί μας. Πολύτιμη εἶναι ἡ παρουσία τῶν Γρηγοριατῶν πατέρων στίς ἐνορίες καί στά σχολεῖα μας.

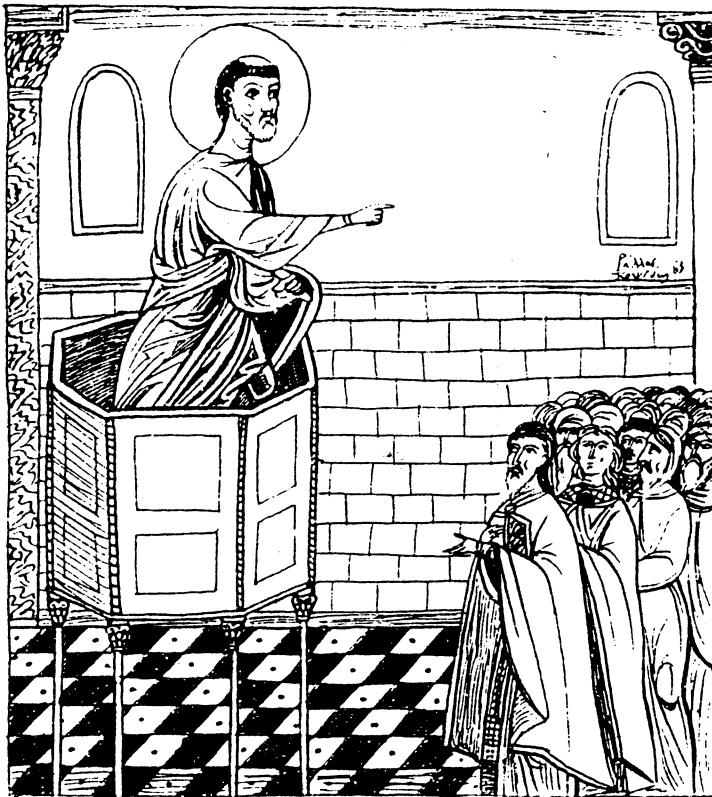
Κύριοι πατέρες μονάζουν στή Μονή Γρηγορίου. Ὅταν ὁ μακαριστός Γέροντας δοκιμαζόταν ἀπό πολλά προβλήματα υἱείας, παραιτήθη-

κε από τήν ἡγουμενία καί οἱ πατέρες ἐξέλεξαν ὡς νέο ἡγούμενό τους τόν Γέροντα Χριστοφόρο, ὁ ὁποῖος εἶναι Κύπριος καί κατάγεται ἀπό τόν κατεχόμενο Καραβᾶ.

Εὐχαριστοῦμε τόν μακαριστό ἡγούμενο πατέρα Γεώργιο Καψάνη, τόν νῦν ἡγούμενο Γέροντα Χριστοφόρο καί τούς πατέρες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου γιά τή μεγάλη τους ἀγάπη καί τίς προσευχές τους γιά τούς ἀνθρώπους καί τόν πολιτισμό τῆς Κύπρου. Πιστεύουμε ὅτι ὁ μακαριστός Γέροντας, ἀναπαυόμενος ἐν Χριστῷ, δέεται ὄχι μόνο ὑπέρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων τῆς Κύπρου, ὄχι μόνο ὑπέρ ἀπάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀλλά καί ὑπέρ πάσης τῆς κτίσεως, γιατί ἡ καρδιά του ἦταν πλήρης ἀγάπης Χριστοῦ. Αἰώνια του ἡ μνήμη.

ΚΩΣΤΑΣ Λ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

Ἄνδρᾶ Κυριακοῦ

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

χρά φύλλα φθινοπωρινά, κιτρινισμένα ἀπό τοῦ καιροῦ τό ἀδυσώπητο πέρασμα, ἐξέλιπον αἱ ἡμέραι τοῦ ἔτους 2014. Κατά τό παρελθόν ἔτος μετέστη πρὸς Κύριον ὁ ἐπιφανής προηγούμενος τῆς ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἱεροσολύμων Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος, συνεργάτης τοῦ Περιοδικοῦ στίς σελίδες τοῦ ὁποίου φιλοξενήθηκαν συνολικά 68 ἄρθρα του «πλήρη χάριτος καί ἀληθείας». Κατά τό λῆξαν ἔτος κυκλοφόρησαν χάριτι θεία τρία ἀκόμη τεύχη τοῦ Περιοδικοῦ, δηλαδή τό 102ο, 103ο κι 104ο. Κυκλοφόρησε ἐπίσης καί τό Εὐρετήριο τῶν τευχῶν 1-100, πού πιστεύουμε ὅτι θά ἀποβεῖ χρήσιμο ἐργαλεῖο γιά ὅσους θελήσουν νά ἀναδηφύσουν στούς τόμους του. Θεωροῦμε χρέος μας νά εὐχαριστήσουμε ὄλους ἐκείνους, ἐπόνυμους κι ἀνώνυμους, πού μέ τόν τρόπο του ὁ καθείς βοήθησαν ὥστε νά φθάσουν στά χέρια τῶν ἀναγνωστῶν του τά ὡς ἄνω τεύχη τοῦ Περιοδικοῦ.

Καλέσαμε τά μέλη καί τούς συνδρομητές τῆς «Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας» νά συμμετάσχουν σέ ἀγρυπνίες πού πραγματοποιήθηκαν στίς ἐνορίες τῆς Ἁγίας Βαρβάρας (Καίμακλί), Ἁγίου Γεωργίου Ἀγλαντιᾶς, Τιμίου Σταυροῦ Στροβόλου, Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσίας καί Ἀποστόλου Ἀνδρέου (Πλατύ Ἀγλαντιᾶς). Μέ χαρά διαπιστώνουμε ὅτι οἱ ἀγρυπνίες ὄχι μόνο ἔχουν γίνει γνωστές σάν ἀνάγκη τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγωνιζομένων χριστιανῶν, ἀλλά ἔχουν ἐνταχθεῖ στό πρόγραμμα πλείστων ὄσων ἐνοριῶν παγκυπρίως. Δόξα τῷ Θεῷ.

Ὡς γνωστό ἀνάμεσα στούς μόνιμους στόχους τοῦ Συλλόγου μας εἶναι καί ἡ γνωριμία μέ τή σχεδόν δισχιλιετῆ ἐκκλησιαστική κληρονομιά τῆς Νήσου. Γιά τόν ἀνωτέρω λόγο ἡ ἐπαρχιακή ἐπιτροπή Λευκωσίας ὀργάνωσε τό Σάββατο 25.10.2014 ἐκδρομή στήν ἐπαρχία Πάφου. Πρῶτος μας προορισμός ἦταν ἡ κοινότητα τῶν Κουκλιῶν, ὅπου ἐπισκεφθῆκαμε τήν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Καθολικῆς. Τό κτίσμα αὐτό τοῦ 13ου αἰῶνος ἐντυπωσιάζει μέ τή λιτή ὁμορφιά του. Δυστυχῶς οἱ περισσότερες τοιχογραφίες ἔχουν καταστραφεῖ, ὅμως διατηρεῖται, σὺν τοῖς ἄλλοις, μιά ὡραιότατη τοιχογραφία πού ἀπεικονίζει τό Ἅγιο Θεράποντα, Κύπριο ἐπίσκοπο. Ἀκολουθῶς στήν κοινότητα τῆς Γεροσκίπου ἐπισκεφθῆκαμε τήν παμπάλαια πεντάτρουλλη ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, πού πιθανότατα εἶναι κτίσμα τοῦ 8ου αἰῶνος. Στό αἰωνόβιο αὐτό κτίσμα διατηρεῖται καί μιά ἀνεικονική τοιχογραφία πού ἀπεικονίζει

σταυρό, ἀπομεινάρι τῆς ἐποχῆς τῆς εἰκονομαχίας, ὅπως κι ἐξαίρετες τοιχογραφίες τοῦ 10ου, 12ου καί 15ου αἰῶνος. Φτάνοντας στήν πόλη τῆς Πάφου προχωρήσαμε στήν περιοχὴ ὅπου βρίσκεται ἡ στήλη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἐκεῖ, κατὰ τὴν παράδοση ἔδесαν τὸν Ἀπόστολο οἱ παράνομοι Ἰουδαῖοι καί τὸν μαστίγωσαν 40 παρά μία μαστιγώσεις. Λίγο παρακάτω σώζονται τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια τῆς μεγαλύτερης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς τῆς Κύπρου, τῆς Χρυσοπολίτισσας. Στὸ δάπεδο φαίνονται ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ περίτεχνα ψηφιδωτὰ, ἐνῶ ἓνα πλῆθος ἀπὸ κίονες μᾶς βοηθᾶ νὰ ἐννοήσουμε τὸ μέγεθος τοῦ κτίσματος, πού κτίστηκε ἀρχικὰ τὸν 4ο αἰῶνα, ἐπισκευάστηκε ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Σέργιο τὸν 6ο καί καταστράφηκε στὰ 653 ἀπὸ τοὺς ῥωμανοὺς εἰσβολεῖς. Στὴ ΒΑ γωνιά τοῦ παμμέγιστου ναοῦ κτίστηκε κατὰ τὸ 12ο αἰῶνα ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Κυριακῆς, πού ἐπισκεφθήκαμε στὴ συνέχεια. Μιά δυσάρεστη ἐκπληξη μᾶς περίμενε. Ἐνας πίνακας ἀνακοινώσεων στὰ ἀγγλικά πληροφοροῦσε πότε τελοῦν στὸ ναὸ τὶς ἀκολουθίες τοὺς οἱ παπικοὶ καί πότε οἱ ἀγγλικανοί. Ἐνα ξύλινο ἀλτάριο μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι κι ἓνα ἀναλόγιο ἐκεῖ δίπλα ἐπιβεβαίωνε τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Μὲ ἔντονη τὴν ἀπογοήτευση καί τὴ δυσφορία ἀποχωρήσαμε ἀπὸ τὴν παμπάλαιη ἐκκλησία πού ἔχει καταληφθεῖ ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς παπικούς καί τοὺς ἀγγλικανούς, τῶν ὁποίων οἱ πρόσφατες κενοτομίες τοὺς ἔχουν θέσει τελείως ἐκτὸς χριστιανικῆς πίστεως. Ἄραγε τὶς ἀκολουθίες τῶν ἀγγλικανῶν τὶς τελοῦν καί «ἱερείες»; Τελευταῖος μας προορισμὸς ὑπῆρξε ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, λίγο ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ἀνεβήκαμε τὴν ἀπότομη σκάλα πού ὀδηγεῖ στὰ σπηλαιώδη ἐκκλησιάκια τῆς Ἐγκλειστρας μὲ τὶς ἀπαράμιλλες τοιχογραφίες τοῦ Θεόδωρου τοῦ Ἀψευδοῦς κι ἄλλων μαστόρων καί προχωρήσαμε πρὸς τὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς. Ἐκεῖ προσκυνήσαμε τὰ ἅγια λείψανα καί τὴν κἀρα τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου καί θαυμάσαμε τὶς τοιχογραφίες καί τὶς περίφημες φορητὲς εἰκόνες τοῦ τέμπλου. Ἐπιστρέψαμε στὴ Λευκωσία λίγο πρὶν τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Ἡ ἐφετινὴ ἐκδρομὴ ἐξωτερικοῦ στόχευσε στὴ γνωριμία μας μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας. Ἦταν Δευτέρα 7 Ἰουλίου, ὅταν φτάσαμε στὴ ρουμανικὴ πρωτεύουσα μὲ πρωινὴ πτήση. Ἀφοῦ ξεκουραστήκαμε ἀπὸ τὴ σχεδὸν ὄλονύκτια ταλαιπωρία, λίγο μετὰ τὸ μεσημέρι, ἀναχωρήσαμε γιὰ τὸν πρῶτο μας προορισμὸ, τὴ Μονὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Σναγκῶφ. Παίρνοντας βόρεια κατεύθυνση διασχίσαμε τὸν κάμπο τῆς Βλαχίας συναντώντας στὸ πέρασμά μας φτωχὰ χωριά, ποῦ καί ποῦ δέντρα κι ἀλῆες. Ἡ λίμνη Σναγκῶφ γιομάτη μὲ καλαμιές στίς ὄχθες φιλοξενοῦσε στὸ κέντρο τῆς σ' ἓνα νησί τὸ Μοναστήρι. Μιά μεταλλικὴ γέφυρα μήκους 200 μέτρων ἐνώνει τὴν ὄχθη μὲ τὸ μικρὸ νησί. Τὸ κάτασπρο καθολικὸ εἶναι περίτεχνο ἐνῶ γύρω του ὑπάρχουν πολλὰ δέντρα ἀλλὰ καί λουλουδία. Ἡ ἐκκλησία εἶναι γιομάτη ἀγιογραφίες τοῦ 1473 μὲ σλαβικὲς ἐπιγραφές (μερικὲς εἶναι στὰ ἑλληνικά) ἐνῶ στὸ κέντρο τοῦ κυρίως ναοῦ ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ Βλάντι Τσέπες. Ἀνάμεσα

στis τοιχογραφίες κάνουν έντύπωση οί οικουμενικές σύνοδοι. Πρόκειται τελικά για προσκύνημα κι όχι έν λειτουργία μονή. Έπιστρέφοντας στό Βουκουρέστι σταματάμε στό βόρειο τμήμα τής πόλεως, όπου επισκεπτόμαστε τό Μουσείο Χωριού, στην όχθη τής λίμνης Χερεστράου. Είναι γεμάτο από ξύλινα σπίτια, φερμένα από διάφορες περιοχές τής Χώρας, φτιαγμένα στό τοπικό στυλ κάθε περιοχής, αλλά κι εκκλησίες, νερόμυλους, αποθήκες κ.τ.ό. ένω παραδοσιακοί τεχνίτες φτιάχνουν επί τόπου διάφορα παραδοσιακά προϊόντα.

Διασχίζοντας τήν πόλη φτάνουμε κάποτε στό πελώριο παλάτι πού έφτιαξε τήν εποχή τής παντοδυναμίας του ό δικτάτορας Τσαουσέσκου. Λέγεται ότι είναι τό δεύτερο σε μέγεθος κτιριακό συγκρότημα του κόσμου. Έκεί κοντά βρίσκεται και ή Μονή Άντίμ τήν όποία επισκεπτόμαστε. Εισερχόμαστε στό καθολικό των Άγίων Πάντων, όπου τελείται ό όρθρος. Πρόκειται για άγιογραφημένη εκκλησία. Στή συνέχεια μεταβαίνουμε στην εκκλησία του Άγιου Βησσαρίωνος Λαρίσσης, όπου ένας ιερομόναχος μās διηγείται τό βίο του ίδρυτου τής Μονής Άγιου νεομάρτυρος Άνθίμου του Ίβηρος.

Σάν ξημέρωσε ή έπομένη συνεχίσαμε τήν περιήγησή μας. Στό δρόμο μας στό κέντρο τής πρωτεύουσας σταματήσαμε για λίγο στην έλληνική εκκλησία. Ολόλευκη με πεντελικό μάρμαρο σε άρχαιοελληνικό ρυθμό και ίωνικούς κίονες, με τον σταυρό να ύψώνεται στό κέντρο του δυτικού αετώματος. Ένας υπάλληλος τής πρεσβείας μās άνοιξε να προσκυνήσουμε στην εκκλησία, όπου οί άκολουθίες γίνονται στην έλληνική από έλληνόφωνο ρουμάνο ιερέα. Στήν αυλή ύψώνεται τό άγαλμα του ευεργέτη Χαροκόπου του Κεφαλλήνος.

Στ' ανατολικά του Βουκουρεστίου, σε μία χερσόνησο τής όμώνυμης λίμνης, σε μικρό δασωμένο ύψωμα είναι κτισμένη ή Μονή τής Τσερνίκα. Στό κέντρο του καθολικού βρίσκεται τό λείψανο του Άγιου Καλλινίκου τής Τσερνίκα. Στους τοίχους δυτικότερες τοιχογραφίες. Ένας γέρος ιερομόναχος μās αναφέρει κάτι από τήν ιστορία τής Μονής. Άφήνοντας πίσω μας τή Τσερνίκα προχωράμε στον καταπράσινο κάμπο με κατεύθυνση τή Μονή τής Άγίας Τριάδος και τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Πάσαρεα. Δυτικότερες τοιχογραφίες στό καθολικό, πολλά λουλούδια στους κήπους κι ένα υπέροχο ξύλινο κιόσκι ρουμανικού τύπου στη μέση τής αυλής. Στό μουσειο τής γυναικείας μονής αντικρύζουμε άσημένιες εικόνες, ένα κεντητό επιτάφιο, παλαίτυπα σε ρουμανική κυριλλική γραφή, όπως και χειρόγραφα βυζαντινής μουσικής. Κοντά στό μεσημέρι είχαμε επιστρέψει στό Βουκουρέστι. Άνηφορήσαμε προς τό λόφο του Πατριαρχείου, όπου ύψώνεται ό πατριαρχικός ναός των Άγίων Κωνσταντίνου και Έλένης. Έντυπωσιάζει τό περίτεχνο, επιχρυσωμένο του τέμπλο. Στή βόρεια του πλευρά βρίσκεται τό λείψανο του Άγιου Δημητρίου Μπασσαράμπωφ. Στά νότια του ναού ύψώνεται τό πατριαρχικό μέγαρο (πρώην κτίριο τής Βουλής) με σύγχρονα ψηφιδωτά με σκηνές από τό βίο του Άποστόλου Άνδρέου.

Ὁλοκληρώνοντας τήν περιήγηση τῆς ἡμέρας κατευθυνθήκαμε στό κέντρο τῆς παλιᾶς πόλης, στήν ὁδὸ Σταυρουπόλεως, ὅπου βρίσκεται ἡ ἑλληνική ἐκκλησία τοῦ Ταξιάρχου καί τῶν ἁγίων Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καί Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου. Εἶναι σχετικά μικρή μέ στοιχεῖα ἀγιορείτικης ἀρχιτεκτονικῆς, ἔργο τοῦ ἱερομονάχου Ἰωαννικίου ἀπό τήν Πωγωνιανή τῆς Ἡπείρου. Σήμερα εἶναι γυναικεῖο μοναστήρι.

Τήν Τετάρτη τό πρωί, ἀφήνοντας πίσω μας τήν πρωτεύουσα, πήραμε τό δρόμο γιά τή βόρεια περιοχή τῆς Χώρας καί συγκεκριμένα τή Μπουκοβίνα. Ὁ ἀπέραντος κάμπος τῆς Βλαχίας ἀπλωνόταν μπροστά μας μέ τά πράσινά του λειβάδια, τά θολά ποτάμια ἀπό τίς πρόσφατες βροχοπτώσεις, τά χωριά καί τίς μικρές πόλεις. Στή μικρή πόλη Ἀτziuντ, ὅπου κάναμε μιά στάση, ἔκτιζαν μιά ἐκκλησία μέ τούς χαρακτηριστικούς ρουμάνικους τρούλλους. Ἀφήσαμε διαδοχικά πίσω μας τίς πόλεις Μπουζάου, Φοτισάνι, Μπασάου καί κάποτε φτάσαμε στά ὄρια τῆς Μπουκοβίνας. Ψιλόβρεχε κι ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα ἡ βροχή δυνάμωνε. Τώρα ἀντικρύζαμε молδαβικά χωριά μέ τό ἀπαραίτητο πηγάδι στήν αὐλή, τό μικρό κῆπο μέ λαχανικά καί λουλούδια, μεταλλικές καί κεραμιδιωτές στέγες. Ἐβρεχε ἀσταμάτητα σάν φτάσαμε στίς 5 μ.μ. στή μικρή πόλη Γκούρα Χουμορόλουι, πούναι κτισμένη σέ κοιλάδα, ἀνάμεσα σέ δασωμένους λόφους.

Πέμπτη 10 Ἰουλίου. Εὐτυχῶς ὁ καιρός βελτιωνόταν ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα. Ἐμεῖς ἐν τῷ μεταξύ, διασχίσαμε ἑλικοειδεῖς δρόμους στούς λόφους τῆς Μπουκοβίνας. Εἶναι κατάφυτοι μέ πεῦκα, ἔλατα, καστανιές κι ἄλλα δασικά δέντρα. Πέρασαμε ἀνάμεσα σέ μικρά καί μεγάλα χωριά καί κάποια στιγμή ἀντικρύσαμε τά τείχη καί τούς πελώριους πύργους τῆς μονῆς τῆς Ἀναστάσεως τῆς Σούτσεβιτσα. Στό ἐσωτερικό τῆς Μονῆς μέ τίς καταπράσινες αὐλές καί τά πάμπολλα λουλούδια ὑψώνεται τό πανέμορφο καθολικό. Σέ молδαβικό στυλ μέ ξύλινη στέγη καί ἐπίσης ξύλινα κεραμίδια, ἐνῶ ὁ τρούλλος θυμίζει ἀνάποδο κωνί. Στό βόρειο τοῖχο ἐξωτερικά ἀπεικονίζεται μιά ἐντυπωσιακή παράσταση τῆς κλίμακος τοῦ παραδείσου. Στό νότιο τοῖχο δεσπάζει ἡ Ρίza τοῦ Ἰεσσαί μέ 100 πρόσωπα, οἱ 24 Οἴκοι τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου καί διαδοχικές σειρές μέ Ὁσίους, Μάρτυρες, Ἱεράρχες κι Ἀποστόλους (ἀπό κάτω πρός τά πάνω). Στήν ἀψίδα τοῦ Ἱεροῦ δεσπάζει ἐξωτερικά ἡ παράσταση μέ τόν Ἀμνό στό Δισκάριο, ἐνῶ στό δυτικό τοῖχο ἡ Μέλλουσα κρίσις.

Ἀκολουθώντας ἑλικοειδῆ δρόμο ἀνεβήκαμε σέ δασωμένους λόφους κι ἀπό ἐκεῖ κατηφορήσαμε πρός τή μονή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Μόλντοβιτσα. Ἐντύπωση κάνει στό καθολικό ἡ ἱστορία τῆς πολιορκίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως (στό ἐξωτερικό νότιο τοῖχο). Κι ἐδῶ ἡ Ρίza τοῦ Ἰεσσαίκι, ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος. Ἐσωτερικά ὁ ναός διαθέτει δύο νάρθηκες κι ἀκολουθεῖ ὁ κυρίως ναός. Ἀναζητήσαμε τή γνωστή μου γερόντισσα Λουτσία Μοροσάν. Ἡ ἡλικιωμένη μοναχή μᾶς καλωσόρισε μέ ἀνυπόκριτη χαρά καί μᾶς κέρασε. Διασχίζοντας τήν αὐλή μέ τά πολλά τριαντάφυλλα, ρίχνουμε μιά ματιά τό Μουσεῖο κι ἀναχωροῦμε.

Περνώντας ξανά από τη Γκούρα Χουμορόλου πορευόμαστε προς την πόλη Σουτσιάβα, τον επόμενο μας προορισμό. Σταματάμε μπροστά στην τεράστια εκκλησία του Ἁγίου Γεωργίου, μέ τὰ ἔγχρωμα διακοσμητικά κεραμίδια στή σκεπή. Ἐκεῖ προσκυνᾶμε τό λείψανο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νέου κι ἕνας νέος ἱερέας μᾶς διηγεῖται τό μαρτύριό του. Βγαίνοντας συναντᾶμε τό γνωστό ἀπό τήν Κύπρο ἀγιογράφο Μικαί Μοροσάν, ἀδελφό τῆς μοναχῆς Λουσίας, πού μᾶς παρουσιάζει τή δουλειά του στό διπλανό παρεκκλήσι. Μεταξύ ἄλλων ἔχει ἀγιογραφήσει καί Ρουμάνους νεομάρτυρες, ὅπως τόν Ἅγιο Ὀπράν πού μαρτύρησε στά χέρια τῶν Αὐστριακῶν. Ἀποχαιρετώντας τόν Μικαί ἐγκαταλείπουμε τή Σουτσιάβα, κατευθυνόμενοι στό χωριό Ἄρμπορε. Δυσκολευόμαστε κάπως, ἀλλά τελικά βρισκόμαστε μπροστά στήν εκκλησία τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Ἡ ἀνακαίνιση τοῦ κτίσματος ἔχει προχωρήσει, παρόλο πού δουλεύουν ἀκόμη οἱ συντηρητές. Ἐνας ὀλόκληρος τοῖχος μέ τοιχογραφίες ἐξιστορεῖ τή ζωή τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Μετά ἀπό ὥρα φτάνουμε στή γυναικεία μονή Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Βορονέτς. Τά χρώματα τῶν ἐξωτερικῶν τοιχογραφιῶν εἶναι ἀπαράμιλλα, μετά τήν ἀνακαίνιση. Θαυμάζουμε τήν παράσταση τῆς Μέλλουςας κρίσης στό δυτικό ἐξωτερικό τοῖχο καί παίρνουμε τό δρόμο πρὸς τὴ μονή Χουμόρ. Ἡ γυναικεία μονή τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἀπλώνεται μπροστά μας. Τά ἔργα ἀποκαταστάσεως στό κωδωνοστάσιο βρίσκονται σὲ ἐξέλιξη. Εἰσερχόμαστε στό καθολικό, ὅπου μιά καλουγκάριτσα (μοναχή) μᾶς ξεναγεῖ. Ἐντύπωση κάνει μιά ἀπεικόνιση τοῦ Τιμίου Προδρόμου στήν ὁποία ὁ Ἅγιος κρατᾶει τό κεφάλι του στό χέρι, ἐνῶ δίπλα ἢ κεφαλὴ του βρίσκεται σὲ πινάκιο καί κοντά του ἴσταται ὁ προφήτης Ἡλίας. Ψάλλουμε τό ἀπολυτίκιο τῆς Κοιμήσεως κι ἀποχωροῦμε. Ἡ κουραστική περιήγηση στά ὀνομαστά μοναστήρια τῆς Μποκοβίνας ἔχει ὀλοκληρωθεῖ... Ἄξιζε ὅμως τόν κόπο.

Πάλι βρέχει τό πρωί τῆς Παρασκευῆς, κατὰ τήν ἀναχώρησή μας. Διασχίζοντας τίς πεδιάδες μέ τὰ χωριά μέ τίς καρυδιές, τὰ φουσκωμένα θολά ποτάμια καί τίς ἀλῆες, φτάνουμε στή μονή Ἀναλήψεως τοῦ Νεάμτς. Εἴμαστε στό κῶρο ὅπου στά 1986 φανερώθηκε τό λείψανο ἑνὸς ἄγνωστου Ἁγίου. Μαρμάρινη ἐπιγραφή ἀναφέρει τίς λεπτομέρειες τοῦ θαύματος. Οἱ τοιχογραφίες τοῦ καθολικοῦ, παρόλο πού εἶναι ἐφάμιλλες αὐτῶν τῆς Μποκοβίνας, εἶναι καλυμμένες μέ αἰθάλη. Προσκυνᾶμε τό λείψανο τοῦ ἄγνωστου Ἁγίου πού ἀναφέραμε πῶς πάνω, τό λείψανο τοῦ Ἁγίου Παΐσιου Βελιτσκόφσκυ (15 Νοεμβρίου) τήν ἀμφιπρόσωπη εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Λυδιάνκα καί τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καί περάσαμε κάτω ἀπὸ τήν εἰκόνα. Ἐνας μοναχός μᾶς ἐνημέρωσε γιά τήν ἱστορία τῆς Μονῆς. Περιηγηθήκαμε τό Μουσεῖο μέ τὰ σλαβωνικά καί ρουμάνικα (σὲ κυριλλική γραφή) χειρόγραφα καί τίς ἔντυπες ἐκδόσεις, τό ξύλινο τυπογραφεῖο κι ἕνα ρωσικό εὐαγγέλιο βάρους 35 κιλῶν.

Ἐπόμενός μας προορισμός ἡ μονή τοῦ Σέκου. Στό καθολικό τῆς εἶδαμε μεταξύ ἄλλων καί μιά ἀπαράμιλλης τέχνης κυπριακὴ εἰκόνα τῆς

Θεοτόκου τοῦ 1400 καθώς καί τό κῶρο ὅπου ἔπese μαχόμενος στά 1821 ὁ Γεωργάκης Ὁλύμπιος. Ἀκολουθώντας ἀντίθετη πορεία μέ τό θολό ποτάμι πού βρισκόταν δίπλα στό δρόμο προχωρήσαμε πρὸς τή Συκαστρία. Ἡ Μονή εἶναι σήμερα σέ μεγάλη ἀκμή, κτίστηκε καινούργια ἐκκλησία ἀνατολικά τοῦ καθολικοῦ, κελλιά κ.ο.κ. Ἀνηφορήσαμε πρὸς τό κοιμητήριο ὅπου βρίσκεται ὁ τάφος τοῦ μεγάλου Γέροντα π. Κλεόπα Ἡλίου. Ἐκεῖ κοντά εἶναι κι ὁ τάφος τοῦ Γέροντα Παΐσιου Ὁλάρου καί τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως π. Ἰωαννικίου Μπάλαν.

Ἀκολουθώντας τό φουσκωμένο ποτάμι φτάσαμε στήν πόλη Τίργκου Νεάμτς. Πού καί πού γελάδια βοσκοῦσαν τό βρεγμένο χορτάρι. Ἀμέσως μετὰ κατευθυνθήκαμε πρὸς τή μονή Ἀγαπία. Πρόκειται στήν πραγματικότητα γιά ἕνα ὀλόκληρο μοναστικό χωριό μέ 300 καλογριές. Ἰδρύθηκε ἀπό τό χάτμαν Γαβριήλ Κότζι, ἀδελφὸ τοῦ ἡγεμόνα Βασίλε Λούπου τό 17ο αἰῶνα. Τό καθολικό εἶναι ἀφιερωμένο στοὺς Ἀρχαγγέλους Μιχαήλ καί Γαβριήλ κι οἱ τοιχογραφίες τοῦ Νικολάε Γκρηγορέσκου εἶναι ἐμπνεασμένες ἀπὸ τή ζωγραφικὴ τῆς Δύσεως. Στό καθολικό προσκυνήσαμε τή βυζαντινὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ὁδηγῆτριας τοῦ 14ου αἰῶνος.

Τελευταῖος προορισμὸς τῆς ἡμέρας ἦταν τό γυναικεῖο μοναστήρι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τοῦ γειτονικοῦ Βαράτεκ. Ἡ Μονή ἰδρύθηκε ἀπὸ τὴν μεγαλόσχημη μοναχὴ Ὁλυμπιάδα στά 1775, μετὰ ἀπὸ προτροπὴ τοῦ Ὁσίου Παΐσιου Βελιτσκόφσκυ. Πρόκειται γιά ἕνα μοναστικό χωριό μέ σπίτια, στά ὁποῖα κατοικοῦν 3,5 ἢ 7 καλογριές. Βρίσκεται στίς παρυφές τοῦ молδαβικοῦ δάσους ἐνῶ τὰ περισσότερὰ του σπίτια διαθέτουν τσιγκινες στέγες. Μᾶς προϋπάντησε βροχὴ. Τό καθολικό ἦταν κλειστό λόγω ἔργων καί προσκυνήσαμε σ' ἕνα παρακείμενο παρεκκλήσι τὰ λείψανα τοῦ Ὁσίου Ἰωσήφ, πνευματικοῦ τῆς Μονῆς. Ἡ βροχὴ συνέχισε μέχρις ὅτου ἐγκαταλείψαμε τό πελώριο μοναστήρι στό ὁποῖο διαμένουν σήμερα 475 μοναχές. Στὴ Μονή οἱ καλογριές ἀσχολοῦνται μέ τὴν ἀγιογραφία, τὴν κατασκευὴ ἀμφίων καί ὑφαντῶν σέ ἀργαλειούς καθώς καί μέ τὴ γεωργία. Ἡ βροχὴ σταμάτησε ὅταν φτάσαμε στήν πόλη Πασκάνι. Ἦταν ἤδη ἀπόγευμα ὅταν μῆκαμε στό Ἰάσιο.

Τό πρῶο τοῦ Σαββάτου κατευθυνθήκαμε πεζῶ πρὸς τὴ γειτονικὴ ἐκκλησία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Οἱ τοῖχοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐκκλησίας εἶναι κτισμένοι μέ πέτρα σκαλισμένη μέ διακοσμητικούς σταυρούς καθώς καί τοπικὰ λαϊκὰ σχέδια. Ὅταν εἰσῆλθαμε στό ἐσωτερικό ἐτελεῖτο ἡ λειτουργία. Προσκυνήσαμε κι ἀποχωρήσαμε σιωπηλά. Τό κτίσμα διαθέτει δύο τρούλλους κι οἱ τοιχογραφίες στό ἐσωτερικό του εἶναι μαυρισμένες ἀπὸ τὴν πολυκαιρία. Στό ἴδιο δρόμο, σέ μικρὴ ἀπόσταση, ὑψώνεται ἡ πελώρια ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβατινῆς (14 Ὀκτωβρίου). Οἱ σκαλωσιές στό ἐξωτερικό τῆς ἔδειχναν ὅτι βρίσκεται ὑπὸ ἀνακαίνιση. Ἡ ἐκκλησία διαθέτει 4 τρούλλους ἐνῶ πρόκειται γιά βασιλικὴ μέ διώροφο γυναικωνίτη. Οἱ ὑαλογραφίες τῆς εἶναι δυτικῆς τέχνης. Ἐκεῖ προσκυνήσαμε τό ἄφθορο λείψανο τῆς Ἁγίας. Κι ἐδῶ

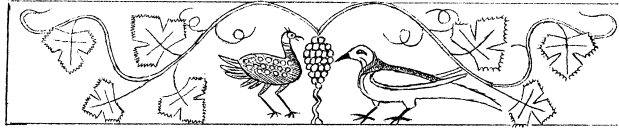
λειτουργούσαν. Δυστυχῶς δέν μπορέσαμε νά ἐπισκεφθοῦμε, λόγω ἀνακαινίσεως, τό παρακείμενο Ἱστορικό Μουσείο κι ἀναχωρήσαμε γιά τή Μονή τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου Τσετατού. Ἀνεβήκαμε στήν κορφή τοῦ δασωμένου λόφου καί εἰσήλθαμε στό Μοναστήρι ἀπό μία πύλη τῶν τειχῶν του. Ἰδρύθηκε ἀπό τόν Ἑλληνα βοεβόδα Γεώργιο Δούκα τό 17ο αἶωνα καί σ' αὐτήν λειτουργοῦσε ἑλληνικό τυπογραφεῖο. Ἐδῶ κατοικοῦσε ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος ὅταν ἐρχόταν στή Μολδαβία. Πρόκειται γιά ἀνδρῶα μονή. Στό καθολικό διακρίναμε μεταξύ ἄλλων καί μία εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου. Ὁ πύργος τοῦ κωδωνοστασίου εἶναι τοῦ 1670. Ἡ ἐπίσκεψη μας στήν πρωτεύουσα τῆς Μολδαβίας ὀλοκληρώθηκε μέ ἐπίσκεψη στή Μονή Ἀναλήψεως Γκόλια. Ἡ Μονή ἔχει γιά κτίτορα τόν λογοθέτη Ἰον Γκόλια καί γιά ἓνα διάστημα ὑπῆρξε μετόχι τῆς ἀγιορείτικης μονῆς Βατοπεδίου. Τό καθολικό τῆς Μονῆς, πού μοιάζει νά ἔχει βυζαντινό τροῦλλο, ἦταν γιομάτο μέ σκαλωσιές διότι γίνονταν ἀνακαινίσεις. Στό δάπεδό του κάνει ἐντύπωση ἓνα μεγάλο ἐξάγωνο ἀστέρι πού φαίνεται φτιάκτηκε γιά νά τό πατοῦν οἱ εἰσερχόμενοι γιά λόγους εὐνόητους. Ἀπό τό ὕψος τοῦ πολυώροφου πύργου τῆς Μονῆς, πού εἶναι ταυτόχρονα καί κωδωνοστάσιο διακρίνεται ἓνα ὑπέροχο σταυρόσχημο σύνολο ἀπό ἀνθη στό μέσον τῆς αὐλῆς καθῶς καί τά τείχη πού κυκλώνουν τό Μοναστήρι.

Σάν ξημέρωσε ἡ Κυριακή πήραμε τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στό Βουκουρέστι. Καθ' ὁδόν βλέπαμε τό σύνηθες, πλέον, θέαμα τῆς μολδαβικῆς καρρούτσας (εἶδους κάρου) μέ 4 τροχούς πού τή σέρνει ἓνα ἄλογο (ἢ κάποτε καί 2). Ἀποφασίσαμε νά κάνουμε στάση γιά νά λειτουργηθοῦμε στή μικρή πόλη Ἀτζιούντι, κάπου στό μέσο τῆς διαδρομῆς. Ἡ μικρή καί φτωχική ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἦταν γιομάτη κόσμο ὅταν εἰσήλθαμε. Στό ἐσωτερικό τῆς ἔκανε ζέστη ἐνῶ τό ψάλσιμο ἔμοιαζε μέ τό ρωσικό. Μᾶς ἔκανε ἐντύπωση ὅτι στό «Ἄξιόν ἐστι» κτύπησε χαρμόσυνα ἡ καμπάνα. Ἦταν γύρω στό μεσημέρι ὅταν τελείωσε ἡ λειτουργία.

Ἐμεῖς συνεχίσαμε τήν πορεία μας πρὸς στό Βουκουρέστι, στό ὁποῖο εἰσήλθαμε κατά τίς 4 τό ἀπόγευμα. Καταλήξαμε σ' ἓνα ἐμπορικό κέντρο στήν περιοχή Κατροτσένι, μέχρις ὅτου φτάσει ἡ ὥρα ἀναχώρησης τῆς πτήσεώς μας γιά τήν ἐπιστροφή στήν Κύπρο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ
Γενικός Γραμματέας

Παναγιώτη Τελεβάντου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΠΑ
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

νας από τούς στόχους τῷ ταξιδιῷ τοῦ Πάπα Φραγκίσκου στήν Τουρκία ἦταν ἡ καταδίκη τῆς τρομοκρατίας -ιδιαίτερα τοῦ χαλιφάτου τῆς Μέσης Ἀνατολῆς- ἀλλά καί ἡ προστασία τῶν χριστιανῶν τῆς Χώρας. Ἡ ἀποτυχία αὐτοῦ τοῦ στόχου ἔγινε ἐμφανῆς ἀμέσως μόλις πάτησε τό πόδι του στήν Τουρκία.

Ἐπίσης ὁ Πάπας Φραγκίσκος τό γνώριζε πρὶν ἀρχίσει τό ταξίδι του, ἐπειδή οἱ Τοῦρκοι παρασκηνιακά τοῦ ἔδειξαν τά δόντια τους, ἀφοῦ ἤθελαν νά λογοκρίνουν ἀκόμη καί τούς λόγους πού θά ἐκφωνοῦσε!!!

Γι' αὐτό -σέ ἀντίθεση μέ ὅλες τίς ἐπισκέψεις πού ἔκανε μέχρι τώρα- ἦταν καταφανῶς θλιμμένος κατά τήν ὑποδοχή καί πολύ συγκρατημένος καί φειδωλός σέ χαμόγελα καί διαχύσεις καί στό ἀεροδρόμιο καί στό Λευκό Παλάτι τοῦ Ἐρντογάν καί στό Μνημεῖο τοῦ Κεμάλ Ἀτατούρκ καί στό Ὑπουργεῖο Ὀρθοσκευτικῶν Ὑποθέσεων.

Μέ τέτοιο κάζο πού ἔπαθε τί περιμένετε;

Σέ ἀντίθεση μέ ὅ,τι συμβαίνει σέ ὅλες τίς χώρες πού ἐπισκέπτεται ὁ Πάπας, ὁ Ἐρντογάν δέν πῆγε νά τόν ὑποδεχθεῖ στό ἀεροδρόμιο καί τόν ὑποχρέωσε νά τόν συναντήσει στό προεδρικό μέγαρο -γνωστό ὡς Λευκό Παλάτι- τό ὁποῖο δέχθηκε αὐστηρή κριτική ἀπό ὅλους (ἐντός καί ἐκτός τῆς Τουρκίας) γιά τήν προκλητική χλιδή του.

Ὄταν συναντήθηκαν, ὁ Ἐρντογάν τοῦ εἶπε ὅτι κακῶς δέχθηκε τόν ἡγέτη τῆς Αἰγύπτου πρὶν λίγες μέρες στό Βατικανό καί τόν κατηγόρησε ὅτι εἶναι ὑποκριτής, ἐπειδή μιλά γιά τρομοκρατία καί παραβλέπει τήν ἰσλαμοφοβία!!! Τέτοιο θράσος ὁ Ἐρντογάν ἐφέντης!

Ἐπίσης, ὁ Πάπας, δηλαδή, πῆγε γιά μαλλί καί βρῆκε κουρεμένους.

Ἔτσι εἶναι «Ἅγιε Πατέρα»! Ὅποιος ἀνακατεύεται μέ τά πίτουρα τόν τρῶνε οἱ κότες.

Πῆγε γιά νά τονίσει τήν ἀνάγκη ἡ Τουρκία νά σταματήσει νά ὑποστηρίζει τό χαλιφάτο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, γιά νά δεχθεῖ παρατηρήσεις ἀπό τόν Ἐρντογάν ἐφέντη, λές καί ἦταν ὑφιστάμενός του.

Ταῦτα γιά ὅσους ἀφελεῖς πίστεψαν καί διέδιδαν ὅτι ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα Φραγκίσκου θά μπορούσε νά ἔχει θετικά ἀποτελέσματα γιά τή διαβίωση τῶν χριστιανῶν τῆς Τουρκίας.

Οὔτε ἡ Χάλλη θά ἀνοίξει, οὔτε τό Πατριαρχεῖο θά σταματήσει νά δέ-

χεται παντοειδεῖς πιέσεις, οὔτε οἱ ἀδελφοί μας οἱ κρυπτοχριστιανοί θά παρουσιάζουν ἀνάσα μέ τό παπικό «Ἀποστολικό» ταξίδι, οὔτε κανένα πρόβλημα τῶν ἀπηνῶς διωκόμενων μειονοτήτων θά βρεῖ τήν λύση του.

Τό μόνον πού ἐπιτεύχθηκε –ἐπίτευγμα νά σοῦ πετύχει!– εἶναι νά προσβληθεῖ βάνουσα ἡ πίστη μας μέ τίς οἰκουμενιστικές ἀσχημίες πού συνέβησαν καί θά ἐξωραϊσθεῖ τό Ἰσλάμ μέ τίς ἀήθεις ἐνέργειες πού προέβη ὁ Πάπας Φραγκίσκος στό Μπλέ τζαμί καί ἀλλοῦ.

* * *

ΠΛΗΡΗΣ ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΑΠΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ

Μετά τήν ἀπόλυτη ξεφτίλα πού γεύτηκε ὁ Πάπας Φραγκίσκος ἀπό τοῦς Τούρκους στήν Ἄγκυρα, δοκίμασε τοῦς ἡδύποτους καρπούς τῆς «γαλατικῆς εὐγένειας» τῆς φίλης, γείτονος καί συμμάχου χώρας κατὰ τήν ἐπίσκεψη του στό Μπλέ τζαμί καί στήν Ἁγία Σοφία.

Εἰς μέν τό Μπλέ τζαμί προσευχήθηκε σάν Μουσουλμάνος, δίπλα στόν «ἀδελφό» του τόν ἀρχιμουφτή τῆς Κωνσταντινούπολης, ἀφοῦ ἔβγαλε τά ὑποδήματά του, ὅπως κάνουν οἱ Μωαμεθανοί στά ἰσλαμικά τεμένη. Δηλαδή στράφηκε πρὸς τήν ἐσοχή πού προσεύχονται οἱ Μωαμεθανοί στραμμένοι πρὸς τήν Μέκκα.

Στή δέ Ἁγία Σοφία, ὁ δυστυχῆς Πάπας Φραγκίσκος, δέν τόλμησε καὶ νά βάλει τό σταυρό, του, τῆς οἰκοδεσποίνης αὐτοῦ Τουρκίας «τοῖς ρήμασιν πειθόμενος»!

Κατά τά ἄλλα, ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Ποντίφηκα στήν Τουρκία θά συμβάλει στήν καταπολέμηση τοῦ φονταμενταλισμοῦ καί στήν προώθηση τῶν δικαιωμάτων τῶν χριστιανῶν στήν Τουρκία!!!

Οὔτε στόν ἴδιο τόν Πάπα Φραγκίσκο πού τοῦ ἀρέσει νά τό παίξει Τσέ Γκουεβέρα;

Ἁπλά συνηγορήθη σάν φρόνιμο σχολιαρόπαιδο!

Οἰκουμενιστές, ξυπνᾶτε! Εἶστε οἱ πῖο γελοῖοι ἄνθρωποι ἀπό καταβολῆς κόσμου, ἂν πιστεύετε ὅτι μέ αὐτά τά καραγκιοζιλίκια θά προκύψει ἡ παραμικρή ὠφέλεια γιά τοῦς χριστιανούς τῆς Τουρκίας.

Τό ἀντίθετο συνέβηκε μέ τήν παπική ἐπίσκεψη. Τονίστηκε ἐμφαντικά ὅτι, ὄχι μόνον οἱ Τοῦρκοι χριστιανοί ὑπῆκοοι ὑπόκεινται σέ περιοριστικούς ὅρους στήν ἀσκηση τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τους, ἀλλά ἀκόμη καί στόν ἴδιο τόν Πάπα Φραγκίσκο, ἐνῶ πραγματοποιοῦσε ἐπίσημη ἐπίσκεψη, δέν ἐπετράπη νά κάμει τό σταυρό του στήν Ἁγία Σοφία, ἐνῶ ἐνθαρρύνθηκε νά προσευχηθεῖ σάν Μωαμεθανός στό Μπλέ τζαμί!!!

Περιττόν, φυσικά, νά ἀναφέρουμε ὅτι ὁ Πάπας Φραγκίσκος οὔτε πού διανοήθηκε νά κάνει ἀναφορά στή γενοκτονία τῶν Ἀρμενίων, ὅπως καί πάλιν ἀπαίτησαν οἱ Τοῦρκοι!!!

* * *

ΙΔΟΥ ΓΙΑΤΙ ΥΠΟΚΛΙΘΗΚΕ Ο ΠΑΠΑΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΣΕ ΝΑ ΕΥΛΟΓΗΣΕΙ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ

Διαβάσαμε στο Amen.gr τό ακόλουθο ρεπορτάζ τῶν κ. Ν. Παπα-
χρήστου καί Ν. Μαγγίνα:

«...Καί θά σᾶς παρακαλοῦσα νά εὐλογήσετε ἐμένα καί τήν Ἐκκλησία μου». Κλείνοντας μέ τά λόγια αὐτά τήν ὁμιλία του, τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου στόν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁ Πάπας Φραγκίσκος ὑποκλίθηκε ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος τόν ἀπάσθηκε θερμά. «Εὐλογῆστε μέ Ἁγιώτατε», ἐπέμεινε ὁ Πάπας καί ἔσκυψε τό κεφάλι του μπροστά στόν Προκαθήμενο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέ θέρμη φίλησε στό κεφάλι τόν Προκαθήμενο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καί ὕστερα μαζί ὁ ἕνας δίπλα στόν ἄλλο ἐξῆλθαν τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ.

Ἡ ὑπόκλιση τοῦ Πάπα θύμισε σέ ὅλους τήν αἰφνιδιαστική ἐνέργειά του τόν περασμένο Μάιο στήν συνάντηση πού εἶχαν στά Ἱεροσόλυμα ὅταν μέσα στό Ναό τῆς Ἀναστάσεως ἔσκυψε καί φίλησε τό χέρι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Τί σημαίνει αὐτή ἡ ἐνέργεια τοῦ Πάπα;

1) Θεατρινισμοί τοῦ Πάπα Φραγκίσκου

Ὡς γνωστόν ὁ Πάπας Φραγκίσκος ἀρέσκειται νά πλένει πόδια κατάδικων, παιδιῶν σέ σωφρονιστήρια, ὄχι καλῆς φήμης γυναικῶν, φιλά τό χέρι τῶν ἐπιζώντων τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὀλοκαυτώματος, φίλησε τό χέρι τοῦ Πατριάρχου μας στά Ἱεροσόλυμα κτλ.

Ὅλα αὐτά ἐντάσσονται στήν εἰκόνα πού θέλει νά ἐκπέμπει, ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς ἀνάρρησής του στόν Παπικό Θρόνο, ὅτι εἶναι ὁ ἀπλός καί ταπεινός Πάπας πού δέν ἀρέσκειται στά πολυτελῆ αὐτοκίνητα, δέν διαμένει στό πολυτελές παπικό μέγαρο κτλ., κτλ.. Μέ ἄλλα λόγια πού μοιάζει μέ τόν Φραγκίσκο τῆς Ἀσσίζης. Γί' αὐτό καί πῆρε τό ὄνομά του ὅταν ἐξελέγη Πάπας.

2) «Πρωτεῖο Διακονίας - Servus Servorum»

Ἄλλά αὐτό δέν ἐξηγεῖ πλήρως τήν ἐνέργεια τοῦ Πάπα Φραγκίσκου.

Ἐπενθυμίζουμε ὅτι αὐτή ἡ ἐνέργεια δέν εἶναι ἄνευ προηγουμένου.

Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β΄ (Βοϊτύλα) λ.χ. ἔπασε καί φίλησε τά πόδια τοῦ μ. Χαλκηδονοῦ Μελίτων Χατζή.

Γιατί τά κάνουν αὐτά οἱ Πάπες;

Ἐπειδή προσπαθοῦν νά δώσουν τήν ἐντύπωση ὅτι τό πρωτεῖο ἐξου-

σίας πού ζητοῦν ἐπί τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι πρωτεῖο κυριαρχίας –ὅπως τούς κατηγοροῦν οἱ ἐπικριτές τοῦ Βατικανοῦ– ἀλλά «πρωτεῖο διακο- νίας». Μὲ ἄλλα λόγια ὑλοποίηση τοῦ περίφημου «servus servorum Dei–δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ» πού πῆρε ὁ Πάπας ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης Νηστευτὴς ἀναγνωρίστηκε ὡς Οἰκουμενι- κὸς Πατριάρχης.

3) Συμμόρφωση μὲ τὶς ἐπιταγὲς τῆς Β΄ Βατικάνειας Συνόδου

Ὁ Πάπας Φραγκίσκος –ὅπως καὶ οἱ προκάτοχοί του– δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ὑλοποιοῦν ὁ καθένας μὲ τὸν τρόπο του– τὶς ἀπο- φάσεις τῆς Β΄ Βατικάνειας Συνόδου ἀναφορικὰ μὲ τὶς ἀρχαῖες Ἀνατο- λικὲς Ἐκκλησίες, ὅπως ἀποκαλεῖ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ ὄχι μόνον.

Στὶς Ἐκκλησίες αὐτές, οἱ Παπικοὶ ἀναγνωρίζουν ἔγκυρα μυστήρια καὶ ἀποστολικὴ διαδοχὴ, πλὴν ὅμως τὶς θεωροῦν «ἀσθενεῖς» ἐπειδὴ δέν δέχονται τὸ παγκόσμιο Πρωτεῖο τοῦ Πάπα.

Ἄρα ὅταν ὁ Πάπας Φραγκίσκος ζήτησε τὴν εὐλογία τοῦ Πατριάρχου ἔκανε κάτι συμβατὸ μὲ τὶς ἀποφάσεις τῆς Β΄ Βατικάνειας Συνόδου καὶ τῆς στρατηγικῆς τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὴν ἔνωση Ὁρθοδοξίας καὶ Παπισ- μοῦ.

4) Πατριάρχης τῆς Δύσεως – Πατριάρχης τῆς Ἀνατολῆς

Σημαίνει, ὅμως, ὅτι προωθείται ἀποφασιστικὰ τόσον ἀπὸ τὸ Οἰκου- μενικὸ Πατριαρχεῖο, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ Βατικανό, τὸ σχῆμα Πατριάρχης τῆς Δύσεως – Πατριάρχης τῆς Ἀνατολῆς, ὡς τὸ σχῆμα τοῦ Πρωτείου πού θὰ ὀδηγήσει στὴν ἔνωση Ὁρθοδοξίας καὶ Παπισμοῦ.

Μήπως λογαριάζουν χωρὶς τὸν ξενοδόχο –κατὰ τὴ λαϊκὴ ἔκφραση- τουτέστιν τὸ Πατριαρχεῖο Ρωσίας, τὸ ὁποῖο οὐδέποτε θὰ ἀποδεχθεῖ τὸ δυαδικὸ σχῆμα πού θὰ τὸ ἀφήσει ἐκτός τοῦ πρωτείου στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πού δέν ἔστειλε ἀντιπροσώπους στὴν Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ πιθανότατα καὶ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

* * *

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

καί ὅλα τὰ βιβλία του σέ μορφή E-book, γιά νά εἶναι ὅλος αὐτός ὁ ἀπολογητικός πλοῦτος εὐχρηστος σέ ὄλους;

Ὁ π. Ἰωάννης πραγματεύεται τό σχετικό κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του γιά τίς ὀργανώσεις κυρίως μέ τήν παράθεση τῶν θέσεων τοῦ Γέροντα Ἐπιφάνιου Θεοδωρόπουλου. Αὐτό δείχνει –γιά μιᾶ ἀκόμη φορά– τό κενό πού ὑπάρχει ἐξαιτίας τοῦ ὅτι 25 χρόνια ἀπό τήν κοίμησή τοῦ π. Ἐπιφάνιου παραμένει ἀνέκδοτο τεράστιο μέρος τοῦ ἔργου τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα πού μαζεῦει σκόνη στό ἄρχειο ἀντί νά φωτίζει τή ζωή τῶν πιστῶν.

Θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Σπυρίδωνας Παυλόπουλος, Καθηγούμενος τοῦ Ἱεροῦ Ἱουσαστρίου τῆς Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζίνας, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπικείμενης ἐπετείου τῶν 25 χρόνων ἀπό τήν κοίμησή τοῦ Γέροντα θά ἐκδώσει τουλάχιστον

- 1) Τίς ἀνέκδοτες ἐπιστολές τοῦ Γέροντα
- 2) Τά ἄρθρα του πού δέν συμπεριελήφθησαν στόν προηγούμενο τόμο,
- 3) Τουλάχιστον ἓνα τόμο ἀπό τίς ἀνέκδοτες ὁμιλίες τοῦ π. Ἐπιφάνιου μέ προοπτική φυσικά σέ ἓνα ἢ τό πολύ σέ δύο χρόνια νά ἐκδοθεῖ ὁλόκληρο τό ἀνέκδοτο ὑλικό.

* * *

Ἀρχιμ. Ἰωήλ Νικολάου, *Τό ζωντανό νερό, «Υἷωρ ζωῶν»*, Ἐκδοσὴ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, Πρέβεζα 2014, σσ. 72.

Τά ἔσοδα ἀπό τήν πώληση τοῦ καλαίσθητου βιβλίου θά διατεθοῦν γιά τήν ἀνάγερση τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου στήν Πρέβεζα. Τό ἔργο προλογίζει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καί Πρεβέζης κ. Χρυσοστόμος μέ θερμό πρόλογο πού μιλά μέ ἰδιαίτερη στοργή γιά τόν ἀξιόλογο κληρικό τῆς Μητροπόλεως του συγγραφέα τοῦ βιβλίου.

Τό βιβλίον μιλά ἀπλά καί κατανοητά καί στοχεύει στή μετάνοια καί στήν ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου. Περιέχει σύντομα κείμενα πού δημοσιεύθηκαν στό περιοδικό «Λυχνία» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πρεβέζης καί μιᾶ ἐκτενέστερη ὁμιλία. Εὐχόμαστε ὅτι ἡ ἀναπόκριση τοῦ κόσμου γιά τήν ἀνάγερση τοῦ ναοῦ τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου θά εἶναι ἡ ἀναμενόμενη.

* * *

Ἀρχιμ. Ἰωάννου Κωστόφ, *Βάπτισμα, Χρίσμα & Γλωσσολαλία, Μέ βάπτισι, πρὸς τὰ ἄνω πῆσι*, Περὶ Μυστηρίων 3, Ἔκδ. Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Σταμάτα 2914, σσ. 243.

Ἀντιαιρετικό τό καινούργιο βιβλίον τοῦ π. Ἰωάννη Κωστόφ. Χωρίζεται σέ τρία τμήματα.

Α) Καταρχὴν ἐξετάζει τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος καί ἀναρεῖ τίς αἰρετικές προτεσταντικές θέσεις πού τό ἀφοροῦν μέ χωρία ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, τούς Ἁγίους Πατέρες καί ἄλλους συγγραφείς.

Β) Ὑστερα ἀναλύει τό μυστήριο τοῦ Χρίσματος καί παραθέτει τήν ὀρθόδοξη θεώρηση τοῦ μυστηρίου σέ σχέση μέ τήν προτεσταντική θεολογία.

Γ) Σέ μιᾶ τρίτη ἐνότητα ἀναφέρεται στό χάρισμα τῆς τόσο παρεξηγημένης γλωσσολαλίας ἀπό τούς Πεντηκοστιανούς καί ἀπό ἄλλους Προτεστάντες.

Το βιβλίον ὁλοκληρώνεται μέ κατάλογο συντημήσεων καί τήν παράθεση τῆς βιβλιογραφίας. Χαλκέντερος πραγματικά ὁ π. Ἰωάννης. Ἀκούραστος. Παράγει ἔργο μεγάλης ποσότητας κατόπιν ἐνδελειχούς ἔρευνας τῶν πηγῶν. Ἀνθρώπος μεγάλης αὐτοπειθαρχίας καί παρομοιωδούς ἐργατικότητας. Πραγματικά δέν προφταίνουμε νά διαβάζουμε τὰ βιβλία πού ἐκδίδει μέ τὰ πνευματικά του παιδιά. Οἱ εἰσπράξεις τοῦ βιβλίου, ὅπως καί ὄλων τῶν ἔργων τοῦ π. Ἰωάννη, θά διατεθοῦν γιά τήν ἀνοικοδόμησι Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἐνα ἄλλο σημαντικό ἔργο τοῦ π. Ἰωάννη καί τῶν συνεργατῶν του ὅμως παραμένει ἀκόμη ἀδημοσίευτο. Δέν ἀναφέρομαι μόνον σέ πολλά βιβλία πού ἔχει ἔτοιμα πρὸς ἐκδοσὴ καί ἀδυνατεῖ νά τό κάνει λόγω οικονομικῆς στενότητας, ἀλλὰ καί στό τεράστιο ἀπομαγνητοφωνημένο ὑλικό τῶν ὁμιλιῶν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα Ἐπιφάνιου Θεοδωρόπουλου. Ἐνα πολὺ κοπιῶδες ἔργο πού ὁ π. Ἰωάννης ὁλοκλήρωσε πρὶν 22 μέ 23 χρόνια καί ἔκτοτε παραμένει ἀνέκδοτο.

Μόνον ένας από τούς δέκα τουλάχιστον τόμους αὐτῶν τῶν ὁμιλιῶν ἔχει ἐκδοθεῖ πρὶν δεκαετίες. Γιά μιὰ ἀκόμη φορά παρακαλοῦμε θερμὰ τὸν Πανοσιολογιότατο Ἀρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Παυλῶπουλο, Καθηγούμενο τοῦ Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου τῆς Κεχαριτωμένης Θεοτόκου στὴν Τροιζίνα, πού ἴδρυσε ἐκ βάθρων ὁ π. Ἐπιφάνιος, νά μὴ καθυστερήσει περαιτέρω τὴν ἐκδοσὴ τοῦ πολυτίμου γιὰ τὴν Ἐκκλησία ὕλικου πού ἔχει στὰ χέρια του. Εἶναι πολὺ μεγάλη ἁμαρτία.

* * *

Ἱερομόναχου Μάξιμου, τ. Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, *Ἡ Μητέρα τῶν χριστιανῶν*, Γιορτές καὶ θαύματά Της στὸν Ἄθωνα, Ἄγιον Ὅρος, σσ. 200.

Μετά τὸν κατατοπιστικὸ πρόλογο τοῦ συγγραφέα καὶ τὴν εἰσαγωγή, ἀκολουθεῖ ἀναφορὰ στὶς Θεομητορικές Ἑορτές, στὰ θαύματα στὸν Ἄθωνα (ἀναφορὰ σέ Ἁγίους τοῦ Ἄθωνα ἢ σέ μεγάλους Γέροντες καὶ σέ θαυματουργές εἰκόνες καὶ σέ ὄραματα).

Σέ παράρτημα γίνεται ἀναφορὰ γιὰ τὴν τιμὴ πρὸς τὴν Παναγία στὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὰ ὀνόματα τῆς Παναγίας καὶ τὰ ἱερά Της προσκυνήματα καὶ τὸ βιβλίο κατακλείεται μὲ ἓνα κείμενο τοῦ Κόντογλου πού ἐπιγράφεται «Σέ μακαρίζομεν καὶ Σέ παρακαλοῦμεν». Ἐνα ἄλλο κείμενο συνδέει ἐρμηνευτικά κάποια χωρία τῆς Ἀποκάλυψης μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Μετὰ τὸν ἐπίλογο ἀκολουθεῖ κατάλογος ὀνομάτων, ἐννοιῶν καὶ οἱ πηγές καὶ τὰ βοηθήματα τοῦ ἔργου.

Πρόκειται γιὰ βιβλίο πού ἐξεδόθη πρὶν πολλές δεκαετίες ἂν καὶ δέν ἀναφέρεται ἡ ἀκριβὴς ἡμερομνία τῆς ἐκδόσης, τὸ παρουσιάζουμε ὅμως μὲ χαρὰ, ἐπειδὴ εἶναι καρπὸς ἀγάπης πρὸς τὴ Μητέρα τοῦ Κυρίου.

* * *

Ἀρχιμ. Ἀρσένιου Κατερέλου, *Ἡ εὐχή τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ ἐφαρμογή της*, Γνώμες Ἁγίων, Γέροντος Παϊσίου καὶ ἄλλων Γερόντων, Ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2014, σσ. 147.

Τὸ βιβλίο περιέχει ἐπτά ὁμιλίες τοῦ π. Ἀρσένιου Κατερέλου, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νικολάου Δίβρης Φθιώτιδος, πού ἔκανε στὴ Λαμία. Ἔχουν τὴν ἴδια θεματικὴ, δηλαδὴ τὴν «εὐχή τοῦ Ἰησοῦ» («Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με»).

Οἱ ὁμιλίες τοῦ π. Ἀρσένιου ἀναπτύσσουν τὸ θέμα σύμφωνα μὲ τὴ διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῶν σύγχρονων Ἁγίων μορφῶν καὶ δὴ τοῦ Γέροντα Παϊσίου μὲ τὸν ὅποιο ὁ π. Ἀρσένιος ἔχει ἄμεση πνευματικὴ συγγένεια.

Οἱ ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη» ἔκαναν πολὺ καλὴ δουλειά, ἀλλὰ στὶς μελλοντικές ἐκδόσεις ὁμιλιῶν τοῦ π. Ἀρσένιου πρέπει νά προσεχθοῦν περισσότερο οἱ μαυρόασπρες φωτογραφίες πού κοσμοῦν τὶς σελίδες του.

Πολὺ ὠφέλιμο βιβλίο. Τὸ συνιστοῦμε θερμὰ στοὺς ἀναγνώστες σάν μιὰ θαυμάσια εἰσαγωγή στὴν εὐχή τοῦ Ἰησοῦ.

Οἱ ὁμιλίες τοῦ π. Ἀρσένιου ἐπιτυγχάνουν νά δώσουν τὰ μηνύματα πού πρέπει σέ γλώσσα ἀπολύτως κατανοητὴ χωρὶς νά περιπλέκουν τοὺς ἀναγνώστες μὲ δύσκολους ὅρους πού δέν βοηθοῦν τοὺς πιστοὺς νά ἀντιληφθοῦν τὴ σπουδαιότητα τῆς «εὐχῆς τοῦ Ἰησοῦ» καὶ τὴ σημασία της γιὰ τὴν πνευματικὴ τους προκοπή.

* * *

Στυλ. Λαγουροῦ, *Θαύματα τῆς Μεγαλόχαρης*, Τόμος Γ', Ἐκδόσεις «Τῆνος», Ἀθῆναι 2012, σσ. 160.

Τὸ βιβλίο, ὅπως καὶ οἱ δύο πρῶτοι τόμοι μὲ τὸν ἴδιο τίτλο, περιέχει ὀρισμένα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἀξίωιστα καὶ καλῶς μαρτυρημένα θαύματα πού ἐπιτέλεσε ἡ Παναγία σέ πιστοὺς. Περιέχει, ἐπίσης, ἐπιστολὴ τοῦ μ. Πατριάρχου Ἀθηναγόρα πρὸς τὸν κ. Λαγουρό τὸν ὅποιο ὁ μακαριστὸς Πατριάρχης –σὺν τοῖς ἄλλοις– ἐπαινεῖ, ἐπειδὴ προωθεῖ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν.

Μήπως ὁ κ. Λαγουρός θά ἔπρεπε νά ἔχει κάποια ἐπεξήγηση στοῦ σημείου αὐτοῦ τῆς ἐπιστολῆς

γιά να άποφευχθεΐ ή παρανόηση ότι εΐναι όπαδός τών οικουμενιστικών άκροβατισμών του μ. Ἐθναγόρα;

Τό βιβλίό περιέχει 35 θαύματα καΐ άλλα κείμενα μέ τό ἴδιο θέμα καΐ στό τέλος του βιβλίου ύπάρχει ή «Ἐκολουθία τής εύρέσεως τής πανσέπτου καΐ Ἁγίας εΐκόνας του Εὐαγγελισμοΐ τής Θεοτόκου» τής Ζ. Καράλη.

Μοΐ έκανε πολλή έντύπωση ή άνάγνωση τών θαυμάτων τής Μεγαλόχαρης καΐ ιδιαίτερα τό ιστορικό τής θεραπείας του Βασιλέως Κωνσταντίνου τό 1915.

Πολύ ώραίο, εύανάγνωστο καΐ ψυχαφέλιμο βιβλίό πού συνιστοΐμε εκθύμως στους άνανώστες.

* * *

Ἁρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, *Τά θαυμάσια του Θεοΐ*, Τά θ(α)ύματα εΐναι θύματα στά χέρια τών άρνητών, Διάφορα 10, Ἔκδ. Ἰ. Μ. Μεταμορφώσεως, Ἄστρος Κυνουρίας 2014, σσ. 265.

Ἔνα νέο άπολογητικό βιβλίό του πολυγραφότατου καΐ καλκέντερου π. Ἰωάννη Κωστώφ. Ὁ εκδότης του βιβλίου εΐναι ή Ἱερά Μονή Μεταμορφώσεως Ἄστρους Κυνουρίας. Μέ τό νέο του βιβλίό ό π. Ἰωάννης κατορθώνει

1) Καταρχήν νά δώσει στον άνανώστη ένα εύρύ φάσμα του χώρου πού ίκνηλατοΐνται τά θαύματα του Θεοΐ.

2) Νά προσδιορίσει τίν έννοια του θαύματος.

3) Νά δείξει ότι τά θαύματα δέν πειθαναγκάζουν. Ἄπλά γίνονται γιά τούς καλοπροαίρετους χωρίς νά μετατρέφουν στην πίστη τούς κακοπροαίρετους. Αυτό άκριβώς ύποδηλώνει ό ύπότιτλος του έργου.

Τό πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα βρίσκεται στό Ἁγίο Εὐαγγέλιο. Οί φαρισαΐοι άντί νά άνανωρίσουν μέ τό θαΐμα τής Ἀνάστασης του Λαζάρου τον άναμενόμενο Μεσσία στό πρόσωπο του Χριστοΐ, ἤθελαν νά σκοτώσουν καΐ τον Χριστό καΐ τον Λάζαρο γιά νά μίν ύπάρχει μάρτυρας τής Ἀνάστασης!!!

Τό βιβλίό εΐναι γραμμένο σε στρωτή γλώσσα. Εΐναι εξαιρετικά ένδιαφέρον καΐ εύανάγνωστο μέ τίν άνεκδοτική μορφή πού τό διακρίνει καΐ στέλλει πολύ ισχυρά μηνύματα στον άνανώστη χωρίς νά τον περιπλέκει μέ δύσκολους όρους.

Ξέρουμε ότι δέν χρειάζεται νά εύκηθοΐμε γόνιμη συνέχεια στον καλό συγγραφέα. Ἔχει έτοιμα τόσα πολλά βιβλία γιά δημοσίευση, ώστε τά παρακωρεί σε άλλους -όπως στην προκειμένη περίπτωση στην Ἱερά Μονή Μεταμορφώσεως Ἄστρους Κυνουρίας- τίν ευθύνη τής εκδοσης έργων του.

* * *

Ἁνδρέα Ν. Ἱεροδιακόνου, *Ἀναμνήσεις*, Λεμεσός 2014, σσ. 78.

Ὁ κ. Ἁ. Ἱεροδιακόνου έβαλε μέσα στό σύντομο αυτό βιβλίό τίν πλούσια σε δράση ζωή του. Κατόρθωσε, εκτός άπό του νά δημοσιεύσει τρόπο τινά τίν αυτοβιογραφία του μεσά άπό τό προσωπικό του ήμερολόγιο, νά ξαναζωντανέψει πολλά ιστορικά καΐ εκκλησιαστικά γεγονότα τής περιόδου πού έζησε.

Ὁ καλός συγγραφέας ύπηρεξε εκπαιδευτικός, θεολόγος, γυμνασιάρχης, ιεροκήρυκας, κατηχητής, άγωνιστής του άπελευθερωτικού άγώνα τής Κύπρου, παραγωγός θρησκευτικών ραδιοφωνικών προγραμμάτων. Τίς άναμνήσεις του γιά όλους τούς τομείς τής δράσης του καταγράφει μέ παραστατικότητα στό σύντομο αυτό βιβλίό.

Τό τελευταΐο κεφάλαιο του βιβλίου παρουσιάζει ιδιαίτερο ένδιαφέρον, επειδή άναφέρεται στους πνευματικούς καθοδηγητές πού εΐχε στη ζωή του: Τόν π. Σολομώντα Παναγίδη, τούς πνευματικούς πού γνώρισε στην Ἀθήνα όταν διέμεινε στό οικοτροφείο τής Ἀποστολικής Διακονίας, τον π. Ἀνώνιο Ζήνωνος, τον Γέροντα Ἀθανάσιο Σταυροβουνιώτη καΐ τον Σεβ. Μητροπολίτη Τριμυθοΐντος Βαρνάβα.

Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει και η αναφορά του στα παιδικά του χρόνια επειδή αναπαριστά ανάγλυφα χρόνια και εμπειρίες ενός κόσμου που χάθηκε οριστικά για τους μεταγενέστερους.

* * *

Πέτρου Μπότση, *Όσιος Θεοφάνης ο Έγκλειστος*, Οί τρεις σταυροί, Ἴθίνα 2014, σσ. 156.

Δέν κουράζεται νά μᾶς γνωρίζει μέ τίς ἅγιες μορφές καί τούς θησαυρούς τῆς πατερικῆς σοφίας τῆς Σλαβικῆς Ὀρθοδοξίας ὁ πολυγραφότατος κ. Πέτρος Μπότσης.

Τό νέο του βιβλίο ἀναφέρεται στόν Ὅσιο Θεοφάνη τόν Ἐγκλειστο, ἕνα μεγάλο ψυχαστί καί πολυγραφότατο φιλοκαλικό ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας. Τά τελευταία του 28 χρόνια ἔζησε ἔγκλειστος στό μοναστήρι τῆς Βύσσης τῆς ἐπισκοπῆς Ταμώφ, ἀφοῦ προηγουμένως παραπήθηκε ἀπό τόν ἐπισκοπικό θρόνο του.

Ἐζησε πολύ ἀσκητική ζωή ἀπομονωμένος ἀπό τόν κόσμο σωματικά, ἀλλά πάντοτε δίπλα του μέ τίς χιλιάδες ἐπιστολές πού ἔστειλε καθημερινά σέ ὄλους ὄσους τοῦ ἔγραφαν γιά νά τόν συμβουλευθοῦν. Ἐνῶ δέν ἔβλεπε κανένα ἐκ τοῦ σύγγενος ἦταν παρών στά προβλήματα ὄλων μέ τίς θεοφώτιστες συμβουλές του πού περιεῖχαν οἱ ἐπιστολές του.

Ὁ Ὅσιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος μέ τά ἔργα του καί μέ τίς χιλιάδες ἐπιστολές του, μέ τή μετάφραση τῆς Φιλοκαλίας καί μέ τά σχόλια του σέ πολλά βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐπέδωσε τό ἀσκητικό φρόνημα στή Ρωσία καί συντέλεσε τά μέγιστα στήν ὀρθόδοξη διαπαιδαγώγηση τοῦ ὁμόδοξου λαοῦ τῆς Ρωσίας. Ἁγιοκατατάχθηκε τό 1988.

Τό βιβλίο ὀλοκληρώνεται μέ τίς τρεῖς ὁμιλίες τοῦ Ὀσίου Θεοφάνη, πού ἐπιγράφει «Οἱ τρεῖς σταυροί» πού ἔτυχε ὀκτώ ἐπανεκδόσεων μέχρι τή ρωσική ἐπανάσταση καί μέ τίς ὀποῖες ἀναλύει ὀτι χωρίς τόν σταυρό ἡ Ἀνάσταση τοῦ ἀνθρώπου στήν ἔν Χριστῶ ζωή εἶναι ἀδιανόητη.

Συνοιστοῦμε ἐκθύμως τό θαυμάσιο αὐτό βιβλίο τοῦ κ. Μπότση.

* * *

Ἀρχιμανδρίτου Ἰωήλ Νικολάου, Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, Ἐπίσκοπος Πενταπόλεως ὁ Θαυματουργός (1846-1920), Ἐκδοση Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, Πρέβεζα 2014, σσ. 104.

Τό λιάν καλαίσθητο βιβλίο προλογίζει ὁ Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Πρεβέζης κ. Χρυσόστομος μέ σύντομο ἀλλά οὐσιαστικό καί θερμό του πρόλογο, μέ τόν ὀποῖο ἐκφράζει τόν σεβασμό καί τήν ἀγάπη του πρὸς τόν μεγάλο αὐτό Ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας μας ἀλλά καί τή συμπάραστασή του πρὸς τόν συγγραφέα τοῦ βιβλίου π. Ἰωήλ Νικολάου γιά τίς ἄσκνες προσπάθειές του γιά ὀλοκλήρωση τῆς ἀνέγερσης τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου στήν Πρέβεζα.

Τό σύντομο βιβλίο τοῦ π. Ἰωήλ περιέχει μιά πνευματική σκιαγράφηση τοῦ Ἁγίου, τή βιογραφία του καί μαρτυρίες γι' αὐτόν. Σέ παράρτημα ὑπάρχει ἀπάνθισμα ἀπό τίς διδαχές του, ἀπάνθισμα ἀπό τούς ὕμνους τοῦ Ἁγίου, τροπάρια γιά τόν Ἅγιο καθώς ἐπίσης ἀναφορά στα βιβλία πού ἔγραψε. Τό βιβλίο κοσμείται μέ πολλές ἐγχρωμες καί μαυρόασπρες φωτογραφίες.

Τά ἔσοδα τῆς ἔκδοσης θά διατεθοῦν γιά τήν ἀνέγερση ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου στή Πρέβεζα.

* * *

Γεωργίου Κουγιουμτζόγλου, Πρεσβυτέρου, Πῶς θά βελτιώσουμε τίς σχέσεις μέ τούς συνανθρώπους μας, Θεσσαλονίκη 2014, σσ. 125.

Τό βιβλίο τοῦ π. Γεωργίου «Πῶς θά βελτιώσουμε τίς σχέσεις μέ τούς συνανθρώπους μας», ἔρχεται νά συνεχίσει τρόπον τινά ἕνα βιβλίο πού ἔγραψε μέ τίτλο «Πῶς θά βελτιώσουμε τίς σχέσεις μας μέ τόν Θεό».

Τά δύο βιβλία δηλαδή, καταπιάνονται μέ τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης πρὸς τόν Θεό καί μέ τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης πρὸς τόν συνάνθρωπο, πού ἀποτελοῦν σύνοψη τοῦ Εὐαγγελίου. Περιέχει πρακτικές συμβουλές ἀπό τήν ποιμαντική πείρα καί τά διαβάσματα τοῦ π. Γεωργίου πού μᾶς

βοηθοῦν νά ἀξήσουμε τήν ἀγάπη μας πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας.

Ὁ π. Γεώργιος προσπαθεῖ μὲ διάφορα βιβλία πού ἐκδίδει νά κάνει ὀρθόδοξη κατήκηση στὸ ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀνάγκη ὀρθόδοξης κατήκησης εἶναι ἐπιτακτική. Μιά ἀπλή συζήτηση γιὰ θέματα πίστεως –ἀκόμη καὶ μὲ ἀνθρώπους πού ἐκκλησιάζονται τακτικά– ἢ ἡ συμπεριφορὰ τῶν πιστῶν κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία, πείθει ὅτι δυστυχῶς ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀκατήκητος. Ἄνθρωποι πού ἐκκλησιάζονται γιὰ δεκαετίες λ.χ. δέν ξέρουν πότε στεκόμαστε καὶ πότε καθόμαστε στὴ Θεία Λειτουργία ἢ τὰ πιά βασικά δόγματα τῆς πίστεως μας, τὰ ὁποῖα ἀπαγγέλλουν μηχανικά μὲ τὸ Σύμβολο τῆς πίστεως.

Γι' αὐτὸ θερμές εἶναι οἱ εὐχαριστίες μας πρὸς τὸν π. Γεώργιο Κουγιουμτζόγλου –πολύτεκνο πατέρα ὀκτῶ παιδιῶν καὶ ἀνώτατο ἐν ἀποστρατεία ἀξιωματικό– ἐπειδὴ μὲ τὸ συγγραφικὸ του ἔργο κατὰ τὴν ὀρθόδοξα τὸ ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας.

Καλαίσθητη ἔκδοση. Ψυχοφέλιμο βιβλίον μὲ ὀρθολογικὴ ὀργάνωση τῆς ὕλης, γραμμένο σὲ στρωπὴ γλῶσσα πλήρως κατανοητὴ ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

* * *

Ἐπισκόπου Ἱερεμίου Φούντα, μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, *Γένεσις*, Ἐκδόσεις Ἱ. Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, 2014, σσ. 728.

Ἐξω ἐνώπιόν μου τὸ πολυσελίδιο καὶ ὀγκῶδες σύγγραμμα τοῦ σεβασμιωτάτου συγγραφέως, ἡ ἔκταση τοῦ ὁποίου δέν ἀποβαίνει ἐπ' οὐδενὶ εἰς βάρος τῆς ποιότητος τοῦ ἔργου. Ὁ Σεβασμιώτατος, πού εἶναι ταυτοχρόνως Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐντάσσει τὸ παρὸν πόνημα στὴ σειρά Ἑρμηνεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς (μνησια ἔκδοση). Πρωτίστως, αὐτὸ πού διακρίνει μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ὁ ἀναγνώστης, εἶναι ὅτι ἡ σκέψη τοῦ συγγραφέως γίνεται ἀμέσως ἀντιληπτὴ ἀπ' αὐτόν. Αὐτὸ τὸ προσόν, πού δέν εἶναι αὐτόνοητο, οὔτε κτήμα ὄλων τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὸ γράψιμο, ἐνυπάρχει σὲ κάθε σελίδα τοῦ μετὰ κείρας πονήματος. Αὐτὴ ἡ καθαρὴ τῆς σκέψεως καὶ τὸ εὐμετάδοτον σπρώχνει τὸν ἀναγνώστη νά προχωρεῖ ἀνευστί στὴν ἀνάγνωση τοῦ κειμένου. Πρέπει νά τονιστεῖ πὼς ὁ συγγραφέας δέν ἀσχολεῖται μόνο μὲ τὴ Γένεση ἀλλὰ, πρὶν νά εἰσελθεῖ στὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ τὴν ἑρμηνεία του, ἀγγίζει τὴν Π. Διαθήκη στὸ σύνολο τῆς μὲ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται. Χωρὶς νά παραβλέπει τὰ ἐπιτεύγματα τῶν συγχρόνων παιαδιορθολογῶν στὴν κριτικὴ τοῦ κειμένου καὶ ἄλλου, εἶναι ἔτοιμος νά δώσει τὸ στίγμα του μὲ τὴν ἐξῆς σημείωση: «Ὡς ὀρθόδοξοι θεολόγοι πρέπει νά βλέπουμε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅπως τὴν εἶδε ἡ Ἐκκλησία. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας στὴ λατρεία τῆς καὶ στὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων πατέρων τῆς, εἶδε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὡς τὴν πρώτην θεία ἀποκάλυψη πού ἔδωσε ὁ Θεὸς διὰ τὴ θεογνωσίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὡς βιβλίον τοῦ Χριστοῦ (ἀσάρκου ἀκόμη ὄντος). Γράφουμε δὲ ὅτι πρέπει νά βλέπουμε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅπως τὴν εἶδε ἡ Ἐκκλησία, γιατί πραγματικά, ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἐγγυᾶται τὴ σωστὴ ἑρμηνεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ὀλοκλήρου τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἢ Ἐκκλησία εἶναι «στύλος καὶ ἑδραῖωμα (= στερεὰ βάση) τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. γ' 15). Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι ἡ ἱερὴ Βίβλος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι ἡ Ἁγία Γραφή κατανοεῖται μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας».

Μετὰ τὰ πιά πάνω «τὴν χρῆσαν ἔτι ἔχομεν μαρτύρων»; Γι' αὐτὸ ἀνευδοκίμως καὶ ἄνευ περιστροφῶν συλλογόμε, ἀπὸ τὴν μιά τὸ παρὸν βιβλίον γιὰ ὅλους κι ἀπὸ τὴν ἄλλη εὐχόμαστε στὸ σεβασμιώτατο σύγγραφέα καλὴν συνέχεια στὴν οἰκοδομὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

* * *

Γεωργίου Ε. Κρασανάκη, *Ὁ βαθὺς περὶ ψυχῆς λόγος*, Διεπιστημονικὴ ἑρμηνεία τῆς ἔννοι-
ας τῆς ψυχῆς, ἐκδόσεις Παρησία, Ἀθήνα 2014, σσ. 172.

Καταξιωμένος πανεπιστημιακὸς Καθηγητὴς ὁ συγγραφέας καταπιάνεται μὲ ἓνα θέμα τεραστίων διαστάσεων, ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, διαχρονικὸ καὶ ἐν ταυτῷ δυσκολότατο, τὸ θέμα τῆς ψυχῆς. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δηλώνει ὅτι θὰ τὸ ἐξετάσει διεπιστημονικά καὶ δὴ ἀπὸ φιλοσοφικὴ, ψυχολογικὴ καὶ θεολογικὴ σκοπιὰ. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν πρώτη παρουσιάζει τὴ

εἶπαν γιὰ τὴ ψυχὴ μεγάλα ὀνόματα τῆς φιλοσοφίας ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτο κι ἀναφέροντας μεταξὺ ἄλλων τὸν Σωκράτη, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλη, ἀλλὰ καὶ σύγχρονους φιλόσοφους σάν τὸν Σάρτρ, τὸν Γιάσπερς καὶ τὸν Κίρκεγκωρ. Δέν παραθέτει ἀπλῶς θέσεις ἀλλὰ καὶ παρεμβαίνει, ὅπως στὴν περίπτωση τῆς μετανάστευσης, ἀπορρίπτοντάς την, ἀφοῦ ἀντιστρατεύεται τὴν ἀλήθεια.

Περνᾷ ἀκολουθῶς στὴ ψυχολογία, πού εἶναι νεώτερη ἐπιστὴμη κι ἐπισημαίνει τὶς δικές της τάσεις γιὰ τὸ ἀντικείμενό μας, πού ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν «ἀνευ ψυχῆς» ψυχολογία, τὸ μπηκβεβιαρισμό, τὴ ψυχολογία τοῦ βάρους, μέχρι τὴν ὑπαρξιακὴ ἀνάλυση ἢ λογοθεραπεία. Τέλος ἀσχολεῖται μὲ τὸ τί λέγει ἡ Θεολογία περὶ τῆς ψυχῆς, δεχόμενος ὅτι «γιὰ τὶς δύο πρῶτες ὑποστάσεις τοῦ ἀνθρώπου, τὴ σωματικὴ καὶ τὴν ψυχικὴ, πολλὰ ἔχει νὰ πεῖ ἡ Ἐπιστὴμη, ἐνῶ γιὰ τὴν τρίτη, τὴν πνευματικὴ ἀρμοδιὰ εἶναι μόνον ἡ πίστη, μάλιστα δὲ ἡ χριστιανικὴ». Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Ἅπ. Παῦλο καὶ τὶς θέσεις του περὶ ἀναστάσεως, παραθέτει πατερικὰ σχόλια τῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκνοῦ, Καλλίστου Ἀγγελικοῦδη, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Γρηγορίου Νύσσης, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Νικίτα Σιτηάτου, Γρηγορίου τοῦ Παλαμά καὶ Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου. Ἔτσι μὲ τὸ φῶς τῆς Πίστεως ρίχνει ἀπλετο φῶς στὸ μεγάλο αὐτὸ ζήτημα καὶ δέν μένει μόνο σέ «λόγους καὶ ἐντάλματα ἀνθρώπων».

* * *

Ὁ Ὅσιος *Εὐφημιανός*, τὸ καύχημα τῆς *Λύσης*, Βίος, ἱστορικὰ στοιχεῖα καὶ θαύματα ὑπὸ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου π. Βαρνάβα Κουσιάππα. Ἀκολουθία, Κανὼν Παρακλητικῆς, Χαιρετιστήριοι οἴκοι, Ἐγκώμια, Ἄρθρα καὶ Ἐγκωμιαστικὸς Λόγος ὑπὸ Δρος Χαραλάμπους Μ. Μπούσια, Μ. Ὑμνογράφου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, Κύπρος 2013, σσ. 183.

Θεωρῶ μεγάλη εὐλογία τὸ γεγονός ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια, πλεῖστα ὅσα συγγράμματα πού ἀναφέρονται στὴν κυπριακὴ ἀγιολογία, ἔχουν δεῖ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας, ἀπὸ διδακτορικὲς διατριβὲς μέχρι μονογραφίες, ὅπως καὶ ἄρθρα σέ περιοδικὰ. Οἱ Ἅγιοι εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, οἱ εὐκλεεῖς καρποὶ τῆς βίωσης τοῦ Εὐαγγελίου, χωρὶς κρατούμενα, στρεβλώσεις καὶ καινοφανεῖς ἄκαρπες ἀγαπολογίες. Οὐσιαστικὰ τὸ παρόν πόνημα ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἐνότιες. Ἡ πρώτη, μὲ συγγραφὰ τὸν ἐκ Λύσης ἀρχιμανδρίτη π. Βαρνάβα Κουσιάππα, ἀσχολεῖται μὲ τὸν βίο καὶ τὴν πολιτεία τοῦ Ἁγίου Εὐφημιανοῦ, καθὼς καὶ τὰ θαύματα καὶ τὴν ἐκκλησίαν του, τὴν ὁποία ληλάτησαν οἱ Τοῦρκοι κατακτητὲς, προσπαθώντας ἀνεπιτυχῶς νὰ πουλήσουν στὴν Ἀμερικὴ τὶς ἀνεκτίμητες ἀξίες τοιογραφίας της. Οἱ τοιογραφίες αὐτὲς ἐπαναπαρίστηκαν πρόσφατα καὶ φυλάσσονται, ἄκρι καιροῦ, στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο τοῦ Ἰδρύματος ἀρχ. Μακαρίου Γ' στὴ Λευκωσία. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι τὸ βιβλίον κοσμεῖται μὲ πλεῖστες ὅσες φωτογραφίες, ἀσπρόμαυρες κι ἐγχρωμες. Τὸν γλαφυρὸ Πρόλογο τὸν ἔχει γράψει ὁ ἐπίσης ἐκ Λύσης, μακαριστὸς ἀρχιμανδρίτης Γαβριήλ, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὑμολογικὸ μέρος τοῦ ἔργου, αὐτὸ ἀποτελεῖ πόνημα τοῦ καλλικελάδου ὕμνων ὑφάντου Χαραλάμπους Μ. Μπούσια, πού, σημειωθῆτω, ὕμνησε μὲ τὸν κάλαμό του πλεῖστους ὄσους Ἁγίους τῆς Νήσου πού ἐστεροῦντο Ἀκολουθίας. Οἱ εὐχὲς τους νὰ τὸν στριψοῦν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

